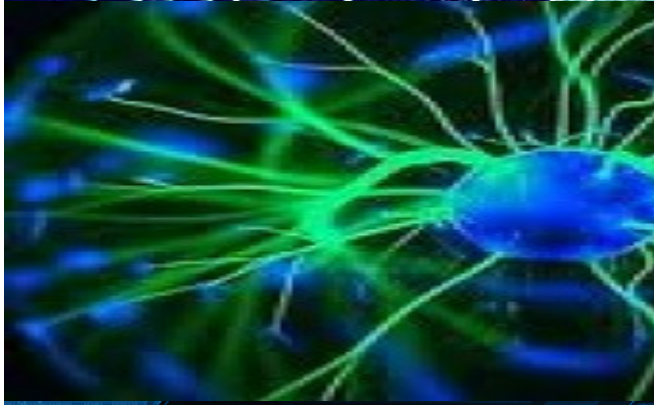

På sporet af intuitionens evner og vildfarelser

Lisbet Bang Hjordemaal Riecke

Vejleder: Ulla Böwardt

Ålborg Universitet

Udarbejdet af: Lisbet Bang Hjardemaal Riecke

Vejleder: Ulla Böwardt

Fag: Psykologi

Sted: Aalborg Universitet

Tid: 28. Maj 2014

Specialets omfang: 191.649 tegn svarende til 79,8 normalsider

Læseanvisning til specialet:

Billeder og illustrationer nummereres ved B-1 eller L-1. Linkene til billeder og illustrationer i specialet findes i egen referenceliste bagerst. Modeller uden nummerer er egne udviklede modeller.

Ordene intuitionsproces samt teorien om den universelle intuitionsproces forkortes hhv IP og UIP.

Abstract

The present examination report is called: “On the scent of the abilities and misguidance’s of intuition” and is a result of former research that arose an interest in three unsolved factors with relation to research into intuition. 1). Clarification of its concepts, 2). Its value of cognition, 3). The explanation of the irrational aspect of intuition.

With a starting point in the above problems, the following research question is:

Which role does intuition and seemingly intuitive thoughts play in relation to human recognition?

To investigate the above, a multidisciplinary integrative research method is used. First a literature review issued as a foundation for a concept analysis, which gives a historical, theoretical and scientific understanding of the concept intuition. **Theoretically** the principal psychological directions i.e. personality, developmental, cognition, social, evolutionary and biological are included together with a Zen Buddhist view.

Based on the concept analysis a new unified intuition theory with different levels and forms of intuition is formed – “The universal process of intuition where” *intuition is a psychologically conditioned recall process that gathers all information, so that the individual has the ability to get immediate insight in the totality of an object related or inter human situation*”.

This process functions between different levels and is being considered as the connection between the emotional and the rational levels.

A qualitative interview inquiry with 6 respondents is then carried through to confirm or deny the analysis of concepts and the theory about the universal process of intuition. The result shows that intuition is a psychological process that organizes the individual’s recognitions according to earlier experiences and that the limited knowledge about the function of intuition together with physical and psychical conditions often makes it misguiding.

Finally an idea of a systematic review as further research is proposed in order to find an appropriate research method to further examine the theory of the universal intuition.

Indholdsfortegnelse

ABSTRACT	- 3 -
INDHOLDSFORTEGNELSE.....	- 4 -
1. INDLEDNING	1
Fornemmelsen vi alle kender	1
Kan man stole på sin intuition?.....	1
En undren opstår	3
Tidligere forskningsundersøgelse	4
1.1 PROBLEMFORMLERING	6
1.2 AFGRÆNSNING AF PROBLEMFELT OG METODEOVERVEJELSER.....	6
Opgavens position i forhold til intuition	6
Begrebet er svært definerbart.....	6
Intuitionens basale karakter	8
1.3 SPECIALETS PROBLEMSTILLINGER	9
Position i forhold til menneskelig erkendelse	10
Erkendelsesformer	10
Erkendelsesdualismernes genstandsfelt	11
1.4 DISPOSITION	12
2.0 METODE.....	13
2.1 METODE UDVIKLING	13
2.2 FORSKNINGSDESIGN	16
Indsamling og behandling af viden	17
3.0 ANALYSE AF LITTERATUREN.....	18
3.1 OVERORDNET LITTERATUR ANALYSE.....	18
In- og eksklusion af litteratur	19
Den litterære historiske sammenhæng	19
Litteraturens erkendelsesmæssige fordeling	20
Definitions bearbejdelse.....	21
Litteratur med kritisk perspektiv på intuition.....	21
Litteraturens teoretiske fordeling	22
Sammenfatning	23
3.2 BEGREBSANALYSE	24
Analyse af begrebsdefinitioner i et historisk erkendelsesmæssigt og psykologisk videnskabeligt perspektiv.....	24
Transcendental intuition.....	25
Opsamling og kategorisering	29

Filosofisk intuition.....	31
Klassisk intuitionisme.....	34
Contemporary Intuitionism.....	35
Tredimensionel intuition.....	36
Inferentail Intuitionism	38
Opsamling og kategorisering på det filosofiske perspektiv	38
Psykologividskabeligt perspektiv på intuition.....	40
Ubevidst versus bevidst	41
Psykodynamiske perspektiv.....	41
Transaktionsanalyse.....	42
Intuition som socialkonstruktion.....	43
Kognition	47
Neuropsykologisk perspektiv.....	52
Spejlneuroner.....	54
3.3 OPSAMLING PÅ BEGREBSANALYSE	63
3.4 DELKONKLUSION	70
4.0 TEORIEN OM DEN ”UNIVERSELLE INTUITIONSPROCES”	72
4.1 FORSKELLIGE NIVEAUER AF INTUITION	74
<i>Flash of insight” intuition</i>	76
Ekspert intuition – automatisk recallproces af viden	77
Hverdagsintuition	78
Global Intuition.....	79
Kulturel intuition	81
Individuel intuition	82
Rationel intuition	83
Emotionel intuition.....	84
4.2 DELKONKLUSION	85
5.0 KVALITATIVT FORSKNINGSPROJEKT: INTUITION	86
5.1 DET KVALITATIVE FORSKNINGSSINTERVIEW.....	86
Deltagere i undersøgelsen	87
Undersøgelsens analysepunkter	87
Interview & interviewguide	88
Validitet og reliabilitet	88
5.2 INTERVIEWUNDERSØGELSE: DELTAGERNES OPLEVELSE AF INTUITION	89
Hvad forstår den enkelte ved ordet intuition?	89
Hvordan bruger den enkelte sin intuition? – hvilke intuitionsformer omtales?.....	90
Intuitionen afspejler kernen af personligheden?	93
5.3 RESULTATER	94
6.0 DISKUSSION	96
6.1 ER INTUITION EN LEGITIM VIDEN?	97
Intuitionens dobbeltydigheder	97

6.3 METODE DISKUSSION	104
Diskussion af litteraturreview	104
Diskussion af begrebsanalysen og den integrative metode	105
Diskussion af den kvalitative metode	108
6.4 SAMLET VURDERING AF PROJEKTET	109
7. KONKLUSION	110
8.0 PERSPEKTIVERING - SYSTEMISK REVIEW	112
9. PROCESBESKRIVELSE	113
11. REFERANCELISTE	114
11.1 INTERNETSIDER	119
11.2 LINK TIL ILLUSTRATIONER I SPECIALET	120
12. BILAG.....	123
BILAG 1 REVIDERET LITTERATURSØGNINGS PROTOKOL 2014:.....	123
BILAG 2: LITTERATURSØGNINGS LISTE 2013 - INTUITION	124
BILAG 3: REDUCERET LITTERATURSØGNINGS LISTE 2013- INTUITION	127
BILAG 4: REVIDERET LITTERATURSØGNINGS LISTE 2014 - INTUITION.....	129
BILAG 5: REDUCERET LITTERATURSØGNINGS LISTE 2014 - INTUITION.....	132
BILAG 6: LITTERATUR REVIEW 2014.....	134
BILAG 7, KATEGORISERING PÅ DET FILOSOFISKE PERSPEKTIVS INTUITIONSNIVEAUER.....	164
BILAG 8. INTERVIEWGUIDE	165
BILAG 9, 1. INTERVIEW	165
BILAG 10, 2. INTERVIEW	173
BILAG 11, 3. INTERVIEW	181
BILAG 12, 4. INTERVIEW	184
BILAG 13, 5. INTERVIEW	189

1. Indledning

Fornemmelsen vi alle kender

Fælles for os alle er oplevelser af på et eller andet tidspunkt i livet pludselig at have en dybere empati for et andet menneske, vi egentlig ikke kender, *en* vi føler forstår os på et dybere plan eller som næsten kan se igennem os, eller fornemmelsen af ”*jeg tror ikke, han kan lide mig*” eller ”*han virker ikke særlig glad*”. Andre gange oplever vi, at vi kan fornemme andre menneskers hensigter uden at vide hvorfor og hvordan, eller en følelse af hvad der var rigtigt eller forkert for os i en bestemt situation.

Begrebet, der dækker over alle disse oplevelser, er ordet *intuition*, et begreb der stammer fra det latinske udtryk ”*intuitio*” ”*at se ind, betragte, danne sig en tydelig forestilling om*” (Bukdahl, 2012, p. 49). Ud fra denne definition kan antydes at intuitionen er en temmelig u håndterlig størrelse, der er svær at indfange, da den har den specielle egenskab, at fornemmelsen opstår i et spontant øjeblik. *Hvad der sker i dette øjeblik, og hvad der ligger bag denne oplevelse, er dette speciales genstandsfelt*. Fokus er på *oprindelsen* af fornemmelsen og *værdien* af indholdet.

Kan man stole på sin intuition?

Du kender sikkert oplevelsen af at skulle gå ud på en simpel hængebro med måske flere hundrede meter ned. Her vil vi intuitivt få følelsen af, at der er fare på færde. Tanken ”*her går jeg ikke over*” kommer. Til trods for at der ikke er farligt men blot en grænseoverskridende handling.

En anden oplevelse kan være, når vi fejlvurderer en situation eller mødet med et andet menneske ved fx at ønske en veninde tillykke med den kommende baby, da vi bemærker at hendes mave er vokset, dog har hun kun taget på i vægt. Således kommer vi af og til at stå i temmelig pinlige situationer, hvor vi ville ønske, at vi ikke havde haft en spontan intuitiv fornemmelse.

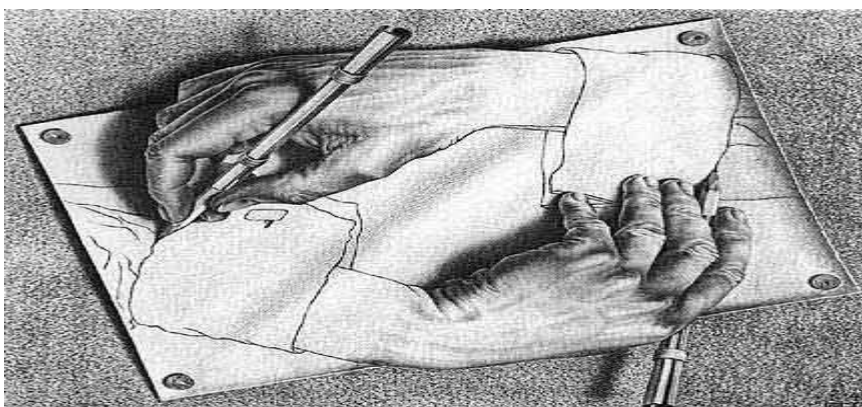

B-1

Det kan også gå helt galt som i følgende historie fra det amerikanske politi:

Det skete en sen aften, Sean og Carroll så Diallo på gaden, de sagde til de andre kollegaer: "hvad laver den fyr der" svaret var, at Diallo var ude og få lidt luft. Men Sean kiggede på ham og besluttede sig i det sekund for, at Diallo var mistænkelig. Det var fejl nr. 1. Så bakkede de bilen – uden at Diallo bevægede sig. Carroll sagde: "sådan en mand udfordrer da skæbnen, når han ikke løb ved synet af politiet"! Diallo udfordrede ikke noget, han var nysgerrig. Det var fejl nr. 2. Så gik Carroll og Murphy frem mod Diallo der stod ved døren, og de så ham dreje sig og række efter noget i lommen. I det splitsekund besluttede de sig for, at han var farlig. Men det var han ikke. Han var rædselsslagen. Det var fejltagelse nr. 3. Politiet skød Diallo, det var fejl nr. 4. (Gladwell, 2005, p. 217.)

Er det her et eksempel på ekspertviden, der tog grueligt fejl, grundet en oversensibilitet fra tidligere erfaring? Eller forestillede de sig bare den forkerte situation? For intuitionen har også en evne, der gør, at vi kan forestille os ting, visualisere og skabe mening, dvs. skabe visuelle og kognitive illusioner som for eksempel i nedenstående billede, der overskrider vores logiske forståelsesramme (Pretz, 2011, p. 17).

B-2

Kierkeboen (2012) stiller derfor berettiget spørgsmål ved, om vi virkelig kan stole på vores intuition og viser med flere eksempler på undersøgelser, at intuitionen i nogle tilfælde kan snyde, misvise eller forråde os. Derfor er en af intuitionsforskningens største udfordringer at finde ud af, under hvilke betingelser intuitionens vurderinger er gode eller dårlige (p.135). *”Det er ingen ”indre markører” som skiller gode intuitioner fra dårlige. Dette er en grunn til å være skeptisk til egen magesfølelse”*(ibid., p. 133).

Implikationerne omkring intuitionens funktion har i tidens løb skabt stor nysgerrighed og undren, da intuitive oplevelser oftest ikke bunder i håndgribelig erfaring og derfor heller ikke er et veldefineret meningsfelt, hvilket påpeger grundproblemerne for begrebet intuitionen, nemlig *operationaliseringen* og hvordan et så uhåndgribeligt begreb som intuition i naturvidenskabens forskningsmetodologi indfanges? (Bastick, 1982, p. 9; Hogarth, 2010, p. 6). Således kommer tre uafklarende faktorer i spil, intuitionens begrebsafklaring, dens erkendelsesværdi og forklaringen på den irrationelle side.

En undren opstår

Grunden til en nærmere undersøgelse af dette emne er, at denne form for oplevelser også er fremkommet i mit arbejde som psykologisk coach, samtalepartner og konsulent. I den videnskabelige rationelle skoling på universitetet lærer vi at have en bevidsthed om at kunne udøve færdigheder i at stille de rigtige spørgsmål, at *lytte* og være *opmærksomme* på flere niveauer for at kunne give understøttende feedback til klienterne. Dette har dog gjort, at jeg af og til har cyklet rundt om problemet ved rationelt at prøve på at begribe og tænke over problemstillinger fra forskellige vinkler uden, at kunne rumme klienten. Her har oplevelsen været, at der opstod en form for nonkommunikation mellem parterne, der gav mig en fornemmelse af eller indsigt i fundamentet af klientens problemstillinger, og at anvendelsen af disse fornemmelser og indsigter har kunnet give en effektiv short-cut til problemstillingen hos klienten (Deria & Riecke, 2013, p 37(unpub)). Denne undren var i første omgang genstandsfelt for mit og min kollega Derias” 9. semester projekt med **problemformuleringen**: *”Hvorledes kan intuitionen forstås og anvendes som redskab i psykologens professionelle samtale?”* (ibid., p. 2). I denne forskerfase udviklede dette speciales forforståelse og undren sig.

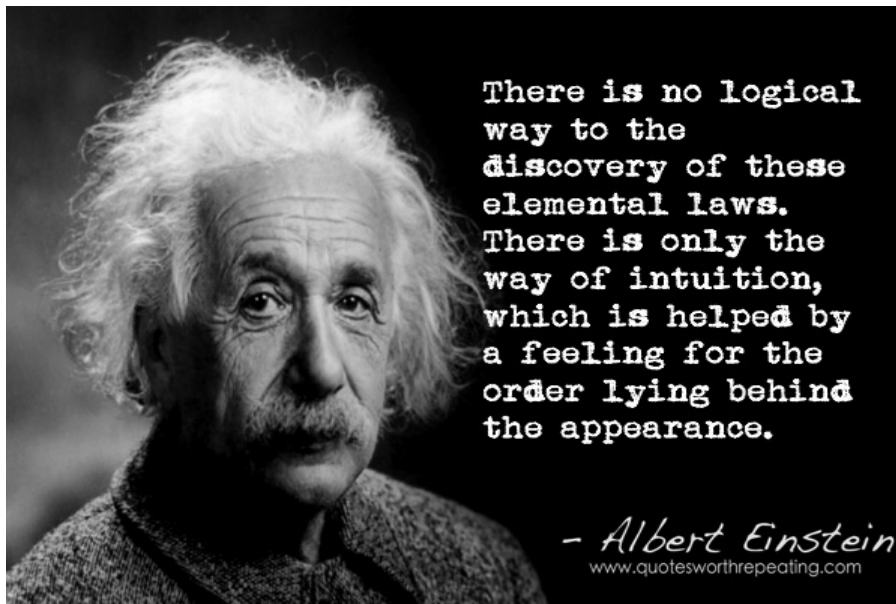
Tidligere forskningsundersøgelse

Arbejdsmetoden var et faglitterært litteraturreview fra 1900 til i dag med søgefokus på ordet intuition og psykologfagligt arbejde. **Formålet** var at give en forståelse af intuitionen og dens anvendelsesmuligheder i psykologsamtalen sammenholdt med refleksioner fra et kvalitativt pilotstudie. **Resultatet** viser: ”at intuitionen er en fornemmelse af at vide noget, uden at vide hvorfor”, samt at ”intuition er en eksistentiel psykologisk proces, hvorved individet får en dybere indsigt i situationer, der er præget af kompleksitet” (ibid., p. 49). Intuitionen anses derfor at være en elementær del af al interaktion og uundgåelig i den psykologfaglige samtale. Psykologen bør dog være bevidst om intuitionens ambivalente dobbelteffekt, da intuitionens stemme også kan indeholde personlige følelser, ønsker eller tabuer (Smythe, 2010, p. 171; Bern, 2005; Reupert, 2010).

Undersøgelsen gav en indsigt i intuitionens fundamentale basale karakter, *kompleksitet* og *negative bagside* eller *kreative aspekt*. Dette gav en **forståelse af**, hvor svært det er at definere intuitionen, og at grunden hertil muligvis kan findes i at der snakkes om mange former for intuition. **En ny undring opstod** over intuitionens betydning i menneskets erkendelsesproces og dens eventuelle samarbejde med de emotionelle, analytiske og logiske processer. Kan intuitionen muligvis danne helheder og indsigt i den menneskelige erkendelse på forskellige niveauer?

Har vi en genial evne, hvorved vi får indsigter og viden om vores medmenneskers indre tilstand, om deres hensigter, fornemmelser og følelser, samt en evne til at se ud over den analytiske rationelle tænkning?

Albert Einstein (1879-1955) var en stor fortaler for en helhedsforståelse af intuitionen og han pointerede omkring år 1900, at ” *The only real valuable thing is intuition*” (Gonschior, 2013, p. 10). Intuitionen giver ifølge Einstein muligheden for at se udover rationalitetens lovmæssigheder, men påpeger også at intuitionen ikke kan arbejde alene, ”*intuition does not come to an unprepared mind*” og siger videre: ”*Intuition er hvad der giver os mulighed for at bevæge sig fremad, den er den vigtigste del af tænkning, men det alene er ikke nok..et intuitivt barn kunne ikke udrette noget uden en vis viden*” (Einstein og Digteren).

B-3

Overforstående citat påpeger, at de positivistiske og logiske sammenhængsteorier tilsyneladende er forbundet med den intuitive proces (Reinbacher, 2012, p. 112; Grellang, 2012, p. 68). Det er spændende tanker omkring en intuition, der spiller sammen med den logiske tænkning og følelserne. Ifølge Bauer (2006) er det ved hjælp af intuitionen, at vi kan føle, hvordan vi selv og andre har det, men som Kirkebøen (2012) beskriver: ”*du har en intuition når du føler du har ret, enten du har det eller ikke*” og omtaler her den dobbelteffekt, intuitionen også kan have. Ikke kun på grund af manglende erfaringer i forhold til situationen men i form af misvisende følelsesmæssige fornemmelser.

Når intuitionens kreative forestillingsevne, som fantasier og imagination, er præget af personlige ønsker eller tabuer, er det ikke intuitionen men vores private følelser, der er på spil, og den intuitive følelses sandhedsværdi snyder os (Berne, 2005). Kritik og mistro er derfor efterspurgt, når intuitionen bruges, da der er en mulighed for at *det, der går for at være intuition* er egne egocentriske behov eller ubevidste drivkræfter fra vores følelsesliv. Det giver grundlag for at udforske 1) intuitionens begrebsafklaring 2) findes der forskellige former for intuition? 3) hvilken erkendelsesværdi har den? – kan den fungere som et individuelt og socialt kompas? 4). Hvornår og hvorfor kan intuitionen være misvisende?

Hermed søsættes en ide om at verificere intuitionen som del af et individuelt og socialt kompas på vores vej gennem livet, ”en universelle intuition” en helhedsteori på

tværs af andre teorier om - en teori om forskellige former for intuition. (Gonschior, 2013; Bauer, 2008; Tepperwein, 2011). Specialets opgave bliver således at dykke ned i disse problemstillinger for at kunne verificere og gøre intuitionen evident. Derved genereres følgende problemstilling:

1.1 Problemformulering

Hvilken rolle spiller intuitionen og tilsyneladende intuitive tanker i forhold til den menneskelige erkendelse?

1.2 Afgrænsning af problemfelt og metodeovervejelser

I dette afsnit præciseres specialets position i forhold til problemformuleringens genstandsfelt intuition og den menneskelige erkendelse samt de grundsøjler, der danner opgavens struktur.

Opgavens position i forhold til intuition

Som vist i indledningen opstår fænomenet intuition i mange forskellige kontekster i dagligdagen og dækker over forskellige fænomenologiske oplevelser, der kan beskrives som en spontan indskydelse eller fornemmelse af, at man ved noget (Rasmussen, 2012, p. 112) uden dog altid at kunne stole på denne viden (Kierkeboen, 2012). Dette konkretiserer de tre beskrevne fundamentale udfordringer i intuitionsforskningen, 1) Begrebet er svært definerbart, 2) Intuitionens erkendelsesværdi og dennes betydning i den menneskelige ageren, 3) Intuitionens ambivalente karakter. Tre udfordringer specialet stiller sig undersøgende overfor på følgende måde:

Begrebet er svært definerbart

Poincare (1929) beskriver denne kompleksitet ved; *"we have no word other than intuition. But how many different ideas are hidden under this same word"* (i Bastick,

1982, p. 8). Derfor har de fleste i dagligdagen også svært ved at udtrykke, præcist hvad intuition er (Hogarth, 2010, p. 4). Dette understøttes i interviewundersøgelsen (Deria & Riecke, 2013, p. 35), hvor deltagere ikke kunne give en direkte definition men først måtte have lange tænkepauser, hvorefter de brugte eksempler med underliggende processer for at forklare, hvad de mente intuition er. Interviewpersonerne kom i processen frem til at intuition *”er en fornemmelse for det andet menneske og en fornemmelse, om noget er rigtigt eller forkert”*(ibid.). En definition, der går i tråd med Reinbachers (2012) definition *”Intuition kan give den dybeste forståelse for vore medmennesker, en situation eller en opgave, der skal løses.*(p. 112). Definitionerne indeholder dog for mange underliggende fænomener til at de kan bruges til videnskabeligt arbejde, da det kræver en operationalisering dvs., at begrebet kan anvendes på *en* måde, der altid har den samme mening. Jung (1993) pointerer: *”vi må definere, hvad vi mener, når vi benytter bestemte begreber, for ellers taler vi et uforståeligt sprog og inden for psykologien er dette altid uheldigt ”* (p. 24).

Således kan en begrebsanalyse af svært definerbare begreber være en forudsætning for at skabe en fælles forståelse samt videnskabelig bearbejdelse. På den anden side kan dette ikke sige os noget om intuitionens anvendelse samt om de faktiske omstændigheder, som brugen af intuitionen indbefatter. Derfor må også funktionsprocesserne tages med i betragtning, da de kan hjælpe os med at forklare og forstå intuitionens evner(Garnitschnig, 2007, p. 52). Den første udfordring i arbejdet med intuition vil således være en begrebsanalysesammenfattet med en funktionsanalyse med udgangspunkt i at intuitionen er af basal karakter.

Intuitionens basale karakter

Undersøgelser viser, hvor basal en funktion intuition har i den menneskelige ageren og i den mellem menneskelige relation, specielt når den er fraværende, eller når den er begrænset tilstede som ved Asberger eller Autisme (Schmid & Gérard, 2008, p. 12; Bauer, 2006). Andre undersøgelser viser, at psykiske ubalancer påvirker den intuitive proces hos individet i negativ grad, hvilket har betydning for individets psykiske og fysiske velvære. Her pointerer Fischbein (1987), at personer med god selvtilid har stabile kognitive intuitive tanker (p. 204), hvilket understøttes af Cowen, (1952) der i sine undersøgelser påpeger, at intuitionen er en form for social intelligens, der hæmmes ved psykologisk stress, således at når intuitionen ikke er intakt, har individet problemer med at cope med komplicerede situationer (i Bastick, 1982, p.14).

Med udgangspunkt i ovenstående undersøgelser, tages afsæt i at intuitionens funktion er af basal karakter, og at det derfor er vigtigt at vi tager vore intuitive fornemmelser alvorligt, men at vi også bør forstå, under hvilke betingelser intuitionen arbejder, og hvilke subtile indflydelser der gør at intuitionen kan opleves at være irrationel.

Den røde tråd bliver derfor at vægte mellem intuitionen som 1) en vigtig basal evne 2)skeptisk over for mulige vildledelser.

Specialets formål bliver derfor at afdække intuitionens ontologi og epistemologi for således at finde argumenter, der kan forklare, hvilken betydning intuitionen har i den menneskelige erkendelse. I denne proces bearbejdes nedenstående problemstillinger.

1.3 Specialets problemstillinger

- Hvad er intuition?
  - Hvordan kan den forstås og defineres?
  - Hvordan kan den undersøges videnskabeligt?
  - Hvilke evner har den?
  - Kan vi stole på den?
- Hvilken funktion har den i relation til
  - Etik og moral?
  - Indsigt og viden?
  - Indlevelse og empati?
  - Beslutnings og bedømmelsesprocesser?
  - Erfaringer og resonans?
  - Emotionelle og rationelle processer?(Denia & Riecke, 2013)
- Hvordan skabes vores intuition, og hvilke forudsætninger skal være tilstede for at vi kan gøre brug af vores intuition på en konstruktiv måde?
  - Kan vi forstå intuition som mere effektiv end den rationelle logiske slutningsform?
  - Hvordan hænger intuitionen sammen med vores emotionelle egenskaber?
- Har brugen af intuition en samfundsmæssig betydning i dag?
- Hvordan kan viden om intuitionens evner og egenskaber bruges i det psykologiske arbejde?
  - Hvordan kan den anvendes i organisationen?
  - Hvordan kan den anvendes i terapilokalet?

Således undersøges både intuitionsbegrebet, intuitionsfænomenet og intuitionsfunktionen for at finde sammenhængende mønstre, der kan rumme elementer fra forskellige perspektiver i en helhedsforståelse af intuitionens betydning for individets erkendelser.

Position i forhold til menneskelig erkendelse

Erkendelsesformer

Epistemologi er læren om menneskets erkendelse af verden og den proces, der ligger til grund for ”sande beskrivelser af verden”(Bjerg, 2007, p. 155). I den vestlige kultur er erkendelsesteori et af de helt store spørgsmål og omdrejningspunkt indenfor filosofien, da svaret herpå er bestemmende for det repræsenterede verdens- og menneskebillede, dvs. bevidsthedstilstande og grænserne for menneskelig erkendelse og hermed basis for den menneskelige vidensdannelse(Schieren, 2007, p. 9). Grundlæggende erkendelsesperspektiver kan siges at være:

- Rationalisme – viden opstår ved brug af fornuften
- Empirisme – viden opstår ved erfaring fra sanserne
- Transcendentalfilosofi, viden opstår ved at subjektet former erfaringen
- Psykologisme – viden opstår i den menneskelige psykologi
- Pragmatisme – viden opstår i handling.
- Konstruktivisme – viden opstår i verden

Fælles for de forskellige perspektiver er, at erkendelsesprocessen kan anses at indbefatter tre niveauer(Veiga, 2007, p.13):

- **Det, der erkender**
  - her individet
- **Det, der erkendes**
  - Her er fokus på den intuitive erkendelse af ”man føler man ved noget, men man ved ikke hvad man ved og hvorfor man ved det.
- **Det, erkendelsen udtrykker**
  - intuitionens funktionsværdi

Erkendelsen af intuitionen eller den intuitive oplevelse kan både historisk og nutidigt ses som et kontinuum med tre centrale hovedgrupperinger, en østlig transcendental forståelse i det ene yderpunkt, hvor intuitionen anses for at være en overnaturligtranscendental tankegang af *åbenbaringskarakter* (Hogarth, 2010, p. 5; Hilbrecht 2013, p.9), den filosofiske erkendelse hvor intuitionen anses for at være en form for

”uendelig bevidsthed”, og den vestlige rationelle videnskabelige tilgang i det andet yderpunkt, der forklare intuitionen som ”en biologisk maskine” ved videnskabelig evidens (ibid., p. 9;45). Således har erkendelsesformerne hver deres erkendelsesramme og genstandsfelt, der har betydning for forståelsen af intuitionen.

Erkendelsesdualismernes genstandsfelt

Transcendental verdensforståelse (idealisme) forbindes oftest med østlig religion og livsfilosofi, visdom *kan ikke forklares rationelt eller kontrolleres*, den opstår ved erfaringer hinsides fornuften (Den store Danske; Kirkebøen, 2012, p. 8).

Filosofiens videnskabelige genstandsfelt (indeholder udviklingen fra objektiv idealisme til empirisme) er erkendelsens ontologi – fokus er på den menneskelige erkendelse og det at *forstå* det værende, dvs. studiet af det der eksisterer. Viden opnås ved at forstå og vurdere realiteten og betydningen af det, som det enkelte individ erkender ”*common sense*” (Schieren, 2007, p. 9).

Det naturvidenskabelige genstandsfelt (rationalisme) handler om at søge *forklaringer* på lovmæssigheder og sammenhænge, ved analytisk og hypotetisk at finde empirisk evidens (Bergson, 1914, p. 12; Veiga, 2007, p. 13). En tilgang hvis udgangspunkt var eksperimentel forskning. Siden er forskningen udviklet til også at indbefatte andre forskningsmetoder, da den positivistiske tilgang især indenfor psykologien har problemer med at undersøge den menneskelige bevidsthed (Ohlsson, 2010, p. 27-29). Essensen af naturvidenskaben ligger dog stadigvæk i at begrebsliggøre og verificere et fænomen, men ”*turning from form to content*” (ibid.)

De beskrevne genstandsfelter kan således anvendes til at *få indblik i, forståelse for og forklaring på* intuitionens evner og vildledelser på forskellige måder for deskriptivt at kunne erkende problemfeltet i epistemologisk pluralisme. Således sættes et **systemisk holistisk perspektiv** på genstandsfeltet intuition ved at inddrage de forskellige perspektiver til en helhedsforståelse, hvilket vil blive bearbejdet på følgende måde:

1.4 Disposition

Specialet opbygges over seks kapitler opdelt i to grupperinger. Del 1 består af kap. 1-3, der undersøger intuitionen og samler denne viden i en helhedsteori, del 2 består af kap. 4-6, der afprøver første dels vidensfelt kvalitativt, diskuterer og perspektiverer problemfeltet.

1. **Kap. 1** indeholder den undren, der ligger til grund for undersøgelsen, samt problemformulering, afgrænsning og metodeovervejelser.
2. **Kap. 2** vil på grundlag af litteraturreview Deria & Riecke, 2013 revideret 2014, udforme en diakron og synkron begrebsanalyse i et transcendent, filosofisk og psykologvidenskabeligt perspektiv. Derved undersøges *begrebet og fænomenet intuition*. **Teoretisk** favnes intuition ved at inddrage argumenter frapsykologiens hovedgrupper, personlighedspsykologi, udviklingspsykologi, kognitionspsykologi, socialpsykologi, evolutions og biologisk psykologi samt et Zenbuddhistisk synspunkt med inddragelse af supplerende litteratur for evt. uddybelse af synspunkterne.
3. **Kap 3** her gives et bud på en universel intuitionsmodel funderet i data fra litteraturreviewet. De følgende afsnit afprøver denne model i et kvalitativt studie.
4. **Kap. 4** rummer en kvalitativ interviewundersøgelse, hvis formål er at afprøve delkonklusionen og UIP. Undersøgelsen retter sig mod personer med forskellige professioner: en kunstmaler, en bankdirektør, en procesmanager, en sygeplejerske og en neuropsykolog (Asperger diagnose) og en sagkyndig i arbejdet med demenssyge (manglende kognitive evner) for at se på hvordan intuitionen og intuitionens evner kommer til udtryk på forskellige måder.
5. **Kap 5** rummer en samlet diskussion og metodediskussion, samt endelige besvarelse af problemformulering.
6. **Kap. 6** Her perspektiveres den opståede viden til et systemisk review, der analyserer up-to date forskningsresultater og metodologier, for at søge en egnet videnskabelig metode til at afprøve UIP teorien.

Således belyses genstandsfeltet intuition ved en metodetriangulering, dvs. der inddrages forskellige forskningsmetodologier i de forskellige forskningsafsnit for afslutningsvist at kunne udlede hvilken rolle intuitionen og tilsyneladende intuitive tanker har for den menneskelige erkendelse.

Forskerens *intuitive direkte og indirekte viden* aktiveres ved at navigere på kryds og tværs i denne store komplekse viden, da det er vejen til en original forståelse af intuitionen ifl. Behling & Eckel (1991) (in Sinclair, 2011, p. 3; Tepperwein, 2011, p. 12). Desuden vil specialet gøre brug af mange visuelle illustrationer for også at tage læserens intuition med i processen (Dennett, 2013, p. 4). I næste kapitel konkretiseres første del af specialets metodevalg og design, hvorefter dette implementeres i en analyserende undersøgelse.

2.0 Metode

I det følgende skildres den induktive og deduktive rejse som starter for at operationalisere og syntetisere begrebet intuitionen ved en analytisk deduktiv metode og en induktiv holistisk indgangsvinkel. Der arbejdes videre på metoden fra forskningsprojektet på 9. semester, hvor søgekriterierne ændres og udvides, samt analyseniveauet omdannes til et "*academic map of knowledge*" (Ridley, 2012, p. 1).

2.1 Metode udvikling

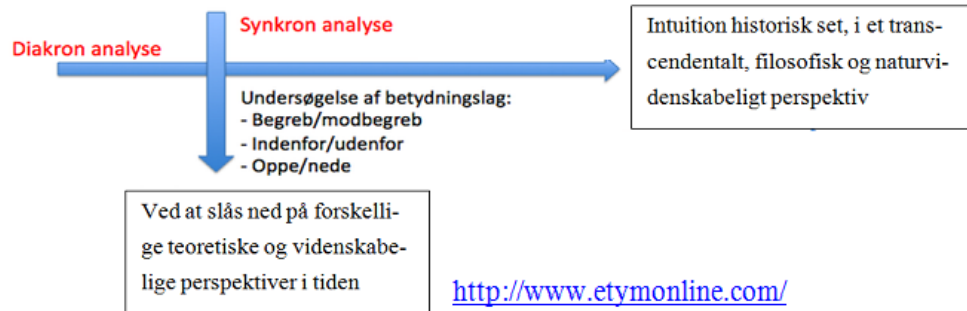
Hupcey & Penrod (2005, p. 201), betegner begrebsanalysemetoden som "*the backbone of theory in practice*" afdækningsprocessen af komplekse begreber og derfor et godt udgangspunkt for en operationalisering af begrebet intuition og skabelsen af et fælles kommunikationsgrundlæg. Til denne proces gøres brug af Rodgers moderne filosofiske position, der har fokus på at indfange den dynamiske natur af et begreb, da begreber her betragtes som foranderlige i både *kontekst* og *overtid* (Hupcey, & Penrod, 2005, p. 203).

I forhold til *tidsaspektet* betragtes intuitionen ud fra en diakron udvikling, da et begrebs anvendelse og forklaringsmuligheder er påvirket af sin sociale indlejring og den kulturelle kontekst sammenfattet med et synkront perspektiv dvs. at slå ned på

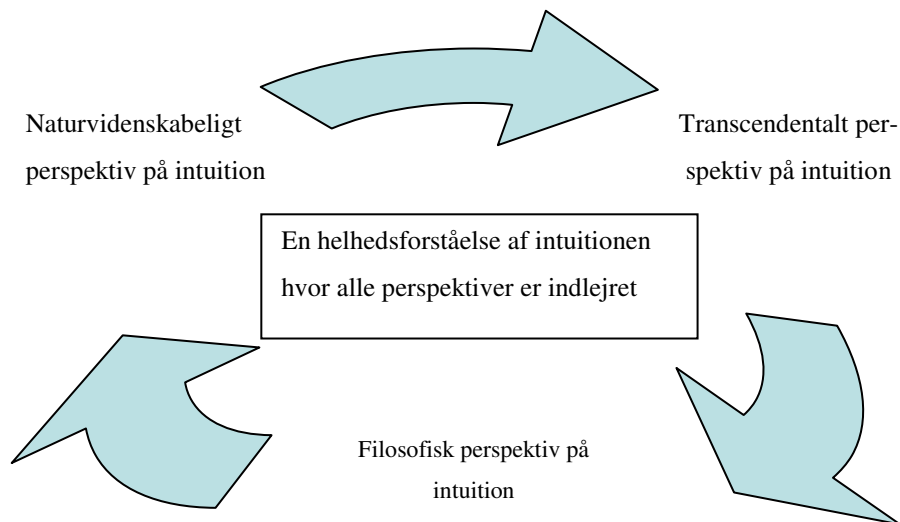
videnskabelige og teoretiske perspektiver i tiden, hvor *konteksten* vil være intuitionens betydning for individets erkendelse, dvs. at individets bevidsthedsniveau vil blive taget med i betragtning.

Hvilket illustreres ved neden forstående model. L-1

På denne måde fås en forståelse af intuitionen i en krydspolaritet af forståelses- og forklaringsmåder på et multidisciplinært niveau (Sinclair, 2011, p. xvi). Denne metode kan gribe den fulde dybde og bredde af intuitionens betydning for den menneskelige erkendelse og er “ *in accordance with consensus reached at the first Intuition Caucus at the Academy of Management meeting in 2009; we need to “respectfully disagree” in order to expand our understanding beyond the confines of individual disciplines*” (ibid.).

Således inddrages også perspektiver, der ikke er videnskabeligt funderet med kritisk respekt for den fænomenologiske oplevelsesværdi af fx det transcendentale perspektiv af intuitionen. Der fokuseres på *forbindelser* og ikke på forskelligheder. Specialet skal derfor ses som et interdisciplinært sammenfattende projekt, der danner et helhedsbillede af intuitionen, hvor alle perspektiver er indlejret (ibid., p. 3). Sinclair (2011) udtaler: “ *In other words, instead of having a debate about what is not intuition, we shall shift our focus to how various perspectives complement each other*” (p. 3). På dette grundlag tages et sammenfattende **fokus på definitionen af hvad der sker i det øjeblik intuitionen opstår og hvad der ligger bag denne oplevelse, samt på værdien af indholdet, og oprindelsen af de fornemmelser og indsigter, der intuitivt dukker op** illustreret ved neden forstående figur.

Herved stilles krav til indlevelse i sammenhænge (Paustian, 2013, p. 6) og ikke til kritisk stillingtagen til de forskellige perspektiver og teoriretninger - en tankefrihed, der integrerer intuitionen i processen. Dette rummer en frigørelse fra den ideografiske tankegang, der her kombineres med en rationel sammenfattende kategorisering. Paustian (2013) kalder dette en "*videnskabelig intuition*" et skabelsesbegreb, hvis fokus er "*en forenkling af videnskabelige sammenhænge*" (p.7).

Med udgangspunkt i dette multidisciplinære perspektiv organiseres arbejdet ved Rodgers begrebsanalyse, der indbefatter følgende trin i sin bearbejdelse:

- Identificer et begreb
- Vælge setting og sampling
- Indsamle og behandle viden
- Fortolke resultater
- Identificerer implikationer (Hupcey, & Penrod, 2005, p. 203).

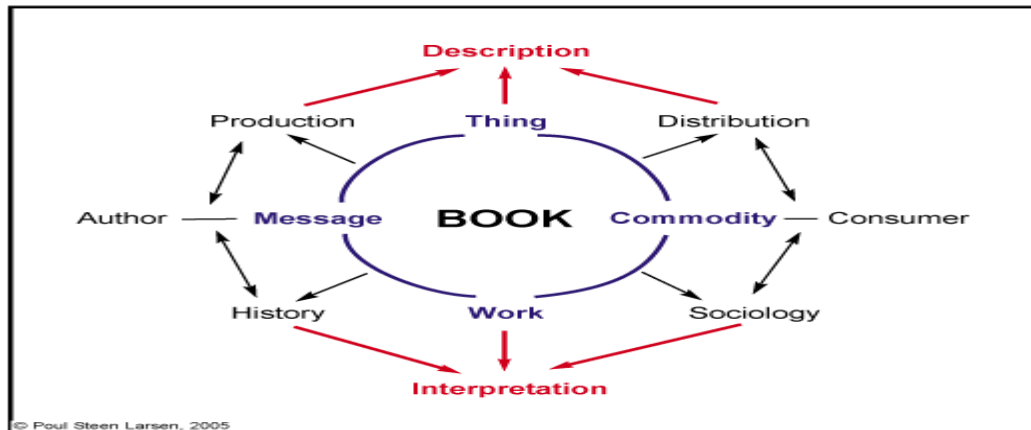
Her er begrebet intuition identificeret og undersøgt nærmere, men der mangler en setting og sampling til at analysere begrebet. Litteraturreview metoden et godt værktøj hertil, da den bringer bred information om eksisterende viden indenfor et felt samt hvilken viden, der stadigvæk bør søges (Gough, 2012, p. 3). Derfor undersøges intuitionen i et faglitterært review fra år 1900 til i dag for historisk, teoretisk og erkendelsesmæssigt at se emnet på metaniveau.

2.2 Forskningsdesign

Litteraturreview: Søgerammen er publicerede faglitterære værker, der er udgivet mellem år 1900 til i dag med udelukkelse af artikler, da mængden af artikler ikke ville kunne bearbejdes indenfor tidsrammen (Bastick, 1982, p. 7)¹.

Dog inddrages et par relevante artikler samt uddybende faglitteratur i analysen.

L-2

Valget af faglitterære værker illustreres og argumenteres for ved ovenstående model, der påpeger at litterære værker har en tæt forbindelse til den historiske og samfundsmæssige udvikling. Fra denne sociologiske tilgang anses litteraturen som et krydsningspunkt mellem tidsaspektet og den kulturelle kontekst, hvorudfra der kan uddrages et multidisciplinært perspektiv.

---

¹ Giver eksempel på en søgning 5 databaser hvor resultatet var 2.692.000 artikler, der indeholdte begrebet intuition, men kun 24 var forskningsartikler omkring emnet intuition.

Indsamling og behandling af viden

Søgekriterier

Konceptet for litteratursøgningen er et kritisk syn på den publicerede litteratur konkretiseret ved følgende punkter:

1. Faglitterær litteratur af anerkendte teoretikere og forskere indenfor området⁹ (Bilag 1: søgeprotokol),
2. Faglitterær litteratur med intuition som tema, kritisk udvalgt i forhold til parametrene:
  - a. Historisk
  - b. Videnskabeligt
  - c. Teoretisk
  - d. Erkendelsesmæssigt(Bilag 2: litteraturliste og bilag 3: reduceret liste bilag 4: revideret liste; bilag 5: reduceret litteraturliste)
3. Litteraturen gennemarbejdes til korte reviews (Bilag 5: revideret litteraturreview)
4. Analyse af begrebet og underliggende fænomener
5. Opsamling: implikationer og fællesnævnerne identificeres

Således indebærer denne metode tre analysefaser, 1) en systemisk litteratursøgning, hvor litteraturen søges, vurderes og udvælges efter ovenstående inklusion og eksklusionskriterier 2) en analysefase til at skabe overblik og overskuelighed over den fundne litteraturs beskaffenhed 3) en dybtgående analysefase i forhold til begrebet intuitionsdefinition og dens funktion for afslutningsvis at kunne argumentere sammenfattende for en ny helhedsteori.

3.0 Analyse af litteraturen

Denne overordnede analyse af litteraturens beskaffenhed har fokus på følgende analysepunkter:

1) In- og eksklusion af litteratur. 2) Litteraturens beskaffenhed. 3) Litteraturens historiske fordeling. 4) Litteraturens erkendelsesmæssige fordeling. 5) Litteraturens teoretiske fordeling, hvorefter en begrebsanalyse ser dybtgående på litteraturens begrebsdefinitioner af intuitionen, erkendelsesmæssige, videnskabelige problemstillinger og teoretisk forklarende argumenter.

3.1 Overordnet litteratur analyse

Litteratursøgning

Litteratursøgningen (bilag 1 søgeprotokol) blev foretaget i forhold til de søgekriterier der blev opsat i forskningsdesignet. Søgningen resulterede i 51 faglitterære værker. Tre værker kunne desværre ikke fremskaffe, hvorfor kun 48 bøger bearbejdes i form af reviews på grundlag af følgende:

Analysepunkter:

- Perspektiv på intuition
- Hovedfokus
- Hovedpointe
- Nytteværdi
- Kritik vurdering af intuitionen

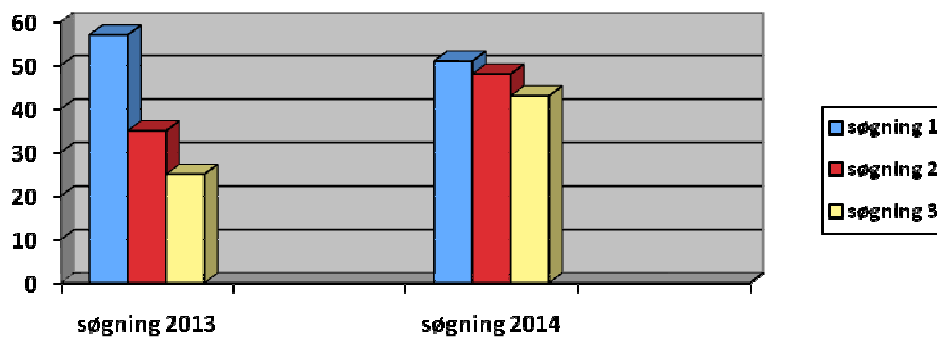
I denne vurdering og kategorisering af litteraturen kommer in-og eksklusionskriterierne igen i spil og reducerer den udvalgte litteratur yderligere på følgende måde.

In- og eksklusion af litteratur

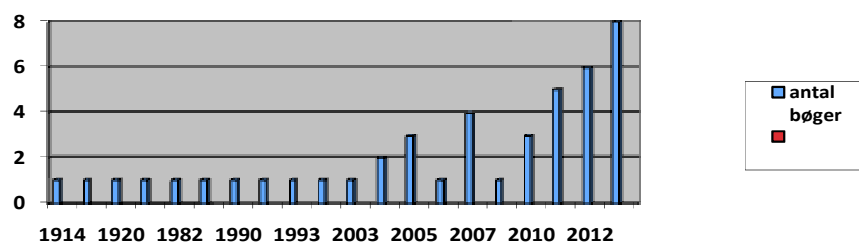
Af de nu 48 litterære værker var der 5 værker, der ikke levede op til søgeprotokollens kriterier og derfor blev kasseret. To værker handlede om intuition i kunstens verden, og en anden viste sig at handle om organisationsstrategier uden brug af intuition, to andre viste sig at være selvhjælpsbøger. Selve søgnings- og vurderingsprocessen var besværlig gjort af et stort kvalitetsudsving på litteraturen og et utal af find-dig-selv-intuitivt bøger. Resultatet for søgningen blev i alt 43 bøger, fordelt på 35 primærlitterære og 8 sekundærlitterære værker.

Det var 18 litterære værker mere end i søgningen sep. 2013, hvilket kan begrundes i 1) transcendentalt perspektiv på intuitionen nu med i søgningen, 2) der opstod en fornemmelse af at emnet intuition får større og større opmærksomhed i tiden, især indenfor området at koble gammel visdom med ny videnskab, hvilket bliver tydeliggjort i næste afsnit.

Den litterære historiske sammenhæng

Her vil blive set på litteraturens historiske fordeling - udgivelsesårene er fordelt fra 1914 til 2013 og fordeler sig som illustreret

Her ses det tydeligt at udgivelserne er steget jævnt siden år 2004, men der sker en radikal stigning i 2010, således at 21 af de 44 værker er udgivet siden 2010, hvor 9 er udgivet bare i 2013, heraf er 8 nye i forhold til søgningen i 2013. I selve søgeprocessen kom der mange flere bud op på ordsøgningen, således at udbuddet var meget bredere end søgningen i 2013, dette gælder specielt for internetbogsider, hvorimod bibliotekernes udvalg ikke var meget anderledes.

En anden interessant ting er at den historiske interesse, hvor der i 2013 kun var 3 ud af 25 værker, der beskæftigede sig med intuitionens historiske betydning, (Deria & Riecke, 2013, p. 9) er der i 2014 søgningen 8 ud af 41, dvs. ca. 13 % flere. Dette bliver endnu mere interessant, når vi ser på den erkendelsesmæssige fordeling

Litteraturens erkendelsesmæssige fordeling

Her viser det sig nemlig, at der er 7 værker, der kobler gammel østlig visdom med moderne neurologisk videnskab - en udvikling på over 300 % fra søgningen i 2013. Dette kunne tyde på en øget interesse for intuitionen samt for østlig livsfilosofi.

Erkendelsesståsted:	Fordelingen i litteraturreview:
Transcendentalt perspektiv	3
Filosofisk perspektiv	11
Naturvidenskabeligt perspektiv	16
Kobling mellem forskellige perspektiver	7
Kobling mellem gammel viden og ny videnskab	7

Tendensen i tabellen viser at litteraturen er funderet i et naturvidenskabeligt eller filosofisk videnskabeligt perspektiv på intuitionen, hvilket kvalitetssikrer litteraturen til projektet. De tre værker, der har et transcendentalt syn, skiller sig ud ved at se intuitionen ud fra et livsfilosofisk perspektiv. Her kunne antallet af værker nemt have oversteget det filosofiske og naturvidenskabelige perspektiv, da de fleste selvhjælpsbøger bygger på et transcendentalt perspektiv.

De naturvidenskabelige værker er opdelt i: 5 værker der hovedsagelig bygger på kvantitativ forskning, hvoraf 3 omhandler spejlneuroner, 9 værker der hovedsagelig henviser til kvalitativ forskning og 2 transaktionsanalyser af fænomenet intuition. 8 af værkerne består af artikelsamlinger og originale forskningsresultater.

De 11 filosofiske værker redegør for den intuitive erkendelses natur og ser intuitiv tænkning som muligheden for at nå en ekstra virkelighedsdimension der giver mennesket en helhedsforståelse (Weston, 1918; Veiga, 2007, p. 31; Flyvberg, 1990; Davis-Floyd, 1997). Fælles for alle værkerne er, at de inddrager forskellige teoridannelser omkring intuitionsfænomenet, og at de ikke er særlig opmærksomme på intuitionsbegrebets definition.

Definitions bearbejdelse

Dette er interessant eftersom et af intuitionens hovedproblemer er begrebsafklaringen, og det kun er 6 ud af 43 værker der har et afsnit, der beskæftiger sig med forskellige former for defineringer af begrebet. Heraf er det kun *en* der har et kapitel, der hedder begrebsafklaring. Hvordan ser det så ud med specialets andet fokuspunkt, et kritisk syn på intuitionens evner?

Litteratur med kritisk perspektiv på intuition

Ud af undersøgelsens 43 værker er der 17 der tager stillingen til intuitionens misvisende evner. Flere af værkerne beskriver at de tager en skeptisk stilling overfor intuitionen, men denne forsvinder dog i fortællingen. Kun fem værker pointerer, at skeptikere definerer intuition som en indre viden om noget, selvom den ikke altid er rigtig (Myers, 2004, p. 1; Kirkebøen, 2012, p. 133; Hogarth, 2001, p. 137; Schmid & Gerard, 2008; Berne, 2005)

Litteraturen, der tager den negative side i betragtning, påpeger, at vi må lære vores irrationelle sider at kende for at kunne bruge intuitionen rigtigt (Berne, 2005; Hohm, 2013; Vieth, 2004; Kast, 2013), da det irrationelle oftest bunder i en indforståethed. Således er ”*misstrauen gegenüber ”selbstverständlichkeiten”*” nødvendigt når noget rigtigt intuitivt skal opstå (Kriz, 2013, p. 197). Hvor Stor (2007) bemærker, at det kunne tyde på, at intuitionen også har brug for tid, at vi for hurtigt tager den spontane indskydelse for gode varer, da intuition ofte falder for perceptuelle tricks

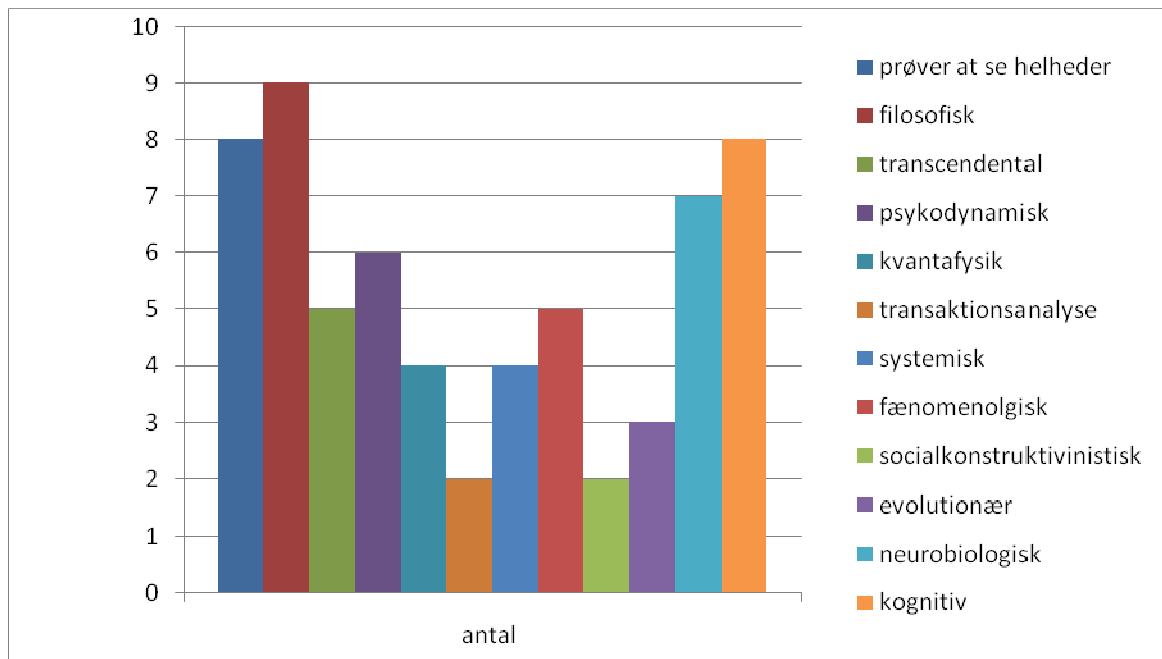
(Myers, 2004, p. 7). I denne argumentation bør tages i betragtning, at intuitionen ikke altid har uret og logisk og analyserende tænkning altid har ret, det betyder nemlig bare ” *That nonintuitive processes are deliberative and can be specified after the facts. Logic and analysis can be made transparent. Intuition cannot* ” (Hogarth, 2001, p. 7).

På den ene side virker det lidt mærkeligt, at ca. 25 af værkerne kommer med forslag til, hvordan vi kan lære at bruge vores intuition bedre og rigtigere, når de ikke redegør for, hvornår den er irrationel. På den anden side fremkommer her en spændende holdning til, at intuitionens evner kan udvikles, de neurologiske teorier går så langt og siger ”*take it or spoil it*”(Bauer, 2006, p. 57). Hvordan dette kan ske, beskrives i flere teoretiske teorier, hvor litteraturen her dækker over en række forskellige synspunkter.

Litteraturens teoretiske fordeling

Otte af de nyeste udgivelser er kendetegnet ved, at de ikke tager én teoretisk position men mere ser på, hvordan intuition passer ind i et større billede af menneskets informationsbearbejdelse. En anden del er kendetegnet ved, at de gør brug af flere forskellige teorigrupper argumentation (15 stk.), og en tredje del der har ét teoretisk perspektiv opdelt på grupperne filosofisk, neurobiologisk, transaktionsanalytisk, systemisk og evolutionært perspektiv.

Samlet set bringes 11 teorigrupper i spil, som diagrammet viser

Dette giver et godt teoretisk udgangspunkt for at favne intuitionen i de tre erkendelsesniveauer og psykologiens hovedgrupper, personlighedspsykologi, udviklingspsykologi, kognitionspsykologi, evolutions/biologisk psykologi og socialpsykologi. Dette vil blive nærmere bearbejdet i begrebsanalysen.

Sammenfatning

De to hovedpunkter, som specialet var kommet frem til, var udfordringer til intuitionsforskningen, nemlig 1) at definere begrebet 2) at finde ud af under hvilke betingelser intuitionens vurderinger er gode eller dårlige - ikke lige er de punkter litteraturen og videnskaben mest beskæftiger sig med. Litteraturen beskæftiger sig mere med fx at forklare og forstå intuitionens funktion i beslutningsprocesser, dens magt i søgen efter indsigt og visdom, dens moralske betydning og dens muligheder i relationen til andre mennesker.

Udgangspunktet bliver derfor nu en dybdegående historisk og psykologisk begrebs/definitions og funktionsanalyse ved at redegøre, analyse og kategorisere argumenterne fra litteraturen, hvorefter der følger en diskussion om, hvorvidt intuition er en legitim viden.

3.2 Begrebsanalyse

Analyse betyder at ”opløse” dvs. der opløses noget i mindre dele for at kunne lave en ”tilbundsgående undersøgelse” (Bergson, 1914, p. 11), her med det sigte at se sammenhænge i informationsmængden på en ny måde og herved indfange en større helhed (ibid.). Det centrale i analysen bliver således ikke kritisk nærlæsning men kategorisering og syntetisering af den viden, der findes i faglitteraturen (Sinclair, 2011, p. 3). For at kunne organisere, kategorisere og interpretere disse forskelligheder må klargøres 1) Hvad forstås ved ordet intuition? 2) Intuitionens oprindelse 3) Subtile effekter der har affekt på dens irrationelle side. Hvilket bliver formålet for denne analysedel.

Som nævnt i metodeafsnittet er det ifølge Rodgers begrebsanalysemetode vigtigt at analysere et begreb i tid og kontekst. Konteksten vil her være individets erkendelse, hvorfor individets bevidsthedsniveau inddrages i analysen. Tid: Begrebsanalysen har et holistisk historisk analyseniveau på *begrebet* intuition i det kontinuum af bevidsthedsfilosofier og definitionsformer, der ligger gemt i specialets tre erkendelsesperspektiver. Afslutningsvist udledes på baggrund af analysen og diskussionen et bud på, hvilken rolle intuitionen spiller for den menneskelige erkendelse.

Analyse af begrebsdefinitioner i et historisk erkendelsesmæssigt og psykologisk videnskabeligt perspektiv

Intuitionen har gennem tiderne haft forskellige betydninger for mennesket, hvilket kan aflæses i de mange definitioner, teoretikere og forskere har udledt i tiden løb (Hogarth, 2001, p. 5). Denne *synkrone* og *diakrone* analyse vil prøve at vise, at der er en tæt forbindelse til tidsaspektet og den kulturelle kontekst og sandhedsværdien, der tillægges begrebet.

Sandhedsværdien af et begreb kan på den ene side betragtes som værende absolut og på den anden som værende konstrueret. Mellem disse to betragtninger findes et standpunkt, som accepterer at menneskelige oplevelser kan formuleres i meninger gennem sproget (Hupcey & Penrod, 2005, p. 200). Her tages udgangspunkt i alle tre

opfattelser, dvs. der søges både en fænomenologisk tilgang – hvad individet opfatter, og en realistisk tilgang, der analytisk sammenfatter disse forklaring med teoretiske og videnskabelige definitioner og herved søger intuitionens underliggende processer i en ”*cross-pollination*”(Sinclair, 2011, p. xvi).

Målet bliver derfor ikke at verificere eller falsificere de forskellige definitioner af intuition men analytisk at finde en slags fællesnævner i de tre erkendelsesperspektiver og udrede hvad irrationel intuition er? Historisk set startes med det transcendentale perspektiv, hvorefter det filosofiske og naturvidenskabelige perspektiv analyseres, uddybes, sammenfattes og kategoriseres i forhold til 1)definitionen af intuition 2)Hvad der sker og oprindelsen bag denne oplevelse 3)Værdien af indholdet, af de fornemmelser og indsigter, der intuitivt dukker op.

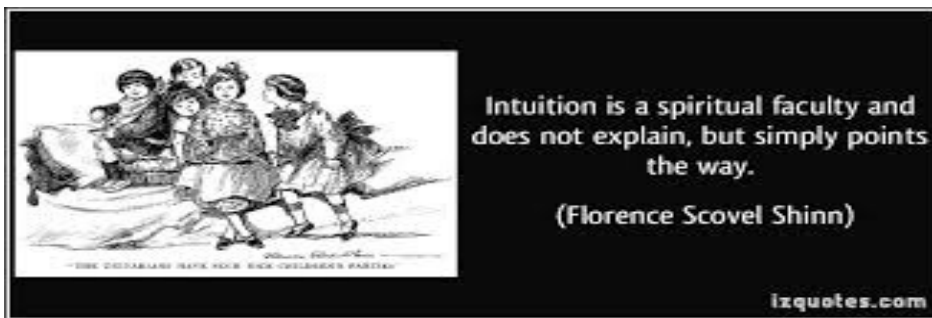
Transcendental intuition

Som tidligere nævnt stammer ordet intuition fra det latinske udtryk ”*intuitio*” og betød oprindeligt ”*at se ind, betragte, danne sig en tydelig forestilling om*” (Bukdahl, 2012, p. 49). Herved beskrives at individet ser noget eller får en indsigt, der er grundlaget for en forestillingsevne. I idealismen defineres intuitionen som et overnaturligt erkendelsesapparat som en slags sjette sans, der relaterer til en åndelig virkelighed, altså en indsigt og forestilling om noget åndeligt(Tepperwein, 2011, p. 243; Weber, 2011, p. 83). Her tages ikke stilling til intuitionens videnskabelige værdi. Derfor søges der her efter underliggende processer, der kan syntetiseres for at få en dybdegående forståelse for begrebet og fænomenet intuition.

Klewes (in Gonschior 2013, p. 212) definerer intuitionen ”*som er den egentlige oplevelse af helheden*”, således at intuitionen forbinder os med livskraften ”*Chikraften*” den universelle kraft der holder hele universet i gang. Sanders (2013) definerer her intuition som ”*Die Gabe prophetischen Wissens*”(p. 63). Her ses to former for intuition, 1) en åndelig spirituel intuition en ”*knowledge of God*”(Westcott, 1968, p. 12), der beskriver hvordan individet finder sin sande individualitet (Weston, 1918, p. 7). 2) en paranomal intuition, der ved en buddhistiske søgen forbinder individet med universet. Fælles for dem begge er troen på reinkarnation – at livet altid forsætter (Weston, 1918, p. 11). Forskellen ligger i at den spirituelle åndelige intuition vir-

ker som en form for indre stemme, der siger ” *This is the way*” (ibid.,p. 25) således at individet finder det rigtige selv gennem Guds stemme i sig.

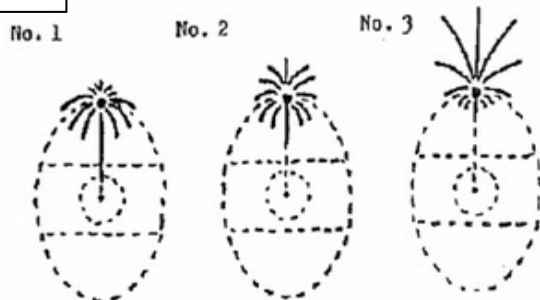

B-4

Den paranormale form for intuition kommer **ikke** som en indre stemme eller følelser, men bringer en umiddelbar viden eller visdom (helhedsforståelse). Denne viden kan i begge former for intuition omhandle fortiden, nutiden og fremtiden (ibid., p. 149; Sanders, 2013, p. 66).

En overnaturlig ultimativ intuition opnås ved at nå ukendte former for bevidsthed ”unio mystica” også kaldet ”nirvana” det intuitive jeg–en visdom der er en dyb forbundet med alt levende – en ”højere erkendelse” (ibid., p.92). Intuitionen forbindes således med en rumlig-kropslig oplevelse, hvor grænsen mellem den erkendende og det erkendte forsvinder som fx ved shamanistiske bevidstheder (Hilbrecht, 2013, p. 45). Der både kan vendes mod personen selv eller mod det universelle som vist ved illustrationen.

L-3

- Figur:
1. Illustrerer det åndelige selvs udstråling igennem det overbevidste rette mod personen.
  2. Øget udstrålingen rettet imod personligheden og opad imod det universelle
  3. En transcendens tilstand forbundet med en kosmisk bevidsthed, kan evt. medfører et midlertidigt tab af individuel identitet (Russell)

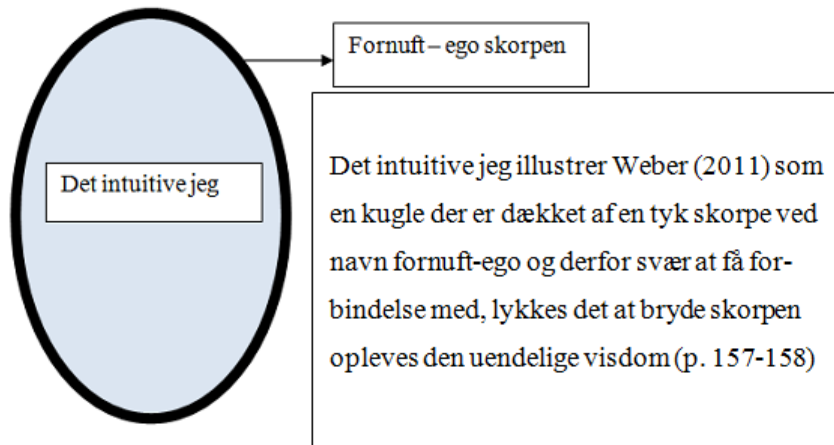
Ill. 7

Jo mere intuitionen er rettet med selvet, jo mere irrationel anses den for at være. Den spirituelle åndelige intuition som Guds stemme i mennesket bliver mere eller mindre forkastet af den nyere litteratur i reviewet, og den buddhistiske intuitionen er i fokus.

Intuitionen bliver her set som en proces, der involverer en sammensmeltning af den personlige bevidsthed og det universelle bevidsthedsplan. Intuitionen bliver et redskab, hvormed individet kan finde den grundlæggende mening med livet - en forbindelse med naturen og universet.

Som illustrationen viser bør ego-jegét – det tænkende jeg nedbrydes for at få uendelig kontakt til det intuitive jeg. Buddha taler her om en mediterendes ni-trins-vej, hvor det 6. trin er intuitionen (Hilbrecht, 2013, p. 45). Således kan denne intuitive viden åbne ”grænserne mellem den indre og ydre verden”. Resultatet bliver en ”ubegrænset bevidsthed” med universet – en indre forbindelse med naturen (Hilbrecht, 2013, p. 11; 45; Veiga, 2007, p. 14). En helhedsforståelse der involverer alt; universet, naturen, følelser, erfaringer, oplevelser og sanseindtryk (ibid., p. 15; Hilbrecht, 2013, p. 45).

Samlet set defineres intuition som en universel bevidsthedsproces, der inddrager hele mennesket, hjertet, kroppen og sjælen og giver adgang til et vidensreservoir ”*der schöpferischen Kräfte des Universums*” (ibid.) en umiddelbar viden eller højre form for visdom, der fremkommer på fire niveauer, **1) hverdagsintuition**, en individuel intuition der ligger mellem tro og viden **2) Ekspertintuition**, der er bygget på viden og erfaring (fx livsfarlige situationer - en form for instinkt, hvis den slår fejl kan det betyde døden). **3) Transcendental intuition** – intuitive-jeg, hvorved der kan opnås ”flash of insight ” universel visdom i form af viden eller selvindsigt. Denne intuition er stærkere end rationalitet (Weber, 2011, p. 156-157) 4) Weston (1918, p. 19) taler om at intuitionen giver individet **en fornemmelse af ”good or bad”**.

Hverdagsintuition:	tro → intuition → viden
Ekspertintuition:	tro → → viden intuition
Transcendental intuition:	tro → → viden → intuition

Intuitionens grad af sikkerhed →

(Weber, 2011, p. 156)

Jo mere intuitionen er forbundet med personlige værdisystemer jo større er sandsynligheden for at den kan være irrationel. Samlet set giver intuitionen et vidensgrundlag, en form for tavs viden (Gonschior, 2013, p. 177) og en evne til at forstå og fornemme samt til at forudane ting. Dens negative effekt er at individet kan miste "jordforbindelsen" (Veiga, 2007, p. 14).

„Weil Intuition zugleich Verständnis und Empfindung ist, durchdringt sie die Wirklichkeit mit einem Blick“

Omraam Mikael Alvanhov, in Gonschior, 2013, p. 225

En transcendental forståelse af intuitionen ses i dag oftest i sammenhæng med "new Age", alternativbevægelser eller i selvhjælpsteknikker, der ligesom i østens religion ser intuitionen som en unik kilde til visdom og selvindsigt (Grint, 2007, p. 93; Kirkebøen, 2012, p. 8-9;). Spørgeskemaundersøgelser viser, at denne holdning stadigvæk meget udbredt i den vestlige befolkning i dag, da ca. 60 % svarer, at de tror at nogle individer har et "klarsyn" eller intuitive specielle evner (ibid.). Undersøgelser i Danmark (2008) understøtter denne tanke, da 66 % mænd og 70 % kvinder viser, de tror på eksistensen af ånder, der kan tages kontakt til (Kuschel, 2012, p.132).

Opsamling og kategorisering

I transcendentalfilosofien er betingelserne for erkendelsen universel betinget og kan således ikke diskuteres eller stilles spørgsmål til. Viden opstår ved at subjektet former erfaringer, der spirituelt set kommer ved åbenbaringer. Denne ekstrasensoriske perception og guddommelige perspektiv giver intuitionen et paranormalt niveau og skubber intuitionen ud i et videnskabeligt grænseområde. Den nyere litteraturreviewet tager afstand fra den subjektive spirituelle åndelige intuition som Guds stemme og underbygger deres argumentation mere på den buddhistiske intuitions ”*enlightenment*” forståelse, hvilket giver en metafysiskoplevelse af intuitionen (Duggan, 2013, p. 73).

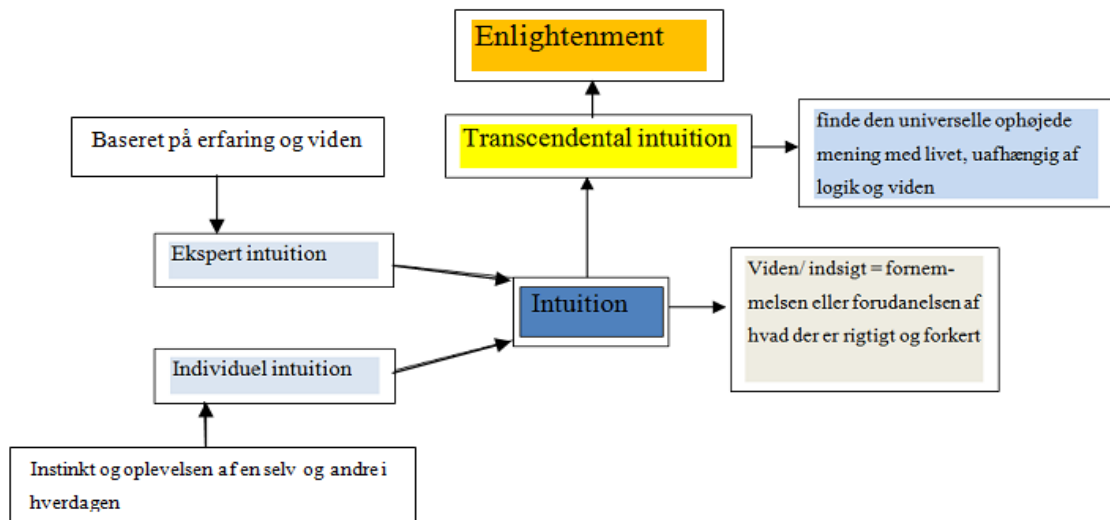
Med udgangspunkt heri kan der ses følgende opsamlingspunkter i denne analysedel.

Intuitionen kan overordnet defineres som ”*en umiddelbar viden/visdom/indsigt om noget*, en viden der ifølge teksterne opstår i form af 5 forskellige former for intuition:

1. En individuel hverdagsintuition, baseret på instinkt samt på personlig erfaring, tro og viden
2. En ekspert intuition, baseret på viden, indsigt og erfaring
3. En indadrettet åndelig indsigt ”Real Self” intuition
4. En intuitiv indlevelsessevne i andre.
5. En ultimativ ”genialitet” viden og indsigt, intuition der ligger over den fornuft-prægede tænkning – der forbinder alt

Således kan følgende model vise de forskellige intuitionsniveauer:

Intuitionens evner er at fornemme og forstå en situation hurtigt, den kan ”oplæres” ved hjælp af viden og personlig fordybelse. Den kan både arbejde med fortid, nutid og fremtid, dvs. den giver individet en forestillingsevne til at se helheder og forudane ting, samt finde en universel ophøjet visdom, selvindsigt og indsigt i andre uafhængig af logik og viden.

Intuitionen er irrationel, når den er præget af personlige værdier, følelser og erfaringer, ifølge Weston (1918) det selviske jeg eller ego-jeget, samt hvis individet mister ”jordforbindelsen” dvs. kun lever i det ”universelle/indre univers.

Dette transcendentale perspektiv begynder historisk at få mindre betydning i den vestlige verden, da det filosofiske livssyn udvikles hos de græske filosoffer for i takt med at den naturvidenskabelige tilgang vinder frem helt at miste sin transcendentale erkendelsesværdi i videnskabelige kredse.

Filosofisk intuition

Filosofien begynder ca. år 600 f. Kr. at erstatte gudebilleder med upersonlige elementer som abstrakte ideer. Filosofien bliver en åndsvidenskab, der ligger mellem det spirituelle og videnskaben, hvor erfaringens rolle anerkendes i etableringen af viden dvs. der tages et empiristisk erkendelsesperspektiv, der anser det som metafysik at antage, at det der findes bag det erkendte, er en virkelighed.

Den transcendentale forståelse af intuitionen som ”*klarsynet*” inspirer græske filosoffer som Platon (424-348 f.Kr.), Plotin, Augustin og Spinoza (1632-1677) der også definerer intuition som essensen af indsigt og viden. Her er tale om en intuition, der meget ligner den transcendentale intuition. Forskellen ligger i at den ultimative intuition ikke er af uforklarlig universel åndelig karakter, men en indsigt i den ultimative virkelighed (Westcott, 1968, p. 5). Således udvikles her en objektiv idealisme.

Inspireret af Platon og Augustin ser den Descartes (1596-1650) intuitive indsigter som intellektets realisme ”rene” erkendelse, den eneste måde at opnå indsigt i den ultimative realitet (Meyer, 2012, p. 25; Asenjo, 2011, p. 201). Videnskaben begynder rationelt at analysere verden og virkeligheden, og der sker et brud med den transcendentale verdensforståelse. Sjælen har nu ikke noget at gøre med naturen men er en menneskelig ånd – der endvidere adskiller krop og sjæl (Gonschior, 2013, p. 91;98)

Descartes definerer intuition som”

”Unter Intuition verstehe ich nicht das schwankende Zeugnis der sinnlichen Wahrnehmung oder das trügerische Urteil der verkehrt verbundenen Einbildungskraft, sondern ein so müheloses und deutlich bestimmtes Begreifen des reinen und aufmerksamen Geistes, dass über das, was wir kennen..... welches allein dem Licht der Vernunft entspringt und das, weil einfacher, deshalb zuverlässiger ist als selbst die Deduktion .... So kann jeder intuitiv mit dem Verstand sehen, dass er existiert, dass er denkt, dass ein Dreieck von nur drei Linien, dass die Kugel von einer einzigen Oberfläche begrenzt ist... „
(Descartes, 1993, p. 14-27)

Den latinske definition ”intuitu” *at se ind, betragte, danne sig en tydelig forestilling om”* får nu empirisk aspekt, da det er noget individet ser – men den forestillingsevne, denne indsigt bringer, er nu af en helt anden karakter. Descartes ser den transcendentale definition af intuitionen som grundlagt i den menneskelige forestillingsevne eller fantasi og bygger sin definition af intuition på en fornufterkendelse. Intuition er indsigt i det usammenhængende og af simpel natur, herved kan en analyse også indfange intuitive indsigter (Descartes, 1993, p. 19-22).

Lige modsat de fleste filosoffer, fx Bergson (1914) & Weston (1918) Garnitschnig (2007) der mener at intuitionen unddrager sig den analytiske tilgang og ser intuitionen som analysens modsætning. Denne objektive idealisme bygger på at viden kun opstår ved brug af fornuften. Denne tilgang bliver i dag oftest afvist og der opstår en videnskabelig rationalisme, der inkluderer varianter af rationalismen og fænomenologien som en tillidsværdig erkendelseskilde.

I det 16. årh. kommer empirisme erkendelses tilgangen til udtryk ved at viden opstår ved subjektets erfaringer fra sanserne, hvorved begrebet intuition også bliver forbundet med forskellige former for sansning fx *”follow one’s nose”* en tanke R. Steiner (1861-1925) tager op i sin teori om menneskets 12 sanser og definerer *”intuition som en højere form for erkendelse, hvor individet overstiger den sædvanlige sanselige og fysiske erkendelse til et kosmos plan ved at brug af både indre og ydre sanser”* (Steiner, 2012, p.16). Her giver han et eksempel på to metalplader, der slår mod hinanden, herved opstår der en substantiv viden om metallets egenskaber og væsen, denne erkendelse forbinder en ydre og indre erkendelse kaldet intuitionen (ibid., p. 10). Her er tale om en subjektiv og objektiv erkendelse, der forenes i intuitionen, den ide det fri menneske handler efter (Garnitschnig, 2007, p. 54).

Tanken om intuitionen som en slags mavefornemmelse eller som hjertets intelligens opstår også i denne tidsperiode (Kast, 2013). Pascal (1623-1662) påpeger: ” *Hjertet har sine grunde, som fornuften ikke kender*” og mener hermed, at når individet er i tvivl, er der ikke andet valg end at stole på sine følelser og intuition (i Dreyfus, 1991, p. 19) i et forsøg på at forklare, hvad intuition er, og hvad der adskiller den fra forstanden.

Definitionen af intuitionen tager nu også retning mod det personlige ubevidste, og bliver en modsætning til det tænkende menneske og rationaliteten (Veiga, 2007, p. 15-16). Her ses en vis lighed med den åndelige intuition, der søges i det indre *intuitive-jeg* og det *virkelige selv*, men nu søges intuitionen i bevidstheden i mennesket.

”ultimate reality consisted in the fundamental fact of immediately present ideas and impressions - the elemental components of consciousness - and these were to be known through intuition” (Westcott, 1968, p. 6)

Således er intuition stadigvæk en *umiddelbar opstået visdom eller indsigt*, der her er opstået i bevidstheden (Westcott, 1968, p. 6) hvor den ultimative intuition ses som en uendelig bevidsthed. Denne er i første omgang uforenelig med den bevidste fornuft, da den ikke kan efterprøves rationelt (Bergson, 1914, p. 11). ”*den usammensatte akt, der har sat analysen i gang, og som skjuler sig bag analysen, udgaar fra en evne, der er ganske forskellig fra den analytiske. Denne evne maa ifølge sagens natur være intuitionen*” (Ibid., p. 73-74). Bevidstheden beskrives som et sted med flydende forandringer, der tilføres det foregående og derfor er i uendelig forandring, intuitionen opleves i en stadig tidsbevægelse.

I starten af det 18. årh. opstod de første intuitionister fx Hutcheson og Price, der definerer intuitionen som en etisk intuition; intuitionen giver her individet en iboende bevidsthed om moralske værdier (Roeser, 2011, p. 183). Der tales om en ”common sense” intuition (ibid., p. 121). Herved antages at der er 1) En objektiv moralsk sandhed 2) Disse sandheder kommer som pludselig indsigter. 3) Denne moralske viden giver individet mulighed til at handle uafhængig af dets ønsker.

I 1907 skriver "Fremdwörterbuch" af prof. Matthias under ordet intuition: "*Schöpferisches, Ahnungsvermögen – anschauung oder Erkenntnis*" (p. 272), hvilket betyder noget med kreativ skabende, summen af alle fornemmelser eller forudseenhed - tro eller viden. Her kommer intuitionens tidsaspekt igen til udtryk, ved ordet forudseenhed, men der er også en intuitionsform i spil, som anses for at være summen af opsamlet viden, erfaringer og fornemmelser. Begrebet går nu over til at blive brugt i forhold til en psykologisk evne – hvor mennesket kan have tillid eller ikke tillid sin intuition, der opstår en skepsis overfor dens evner. Denne udvikling ses også i intuitionisternes definition af intuitionen der kan følges i tre udviklingsfaser klassisk intuitionisme, contemporary intuitionisme og inferential intuitionisme (Westcott, 1968) hvortil der i nyere tid er kommet en form for tredimensionelt perspektiv på intuitionen.

Klassisk intuitionisme

Spinoza (1632-1677), Bergson (1859-1941) og Croce (1866-1952) tilhører denne gruppe teoretikere, der definerer intuition: "*intuition as a special way of attaining special knowledge – a special kind of contact with prime reality*" der producerer en oplevelse af en ultimativ enhedsforståelse, sand skønhed der opstår i kunsten, perfekt visdom (Westcott, 1968, p.6;22).

Bergson (1914) taler om en ubegrænset bevidsthed, der kan indleve sig i andre individers bevidsthed – empati og indlevelsesevne både i andre og ens eget jeg (p. 13). Denne ultimative intuition sker som en procesmetafysik proces - en strøm af uendelige processer. Intuitionen af virkeligheden indbefatter, sammenhober og sammenmelter "*ubeskaarne erfaringer*"(ibid., p. 76). Intuitionen har derfor ikke kun en akt, "*men en uendelig række af akter, der vel alle er af samme natur, men som hver for sig har sin særlige form; og disse mangfoldige akter svarer som vi skal vise, til alle tilværelsens grader*" (ibid. p. 49). Bergson omtaler desuden en intellektuel intuition, der udspringer fra forstanden, hvis opgave er at fastholde og skabe handling (ibid., p. 66-67). **Kant** (1724-1804) definerer intuitionen på en lignende måde som et "*enestaaende relationssystem*"(ibid., p.69).

Intuitionen er irrationel, når personlige erindringer stivner og tager et ubevægeligt spor, eller intuitionen tørrer ind "*naar den udsættes for forstandens straal, og stiv-*

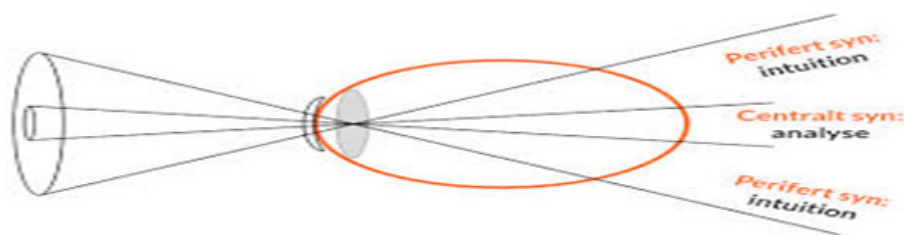

ner herved i tydelig adskilte og ubevægelige begreber ” fordi mennesket ikke altid kan skelne mellem analyse og intuition (ibid., p. 23;44;64). Intuitionen forveksles oftest med fornemmelser som ligner intuition, men er personlige åndsvaner eller vænemæssige bevægelser. Den rigtige intuition er at nå ind til et dybt besjælet fælles liv på et metafysisk niveau (ibid. p.15). Kast (2013) giver her råd til hvordan man kan lære sine irrationelle sider at kende, således vi får mulighed for at bruge intuitionen rigtigt. Her helt modsat Descartes rationelle intuition der kun bygger på fornuften og der ses som irrationel, hvis følelserne for meget spillerum.

Contemporary Intuitionism

Teoretikerne Ewing (1941), Stocks (1939), Bahm (1960), Dreyfus (1986):

På grundlag af samfundets udvikling og vidensgrundlag, bliver den viden der opstår gennem intuitionen nu begrænset af, at man stiller sig kritisk overfor intuitionens evner som ultimativ viden. Der stilles krav om en empirisk eller naturvidenskabelig testning af fænomenet, og problemet med operationaliseringen af begrebet bliver herved også synliggjort (Bastick, 1982, p 9).

L-5

Bahm (1960) beskriver tre slags intuition og der alle bunder i samme form for øjeblikkelig fornemmelser:

- 1). En objektiv intuition
- 2). Subjektiv intuition
- 3). Organisk intuition (Westcott, 1968, p.20).

Intuitionen er variabel således at når objektet eller situationen er anderledes har intuitionen også en anden karakter og skal kun ses som sandhed hvis den er afprøvet og overbevisende (ibid.).

Stocks intuition er self-evident sandhed og spontan der opstår gennem sansorganerne, Ewing (1941) er af samme mening, men refererer til en intuition der er baseret på

primitive deduktive regler – heuristik, disse kan ikke bevises da de er simple empiriske generaliseringer af instinktmæssig natur (ibid.), hvilket forklares af Gigerenzer (2008) og Zamulinski (2007) som evolutionære instinkter i mennesket - der ifølge **Dreyfus** (1986) sidder i hele kroppen – jeg fornemmer at jeg er sulten – men ”*meget tyder på at intuitive valg ... involverer hele organismen*” (Flyvbjerg 1990, p 42). Intuitiv fornemmelse er altså hvordan vi har det i vores krop, men intuitionen ligger ikke i vores krop eller psyke, da det er hjernen der lagre det hele (ibid., p. 68). ”*Intuition er evnen til uden kalkulerende mellemlid at trække direkte på egne erfaringer og til at genkende ligheder mellem disse erfaringer og nye situationer. Intuition ses på den måde som internaliseret, som en del af det enkelte menneske*” (ibid., p 27). Således er intuitionen en form for spontan *genkendelse af ligheder* dvs. den gør brug af heuristik – hvad der er god praksis og sund fornuft i forskellige situationer (Dreyfus 1991, p. 160) Zamulinski (2007) beskriver disse heuristiske regler som en evolutionær moralsk intuition der er ligger i os alle.

Hvor den nyeste tendens indenfor filosofiskankegang er en tredimensionel intuition, tanker der nu underbygges af kombinationen af både filosofividskabelige, naturvidenskabelige og psykologiteoretiske argumenter.

Tredimensionel intuition

De seneste filosofiske holdninger, (dokumentarisme – udvælgelse og sammenhænge ”hvad former et menneske”) går i Bergsons fodspor og definerer intuitionen som en selvstændig erkendelsesproces med mange niveauer eller som led i en flerdimensional erkendelsesproces der spiller sammen med vores følelser og rationelle tænkning. Således defineres intuition her som en medspiller i en metaproces, underbygget af filosofi/naturvidenskabelige/psykologiteoretiske argumenter (Andersen, 1989; Müri, 2013; Veiga, 2008; Asenjo, 2010; Sinclair, 2011; Tomasino, 2011; Pretz, 2011; Coget, 2011; Gonschior, 2013; Dennett, 2013). Reinbacher (2012) udtaler: ”*Intuition kan give den dybeste forståelse for vore medmennesker, en situation eller en opgave, der skal løses. Men den må altid efterfølges af en vurdering af især intellekt og praktisk verificering, hvor det er muligt*” (p. 112).

Asenjo, (2011) argumenterer for at intuition er den direkte erkendelse af virkeligheden, en umiddelbar opfattelse eller forståelse af objekter, personer m.m. uden barri-

kader. Intuitionen har en konkret kvalitet af totalitet (p. 201). Han definerer intuitionen som to former der kan opdeles i en sanselig intuition og en mental intuition. Hans teori kan sammenlignes lidt med Steiners (2012) teori om de 12 sanser, hvor Asenjo tager udgangspunkt i de 5 sanser, og to mentale bevægelser. Forskellen ligger i at Steiner ser 7 indre og 5 ydre sanser som sammenspiller på forskellige måder, hvor Asenjo mere ser to former for intuition der er adskilt og samtidig afhængig af hinanden, tilfælles er dog at de begge ser intuitionen forbundet med den mentale - følelsesmæssige dimension. Asenjos fem sanser er: se, høre, smage, lugte og coe-nesthetic, og de 2 mentale bevægelser er: vejviseren og mediet. En intellektuel intuition der relaterer til giver mening i sprog/ord og en ”flash” clear-cut oplevelser i komplekse step-by-step processer. Senere tilføjer Asenjo en emotionel intuition, hvor emotioner, følelser og fx humør har sin egen form for intuition. En form for intuition der for individet er meget svær at skelne fra personlige følelser (Asenjo, 2011, p. 206).

Prof. Dürr mener her, at når emotioner, logisk tænkning og intuition samarbejder ”*gelangen wir in ein dynamisches Gleichgewicht, ein Gleichgewicht in einer ganz neuen Dimension*” (in Gonschior, 2013, p. 14). Altså en intuition der bør arbejde sammen med den sunde fornuft og vores følelser, samlet kan de ses som en slags kompas i livet (Gonschior, 2013, p. 9). Vaughan (1979) beskriver denne process meget rammende ved at definere intuition som: ”*that we know something without knowing how*” (in Sinclair, 2011, p. 4). Intuitionsprocessen er nu et ”*lack of awareness of how outcomes – or judgments – have been achieved*” (Hogarth, 2001, p. 7). Strick & Dijksterhuis (2011) definerer intuition som: ”*as the feeling of knowing what one has to do – without necessarily being able to verbalize why*” (p. 28). Defineres intuition således – bliver den en ”tavs viden” / ”implicit viden” der åbner op for individet kan handle, en intuitiv-improviserende handling der er afstemt efter situationen individet befinder sig i.

Irrational intuition: Ewing (1941) irrationelle intuitioner kan afværges ved en afklaring af fejlkilde. Som fx ved at gennemskue primitive overbevisninger der enten stammer fra intellektuel forvirring eller fra fordomme eller personlige ønske (Westcott, 1968, p.18). Hvor Asenjo (2011) ser at intuitionen bør være ligevægtig mellem emotioner og kontrolleret af den rationelle tænkning.

Inferentail Intuitionism

Bunge (1962) fornægter at intuition er en form for viden og at individet opfatter intuitivt. Viden opstår som resultat af analyse og evidens, konsekvensen for intuitionen er at den skal forklares intellektuel og ved empiriske test (ibid., p. 22). Dette fører til et naturvidenskabeligt perspektiv på intuitionen, men i form af en mental realisme der begrundes i biologiske/mentale processer.

Opsamling og kategorisering på det filosofiske perspektiv

På baggrund af analysen kan det siges, at intuitionens filosofiske definitionsfelt er flertydig og svær at generalisere, samtidig med at der nu ses en vis skeptisk overfor intuitionens evner, da den nu afprøves i et empirisk eller videnskabeligt perspektiv samtidig med der ses en respekt for individets fænomenologiske oplevelser. Intuitionen ses overordnet som en udvidelse af bevidstheden – der ifølge en filosofisk vidensdannelse anno 2014 bedst forstås som en frigjorthed ” *der danner udgangspunkt for at kunne være medium for tankeprocesser*” (Paustian, 2013, p. 50).

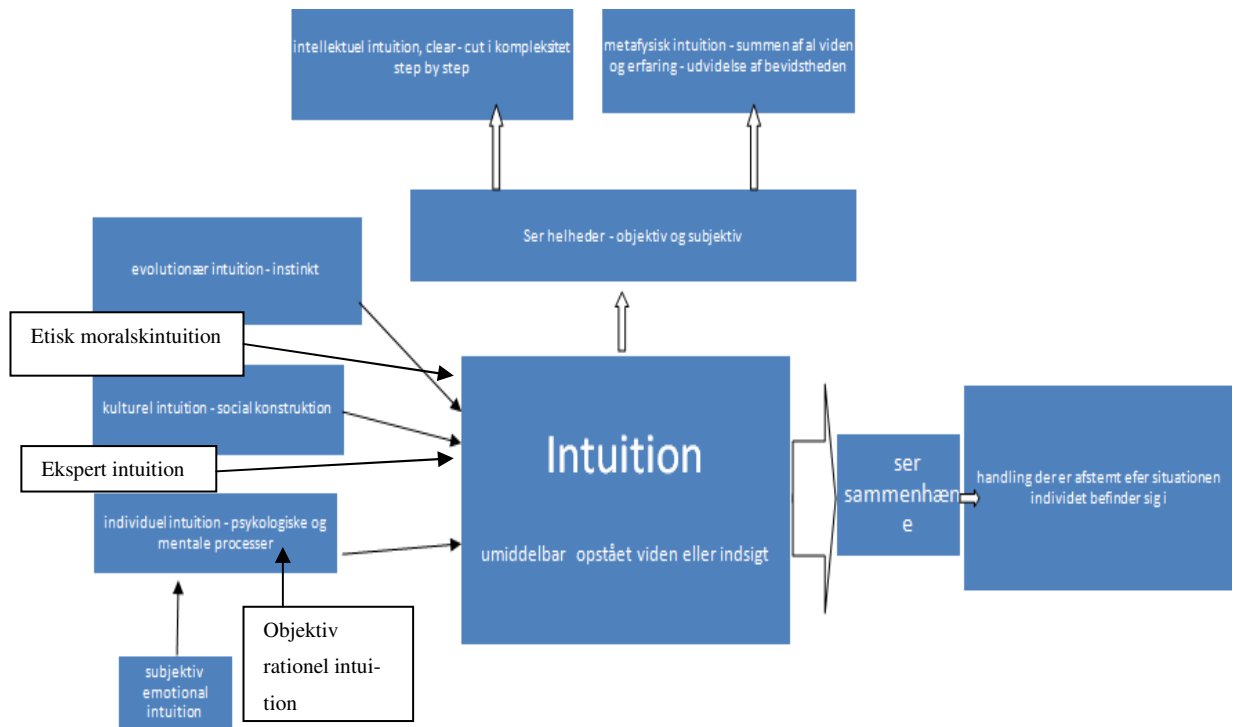
Samlet set kan intuitionen her defineres som *kilden til en umiddelbar viden eller indsigt* i den ultimative virkelighed, en viden der ikke er opstået på grundlag af logiske refleksioner (Meyer, 2012, p. 19; Westcott, 1968, p. 5), hvorfor den også anses for at kunne være irrationel. Definitionen udvikler sig til ” *That we know something without knowing how*” (Sinclair 2011), og sammenfattende kan udledes følgende definition: ” *Man føler man ved noget, men man ved ikke hvad man ved og hvorfor man ved det og man ved ikke om man kan stole på det*”. På den måde tages ikke udgangspunkt i om den er god eller dårlig, da der nu stilles krav til evidens.

Den filosofiske intuition kan give en ekstra virkelighedsdimension, som kan danne en større livskontekst, står i modsætning til den rationelle tankegang, (Veiga, 2007, p. 31), en sandhed der derfor må afprøves. Intuitionen bliver i første omgang set som den *enhed*, der holder sammen på bevidstheden i mennesket (fx Bergson, 1914; Steiner, 1942) hvorefter den får plads som anden rangstænkning i forhold til det rationelle, men sidst i perioden begynder tanken igen at spire at intuitionen står i forbindelse og samspil med det rationelle og emotionelle niveau (Gigerenzer, in Gonschior,

2013, p. 20). Således at individet på denne måde finder en dynamisk ligevægt. En **intuition der er variabel i karakter, men alle er af samme natur** i forhold til objekt, subjekt eller situation, hvorfor den også kan opleves på forskellige niveauer – der har en tilpasset handlende effekt på individet.

Der kan kategoriseres på følgende (analyse grundlag Bilag 8) måde, illustreret ved model:

Intuitionens evner er at genkende, fornemme og forstå en situation i et øjeblik ved en umiddelbar/spontan indsigt og viden – en psykologisk evne der forbinder det indre og ydre menneske. Intuitionen giver her individet evnen til:

- at få en umiddelbar viden og indsigt
- at være etiske og moralske
- at bedømme i beslutningssituationer
- at indleve sig i andre og opleve empati
- at få selvindsigt
- at samle informationer gennem sanserne
- at arbejde, med abstrakte billeder og kreativitet - kompleksitet.

Disse evner giver individet en forestillingsevne til at se helheder og mening, samt selvindsigt. Evnen til at samarbejde med fornuften, således at den kan være et relationssystem der kan simulere verden – evnen til at genkende ligheder i tidligere erfaringer og bruge disse i nye situationer i fortid, nutid og fremtid er således en internaliseret del af det enkelte menneske, der kan involvere hele kroppen.

Intuitionen er irrationel, når den ikke forbliver fleksibel i forhold til omverden og hele tiden medtager ny information. Fejlkilder: den forveksles med personlige vaner, ønsker, følelser, humør, fordomme og vrangforestillinger (self-evident sandhed), eller når den stammer fra intellektuel forvirring. Her stiller perspektivet sig i det hele taget kritisk overfor intuitionen for første gang i historien og kravet forklaring på bagvedliggende processer driver den naturvidenskabelige forskning, hvilket er fokus for det næste afsnit.

Psykologividskabeligt perspektiv på intuition

Her opstår definitioner på intuition der giver *forklaringer* på intuitionens funktion. Definitioner som har fokus på bevidste og ubevidste processer, kognition og neurobiologi. Veiga, (2007, p. 20) kalder dette det moderne sind – målet er ikke længere at have en hel uendelig eller åndelig sjæl, men en personlig selvudvikling og livsnydelse i dette liv. **En individuel bevidsthed**, der nu defineres ved en bevidst og ubevidst del, implicit og eksplicit tænkning, perception versus subliminalperception.

Den individuelle bevidsthed bygger på fysiske og mentale erfaringer eller matematiske formler – mennesket bliver fri for enhver åndelig binding og religion bliver en privatsag – ”mennesket bliver til strukturerede materialister”, (ibid. p.21-22). Begrebet intuition får i stigende grad fokus som et populærvidenskabelig/hverdagsbegreb der bruges i flæng som ens ”mavefornemmelse”, der også anvendes til kommerciel² brug (Meyer, 2012, p.39; Gigerenzer, 2007; Stor, 2007, p. 6; Gladwell, 2003).

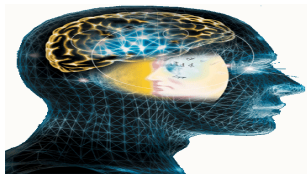
---

² Der findes et antal tilbud om intuitive kurser for sælgere eller ledere, samt intuitiv kundeforståelse og marketing (Gladwell, 2003; Stor, 2007)

Prof. Dr. Pöppel leder af medicinsk psykologisk Universitet i München udtaler: ”Mennesket består af 0,1 % rationel bevidst tænkning og 99,9 % udgør ubevidste processer der kan tilskrives intuitionen”(Gonschior, 2013, p. 60). Altså bliver intuitionen pludselig en uudnyttet menneskelig ressource i en globaliseret verden der er præget af kompleksitet (Pöppel i, *ibid.*, p. 37; 58). Da en af intuitionens evner er at kunne navigere i kompleksitet og kreativitet bliver denne nu efterspurgt (*ibid.*, p. 101). Herved opstår nye perspektiver og definitioner af intuitionen, hvor fokus mere er på intuition som fænomen og dens underliggende funktion, som gennemgås på følgende måde: 1) Ubevidst versus bevidst 2) kognitive tilgang 3) en socialt konstruktivistisk tilgang 4) En neurobiologiske tilgang. Afslutningsvist laves en opsamling på hele den videnskabelige tilgang efterfulgt af en opsamling på hele begrebsanalysen.

Ubevidst versus bevidst

Her findes vi de psykologiske teorier der ligger mellem det filosofiske og naturvidenskabelige element og som definerer intuitionen som noget der sker i den ubevidste del af bevidstheden. Samt teorier der ser intuitionen som en kognitiv mental ubevidst proces eller ubevidst intelligens, der kommer til at stå i kontrast til/som supplement til den bevidste tænkning. En form for mental realisme, der ser intuitionen som en psykologisk proces eller en mental konstruktion der er styret af underliggende processer.

Psykodynamiske perspektiv

I Freuds terminologi er intuition det arkaiske jeg ”*ein Chaos, ein siedender Kessel brodelnder Erregung* ” uden nogen form for organisering (i Berne, 2005, p. 193). Intuitionen ligger i det ubevidste jeg, der er styret af lysterprincippet og dyriske instinkter – dette gør at den er irrationel. Her ser Jung (1993) intuitionen helt anderledes, godt nok har den forbindelse til det ubevidste og kollektive ubevidste, men han ser den som en basal mental præference, i vores kognitive proces - en opfatterfunktion, der er kendetegnet ved at kunne se muligheder og helheder i informationsmæng-

den – ”intuitionen er en slags instinktiv måde at begribe på – uanset indholdets art ” (Jung, 2010, p. 28). Intuitionens udtryk er afhængig af hvilket andre personligheds præferencer personen har, fx om personen er introvert intuitiv eller ekstrovert intuitiv energiorienteret, eller tænkende/følende vurderende (ibid., p. 30). Ved tænkende præferencer ses en tendens til en mere objektiv brug af intuition end hos følelsesvurderende mennesker – der mere er orienteret i forhold til subjektive mellem menneskelige relationer (ibid.). Her skelnes tydeligt mellem intuition og mavefornemmelser, hvor mavefornemmelser anses for at være personlige emotioner.

Hvorimod **Gigerenzer** (2008) benytter herimod begreberne mavefornemmelse, intuition eller fornemmelse under et. Han definerer: *intuition er en umiddelbar vej til en umiddelbar viden* (in Gonschior, 2013, p. 20). Gigerenzer er ledende forsker på Max Planck instituttet i Berlin, hans forskningsmål er, at bevise intuitionen som en ubevidst intelligens der er på lige fod med den bevidste form for intelligens. Gigerenzer mener intuition er en psykologisk proces: „*der drei Eigenschaften hat: Es ist unbewusstes Wissen, das sehr schnell im Bewusstsein ist, dessen Gründe wir nicht kennen, das aber dennoch unser Verhalten steuert*“ (i ibid., p. 22). Essensen i hans forskning er, at denne psykologiske proces ofte er styret af simple tommelfingerregler eller heuristik der arbejder ved hjælp af genkendelsesprincippet – hvorfor intuitionen evne er at forsimple komplekse processer. En anden opdagelse er, at i nogle bestemte situationer fører mindre viden til bedre beslutninger (Gigerenzer, 2008, p. 46).

Stor (2007, p. 6) og Gladwell (2003, p. 17) og ser ligeledes intuitionen styret af heuristik og forbinder intuition med det adaptive ubevidste, et sted hvor der lynhurtigt kan bearbejdes komplekse og stor mængde af information – det adaptive ubevidste er genial til at forstå og skabe mening i verden, i at advare mod farer, i at sætte mål og i at sætte handling i gang på en effektiv måde (ibid., p. 18). At intuitionen bygger på ubevidste heuristiske regler understøttes endvidere af Berne (2005) teori om transaktionsanalyse.

Transaktionsanalyse

Berne (2005) understøtter Freud, Jung og Gigerenzer i at intuitionen er en arkaisk færdighed eller psykologisk proces, der basalt ligger i mennesket. Berne ser som

Gigerenzer intuitionen som et værdifuldt redskab for individet til at erkende situationer og som informationskilde:

”Das häufigste Beispiel ist vielleicht die Fähigkeit von Homosexuelle, sich schnell gegenseitig zu erkennen. Im selben Bereich liegt das Wahrnehmungsvermögen des Klinikern, der intuitiv weiß, dass erwachsene Amerikaner, gleich welchen Geschlechts, die das Wort „mad-cap“ gebrauchen, vermutlich homosexuell sind“ (Berne, 2005, p. 192)

Intuitionen ses her som en mellemmenneskelig ubevidst evne, som Berne omsætter til klinisk arbejde igennem sin transaktionsanalyse. Herved har intuitionen forbindelse til den jeg-tilstand, individet befinder sig i. Berne beskriver her tre jeg-tilstande, *Das Kind-system*, hvor intuitionen er styret af behov, *das Erwaschenen-system*, hvor intuitionen er styret af logik og *das Eltern-system* hvor intuitionen er styret af moralske overvejelser – tre fundamentale arketyperiske billeder (ibid., p. 31-32). Intuitionen defineres som: *”en personlig oplevelse der giver komplicerede sammenhænge en simpel forståelse, der arbejder gennem heuristik”* (ibid.19). På den måde ses intuitionen som grundlag for både en *”Selbststeuerung nach innen wie auch für die Aufgabenbewältigung und Beziehungsgestaltung nach außen entscheidend“* (ibid., p. 12). Schmid & Gérard (2008) & Berne (2005) overfører dette til et systemisk perspektiv og ser intuitionen som en *”social diagnose”*.

Intuition som socialkonstruktion

Her defineres intuition som en social *”knowhow”* en form for intelligens, der giver individet mulighed for at indleve sig i den sociale kontekst (Myers, 2004, p. 35).

”Intuition ist aus systemischer Sicht nicht ein Wissen über Wirklichkeit, sonder eine Konstruktion von Wirklichkeit. Aus vielen Möglichkeiten, Wirklichkeiten zu sehen, wird eine ganz bestimmte herausgehoben. Damit man zu einer qualifizierten Konstruktion, zu einer Beurteilung von Wirklichkeit kommt, bedarf es einer Kompetenz“ (Schmid & Gerard, 2008, p.24).

Således bliver intuitionen en social og kulturel vejviser, der underbygges af grundlæggende kulturelle men også flydende informationer. I et systemisk perspektiv be-

tyder enhver nyhed en forskel, der gør en forskel (Bateson, 1981, p. 582, in *ibid.*, p. 24). Fischbein (1987) definerer intuition på en lignende måde og inddeler intuitionen i 4 globale funktioner:

1. ekstrapolation - se fra en del til et hele
2. hierarkisk organisering
3. generalisere abstrakte fænomener
4. Visualisering af ting

Hermed ses intuitionen som både en menneskelig psykologisk proces der kan udvikles og som en social konstruktion, noget der i opstår interaktionen med subjekter og objekter. ”*Interaktionsformer selvstændiggøres og bliver normdannende for individerne*”(Karpatschhof & Katzenelson, 2007, p. 409). Herved danner individet også en intuition om dets ”*self-knowledge of deeper-lying aspects of itself*” (Smythe, 2011, p. 167)

”Intuitionen består af bestemte typer eller sæt af interaktioner som en slags begrænsning af det potentielle mulighedsrum i en given situation. I bestemte sammenhænge kan kun handle på bestemte måder.(...). På denne måde får intuitionerne deres karakteristiske dobbeltkarakter – på den ene side er de skabt af mennesker som et bestemt sæt interaktioner, og på den anden side objektiveres de uden for mennesket som noget, der til tider har universel gyldighed som begrænset handlepotentiale i forskellige samfundsmæssige og historisk givne sammenhæng” (Karpatschhof & Katzenelson, 2007, p. 409).

Her sammenføjer Schmid & Gérard (2008) Berne’s perspektiv med de forskellige jeg-tilstande med den sociale oplevelse, og jeg-tilstanden giver individet forskellige handlingsmuligheder eller gentagelsesmønstre, der enten kan være af barnlig eller af voksen karakter, hvilket også giver dens irrationelle karakter en forklaring.

Irrational intuition: Berne (2005) og Schmid & Gérard (2008) ser fire måder, hvorpå intuitionen kan være fejlprogrammeret, eller at den heuristiske programmering ikke er tilpasset situationen, når personen er styret af 1) Personlige tabuer 2) Gennem ukendte personlige behov 3) Ved projekteringer 4) Personlige forsvarsmekanismer, hvorved individet under bestemte betingelser arbejder med dårligt tilpassede heuristik og urbilleder, der får indflydelse på individets spontane bedømmelser, hvilket

kan opfanges intuitivt i vores sproglige og kropslige kommunikation med hinanden ”*larm på linjen*” (Berne, 2005, p. 118).

På lignende måde påpeger Gladwell, 2003; Stor, 2007; Fischbein, 1987; Gigerenzer, 2008, at intuitionens spontane viden ikke altid er en fordel. Da disse fornemmelser ofte opstår på grundlag af ubevidst heuristik, som fx kulturelle fordomme eller personlige fordomme/forventninger, der ikke altid passer i situationen ”*mennesket er langt fra rationelt. Vi hæfter os ved udsagn, som vi kan lide og overser dem, der ikke rigtigt passer os... husker bedre det ”rigtige” end det ”forkerte” udsagn*” (Kuschel, 2012, p. 139). Her kommer egoismen og psykologiske processer som cost-benefit, copycat og genkendelseeffekten ind i billedet og får en negativ indflydelse på intuitionens værdi.

De fleste fejlvurderinger opstår i individets førstehåndsindtryk af andre mennesker³ eller ved spontanbedømmelser (Stor, 2007, p. 2;6; Berne 2005; Schmid & Gerard, 2008, p. 42).

Fx har vi mange associationer omkring persons udtryk, kropsstørrelse, kropsbygning, hudfarve, køn og ansigtsudtryk. Disse associationer bringer den normale tænkeproces til stilstand. Hvor underbevidstheden i stedet for altid at tage alle forhånden informationer i betragtning - genkender den hurtigt heuristiske/kulturelle eller personlige mønstre fra vores erfaringsverden og sætter prioriter herudfra (Gladwell, 2003, p 118). Dette er lidt i modstrid med Gigerenzers (2007) forskning, som siger at disse simple regler gør individet handledygtigt, altså en fordel i mange tilfælde, dog påpeger han også, at det er vigtigt at finde og afkode skjulte regler fx fordomme og ikke

---

³ S. Tomkins har forsket i ansigtsudtryk og påvist 10.000 udtrykssk kombinationer, hvoraf ca. 3000 udtryk er vigtige for forståelse af hinanden – indtryk vi alle aflæser ubevidst/bevidst (Gladwell, 2003, pp. 195-205)

anvendelige heuristiske regler, da de ofte ligger til grund for ubevidste misforståelser.

L-6

Fejlvurderingen kommer også tit til udtryk i situationer, hvor individet er under tids-pres eller psykologisk stress, og vores emotioner har tendens til at tage over (Gladwell, 2003, p. 111; Stor, 2007, p. 8), hvortil det påpeges, at ekspertintuition adskiller sig på grund af en ekspertviden, der anses for at give en automatisk indbygget kritisk sans.

Således kan intuitionen forklares som en proces, hvor vi med stor hastighed forarbejder alle mulige indtryk og informationer til en viden eller indsigt (know-how) ved hierarkisk at organisere, gennemskue, generalisere og visualisere abstrakte fænomener, hvorved vores adfærd og oplevelse styres til handling – både bevidst eller ubevidst, en proces der giver individet en selvidentitet og socialidentitet. Denne psykologiske proces kan være misledende på grundlag af 1) individuelle og mellemmenneskelige psykologiske processer 2) globale utilpassede instinktive adfærdsprocesser 3) kulturelle indlejrede fejlinformationer, hvorfor det er vigtigt at afdække personlige, globale og kulturelle regler, der ligger bag den intuitive bearbejdning af informationer og herved få indbygget en bevidst automatisk kritisk sans.

Hvordan vi forarbejder informationer bevidst og ubevidst i et mentalt perspektiv belyses af teoretikere, der definerer intuitionen som en ubevidst kognitiv proces, hvilket uddybes i næste afsnit.

Kognition

Kognitionen udspringer er behaviorismens stimuli-respons teori, således stimuleres intuition ved erfaringsmæssig ulyst eller lyst eller anden erfaring (Myers, 2002, p 39). Den kognitive tilgang giver intuitionen en videnskabelig status som et adfærdskoncept, hvor bevidstheden ofte sammenlignes med en mental computers informationsforarbejdning (Westcott, 1968, p. 25).

Gendler (2010) definerer intuition som en epistemologisk guide eller som en kognitiv effekt. Lorenz (1951, in Bastick, 1982, p. 2) kalder intuitionen, "*the most impotent cognitive faculties of man*" der overskrider de givne omstændigheder ved at slå til, når individet fx står overfor en stor kompleksitet af informationer, hvor den rationelle tænkning kommer til kort (Fischbein, 1987; Hogarth, 2001; Gendler, 2010; Bastick, 1982). En kognitiv proces der på en eller anden måde producerer et svar, løsning eller ide, uden at bruge bevidst logisk tænkning. Intuitionen kan arbejde både med fortidens erfaringer, præsentere en ubevidst viden i spontane situationer og forestille sig fremtiden (in Hogarth, 2010, p. 9). Intuition er altså her *en kognitivproces der i vid udstrækning er baseret på ubevidste former for håndtering af virkeligheden*. Epstein (2010;2011) ser ikke intuitionen som et alternativ til rationel tænkning men definerer den som et subsystem til rational tænkning(p. 37). Således er intuition her et samspil mellem erfaring, tavs viden, og mønstergenkendelse, der ikke nødvendigvis er observerbar som bevidst rationel tænkning men en informationsproces, der er referenceafhængige (Duggan2007; Sinclair, 2011).

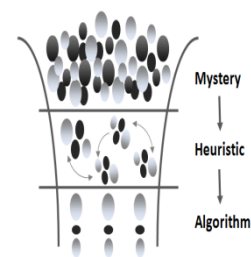
Processens egenskaber er, at den kan forbedre/tilpasse individet til en given situation ved at danne et samlingspunkt for attributter. Dvs. subliminal og bevidst stimuli sammenfattes, samtidig med at en eventuel kontrast mellem denne stimuli og tidligere stimuli, sammenhænge med tidligere og samtidige stimuli scannes og overvejes (Kahneman, 2002, p. 1; 191). "*Referenceværdien af den nuværende stimulation sammenlignes og afspejles i en historisk tilpasning af forudgående stimulation*" (ibid., p. 12). Herved kan opstå kognitive illusioner, uden individet er bevidst om det. Kahneman fremfører desuden en overbevisende dokumentation for, at hver stimulation og

så fremkalder en ofte ubevidst affektiv evaluering (automatisk affektiv værdiansættelse), hvilket ikke altid er bevidst for individet. Således opstår forskellige former for bevidst og ubevidst viden, der er påvirket af ubevidste stimuli, uden det er bevidst for individet.

Ruelas & Briseno, 2010 definerer intuition som en analogisk *deklarativ viden om verden og intuitivt metodisk viden* (viden om hvordan), fx hvordan kører jeg bil eller cykel – en viden mennesket tilegner sig, noget nyt, der senere med erfaringen udføres uden individet nødvendigvis kan fortælle hvordan han gør det, en algoritme der efter en tid bliver ubevidst (Gladwell, 2003).

Hodgkinson & Sadler-Smith, (2011, p. 52) definerer også intuition som en ubevidst kognitiv affektiv proces (ibid., p. 54) der opstår ved ubevidst perception, implicit læring og ubevidste tankeprocesser. Hvor Roeser(2011) definerer og undersøger en moralsk-etisk intuition – *hvordan ved vi hvad er moralsk rigtigt og forkert?* Teorien underbygges af kognitive empiriske undersøgelser, der påviser at det er emotioner, der opstår på grundlag af en objektiv kognitiv moralsk viden (heuristik).

Pretz (2011), definerer intuition som et subsystem til den logiske tænkning, en implicit spontan tænkning kontra eksplicit analytisk tænkning, der kan verificeres ved eksperimentel forskning (kognitiv + neuro forskning) samt ved personlighedspsykologiske teorier (p. 17-19). Intuitionen består af to forskellige mekanismer 1) inferential intuition – der er baseret på analytiske processer, som er blevet automatiske gennem praktisk algoritme 2) holistisk intuition - ses som den *”klassiske form for intuition der er integreret i komplekse informationer - kvalitativ og non-analyserende”*. To supplerende intrapsykeiske måder at forarbejde information på. Inferential intuition er mere fokuseret og analyserende end holistisk intuition, især når individer har meget erfaring indenfor et område. Pretz’s nyeste forskning refererer til en tredje type af intuition holistisk - affektiv intuition, der refererer til beslutninger baseret på følelser – hvor holistisk og inferential intuition ikke nødvendigvis bygger på følelser – under-

søgelse viser, at de er uafhængige af hinanden men også afhængig af hinanden på mange måder (ibid., p. 20; 21).

Duggan (2013) definerer en strategisk intuition som når du får en fornemmelse eller ide om hvad du skal gøre og forudser planen for at gøre det - et nøgleelement i menneskets aktiviteter. Strategisk intuition er forskellig fra "normal intuition" som emotionelle fornemmelser eller "godt instinkt". Strategisk intuition er det modsatte. Den er primært forbundet med tænkning, og den fremkommer som en ny genial indsigt "flashes of insight" (p. 2; Duggan & Mason, 2011, p. 7).

B-10 - 11

Intuitionen ses her altså både som et modspil, men også som supplerende system til den deduktive logik, men overvejende som en psykologisk mental ubevidst informationsbearbejdning, der fungerer både gennem genialitet "flash" clear-cut oplevelser i komplekse step-by-step processer, rationel/emotionelle niveau og moral/ etik heuristik og algoritme niveau.

Irrational intuition

Samlet ses intuitionen her som en mental proces, der omfatter mange forskellige niveauer fx kreativitet, inspiration, genialitet, forudelse eller den betyder *bare at vide noget*. På nogle områder er intuitionen som et instinkt og på andre områder en mental eller følelsesmæssig proces. Således findes der mange former for intuition, og derfor bør vi blive mere opmærksomme på alle vores intuitive evner, således at vi kan lære at kende intuitionen og bruge den i samklang med fornuften (in Gonschior, 2013, p. 42). Hammond's koncept ser ubevidst perception som organismens "arkiv", der oftest er præget af, hvad individet tror, det har set og oplevet, men da vores bevidste perception har sine begrænsninger, får vi ikke altid hele virkeligheden med, og den bevidste tænkning bedømmer da på et forkert grundlag (i Hogarth, 2001, p 7). Myers

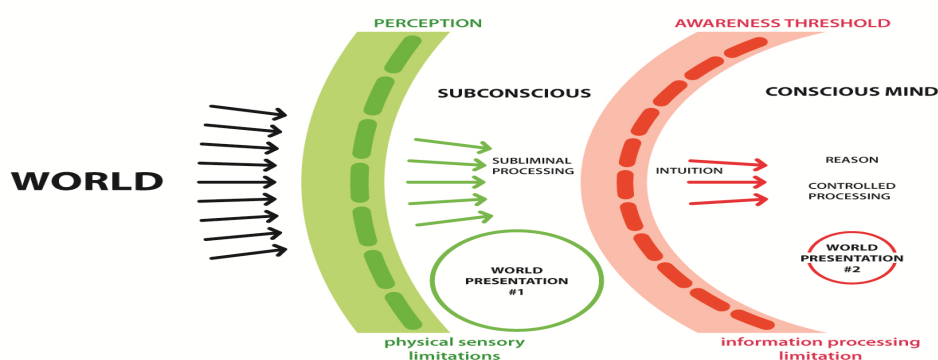

(2002) kalder dette ”*illusory cognitions: misperceptions, misinterpretations, and selective recall*” (p. 237). Således har individet en tendens til at finde falske forklaringer på, hvad de har gjort og hvorfor. Når ting sker, vækker det vores opmærksomhed og genkalder noget i vores hukommelse – fx oplevelser der er passeret unoteret (sublimial perception) og ikke husket i vores bevidsthed, men ved genkaldelsen dukker de pludseligt op i bevidstheden som en form for intuition (ibid.)

Endvidere kan vores hukommelse været præget af vores humør og eventuelle misinformationer - vi misforstår vores egne følelser eller adfærd ved fx egoisme eller overdrevent selvtillid, hvilket er grundlag for ”bakspejl” bias. Eller ved holdningsmæssige skævheder og illusioner af ikke eksisterende relationer som fx Forer-effekten.

B. Forer (1914-2000) påviste ”at mennesket har tendens til at acceptere meget generelle beskrivelser af deres personlighed, specielt hvis disse beskrivelser omtaler positive karaktertræk. De tænker sjældent over, at disse beskrivelser er så almengyldige, at de uden større problemer også kunne gælde for andre mennesker. Denne kognitive bias kaldes for Forer-effekten” (Kuschel, 2012, p. 136)

Herved bliver det enkelte individs individuelle opgave at overveje sin intuitions rigtighed samt at få en dybere forståelse af, hvorfra vedkommendes personlige, sociale og kulturelle intuition har sit udspring og berettigelse – dette illustreres ved nedenstående model:

L-8

Den eneste intuitionsform, der her går fri for at have evnen til at mislede, er den rationelle geniale intuition, der ser muligheder i komplekse rationelle objektive pro-

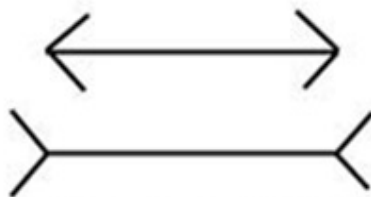

blemstillinger, hvilket Descartes ville kalde den "rene" intuition, der opstår når situationen er præget af simple og relative straight forward problematikker (Pretz, 2011, p. 24) Buddha kalder dette i det transcendentale perspektiv "klarsyn", Duggan kalder det "*flashes of insight*" hvilket adskiller sig fra ekspert intuition, "*you think a situation looks familiar, but you miss the elements that make it different*" (Duggan, 2008, p. 73). Kirkebøen (2012) pointerer her at forskning faktisk påviser, at faglig ekspert intuition varierer meget fra fag til fag og er skræmmende dårlig, da den indebærer alt for meget indforstået viden – der giver dig en "*false sense of mastery*" (p. 52; Duggan, 2008, p. 73). Dette understreges af Myers (2002), hvis undersøgelser viser, at mennesker generelt intuitivt "*see themselves as better than average*" (p. 95), hvilket bliver temmelig dobbeltydigt, da vi heller ikke er i stand til se verden uden vores forudgående viden og erfaringer.

Indenfor nogle faggrupper som fx brandfolk eller soldater og piloter har intuitionen stor betydning, hvorimod kliniske psykologer, politikere, analytikere bør være skeptiske overfor deres fagintuition (Kirkebøen, 2012, p. 53). Dvs. især i mellemmenneskelige relationer og i forhold til selvindsigt bør tages forbehold for, hvad der gemmer sig bag intuitionen. Hvordan ser det da ud med en kognitive intuition, kan man stole på den?

Which line is LONGER?

Which middle circle is BIGGER?

Ved hjælp af vores "direkte rationelle intuitive viden" ville vi sikkert vælge den nederste streg eller cirklen til højre, selvom at linjerne og de midterste cirkler er lige store – dette illustrerer at vores kognitive perception kan lede os på afveje. Det samme gælder for de heuristiske regler, hvad frygter vi for eksempel for? Er der virkelig fare på færde, eller er angsten selvopfundet i vores bevidsthed? Eller er den præget af kulturelle normer og sædvaner? Er der da overhovedet nogen form for intuition vi kan stole på? Er det dog muligvis Descartes rene og Duggans strategiske intuition?

I de seneste år er hjerneforskningen også blevet bevidst om, at troen på at rationalitet er den rene sandhed beror på en fejltagelse, da denne ikke kan ses som en absolut

viden (Gonschior, 2013, p. 55). Derfor vendes blikket nu mod den neurobiologiske forskning for at se, hvilke definitioner der fremsættes her.

Neuropsykologisk perspektiv

I neuropsykologien hedder det: hvis der opstår en ny indsigt eller en vigtig information, vi endnu ikke har et handlingsprogram for, bliver vores bevidsthed slået til for eventuelt at udvikle nye handlingsmåder. Her kan det ubevidste komme til hjælp ved intuitivt at levere muligheder fra sit lager af tidligere erfaring og hele det ubevidste vidensgrundlag, således at individet kan forestille en fremtidig konsekvens for sin handling, da det bevidste her og nu forankres (Damasio, 2002, p. 39, in Hübler, 2009, p. 83). Bevidstheden har her brug for koblingen mellem interne sanselige og emotionelle informationer samt en forestillingsevne, der kan koble alle informationer.

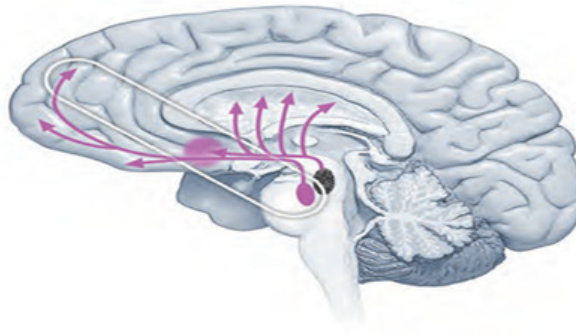
"Nyere hjerneforskning har vist, at beslutninger altid har en emotionel komponent og endvidere, at kun en forsvindende lille del af de informationer, som hjernen modtager fra omverden – nemlig ca. 0,004 % - bearbejdes bevidst (LeDoux 1998). Man skønner, at 80 % af beslutninger træffes automatisk, hvilket vil sige uden inddragelse af bevidstheden – altså uden "tænkning" (Jantzen & Pedersen, 2012, p 75).

Gilbert (2008, i *ibid.*) placerer denne evne i frontal cortex⁴, i samarbejde med amygdala⁵; når vi forestiller os noget. Dette gælder også emotioner omkring situationen. Patienter med skader på frontallappen kan oftest ikke forestille sig deres fremtid og føler heller ingen angst, de kan være intuitive omkring selvforståelsen, men bringer dette ikke til handling (Gladwell, 2005).

---

⁴ Der er ansvarlig for planlægning af adfærd og hukommelse og følelsesmæssige udtryk (Kalat, 2009, p. 94)

⁵ Er kritisk for tillærte information og reagere hurtigt på emotionelle respons ved fx angst og andre stærke emotioner (*ibid.*, p. 365)

L-10 & 11.

Dvs. at først gennem en bevidstgørelse af ubevidst viden får vi en mulighed for at udvikle nye ideer og afprøve disse. En sammenhæng mellem mavefornemmelser og mentale processer findes her ved at amygdala via nervebanerne (det ”*sympathetic og parasympathetic*” nervesystem) (Kalat, 2009, p. 344) har direkte kontakt til vores mave (-følelser) (Hübler, 2009, p. 27). Dette kan forklare, hvordan metaforen mavefornemmelse er opstået – det er da ikke maven, der føler, selvom individet får en fænomenologisk følelse heraf, men nervesystemet der påvirker maveregionen og dens funktioner.

Hjerneforskeren prof. Pöppel definerer her intuition som en proces af ubestemmelighed, der foregår i vores hjerneprocesser, hvor emotioner, intuition og rationel tænkning er vores samlede tænkeapparat. Intuitionen er et komplekst apparat, der kan arbejde med kompleksitet – den er for os en vejviser i komplekse situationer, der ellers ville overvælde os (in Gonschior, 2013, p. 63). Intuitionen gør, at vi får en viden vi kan omsætte til handling. Først gennem en indsigt i et ”hele” fra forskellige områder i hjernen opstår et realistisk helhedsbillede, der fører individet. Hvis et af de enkelte områder overbetones fx ved psykologisk stress, tidspres eller følelsesmæssigt uligevægtighed, opstår et urealistisk forestillingsbillede (Hübler, 2009, p. 83). Dette understøttes af undersøgelser, der viser at psykiske ubalancer påvirker den intuitive proces hos individet i negativ grad (Fischbein, 1987; Cowen, 1952, in Bastick, 1982, p.14).

Her er intuitionen igen en proces, der samarbejder med det rationelle og emotionelle. Intuitionsprocessen bliver aktiveret, når bevidstheden ikke har informationer nok til at agere. Ifølge Kahneman (2014) kan siges at det ene system (system 2) handler

bevidst – har opmærksomheden i her og nu øjeblikket, hvor system 1 handler ubevidst pr. automatik og kan inddrage både fortid, nutid og fremtid. Således flyder ”*uandede mængder af erindringer, kropsfunktioner og følelser ind i tankeprocesserne*” (Hilbrecht, 2013, p. 11). Derved henter bevidstheden information fra system 1, når der ellers ikke er grundlag for handling. Bauer (2006) og Rizzolatti & Sinigaglia (2012) giver en forklaring på denne proces ved opdagelsen af spejlneuroner.

Spejlneuroner

Bauer (2006) definerer intuition som et resonansfænomen – en intuitiv overføring af følelser, kropslig mental viden og mellemmenneskelig viden (p. 7). Opdagelsen af spejlneuronerne gjorde det for første gang i historien muligt at forklare, at ”*ohne Spiegelneuronen gäbe es keine Intuition und keine Empathie. Spontanes Verstehen zwischen Menschen wäre unmöglich und das, was wir Vertrauen nennen, undenkbar*” (ibid., 8). Bl.a. arbejder spejlneuronerne ved aflæsning af ansigtsudtryk af fx bare 500 millisekunders varighed, og Bauer taler her om en form for subliminal perception/stimulation som i det kognitive afsnit, og at vi hver dag opfanger utallige ubevidste informationer, dvs. at vi ikke behøver en bevidst perception for at aktivere spejlneuronerne, og at ubevidste informationer har stor betydning (Ibid., p. 10), hvilket underbygger Gladwells (2003) argumentation om aflæsning af ansigtsudtryk.

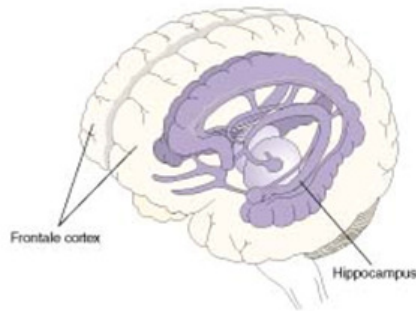
Rizzolatti (2012) og hans team opdagede spejlneuroners eksistens i 1996 ved et tilfælde⁶ – disse neuroners egenskaber har åbnet op en hel ny forståelse af hjernens neurobiologiske funktion, da de tilsyneladende er i stand til ud fra spejlingsinformationer af sensorisk, motorisk og mellem menneskelige art at se muligheder ”*ein pragmatisches, vorbegriffliches und vorsprachliches Verstehen, das deshalb aber nicht minder bedeutsam ist, da sich viele unserer so gefeierten kognitiven Fähigkeiten darauf stützen*” (p. 13-14). Spejlneuronerne findes i forskellige områder i hjernen og med forskellige egenskaber:

---

⁶ Således at iagttagelsen af andres handling – aktiverer de samme neuroner som hos den aktive part i interaktionen/handlingen – herved kan individet forudse handlingens konsekvens (Rizzolatti & Sinigaglia, 2012, p. 105)

Spejlneuron funktion, der ligger i prefrontal cortex, kaldes en højrefunktion, der har at gøre med tidsplanlægning og fornemmer de intentioner, der ligger bag en handling.

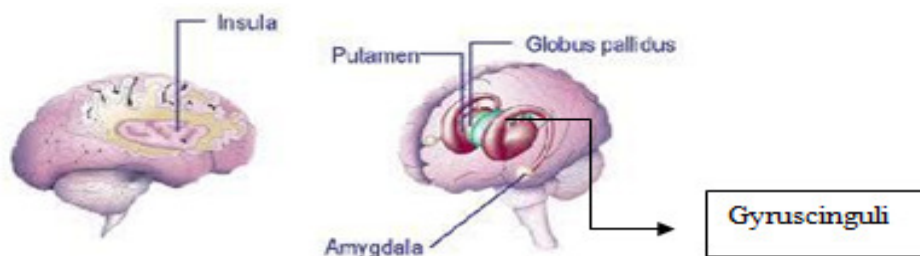

L-12

I prefrontal cortex barken er neuroner, der opfanger informationer fra sanser og motoriske funktioner, altså bevægelser der bliver koordineret med et bestemt mål – tilpasset et objekt og visuelle fornemmelser for objekter (Bauer, 2006, p. 35-45), men også at forstå betydningen af andres motoriske handlinger. Spejlneuronerne styrer og kontrollerer i denne forbindelse også individets handling (ibid., p. 109), fornemmelser for andre mennesker og for kommunikation (reagerer med en indre repræsentation).

Insula er centrum for spejlneuronerne, hvor de ydre og indre tilstande afspejles og koordinerer de tilhørende emotioner. Disse spejlneuroner bliver kun aktiveret, når der er handlende individer involveret i handlingen (ibid., p. 38).

I insulas forreste del sidder spejlneuronerne, der aktiveres ved evolutionære emotioner som angst, væmmelse, smerte, overraskelse og glæde – reaktioner der er globalt gældende på tværs af alle kulturer (Rizzilatti & Singaglia, 2012, p. 175). Samt (i forbindelse med thalamus - der igen har forbindelse til amygdala) en fornemmelse for ens egen krops tilstand (ibid., p.181).

|

I insulas somatosensoriske bark sidder spejlneuroner der opfatter emotioner om os selv og andre - spejlneuroner der aktiveres ved mellem menneskelige relationer - emotioner og indlevelse i andres situation. (i samarbejde med de sansemotoriske spejlneuroner i frontal cortex og gyrus cinguli)

I Gyrus cinguli sidder spejlneuronerne for medfølelse og empati - aktiverer vores emotionscentrum – sympatieffekt der afgør om personen er autentisk dvs. er vedkommendes udtryk i samklang med stemningen (Bauer, 2006, p. 47)

Denne intuitive evne spiller således nøglerollen i vores ” *Gesellschaftliche Subjekt zu handeln*” (Rizzolatti & Sinigaglia, 2012, p. 15), hvilket også kan give en biologisk forklaring på den socialkonstruktivistiske sociale intuition ” *the know-how*” og de kulturelle former for intuition, der opstår i en kultur/samfundsorden (Myers, 2004, p. 35). Samlet set er vores interaktion i det sociale afhængig af vores intuitive evne til at indleve sig, erkende og forstå andres smerte, emotioner og udtryk – spejlneuronerne er herved forudsætningen for at kunne opleve empati (Rizzolatti & Sinigaglia, 2012, p. 176;189). Desuden giver det basis for at forstå de globale intuitionsformer – der er grundlagt i heuristiske evolutionære regler ved spejlneuroner, der sidder i insulas forreste del.

B-13

Det er ikke kun udtrykket i vores mimik, vi projekterer til andre, men også de følelser, der er forbundet med vores udtryk. Dette sker overalt på arbejdspladsen, i skolen og i familien – mennesker overtager stemninger, andre befinder sig i, dvs. at bare blikket eller kropsbevægelser fra andre kan aktivere spejlneuronerne og vores resonansproces. Intuitionen fører os her til en indre viden om, hvordan det videre forløb i

denne situation vil udvikle sig - ” *intuitiv zu spüren, was zu erwarten ist, kann vor allem dann, wenn es auf eine Gefahrenlage hinausläuft, überlebenswichtig sein*” (Bauer, 2006, p. 13).

B- 14,15,16,17

Herved forstår vi at danne en relation til hinanden – en kompliceret interaktionsform med fornemmelser, resonans og forsættelig kommunikation, der beror på intuitivt at forstå andres følelser, handlinger og hensigter (Rizzolatti & Sinigaglia, 2012, p. 191; Bauer, 2006, p. 15). En ubevidst indre stimuleringsproces, der gør at individet kan forstå og handle uden at tænke analytisk rationel i alle situationer. Når vi får disse spontane indsigter, bliver vi bevidste om, at vi er afhængige af denne ubevidste implicite viden – der kaldes intuition og som lader os ane eller fornemme, hvad der kommer (Bauer, 2006, p. 29). ”*Spiegelneurone können beobachtete Teile einer Szene zu einer wahrscheinlich zu erwartende Gesamtsequenz ergänzen*” (Bauer, 2006, p. 31).

Spejlneuroner er en medfødt evne, men evnen til at bruge dem må læres “*Use it or loose it*”, *Die Spiegelneurone des Säuglings müssen eingespielt werden*” (Bauer, 2006, p. 57). Forældre må imitere deres barn, således at barnet bliver tilbagespejlet – herved føler barnet at det bliver anerkendt og lærer også at anerkende andre, hvilket er grundlaget for at udvikle en emotionel intelligens samt en individuel og social identitet (ibid., p. 75).

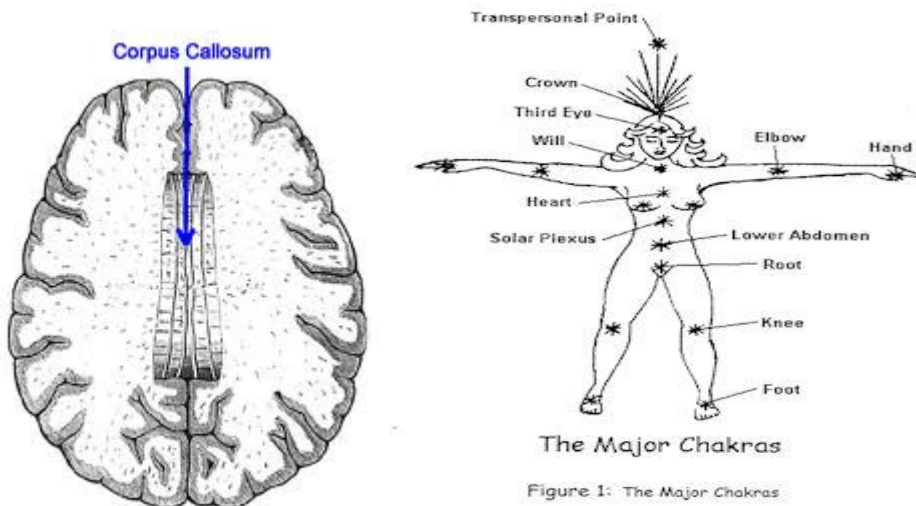

B- 18-19-20

I spejlingsprocessen lærer vi intuitivt at forstå, hvad andre syntes om os ved de tilbagemeldinger, vi får om verden, og de billeder vi gør os om andre (Bauer, 2006, p. 88). Forestilling om egen ageren eller handling sker i venstre præmotoriske hjernehalvdel, der hvor handlingsneuronerne og fornemmelsesneuronerne sidder – jeg efterligner noget, men jeg handler selv (Bauer, 2006).

„Nur wenn das Selbst als handelnde Person auf Plan tritt, werden Netzwerke der linken Seite aktiv. Diese selektive Aktivierung der linke Seite dient offenbar auch einer Rückmeldung: An ihr „erkennt“ das Gehirn, dass es sich jetzt um das Selbst handelt. Die rechte Hirnhälfte scheint dagegen ein Speicher für die allgemeine Repräsentation von Menschen zu sein“ (Bauer, 2006, p. 91).

Duggan (2013) beskriver en strategisk intuition "flash of insight", der inkluderer begge sider af hjernen i dette præmotoriske område, hvorved intuition og analyse sammen bringes i en hjernefunktion (p. 26). En ren strategisk intuition er kendetegnet ved at den har et "flash of insight", som viser et specifikt mål (ibid., p. 76) - altså forbinder Bauers højre og venstre præmotoriske område. Det spændende er, at det område i hjernen netop er det center buddhismen ser som visdomspunktet eller det transpersonale punkt, hvor hjernehalvdelene samles som illustreret ved L- 15 og 16:

L-15-16

Det er hvad Rizzolatti kalder en højre funktion, der har med tidsplanlægning at gøre og fornemmer de intentioner, der ligger bag en handling – (p. 29-34). Denne mediale erkendelse sker i den centrale hjernespalte med forbindelse til Corpus Callosum (det

centrale nervesystem), der forbinder de to hjernehalvdele (Sanders, 2013, p. 72-73). I Buddhismen kaldes dette område kronechakraet, hvorigennem vi kan have forbindelse til de højere atmosfærer (ibid.).

Evnen til at kontrollere den intuitive spejling af andre, indlevelsen og forestillings- evnen ligger i bestemte dele af frontal cortex. Her sammenføres forestillingerne og handlingsmulighederne. Patienter med skade i dette område viser problemer med imitation af andre – hvilket må ses som en grundlæggende egenskab for at kunne indleve sig socialt (Bauer, 2006, p. 93; 106). Præcist der hvor buddhismen og forskellige gamle kulturer har set det såkaldte tredje øje.

Ved elektropsykologiske målinger kan ligeledes måles at hjertets rytme er påvirket af hjernens aktivitet *”During emotional stress, the heart’s incoherent signal results in the inhibition of higher brain processes involved in cognition and emotion regulation”*(Tomasiono, 2011, p. 252). Således kan den nyeste forskning påvise gammel kulturel viden og metaforers opståen omkring intuitionens lokalisering *”Bag de gamle kulturers viden skjuler der sig altså ikke en overmenneskelig kraft, men den bygger blot på en nøjagtig iagttagelse af ens egen krop”* (Hilbrecht, 2013, p. 82).

De forskellige variationer af spejlingssystemer lagrer således en fuldstændig handlingssekvens og formidler spontan information, der giver individet en intuitiv forståelse, viden og indsigt i, hvad der foregår omkring vedkommende (Bauer, 2006, p. 111). Denne mellem menneskelige og sociale resonans er dog kun mulig, hvor spejlneuronerne kan arbejde *”Wenn ich sehe und gesehen werde, so bin ich”* (D. Winnicott: in Bauer, 2006, p. 119) hvilket fx er begrænset ved social afvisning.

Irrational Intuition: To vigtige elementer har her betydning for intuitionens relevans, nemlig personens stressniveau og psykologiske stabilitet (Duggan & Mason, 2011, p. 82)

Et højt stress niveau interneres med mængden af informationer, der bliver frigivet fra hukommelsen, dvs. stress begrænser den kognitive fleksibilitet (Rozendaal, 2002, in Duggan & Mason, 2011, p. 82) hvilket fx har indflydelse på individets besluthedsgrundlag i en problemløsningsituation, således at individet, når det er stresset,

griber til uflexible rutineløsninger, der hentes i det kognitive bevidste. Lignende effekter ses ved brugen af stoffer og alkohol (Bauer, 2006, p. 89).

Psykologisk ustabilitet viser undersøgelser - spiller en lignende rolle, således at afslappethed fordrer performance i komplekse situationer – hvilket underbygges af neurologiske undersøgelser af meditationens virkning på hjernen.

Social afvisning - et blik der signaliserer afvisning – et hej der ikke bliver genkendt – her finder spejlneuronerne afvisning, hvilket fører til psykologisk stress. Et vigtigt punkt her er at kunne udvikle evnen til at kunne kende forskel på ”*der Unterscheidung zwischen Selbst und Nichtselbst*” - hvad ofte er svært, når individet bliver psykisk syg (Bauer, 2006, p. 89). Kuschel (2013) påpeger her socialpsykologiske⁷ fænomeners betydning som bondefangeri, copycat fænomenet, social konformitet, lydighed og manipulation (p. 9).

Det underbygges yderligere af, at intuitionen kan vise sig at være irrationel, da hverdagsoplevelser kan være flertydige, og at vi har forskellige forudsætninger for at forstå disse individuelle erfaringer spiller her en ikke uvæsentlig rolle (Bauer, 2006, p. 33). Chansen for at en intuition har vurderet situationen rigtigt er størst, når intuitionen er fulgt af en kritisk refleksion over oplevelser eller informationer – er der fx angst, anspændelser og stress, der kan reducere spejlneuronerne signalrate?

Opsamling på analyse og kategorisering af det psykologividskabelige perspektiv

Det naturvidenskabelige afsnit har beskrevet et psykodynamisk, et kognitivt, et socialkonstrueret og et neurobiologisk perspektiv. Samlet set er fokus på en individuel bevidsthed, der består af en bevidst rationel analyserende del og en ubevidst reflekterende del, der ses som samarbejdspartnere. Det ubevidste er her et adaptivt tænkingscenter, der behandler store mængder af ubevidste informationer hurtigt, spontant og ubevidst. Ikke at forveksle med Freud's ubevidste, bestående af lyster, fortrængninger og forstyrrede fantasier. Rationel tænkning betegnes som bevidst tænk-

---

⁷ ”at være social er at påvirke og blive påvirket af andre” (Kuschel, 2013, p. 9), hvilket understøttes af teorien om spejlneuroner.

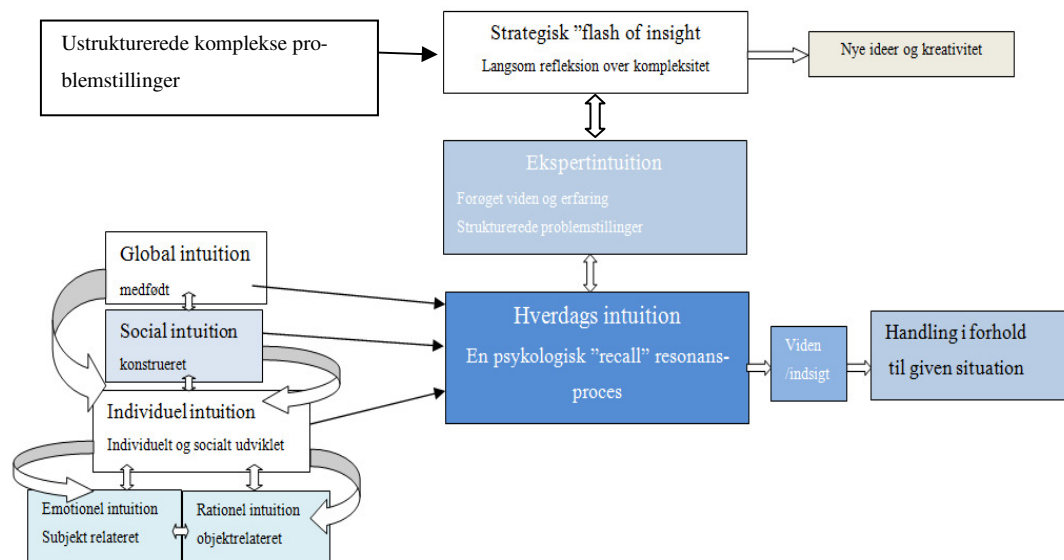

ning, der erkender nødvendigheder eller lovmæssige sammenhænge, der bygger på logik (Ibid., p. 90; Gladwell, 2005, p 18). Dette adaptive ubevidste kan ifølge Prof. Dr. Pöppel tilskrives intuitionen og udgør 99,99 % af vores samlede bevidsthed, hvor den rationelle tænkning begrænser sig til 0,01 %.

Samlet set beskæftiger teorierne sig her mere med argumentation, der kan forklare intuitionens underliggende funktioner. Især det neurobiologiske perspektiv bringer nye forklaringer på, hvordan intuitionen virker, og underbygger ved sin forskning argumentation fra andre perspektiver som fx ubevidst perception, ubevidst informationsbearbejdning og heuristik.

Her defineres intuitionen som: ”en biologisk til dels forprogrammeret medfødt egenskab (spejlneuroner) der bør udvikles individuel og socialt”. Dette understøttes af den kognitive definition ”referenceværdien af den nuværende stimulation sammenlignes og afspejles i en historisk tilpasning af forudgående stimulation” (Kahneman, 2002). Således kan intuitionen også defineres som: ”en basal psykologisk proces der gør individet kan begribe noget – uanset indholdet art ” (Jung, 2010). En proces der ifl. Jung kan være påvirket/styret af individets personlige typologi og ifl. Gigerenzer(2008) en proces, der styrer vores adfærd.

Intuitionstyperne kan i forhold til naturvidenskabelig tilgang kategoriseres på følgende måde, illustreret ved følgende model:

Intuitionens evner: er at kunne forarbejde bevidst og ubevidst information pr. recall/resonans, ved enten spontan automatik (hverdagsintuition) eller en ubevidst re-

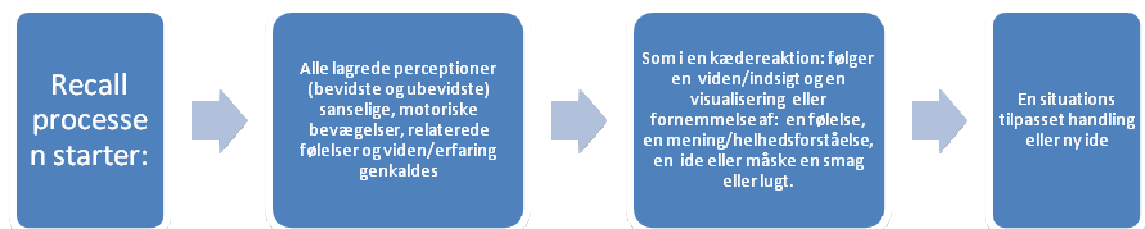

flekterende bearbejdning af bevidst og ubevidst viden tilført anden viden (flash of insight), der gør at vi får en indsigt. Samlet sætter det os i stand til at danne handlingsprogrammer: 1) indleve os i /få empati for andre 2) få spontan viden/indsigt der gør os handledegtige 3) tage beslutninger og bedømme 4) besidde moral og etik 5) at være nyskabende.

Irrationel intuition: individets personlige psykiske tilstand og stabilitet har her stor betydning (samt udviklingsvilkår). Den heuristiske og kulturelle heuristik bør være tilpasset tiden og situationen. Egoismen omtales her som underliggende psykologiske processer fx, cost-benefit, copycat, genkendelseeffekten, Forer effekten eller illusionkognition, der gør at individet har selektive "recalls" og derfor langt fra bedømmer situationer rationalt. Her påpeges en strategisk/reflektiv intuition, der er forbundet med tænkning og fremkommer med nye indsigter. Muligvis kunne dette være en mere pålidelig form for intuition.

Det der sker i det øjeblik intuitionen opstår → en psykologisk recallproces:

Vi forestiller os en mellemmenneskelig relation, et objekt eller en aktivitet →

Således får vi et fuldstændigt billede af os selv eller situationen ved hjælp af referencer – hvordan vi føler os lige her og nu, samt vi kan visualisere, hvad kunne ske i fremtiden. Derfor er det vigtigt at vi er bevidste om, hvor vi har hentet denne ubevidste viden fra, dvs. vi har brug for en stor selvindsigt. Hvordan dette kan ske, bringer opsamlingen på den samlede analyse muligvis en dybere indsigt i.

3.3 Opsamling på begrebsanalyse

I den historiske gennemgang bliver dualismen mellem en relativ sandhed og en relativ erkendelse tydelig, hvilket Grint (2007) udtrykker på følgende måde ”*Auf diesen Einheit-/differenzpunkt beziehen wir uns durch innere/intellektuelle Anschauung*”(p. 51). Dog behøver den rationelle intuitive erkendelse ikke nødvendigvis at udelukke den filosofiske, følelsesmæssige eller mytologiske erkendelse, tværtimod hvis det er *værdien af en intuitivtænkning der er i fokus*, denne ses generelt som en viden eller indsigt, både i den videnskabelige diskurs som i de meningsdannende indsigter (ibid.).

Videnskabelige problemstillinger

I det transcendentale perspektiv er *troen* på intuitionen nok til, at individet accepterer dens særlige erkendelsesværdi. Historisk set vinder i 1600-tallet den naturvidenskabelige tankegang frem og forskyder intuitionens særlige erkendelsesværdi til kulisserne, da den nu antages at være en irrationelt primitiv følelsesmæssig erkendelse (Bukdahl, 2012, p. 51; Schieren, 2007, p. 9; Grint, 2007, p. 93). Grundet den videnskabelige udfordring med at indfange intuitionen i et positivistisk paradigme, da intuitionen retter ”*sig efter enkelting og begivenheder, der ikke kan gentages. I Intuitionen konstruerer man ikke noget efter regler. Man stiller sig ud over reglerne, der skal følges*” (Rasmussen, 2012, p. 131). Kernen af intuitionen har forskningsmæssigt været som at gribe et stykke sæbe, hvorfor forskningen ikke har særlig lange traditioner. Dens fokus har derfor oftest ligget i at undersøge underliggende fænomener eller i de kontekster, hvor individet anvender intuitionens evner.

”*Studiet af intuition og intuitiv tænkning har sideløbende fulgt studiet af psykologien siden dens oprindelse i sidste halvdel af 1800 tallet, men den ikke har fundet grobund i den videnskabelige psykologi, da begrebet dækker over for mange forskellige fænomener*” (Kirkebøen, 2012, p 12)

I forskningen ses derfor to forsknings genstandsfelter 1) Et fænomen - en viden der operer ubevidst, uden analytisk resonans, 2) forklaring på hvad intuition er ud fra

dens funktion (Epstein, 2011, p. 37). Dette har betydet at psykologien i dekader har været skeptisk overfor intuitionen, men i den nyeste forskning har den kognitive og neurologiske forskning fundet signifikante metodiske og videnskabelige fund i forhold til at kunne forklare intuitionen som en basal adaptiv proces (Pretz, 2011, p. 26).

En undtagelse, der ikke har haft videnskabens historiske interesse har været intuitionens selvindsigts effekt, der har været fokus for selvhjælpsteorier i stor stil. Denne finder dog fodfæste i den nyeste litteratur og på den videnskabelige scene, bl.a. ved argumenter fra teorien om spejlneuroner (Müri, 2013; Bauer, 2006 & 2008; Gonschior, 2013; Dennett, 2013), og den kognitive teori (Coget, 2011; Sinclair, 2011; Asenjo, 2010; Pretz, 2011).

Forskellige typer af intuition

Som vist i hele analysen omtales der mange forskellige typer af intuition, intuition kan både være globalt eller socialt forankret, en form for heuristik, en individuel eller en ekspertintuition, der bygger på tidligere erfaringer og viden, samt en strategisk intuition eller en kombination af to eller tre typer eller alle under et. Herved ses hvorfor intuition ikke er nemt at definere, da der til stadighed tales om forskellige former for intuition. Dette bekræfter antagelsen om, at definitionsproblemet bl.a. ligger i, at der tales om forskellige former og niveauer af intuition, dvs. at der er en god grund til at der ikke kan findes en fællesnævner på denne måde.

Derfor kunne det måske være givende at skifte fokus til at se intuitionen som et fænomen der opstår på grundlag af en underliggende proces og derfor ændre søgningen til at definere intuitionen igennem den underliggende funktionsproces, i stedet for at søge en definition på begrebet. Hvilken form for proces der her er tale om (biologisk proces, mental proces, psykologisk proces) er der igen forskellige meninger om, men da den bringer individet til handling, må den samlet ses kunne beskrives som en psykologisk proces.

I flere transcendentale/filosofi/naturvidenskabelige/psykologiteoretiske argumenter ses en vis enighed om, at der kan være tale om en underliggende basal proces, der er medspiller i en metaproces underbygget af (Bergson, 1914; Jung, 1993,2010; An-

dersen, 1989; Müri, 2013; Bauer, 2006, 2008; Veiga, 2008; Asenjo, 2010; Sinclair, 2011; Tomasino, 2011; Pretz, 2011; Coget, 2011; Gonschior, 2013; Dennett, 2013).

Denne basale psykologiske proces forklares i den neurobiologiske tilgang (spejlneuroner) som en medfødt evne, der er forprogrammeret i insula og amygdala, hvor spejlneuronerne i andre dele af hjernen skal udvikles mentalt og psykologisk i individets opvækst samt sociale omgivelser. Intuitionen (Bauer, 2006) anses for at være *den* proces, der bevirker at individet kan navigere og handle i dagligdagen. Dette underbygges ved, at mange af teorierne argumenterer for en form for global og kulturel heuristik (fx moral og etik), samt individuel subjektiv emotionel og objektiv rationel intuition. Dog adskiller sig her en intuitionsform, der kunne beskrives som en strategisk intuition, (Duggan, 2013; Duggan & Mason, 2011) eller en form for klar-syn/genialitet – en intuition der samler alle informationer i ”flash of insight”. Denne intuitionsform adskiller sig ved at se udover rationalitetens og emotionernes lovmæssigheder (ny skabende – kreativitet fx i kunst og videnskab). Denne rationelle intelligente ”*flash of insight*” ”*rene*” intuitionsform, beskrives af flere store videnskabsmænd og filosoffer som: Buddha, Descartes, Newton, Einstein m.m. Hvor den filosofiske intuition her beskriver en udvidet bevidsthed, der betyder skønhed og fuldkommenhed – hvilket muligvis kunne overføres til en ”flash of insight” intuition med basis i emotionel intelligens, hvis udtryk findes i kunstens verden (Croce). Pretz (2011, p. 24) udtrykker det på denne måde: Holistisk intuition er bedst når situationen er præget af stor kompleksitet, og inferential intuition er bedst, når situationen er præget simple og relative straight forward problematikker.

Således kan de andre former for intuition ses som en form for dagligdags intuition, der gør at individet reflektivt kan navigere og handle individuelt og socialt (Fischbein, 1987; Bauer, 2006, 2008; Gigerenzer, 2007; Schmid & Gérard, 2008; Gonschior, 2013; Sinclair, 2011, p.3). Herved bliver ekspert intuitionen en udvikling af intuitionens navigations muligheder (gennem forøget viden og erfaring – handlingsmuligheder) indenfor et bestemt område og muligvis et mellemlid til ”*flash of insight*” intuitionen. Duggan & Mason (2011) beskriver forskellen på ekspertintuition og ”flash of insight” således:

” in expert intuition, recall comes quickly, without conscious thought, by drawing from direct experience. In strategic intuition, recall includes the experience of others learned through reading, seeing or hearing, which explains why it features slower recall from a wider range of weaker memory. But in both forms of intuition, the mechanism of recall is generally the same (p. 79).

Forskellen er altså at ekspertintuitionen ligesom hverdagsintuitionen arbejder på en spontan automatisk recall (inklusiv heuristik) hurtig form for tænkning (Kahneman, 2002). Hvor den strategiske eller geniale intuition har brug for mere information og mere refleksionstid, da erfaring sammenfattes med andres viden/tillært viden, hvilket er i tråd med Einsteins indledende ord *”intuition does not come to an unprepared mind”*, hvorved individet får muligheden for at se udover rationalitetens lovmæssigheder.

Altså kan der udledes to forskellige grundformer for situationer hvor intuitionen arbejder 1) Strukturerede problemstillinger 2) Komplekse ustrukturerede problemstillinger. Ustrukturerede problemstillinger har behov for et bredere perspektiv – *”her hjælper ikke et tunnelsyn som heuristik og algoritme som kan være hjælpefuld i strukturerede problemstillinger”* (Duggan & Mason, 2011, p. 82). Således kan udledes at intuitionen arbejder med en form for 1) Automatisk recall 2) En reflekterende analyserende recall, hvilket kunne betyde at de begge benytter sig af den samme recall effekt, men arbejder med to forskellige analyse metoder, nemlig ekstrapolation (Fischbein, 1987) og muligvis dens modsætning interpolation.

Intuitionen er da en basal psykologisk resonansproces, der giver informationer og løsninger i forskellige situationer. En proces der er forprogrammeret med globale instinkter (global intuition), der må videreudvikles personligt(individuel intuition) og konstrueres socialt (kulturel intuition), hvilket understøttes af evolutionsteorien (Bastick, 1982;Zamulinski, 2007; Dennett, 2013), der siger, vi har fire former for informationslagring:

- **Tilpassetfylogenetisk** – stammehistoriske adaption der er genetisk indkodet
” Es handelte sich um wiedererkennbare Bewegungsabläufe, die sich mit

ähnlichen verwandter Arten homologisieren ließen” (Eibl-Eibesfeldt, 2004, p. 50).

- **Genetiske koder**- organismens organiske og psykologiske substrat, nervecellernes sammensætning med sanserne og de mentale processer – en selvdifferencerings proces – hvorudfra funktionsmodningen udvikles. Dette kunne understøtte Jungs antagelse om individets typologi.
- **Individuelle erfaringer og viden** – der er specifikke personlige informationer. Understøtter argumentation om intuitionens afhængighed af individets psykiske tilstand.
- **Social og kulturel viden** – en konstruktion af virkeligheden, hvori der også ligger stammehistorisk adaptation, men ikke global erkendbar dvs. kulturelt betinget (Myers, 2004; Schmid & Gérard, 2008).

Antagelser, der understøttes af neurobiologien ved spejlneuronernes aktivitet i forskellige områder i hjernen. På den måde kan siges, at alle perspektiverne har argumenter der kan danne en helhedsteori, understøttet af både de nyeste filosofiske teorier (tredimensionel forståelse af intuitionen) og den nyeste naturvidenskabelige forskning, samtidig med at de giver en forklaring på intuitionens oprindelse og værdi.

Således er Kirkebøens (2012) definition her et godt bud på en dækkende definition på intuitionsfænomenet: ”*Vi kan generelt sige, at en intuition er en tankeproces som giver et svar, en løsning eller en ide, uden anstrengelser og uden en bagvedliggende bevidst proces*” (p. 7), hvilket ifølge analysen kunne ændres til:

En intuition er en psykologisk ubevidst resonansproces der stimuleres af genetikken, sublimalperception og bevidst perception fra sanserne, følelserne, erfaring og viden, samt mellemmenneskelige relationer og kulturen. Intuitionsprocessen giver herved individet en forestillingsevne og indlevelsesevne der gør os handledygtige i forskellige situationer.

Dvs. at vi hele tiden, uden at det er os bevidst, befinder os i en intuitiv kommunikation med os selv og vores omverden. Hvorved der opstår et fænomenologisk loop hos individet, der giver følelsen af at:

”Man føler ved noget, men man ved ikke hvad man ved og hvorfor man ved det”.

Denne viden hentes oftest i den ubevidste del af bevidstheden, og derfor oplever individet ikke at vide, hvad vedkommende ved og hvor man ved det fra, – set fra et retroperspektiv giver denne fornemmelse ofte ideer om forudannelser. På samme tid gør denne viden det muligt for individet at fornemme og bedømme forskellige situationer, således at individet kan handle.

”Det vil sige at den forbereder den enkelte på det kommende på en sådan måde, at den inkorporerer det kommende i en bevægelse af virkeligheden (...) den vil ikke noget bestemt, men indgår som en afspejling af en modsatrettet strømning, som vekselvirker med omverden ud fra det mellemrum, som oplyser en sammenhængskraft. Dens viljeløse karakteristika drejer sig således om at lade verden forblive åben og lade verden tage form af den vidensdimension som kan udvikles og udvide væren i og i kraft af intuitionen” (Paustian, 2013, p 57-58).

Denne ”recall” resonansproces arbejder som en reflektiv sammenhængskraft mellem bevidst og ubevidst information i to former for problemstillinger, strukturerede problemstillinger og komplekse problemstillinger, der bearbejdes med 4 forskellige redskaber:

1. **Automatisk recallproces** – medfødte eller tillærte regler for handling i bestemte situationer
  - a. **Heuristik/Algorithm** – automatisering - **ekstrapolation** – at se helheder og sammenhænge i kompleksitet ved hjælp af kendte funktionsværdier i ubevidste og bevidste informationer
2. **Reflekterende recallproces** – bevidst og ubevidst, plus tillært viden:

- a. **Interpolation** - danner nye funktionsværdier ud fra kendte yderpunkter, således at der skabes mere og andre sammenhængende end tidligere værdier
  - b. **hierarkisk organisering** - sammenhænge i abstrakte fænomener
3. **Forestillingsevne** – muligheder og visioner
  4. **Visualisering** af objekter og subjekter

Intuitionsprocessen aktiveres i individets kontakt med informationsbearbejdning, objektbedømmelser, mellemmenneskelige relationer og kreativ nytænkning.

Intuitionens evner

Intuitionsprocessens evner er her at genkende en situation eller mellemmenneskelige signaler for at kunne udlede det maximale handlingspotentiale. Intuitionen filtrerer her dobbeltydigheder i sproget (Berne, 2005) eller sociale og kulturelle usikkerheder, således at handlingen tilpasses situationen.

Eventuelt manglende information bliver rekonstrueret, således det hele giver en meningsfuld helhedsforståelse, samtidig med at intuitions forestillingsevne og visualiseringsevne allerede ser, hvilken konsekvenser handlingen vil have for fremtiden ”*ih-ren Gesamt-Handlungs-Kontext*” (Hübler, 2009, p. 17). Herved bliver forestillingen om fremtiden bevidstgjort og i et retoperspektiv; når man har forstillet sig noget, kan individet i et retoperspektiv få det indtryk at kunne forudsige fremtiden. Hvilket kan være meget misvisende, da det ikke bliver individet bevidst de gange forestillingen ikke passer (fx Forer effekten). Her finder vi igen forestillingsevnenes fænomenologiske looping.

Irrationel intuition

Den psykologisk recall/resonans proces gør at individet kan handle optimalt i forskellige situationer. Dog bearbejdes recall informationerne på fire forskellige måder, der supplerer hinanden, men hvis vi forsøger at generalisere kunne det påstås at: 1) hverdagsintuitionens brug af ekstrapolation, hvor strategisk/klarsyn intuition gør brug af interpolation. Interpolation betyder at der arbejdes inden for kendte yderpunkter fx A til C, derfor vil denne metode være mere præcis end ekstrapolation, hvor individet skaber *ekstra* funktionsværdier, der kan ligge både indenfor såvel

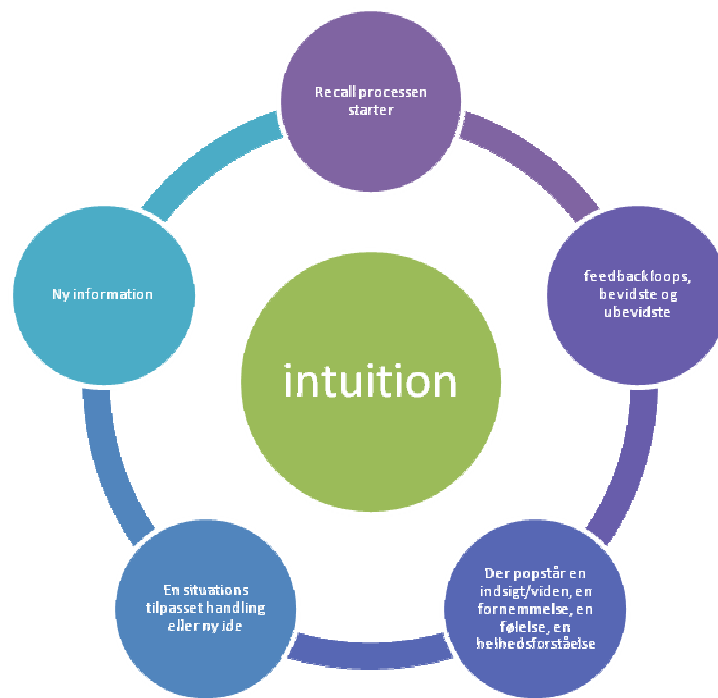
kendte som ukendte områder (Den Store Danske) 2) Heuristik er ikke altid korrekt, da de påvirkes af individets psykiske tilstand og omgivelser, hvor algoritme ved reguleret vækst af viden og problemstillinger kan bearbejde store mængder af viden ved simple beregningstrin. Svagheden er ”at afgøre, om en algoritme er korrekt, idet man skal argumentere for, at der ikke findes et konkret problem, der fører til en fejl-situation”. (ibid.).

Dette underbygges af at intuitionens viden består af store mængder af ubevidste informationer. Dvs. at vi ikke altid ved, hvor vi har hentet denne viden, og intuitionen ikke udspecificerer, hvordan oplysningerne er opstået og forstået, hvilke faktorer der har påvirket dem, og hvor præcis eller effektiv resultatet er. For at kunne bruge vores intuition rigtigt har vi brug for en plan – hvorved vores handling kan belyses og vurderes – konkrete spørgsmål til baggrunden for handlingen, på hvilket værdigrundlag og hvilke andre psykologiske processer er koblet hertil. Dette belyses i afsnittet ”Den universelle intuitionsproces”(UPI).

3.4 Delkonklusion

Det kan konkluderes, at intuitionen kan ses fra to aspekter 1) Et fænomenologisk loop (hvad individet erkender) 2) En psykologisk proces - en basalt medfødt og forprogrammeret evne, der ikke bryder den metafysiske virkelighed ”*The communication of intuitive information does not violate the laws of causality or physical constraints of space-time*” (Tomasino, 2011, p. 249; Myers, 2002).

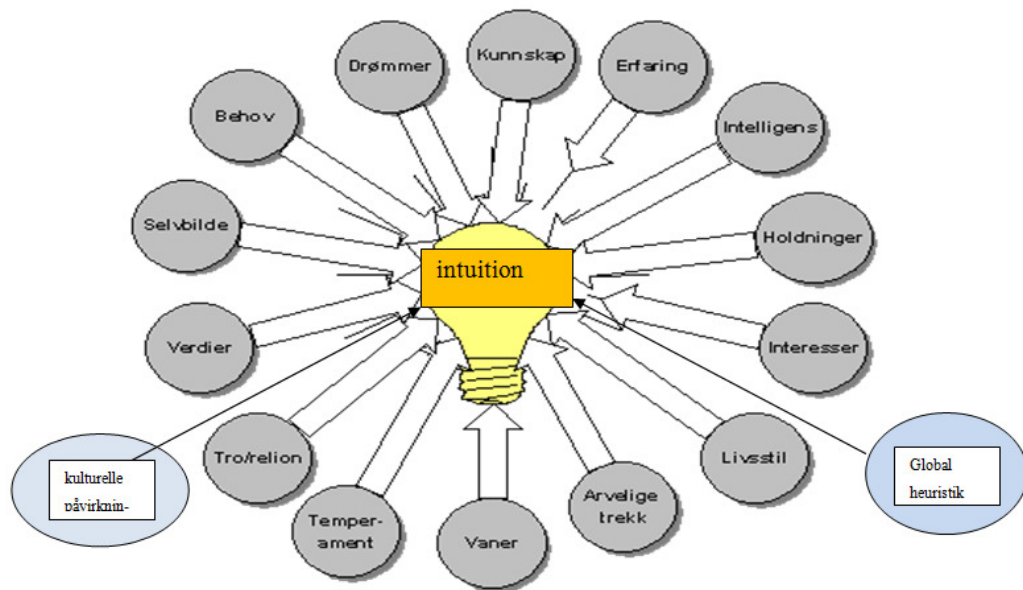
IP er da evnen til få øjeblikkelig indsigt i totaliteten af et objektrelateret eller en mellem menneskelig situation. Den transcenderer de trinvis processer, der er involveret i vores erkendelse af verden (Tomasino, 2011, p. 247; Myers, 2002). Således kobler den eksisterende informationer med ny viden og bringer individet til handling illustreret ved følgende model:

IP mobiliserer både neuribiologiske processer, kognitive/mentale processer, viden og erfaring, relaterede emotioner, kropslige reaktioner og bliver en "vortex" funktion der ligger i imellemrummet mellem alle de informationer, individet perciperer i sin kontakt med omverden (ibid., p. 248; Coget, 2011, p. 137).

Den intuitive proces er lokaliseret i hjernen men inddrager hele kroppen (Myers, 2002; Tomasino, 2011, p. 249), ved at nervesystemet og hjernecentrene er forbundet med fx maven og hjertet. Således er det ikke hjertet og maven, der føler intuitivt (som individet ofte oplever), men impulser fra nervesystemet og hjernen som påvirker hjertets og mavens funktion. Dette giver en god forklaring på de metaforer, som er opstået i tidens løb omkring den fænomenologiske oplevelse af intuitionen. "Bag de gamle kulturers viden skjuler der sig altså ikke en overmenneskelig kraft, men den bygger blot på en nøjagtig iagttagelse af ens egen krop" (Hilbrecht, 2013, p. 82).

Irrationel intuition: intuitionen påvirkes af individets psykiske tilstand og tidligere erfaringer, menneskets medfødte egenskaber, sociale og kulturelle faktorer, samt forsimplende genkendelseeffekter, hvorved dens styrke også bliver dens svaghed illustreret ved følgende model:

På den måde spejler vores omgang med intuition kernen i vores personlighed (Gonschior, 2013, p. 8). Derfor kan det konkluderes, at vi bør bruge intuitionen i samklang med vores forstand, fakta, logik og følelser, hvilket *kræver en stor selvindsigt*. Dette inkluderer en bedre forståelse af hvad intuitionsprocessen (IP) indbefatter, samt hvor og hvad den bruges til. Dette vil være fokus i dannelsen af teorien om den ”universelle intuitionsproces”. En teori der vil gå i ”maskinrummet” af processen for at se på, hvor IP virker; de forskellige niveauer og hvilken betydning disse har for det enkelte individ ved at inkludere, sammenfatte og uddybe de forskellige teoriers intuitionsniveauer og intuitionsformer.

4.0 Teorien om den ”Universelle Intuitionsproces”

Med udgang i delkonklusionen antages at bag enhver handling, bedømmelse, helhedsforståelse eller erkendelse står en umiddelbar indsigt/viden, fornemmelse eller en **intuition**. Derfor bygger teorien her på en intuition defineret som en psykologisk recallproces hvis fundament ligger i:

Hvis funktion er baseret i de fire former for informationslagring:

1. Tilpasset fylogenetisk
2. Genetiske koder
3. Specifikke personlige informationer
4. Kulturelle betingede informationer

Og arbejder med følgende fire funktionsredskaber:

1. Automatisk recallproces – heuristik/algorithm → ekstrapolation
2. Reflekterende recallproces – interpolation
3. Forestillingsevne
4. Visualiseringsevne

Denne recallproces refererer til, hvordan vi indgår i relationer socialt og til det intrapsyriske niveau (Sinclair, 2011, p. 3). Det sker ved at bearbejde alle de indtryk, individet erkender gennem sine sanser (Gonschior, 2013, p. 27; Berne, 2005).

Som vist i de tidligere afsnit er det derfor meget vigtigt at forstå intuitionens værdiladning i den oprindelige indsigt og finde ud af, hvordan indsigten/viden er sammensat, da individets interpretation af intuitionen ofte er modsigende og fokuseret på fejltolkninger af intuitionen. Det betyder, at hvis vi skal lære at bruge intuition, må vi lære at blive opmærksomme på dens indre og ydre arbejdsområder (Sinclair, 2011, p. 7). Dvs. at individet bør have en fornemmelse for IP mangfoldighed og arbejdsmetoder, da alle niveauer/områder hver har deres informationsmåde og som viser os på forskellig måde i hvilken situation vi er (Kriz, 2013, p. 197).

Her vil teorien prøve at give svaret ved at udspecificere IPs betydning i de forskellige intuitionsformer og niveauer, der er beskrevet tidligere, og herved danne en teoribasis, der prøver at inkludere alle niveauer og intuitionsformer.

Formålet er at få viden om, hvor UIP sætter sine spor, for herved at kunne gøre ubevidste processer af personligheden tilgængelige, således at intuitionen kan bruges bedst mulig. Efterfølgende prøves teorien af i praksis i et kvalitativt forskningsprojekt, der viser hvordan individet anno 2014 pragmatisk bruger dets intuition.

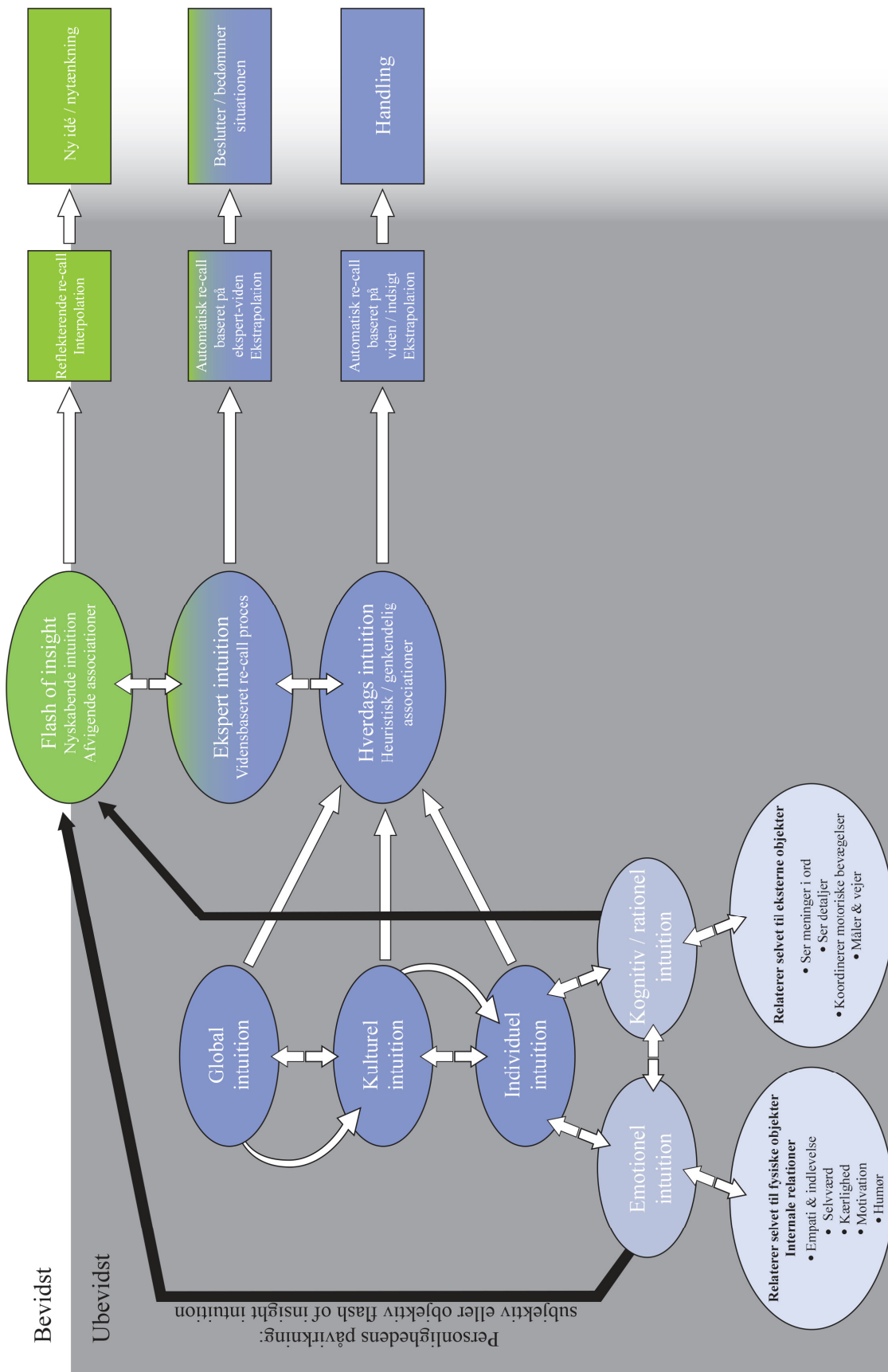

4.1 Forskellige niveauer af intuition

Intuition fornemmelsen kan som beskrevet dukke op i vores bevidsthed på flere måder. Vi registrerer det som en følelse, en tanke eller gennem vores sanser. *"The new model puts intuition and analysis together in all modes of thought"* (Duggan, 2013, p. 26). Hverdagsintuitionen kan da uden meget kognitiv aktivitet finde standardløsninger, der kan være personlige, af global eller kulturel karakter. Hvor *"flash of insight"* intuition ses som en reflekterende og analyserende intuition, der har brug for *ro* til at arbejde. Der opstår 2 niveauer af intuitioner i dette aspekt. 1) hele bevidstheden - reflekterende recallproces: et nyskabende niveau 2) Ubevidst – automatik recallproces: a) Et ekspertniveau b) Et globalt niveau c) Et kulturelt niveau d) Et individuelt niveau der kan være af holistisk karakter eller inferential eller emotionel karakter.

Det betyder en intern (individuel), ekstern (kulturel) og i insula lokaliseret (global) intuition, der lagrer og genspejler forskellig information. Derudover har vi en tillært ekspertintuition og den nyskabende *"all over"* intuition. Forskellige funktioner af intuition er relateret til forskellige kombinationer af informationsbearbejdning i de forskellige kategorier, hvilket ville give følgende billede (se model) af IPs arbejdsområder, som følgende vil blive uddybet:

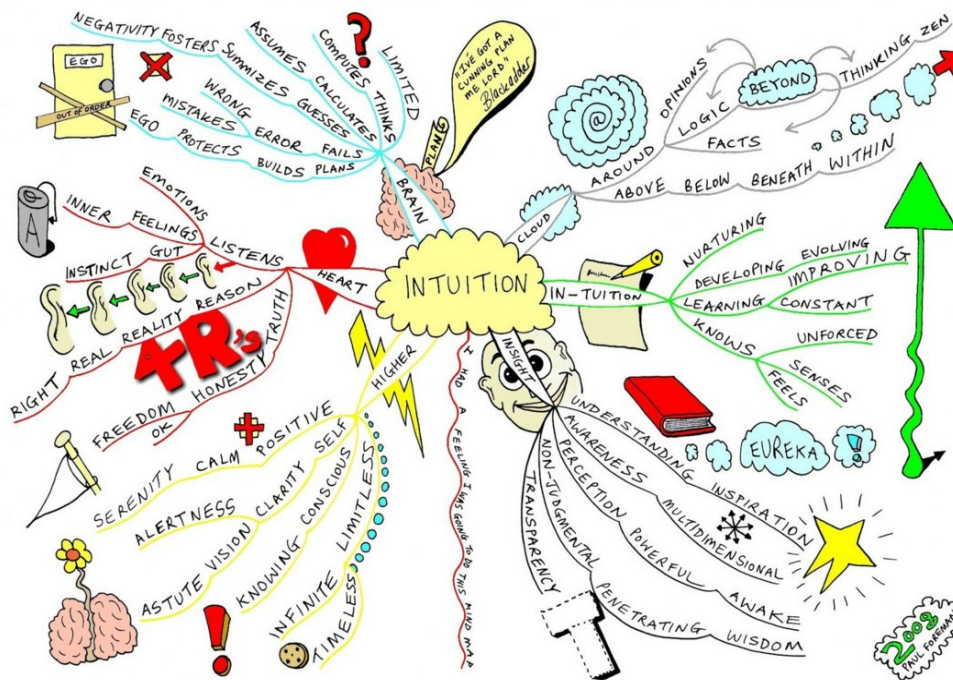

I de følgende afsnit vil ske en uddybelse af de forskellige intuitionsformer og niveauer.

Flash of insight” intuition

© Paul Foreman <http://www.mindmapinspiration.com>

L-17

Denne intuitionsform henter “all over” information, der bearbejdes ved interpolation - den ser muligheder, mønstre og sammenhænge med opmærksomhed på nytænkning, udvikling og fremtid ”It’s how innovators get their innovations’, how artists get their creative ideas, how visionaries get their vision, how scientist make their discoveries, and how good ideas of every kind arise in the human mind”(Duggan, 2013, p. 1). Denne form for intuition er nøglen til historiens store opfindelser og kunstværker. En informationsproces, der bygger på systemer og strategier, og arbejder med at syntetisere urelaterede fragments i nye systemer (Sinclair, 2011,p.6).

Duggan (2013) beskriver det som en strategisk intuition, der opstår ved intelligens og tænkning, der kombineres med hele hjernens kapacitet på en ny måde (p.6). Denne arbejder bedst ved eftertanke af en problemstilling (stop i informationsmængden)(Müri, 2013, p. 82; Hilbrecht, 2013; Duggan, 2013, p. 21; Gonschior, 2013) og giver

da et "flash of insight" der pludselig opstår i din bevidsthed. *"The elements you draw on come from the past, but their combination is something new"*(p.7; Kriz, 2013). Individet må her kunne frigøre sine tanker fra heuristik eller fikse tænke-mønstre op-løses og danne sidelæns tænkning. Transaktionsanalyse taler her om Kind-ich, der er fri for pres og anfordringer fra omverdenen, hvorved individet frigør sig fra mistro eller indforståetheden (Müri, 2013, p. 97). Informationer hentes ikke kun i det ubevidste/bevidste men tilsættes tillært viden - i den historiske udvikling eller ved at bygge på andres videns udvikling. Det er en kreativ ide i det professionelle felt, der sætter mål og planlægger, hvordan ideen kan udføres. Derfor kan denne form for intuition ses som en overbygning af ekspert intuitionen.

"Intuition heißt in diesem Zusammenhang: durch diese Wahrnehmung der Unstimmigkeit wird in meinem Gehirn ein Prozess in Gang gesetzt. Es ist der Versuch, wieder eine Stimmigkeit herzustellen. Es geht darum, eine Antwort zu generieren auf eine Frage, die ich noch gar nicht kenne" Pöppel (in Gonschior, 2013, p. 58).

En kreativ eller konstruktiv intuition der ser en "ide" (afvigende associationer) og forsætter med reflekterende at vende og dreje forskellige forestillinger ubevidst til den overvinder ustabilitet og kompleksitet af informationer, dette er forudsætningen for enhver troværdig intuition - videreudvikling og nyskabelse (Asenjo, 2010, p. 206; Sinclair, 2011, p. 9). Således kan intuitive indsigter også opstå i rationelle analyser (Descartes, 1993, p. 19-22).

Ekspert intuition – automatisk recallproces af viden

B- 21,22,23

Intuitionsformen har benyttet sig både af interpolation og ekstrapolation, ved at den arbejder indenfor et kendt ekspertområde, (tillært praktisk erfaring → heuristik → algoritme). Eksperten tænker ikke i strategier *"instead you master your field as an*

expert, and then you get creative”(Duggan 2013, p. 9). Denne form for intuition sætter ikke mål men bedømmer og vurderer på grundlag af en opnået viden (Myers, 2002, p. 54). Hvilket også kan give mindre flashes of insight - en lignende recallproces men med et andet vidensgrundlag. *”If you’ve seen or done something many times, the brain can pull the relevant memories off the shelf quickly”* (Duggan, 2013, p. 37). Således arbejder ekspert intuition pr. automatik i kendte situationer, hvor *”flash of insight”* intuition begriber nye ustrukturerede problemstillinger. *”Sand ekspertise som spontan genkendelse af ligheder med situationer, man allerede har været i, det er den stadig bedre evne til at genkende ligheder”* (Flyvbjerg 1990, p. 35).

Ekspertintuition kan indfanges videnskabeligt, da her opstår heuristik, der kan rekonstrueres i situationen. Dette er både ekspertintuitionens styrke og svaghed, da sammenligninger og kongruens gør symbol manipulation mulig (ibid., p. 44; 48). Kirkebøen (2012) påpeger, at der er stor faglig forskel på om man kan stole på fagintuition (p. 106). Ekspertintuition kan sammenlignes med skakspillere, dvs. jo længere tid fagpersonen bruger på at forestille sig konsekvensen af handlingen eller handlingsalternativer, jo bedre er hans intuitive beslutning (ibid., p. 107). Derfor bør der ifl. Kirkebøen (2012) være to faktorer tilstede, før man kan stole på en ekspertintuition: 1) Fagområdet må have valide kendetegn at bygge sin intuition på 2) At eksperten har haft mulighed for at lære disse kendetegn (p. 109). Individuelle aspekter spiller også ind i billedet – således at nogle individer udvikler bedre intuition end andre, hvilket kan skyldes involvering, motivation eller læring, samt talent og individuelle forskelle – *”her er træning et afgørende element”* (ibid.). Derfor er der grund til at være skeptisk overfor ekspertintuitionen i faggrupper, hvor det er svært at opstille et statistisk analysepunkt, da den kan være rutine præget dvs. ikke får alle informationer med i sin vurdering. På den anden side må ekspertintuition siges at tage udgangspunkt i en ekspertviden, hvilket ifl. Strick & Dijksterhuis (2011) gør den mere troværdig end hverdagsintuitionen, da den er baseret på en viden om noget (ibid., p. 35).

Hverdagsintuition

„ One is above the surface, in our moment-to-moment awareness; the other is below, operating the autopilot that guides us through most of live” (Myers 2002, p. 51).

Denne individuelle autopilot har forskellige ekstrapolative funktionsniveauer, Bern (2005) kalder det et ”*Orienterings-Instrument*” der hele tiden er i samspil med vores omgivelser og medmennesker for således at finde tilpassede handlingsmuligheder. Hverdagsintuitionen kan inddeles i en arkepsykisk/global intuition, kulturel intuition, hvor vores moral og etik grundlægges, samt en individuel intuition, der kommer til udtryk gennem både neuropsykologiske, kognitive, intrapsyriske og intrepyskiske aktiviteter. Intuitionsprocessen genkalder og kobler her informationer fra sanserne, det motoriske, relaterede følelser, viden og erfaring. Aktiviteter der samarbejder på kryds og tværs ved automatiske processer og en associativ bevidsthed, men som her forsøges defineret enkeltvis for at finde ind til nerven i processerne.

Global Intuition

Nogle gange betyder intuition instinktivt at vide hvad man skal gøre i en situation, her handler det om artkollektive erfaringer ifl. Prof. Sheldrake (in Gonschior, 2013, p. 40). Grint (2007) uddyber dette: ”*ohne weitere begründende Überlegung ergibt sich z. B. die Einsicht in moralische richtiges Handeln in gegebener Situation....eine genuin moralische Intuition hat nichts mit vorgängigen Erfahrungen zu tun*“ (p. 90-91). Eksempelvis ”tit for tat”, seksuelsektion eller ved forældre opgaven – her ved en mor eller far instinktivt, hvad der er rigtigt at gøre.

B-24-25

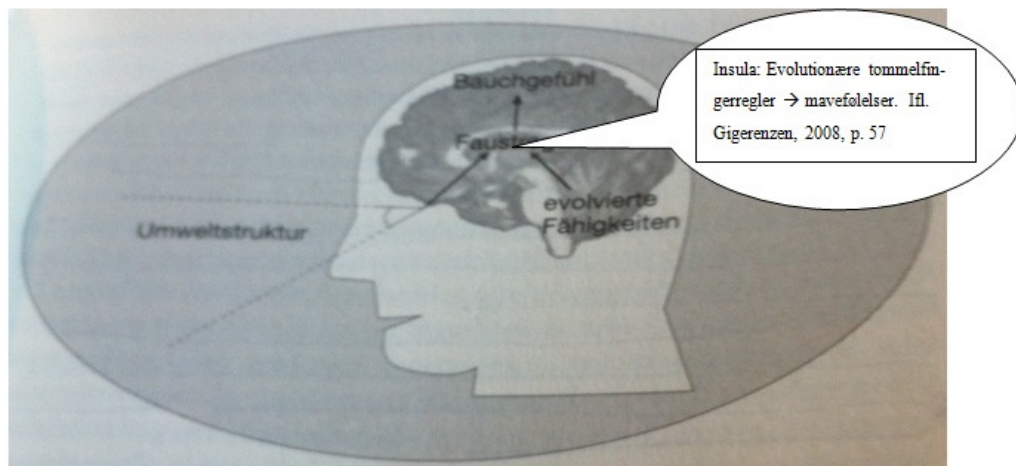
Forældre ville instinktivt tage sit barn i armene, hvis barnet gav udtryk for de behov, der skildres ved de to billeder.

Disse ubevidste heuristikregler, som individet normalt følger uden at kunne beskrive dem, er heuristiske og algoritme nøgler i vores handlingsgrundlag, der adskiller sig fra andre intuitionsformer ved ikke at være særligt fleksible (Dennett, 2013, p. 143; Gigerenzer, 2008, p. 54). Gigerenzer beskriver hurtige spontane beslutningsformer for hvad individet *oplever* som mavefølelser – følelser vi ikke ved

hvor kommer fra – men som er stærke nok til at handle efter. De er drevet af basale følelser som angst, væmmelse, frygt, lyst, ønsker, m.m.

Omverdenen bestemmer om en heuristisk regel er god eller dårlig, og værdien af sådanne regler er da afhængig af i hvilken kontekst de bruges (ibid., p. 58). Da de er tilpasset vores ”frühen Stammesgeschichte... ohne dass die an der Gegenwart überprüft wird, ob die Regel noch angemessen ist. Sie wird einfach ausgelöst, wenn der Reiz vorliegt“ (ibid.).

Her opstår problemet med de ellers super effektive regler, da hjernen med få informationer tager beslutninger på formodet strukturer, således fylder hjernen de steder ud, hvor vi mangler information, med en mulig forestilling. Denne kreative proces gør at vi kan se men også opfinde sammenhænge (Gigerenzen, 2008, p. 51; Kahneman, 2014, p. 76). Således er individet ofte tilbøjelig til at bruge kausal tænkning i hverdagen for at få en hurtig mening – hvor situationen af og til ville være bedre tjent med logisk tænkning. Genkendelseeffekten er her en stærk drivkraft. Sinclair (2011) beskriver dette som – nonlokale processer eller rå information – som er internaliserende, mens lignende former for heuristik også opstår gennem vores omgivelser som eksternaliserende regler (Sinclair, 2011, p. 7; Vieth, 2004, p. 14). Tilsammen udgør disse en grundlæggende form for etik og moral, hvad det er rigtigt og forkert at gøre som menneske, er også tilpasset vores omgivelser og bliver herved kulturelle intuitioner.

Kulturel intuition

Global heuristik er ikke forklaringen på alle heuristiske indstillinger, den omgivende kultur kommer med i billedet, således er her tale om en adaptiv adfærd, hvor intuitionens formen der kan ændre sig over tid (Gigerenzer, 2008, p. 58). Her udvikler intuition sig i interaktionen med den givne kultur, en form kulturbaserede ubevidste heuristik, der konstrueres i det sociale samliv. Et sæt af handlemuligheder der gør at individet kun kan handle på bestemte måder i bestemte sammenhænge, illustreret ved billederne. Trossætninger eller indre befalinger, der driver individet i forudbestemte retninger (Müri 2013, p. 140), virker som om verden ses gennem et par farvede briller (det er naturligt for os at spise svinekød – for andre ville det være utænkeligt),

Således er den kulturelle intuition tilpasset den retfærdighed, etik og moralske gyl-dighed, der er gældende i kulturen (Vieth, 2004). Hvis moralen er almen kendt, lægger du slet ikke mærke til hvad der egentligt sker, før der kommer nogen og stiller spørgsmål ved den. Gladwell (2005) beskriver et eksempel med racediskrimination mellem sorte og hvide, der kan ligge dybt begravet i vores kultur. Således vælger vi ikke vores ubevidste indstillinger til tingene efter nøje overvejelser – måske er vi slet ikke klar over at vi har dem (p.98), hvilket gør at vi ofte har svært ved intuitivt af forstå andre kulturers værdigrundlag og fejlvurderer situationen, når forskellige kulturer mødes. Denne intuitive tænkning, der ikke opfylder de kulturelle eller globale kriterierne, må betragtes som individuelle erfaringer og omstændigheder, ikke-generaliseret intuition (Grint, 2007, p. 92).

Individuel intuition

Den individuelle intuition er en medfødt forprogrammeret basal evne, der ifølge spejlneuronteorien må aktiveres i barndommen og udvikles gennem hele livet ved personlige erfaringer (Bauer, 2008; Gonschior, 2013, p. 203). Derfor kan den individuelle intuition ofte følges som en rød tråd i de mønstre den enkelte danner i sit liv. Den globale og kulturelle intuition gør at nogle intuitioner ofte ligner andres, men den individuelle intuition er så individuelle som ens fingeraftryk. Denne form for intuition bliver oftest tydelig i dialogen med andre omkring erkendelsen af virkeligheden.

Den enkelte har individuelle associationer omkring fx person udtryk, køn og ansigtsudtryk eller hvornår en situation er spændende versus farlig. På grundlag af disse associationer opstår individuelle intuitive bedømmelser, selvforståelse, visioner og handlinger. En spontan opfattelse af objekter, personer eller situationer, der er påvirket af individets personlighed, psykiske tilstand og tidligere erfaringer. Således er intuition: *“the backbone of every active intellectual effort, of every act of volition, and of every discerned feeling and mood”* (Asenjo, 2010, p. 202). Dog mener mange, at vores tanker kun er realistiske, når de er befriet fra følelserne, men uden empati og intuition kan virkeligheden ikke erkendes (Gonschior, 2013, p. 86-87). Derfor ses nu på, hvordan intuitionen spiller sammen med de kognitive og emotionelle områder.

Rationel intuition

B-29&30

I gennem denne intuitionsform orienterer vi os - dvs. vi relaterer selvet til eksterne objekter. Fx bevægelsesfrekvens $\rightarrow$ hvordan fanger vi en bold? Først er det svært at lære, men vi danner ubevidste tommelfingerregler eller algoritme, der gør at vi som voksne ikke mere tænker over hvordan vi beregner boldens bevægelser $\rightarrow$ handlingsfrekvens der muliggøres gennem spejlneuronsystemet (Gigerenzer, 2008, p. 18; Gladwell, 2002, p. 80; Bauer, 2006, p. 64). Det samme gælder, når vi lærer at cykle eller køre bil, her opstår intuitive rationelle overvejelser og beregninger, der gør at vi agerer i situationen (Kahneman, 2002).

Intuitionen beregner og genkender andre menneskers bevægelser således, at vi ikke går ind i hinanden, fx på en overfyldt gågade eller på motorvejen. Information kommer ved hjælp af subliminal perception fra sanserne og neurobiologisk resonans, der bearbejdes i det ubevidste. Somme tider går det galt, handlingskonceptet fejler – vi har et uheld - derfor er det også vigtigt her at tage en kritisk- analytisk overvejelse med på vejen, når det virkelig gælder (Bauer, 2006, p. 10;43).

”Den kognitive refleksionstest” viser hvornår vi handler kognitivt intuitivt eller ved logik:

1. *Hvad betyder dette symbol©?*
2. *Hvor meget er $2+2$?*
3. *Hvor meget er $22+13$?* (Kirkebøen, 2012, p. 55)

I de første to spørgsmål svarer vi intuitivt, hvorimod ved spørgsmål tre må vi begynde at bruge den logiske tænkning, når svaret er indlysende eller nemt genkendeligt arbejder intuitionen. Herved kan opstå såkaldt kognitive illusioner, der gør at intuiti-

onen er misledende – da vi mener, vi kender situationen og det derfor ikke er nødvendigt at tænke nærmere efter (Kahneman, 2014, p. 30).

Asenjo (2010, p. 206; Gigerenzer, 2008; Dennett, 2013) beskriver kognitiv intuition som værende den, der giver mening til ord. Rationelt og logisk ser vi kun ord – recallprocessen giver ordene mening. Realiteten er en del af verden, som individet erkender og omtaler og forstår igennem sproget, hvilket understøttes af (Kahneman, 2014, p. 62;83), Mednick (1960) RAT⁸ test (in. Ibid) undersøgelse, der viser at ord giver associationer af både global og individuel art, genkendelseeffekten aktiverer relaterede følelser. Denne intuitionsform er altså en del af et kompliceret system, som sørger for at dagligdagens aktiviteter går glat, hvor også følelser har sin plads.

Emotionel intuition

”Emotions, sentiments, and moods all carry each its own distinct kind of intuition” (Asenjo, 2010, p. 206). Menneskelige egenskaber kan vi kun begribe gennem intuitionen, da vi herved kan spejle os selv i andre. Denne intuitionsform er kombineret med vores følelser og gør, at vi kan forstå vores eget velvære (coenestheesia) og have empati for andre (ibid.; Gonschior, 2013, p. 80;155). Empati forstås her som evnen til at forstå andre menneskers egenskaber og at kunne indleve sig i andres følelser. Således beskæftiger den sig med interne relationer, samt relaterer selvet til andre fysiske objekter, således at vi intuitivt ved, hvordan vi bør omgås andre (ibid.; Bauer, 2006). Individet kan erfare, at andres erfaringer eller fx smerte oplevelser kan føles som ens egne, denne oplevelse forstærkes, hvis individet kender den anden person

---

⁸ Remote Association Test – mener kreativitet bare er en associativ hukommelse der virker exceptionel godt - deltagerne præsenteres for tre ord som associativ giver en mening..

godt (Asenjo, 2010, p. 207; Myers, 2002, p. 43). Herved opstår vores identitet i samspillet med andre, og vi får evnen til at opleve kærlighed ” *ich liebe, also bin ich* ” (Gonschior, 2013, p. 30), en social forbundenhed og identitet. Samlet set er emotionel intuition basis for udvikling af den emotionelle intelligens, hvis der tidligt i barndommen er basis for at blive intuitivt forstået, og barnet får dækket sine emotionelle og neuropsykologiske (imiterer –tilbage spejling) behov (Bauer, 2006, p. 61). Herved aktiveres vores stærkeste motivationssystem (Bauer, 2008, p. 30) den store dopaminakse, da den aktiveres ved relationer og social anerkendelse. På den anden side kommer her også globale intuitioner i spil, når der opstår angst eller væmmelse (Bauer, 2008, p. 45), hvorved det af og til gør det svært at bestemme, hvor den følelsesmæssige intuition er lokaliseret. Humøret kan også have stor indflydelse på dette. Sinclair (2011) påviser i sin undersøgelse, at selv diskrete humørsvingninger (glad versus vred) kan være kontekstuelle for den oplevede intuition, således at individet mister kontakten til sin emotionelle intuition og derfor tager beslutningen på et forkert grundlag (p. 9; Kahneman, 2014).

4.2 Delkonklusion

Kroppen er det store sanseorgan der fornemmer og samler informationer på forskellige måder. Disse viser os i hvilken situation vi befinder os og hvordan vores omgivelser er, hvorefter IP går i gang på forskellige niveauer (Gonschior, 2013, p. 188). På den måde står IP bag al handling, og der opstår forskellige former for intuition, der alle bygger på den samme recallproces. Dog betyder dette, at individet bør have en stor viden om intuitionens funktion og selvindsigt for at benytte dette kompas, da den ellers kan være misvisende.

”Flash of insight” adskiller sig fra de andre former for intuition ved at den bygger på *afvigende associationer*, hvor de andre former for intuition trækker på *genkendelige associationer*. Samlet set en ”*Automatic processing versus strategic processing and associative memory versus strategic memory*” (Duggan, 2013, p. 50).

På den anden side opstår al intuition i den sociale kontakt og kombineres med en rationel intuition, der søger for at vi kan orientere os ”*Operational bedeutet dies, dass sowohl logisches als ”Ethische” Denken die Wirksamkeit der Intuition beeinträchtigen*” (Berne, 2005, p. 194).

Heuristik intuition giver struktur og stabilisering i kendte situationer i en verden, der hele tiden forandrer sig, hvor kreativitet ikke handler om stabilitet – da ustabilitet fordre nytænkning – afvigende associationer der igen bringer stabilitet. Gigerenzer giver en tommelfingerregel for intuitions funktion: *”je mehr man von einer Sache versteht, umso besser ist es, sich auf seine Intuition zu verlassen”*. Derfor må kunne konkluderes, at intuitionen kan være en form for kompas i det daglige liv, hvis den bruges i samspil med både vores følelser, logiske tænkning og med stadig tilførsel af ny information og viden.

På nu værende tidspunkt skulle vi være i stand til at kunne identificere forskellige typer for intuition, der er involveret i vores hverdag, og bogstaveligt gøre brug af Gigerenzer ord om at jo mere vi ved om fx intuition, jo mere kan vi stole på den. Derfor tages nu et pragmatisk perspektiv på den fremkomne viden:

- Intuition er en psykologisk recallproces, der er lokaliseret i hjernen.
- Recallprocessen sætter sine spor på forskellige niveauer og i forskellige intuitionsformer
- Intuitionen afspejler kernen af vores personlighed.
- Der er mange indicier for at intuitionen kan være misledende

Dette afprøves i en interviewundersøgelse for at se, hvordan intuitionen opleves fænomenologisk anno 2014. Har individet forståelse for intuitionens evner og vildledelser?

5.0 Kvalitativt forskningsprojekt: intuition

5.1 Det kvalitative forskningsinterview

Kvalitativ forskning er relateret til viden fra hverdagen, dvs. den giver oplysninger om individets oplevelser af individuelle og sociale fænomener, men giver også mulighed for at afdække global og kulturel ubevidst heuristik, her i forhold til anvendelsen af intuition.

Formålet med undersøgelsen her er at se, hvordan interviewpersonerne anvender intuition, og sammenholde dette med den opsamlede viden fra delkonklusionerne og UIP teorien med fokus på den enkeltes oplevelse og meningsdannelse. Denne fæ-

nomenologiske tilgang beskriver derved verden, som den opleves af individet, med den antagelse at det, mennesker opfatter, er en vigtig del af virkeligheden (Kvale & Brinkmann, 2009, p.44).

Deltagere i undersøgelsen

Undersøgelsen er inspireret af Coget (2011, p. 133) undersøgelse af skadestuelæges, medie instruktørs og vinavlens forskellige brug af faglig ekspert intuition, der viser at forskellige faglige situationer fordrer forskellige former for intuition. Deltagerne i denne undersøgelse er 3 mænd og 3 kvinder, der har 6 forskellige professioner: 1) kunstmaler, 2) bankdirektør, 3) senior procesmanager 4) Sygeplejerske 5) neuropsykolog med Asperger diagnose 6) en sagkyndig i arbejdet med demenssyge (manglende kognitive evner). Interviewpersonerne interviewes ikke i forhold til deres arbejde, men deres personlige mening – dette sammenholdes med deres professionelle position og evt. psykiske begrænsninger. For herved at afdække om personlighed og profession har noget at gøre med anvendelsen og forståelsen, samt dens betydning i den menneskelige erkendelse sammenholdt med evt. anvendelse af forskellige intuitionsformer. Fx argumenterer Smidt & Gérard (2008) og Bauer (2006) for at individer med Asperger og Autisme mangler den intuitive evne, hvor de ifølge UIP teorien stadigvæk ville kunne have den globale, kulturelle og rationelle intuitionsform. For at understøtte dette undersøges også, hvordan individet med demens gør brug af deres intuition. Derfor bliver analysepunkterne i undersøgelsen:

Undersøgelsens analysepunkter

- Hvad forstår den enkelte ved ordet intuition?
- Hvilke typer intuition omtales
- Afspejles personligheden?
- Kan man stole på sin intuition?

For herigennem at indhente ” *beskrivelser af den interviewedes livsverden med henblik på at fortolke betydningen af de beskrevne fænomener*” (Kvale & Brinkmann, 2008, p. 19). Således søges der induktiv indsigt i den enkeltes deltagers mening om oplevelsen af intuitionen.

Interview & interviewguide

Interviewguiden, bilag nr. 8, blevet udarbejdet på baggrund af analysen, UIP og på baggrund af G. Ferguson & Dr. Obermayr-Breitfuss mere end 20 årige forskning i intuition, der siger: ”*Die Kunst, die richtige Frage zu stellen, öffnet in uns den intuitive Kanal*” (in Gonschior, 2013, p. 226). Således aktiverer spørgsmålet forskellige tænkemåder og åbner op for forskellige tænkemåder. Spørger vi fx *hvordan var ...* kommer individets erindringer i spil, spørger vi *hvorfor* – kommer den logiske tænkning i spil, spørger vi: *hvad ved du om...?* bliver intuitionsprocessen sat i spil.

Interviewene er transskriberet i fuldt talesprog, da deltagerens udsagn derved nemmere kan kommunikeres til læseren og sammenholdes af forskeren, samtidig med at det fremmer kvaliteten af den kvalitative forskning (Kvale & Brinkmann, 2008, p. 209). I alle interviewene blev deltageren gjort opmærksomt på undersøgelsens fortrolige karakter, der indbefatter deltagerens anonymitet (ibid., p. 89). Selvom dette forskningsprojekt ikke indeholder personlige følsomme emner, er de etiske forholdsregler taget i betragtning. Værdien af undersøgelsen skal ses i sammenhæng med den teoretiske litteraturanalyse med følgende overvejelser i forhold til kvalitetsparametre.

Validitet og reliabilitet

Reliabilitet drejer sig om et forskningsresultats pålidelighed – gentageligheden (Ibid., p. 270). Hvilket i kvalitative undersøgelser ofte er en svaghed, da der arbejdes med individuelle oplevelsesverdner. Dette betyder på den anden side ikke, at undersøgelsesresultaterne er upålidelige, da de kan bidrage med pointer, der kan underbygge eller udvide analysens fremkomne viden.

Validitet: er det andet kvalitetsparameter i forskning, hvilket betyder om undersøgelsen producerer den viden, der søges (Ibid., p. 274). Her omhandler hele interviewguiden spørgsmål omkring intuition – forståelsen og anvendelsen, hvilket betyder at undersøgelsen bør være valid.

Afsnittet her har skildret metode, reliabilitet og validitet for den kvalitative undersøgelse af intuitionens betydning for individets erkendelse. Nu vil der blive set nærmere på, hvilke informationer interviewene har bragt.

5.2 Interviewundersøgelse: deltagernes oplevelse af intuition

Med udgangspunkt i undersøgelsens analysepunkter samles her interviewdeltagernes udtalelser, argumenter og tanker omkring brugen af intuition, sammenholdt med deres profession. Det ene interview er optaget på tysk, men vil her blive gengivet på dansk for helhedsforståelsens skyld.

Hvad forstår den enkelte ved ordet intuition?

Alle deltagere giver udtryk for, at det er nyt for dem at tale eller gøre sig tanker om emnet intuition, samtidig med at de alle giver udtryk for at intuition må være en basal informationsbearbejdningsproces. Deltager 1 *"fordi det er en del af at være menneske at have en intuition ... ligesom man har en hukommelse ... Det er simpelthen en del af det at overleve"*. Spontant kom det hos 5 deltagere ud af 6, at intuitionen er en mavefornemmelse kun deltager 4, definerede intuition som en ubevidst informationsbearbejdelse. Set i forbindelse med vedkommendes profession(neuropsykolog), ligger her sikkert en faglig viden bag. Han beskriver to intuitionsformer 1) At aflæse andre mennesker 2) et fænomenologisk loop, individet forestiller sig noget på forskellige måder og pludselig opstår en "light balls", to måder hvorpå *"den samme ubevidste proces – bearbejder af information, det er bare på forskellige måder at det kommer til udtryk"*. Deltager 1 beskriver også denne "flash of insight" når han maler (kunstmaler)- *"jeg ved ikke hvor det kommer fra – det springer ud af hele knolden"*, ellers mener han at intuitionen oftest opstår i relationen til andre mennesker, hvilket understøttes af deltager 5 (sygeplejersken).

Typisk for de fem andre deltagere var, at de i samtaleløbet kom frem til konklusionen: intuition er en proces, der samler al viden, erfaringer, informationer og impulser til et vidensgrundlag, der gør individet handledegygt i en given situation.

Herved opstår et helhedsindtryk – som omsættes til en eller anden form for handling ... tro, indtryk eller holdning. Deltager 3: *"Intuitionen er ligesom en temperaturmåling på, hvordan verdensbilledet ser ud, og hvordan man bedst kan komme igennem det"*. Her viser deltagerne en indsigt i intuitionens basale evne og vigtighed, hvilket kan virke sært i forhold til, at de giver udtryk for at intuitionen ikke er et emne, der tænkes eller tales om.

Usikkerheden omkring intuitionen kommer til udtryk ved, at der opstår mange modsigelser og tænkepauser som fx ved spørgsmålet: Hvor er intuitionsprocessen lokaliseret? Deltager 1, 2 og 4 kommer frem til, at mavefornemmelsen måske kun er en metafor, og at intuitionen må være en mental funktion der har forbindelse til hele kroppen. Deltager 3 udtaler: *"jeg tror, der er forskel på fra person til person hvor intuitionen sidder – mennesker der er meget rationelle vil sikkert sige at den sidder i hovedet og andre er mere kropsbevidste og de vil sikkert sige at den sidder i deres mave"*. Deltager 4 udtrykker klart, at den er en mentalproces, der kommer til udtryk i hele kroppen – deltager 5 påpeger kroppens inddragelse i processen. Da hun har erfaringer med at bruge sanserne til at aktivere intuitionen hos demente og viser en forståelse af sansernes informationsbringende funktion. Denne indsigt deles af deltager 3, *"man får nogle indtryk, man ved noget, man ser eller hører noget"*. Således kan det komme til udtryk, at vi bruger hele kroppen i den intuitive proces. Deltager 1 kommer her med en spændende tanke, *"når man er hjernedød er man jo død" og der kan ikke være nogen intuition, "men hvis man er lammet fra hovedet og ned ..maven ikke virker, de har .. jo stadigvæk en intuition"*. Dette var en tanke, der kunne være spændende at undersøge nærmere, altså hvordan oplever kropslammede intuition?

Hvordan bruger den enkelte sin intuition? – hvilke intuitionsformer omtales?

Emotionel intuition: Deltager 1: Jeg kan fornemme, hvad andre mennesker vil, og tænker det er intuition for mig – *"man bruger intuitionen mest i - relationen til andre"*

mennesker”, og påpeger at kærlighed og forelskelse også må være en form for intuition. Denne subjekt orienterede intuition beskrives meget stærkt af deltager 4 (sygeplejersken), der bruger den i sit arbejde med patienterne og hendes børn ”*jeg kan mærke andre og føle dem.. og fornemme mig selv*”. Deltager 6 beskriver at denne form for intuition forstærkes ved demens, patienterne er mere opmærksomme på stemninger, andre mennesker og skønhed. I begrænset udstrækning findes denne intuitionsform beskrevet hos deltageren. Deltager 3 (proceskonsulenten) omtaler den som et værktøj ”*jeg bruger den til at mærke, hvordan jeg kan få folk med mig i processen ... Derfor er jeg nødt til intuitivt at fornemme dem*”. Ellers nævner hun den ikke særlig meget ligesom deltager 2 (bankdirektøren) og er mere opmærksom på en ekspertintuition, der kan bearbejde information.

Deltager 4 (Asperger) udtaler også at intuitionen har noget at gøre med at fornemme sig selv og forstå andre mennesker. Han pointerer, at specielt det med at aflæse andres følelser er noget, han er usikker på, dog ”*dette kan læres ligesom du skal lære at $2+2=4$* ” – men i hans forskningsarbejde opstår intuitive nye ideer og indsigter.

Herved vises, at personer med Asperger har en intuition omkring sig selv, men deres begrænsning ligger muligvis i at afspejle andre menneskers følelser og udtryk. Derimod reagerer dementramte patienter meget sensitivt på emotionel intuition, påpeger deltager 6, men de har ingen former for ”flash of insight”. Dette giver god mening i forhold til neuropsykologien eller teorien om spejlneuroner, da det er forskellige hjernecentre, der er påvirket i de to tilfælde. Dog må det at forstå andre ikke kun gå gennem spejlneuronerne men gennem en form for kognitiv intuition og kommunikation.

Kognitiv intuition: ”*der skal ikke mange ord til før jeg kan fornemme hvordan de er*” – ordvalget giver individet oplysninger, hvorved der opstår en meningsdannende holdning. Deltager 3 ”*jeg ser intuitionen som noget fremadrettet*”. Hun beskriver en meget planlæggende intuition, der visualiserer og forestiller sig, hvordan involverede elementer kan have betydning for fremtidens problemstillinger. Dette bekræftes af deltager 2 & 1 og kalder det en ”*indre beregning*“ dvs. der også kan være intuitive fornemmelse for statistikker og matematiske formler. Demensramte har ikke denne

evne, da de ikke længere kan orientere sig kognitivt, og hos dem løber tidsaspektet sammen – de kan ikke *forestille* sig fremtid, nutid og fortid.

Etisk og moralsk intuition: der må jo også være en form for intuition, retfærdighedsfølelse og sådan noget – alle deltagere snakker om at mærke, hvad der er rigtigt og forkert, og at intuitionen bruges til at tage beslutninger – grundlaget her er en vidensforarbejdning. Deltager 1: *”jeg har ikke tid til at tænke logisk hver gang”* jeg tror den bliver bedre med alderen. Et kulturelt eller globalt aspekt bliver ikke nævnt – individet oplever dette måske ikke som intuition? Deltager 1 og 4 nævner her fordomme men mere i personlig henseende.

Flash of insight intuition: billedet kommer bare til mig – jeg ved ikke, hvor det kommer fra *”det hele springer ud af knolden”*

Deltager 4: *”du sidder i bilen og pludselig bliver det dig bevidst at hun egentlig så dårlig ud og hun sagde det og det – du ser pludselig en sammenhæng, og du ærgrer dig over hvorfor tænkte jeg ikke på det noget før”*. Hvor deltager 3, 2 & 5 beskriver denne form for indsigt i store informationsmængder - en intuition der er på arbejde hele tiden og gør brug af al information – det er en bølgevirkning. Deltager 5 *”det er egentligt bare et fænomenologisk loop vi forestiller os... hvis jeg nu gør sådan og sådan.. så bliver det vis rigtigt...det sker tit når man lægger tingene lidt væk”*. Hvilket giver en god forklaring og sammenhæng med den teoretiske analyse.

Ekspert intuition: deltager 2 *”de burger den til at bearbejde tonsvis af informationer hver dag... deres intuition er på en eller anden måde bedre end andres.. til at navigere i informationsmængden”*. Deltager 3 *”der opstår hele tiden nye situationer og informationer – hvis jeg ikke havde intuition ville jeg være handlingslammet”*, jeg visualiserer målet inde i mig, deltager 5 tilslutter sig denne form for objektiv intuition. Hvorimod deltager 1, 4, 6, omtaler mere en subjektiv ekspert intuitionsform, der er rettet mod forståelsen af andre. Herved ses en tendens til at personligheden eller professionen har betydning for den form for intuition individet anvender.

Intuitionen afspejler kernen af personligheden?

Dette understreges i deltager 6's observationer i forhold til demensramte, de personer, der før demensen var meget rationel, bliver under sygdommen mere intuitive (for hende er følelser og intuition tæt forbundet). De opleves nu mere opmærksomme på andre mennesker, der opleves mere empati. I kendte situationer kommer kernepersonligheden tilbage. Deltager 4 har observeret „*alle bruger deres intuition, men jeg tror der er forskel på den*”, og giver et eksempel, vi kører en tur, min mand har altid en fornemmelse af tid og sted ... hvor jeg har en fornemmelse for de personer vi har set undervej, men har ingen fornemmelse for sted og tid. Deltager 5 beskriver: *jeg er ikke så god til det med at aflæse mennesker, men i mit forskningsarbejde får jeg intuitive informationer og ideer.*

Kategoriseres dette kunne siges at deltager 1, 2 og 6 alle har udtalelser, der peger på en forøget opmærksomhed på en subjektiv orienteret intuition. Dette understøttes af deltager 2 og 4's profession, da de arbejder med mennesker. Kunstneren bekræfter hypotesen at kunstneriske udtryk er en form for flash og insight med rødder i en emotionel intuition – da han mest omtaler sin intuition i forhold til mellemmenneskelige relationer. Deltager: 2, 3 og 5, har flest udtalelser omkring en mere kognitiv intuition - informationspræget bearbejdning af facts og informationer.

Det kunne tyde på, at intuitionen påvirkes af personlige interesser eller karaktertræk. Derfor kunne det have været spændende at have testet deltagerne i en personligheds analyse for at afkræfte eller bekræfte denne hypotese.

Kan man stole på sin intuition?

Her svarer alle deltagere ”NEJ”, men grundlaget for at man ikke kan stole på den afspejler igen de personlige interesser eller karaktertræk. Gruppen med disposition for emotionel intuition mener ”*hvis du begynder at tænke for logisk så går det galt tror jeg*”, og alle i denne gruppe mener at vi bør lære at tro mere på vores intuition. Hvor den rationelle gruppe har tendens til at sige at for mange personlige følelser giver en utroværdig intuition, men påpeger at det oftest går galt når individet er ”*for selvcentreret*” dvs. bruger intuitionen til at fornemme og reflektere ny viden med den erfaring, du allerede har. Tanker der understøtter den UIP teoretiske ide om en tredimensionel intuition, hvor den rationelle tænkning og det emotionelle samarbejder med intuitionen. Deltager 3: ”*jeg tror faktisk man kan hælde til både den ene og den*

anden side – hvis man har for meget af det ene aspekt med er ens intuition ikke valid og det gør at den fejler”, hvis fx personen bliver for selvoptaget mister den situationsfornemmelsen. Deltager 5 udtaler *”det kommer lidt an på hvad man er god til”,* deltager 1, mener hertil at man bliver bedre med alderen – dvs. stor viden, livserfaringen og øget menneskekendskab – giver et bedre basis for intuitionen. Samlet set er det gennemgående, at jo bedre vidensgrundlaget er, jo mere kan man tro på intuitionen, men at dette grundlag kan forstyrres af den personlige fysiske og psykiske tilstand. Deltager 1 og 4 nævner her ordet personlige fordomme som et aspekt.

Deltager 5 *”min pointe er at intuitionen ændrer sig med de informationer, der er tilstede .. og det kan den gøre på ganske kort tid. Det passer ikke helt at intuitionen kommer med det endelige svar”,* således pointeres igen at det intuitive svar bør afprøves eller overvejes. I den forbindelse overvejes det af deltager 2 og 3, om der findes en kortsigtet og en langsigtet intuition – en hverdagsintuition og en arbejdsintuition?

5.3 Resultater

På den ene side beskriver undersøgelsen den *fornemmelse* individet oplever i form af intuitionen og på den anden side understøtter den begrebsanalysen på mange punkter., da resultatet for undersøgelsen viser, at individet oplever intuitionen som en basal informationsbearbejdende proces, således at individet kan opnå et situationstilpasset handlingsprogram. Denne proces er påvirket af det erfaringsgrundlag eller vidensgrundlag, individet har. Desuden bekræftes begrebsanalysens konklusion om at intuitionen er svær at definere, da den optræder i forskellige former og niveauer.

Undersøgelsen viser en tendens til at profession eller personlighedskarakter spiller en rolle i anvendelsen af intuitionen i forhold til hvilke personlige præferencer individet besidder, således at der findes en objektiv relateret ydreopfattelse af omverden og en subjekt relateret indre opfattelse. Dette understøttes af eksemplet med Asperger og demensramte, der ses at have forskellige intuitioner i forhold til deres sygdom.

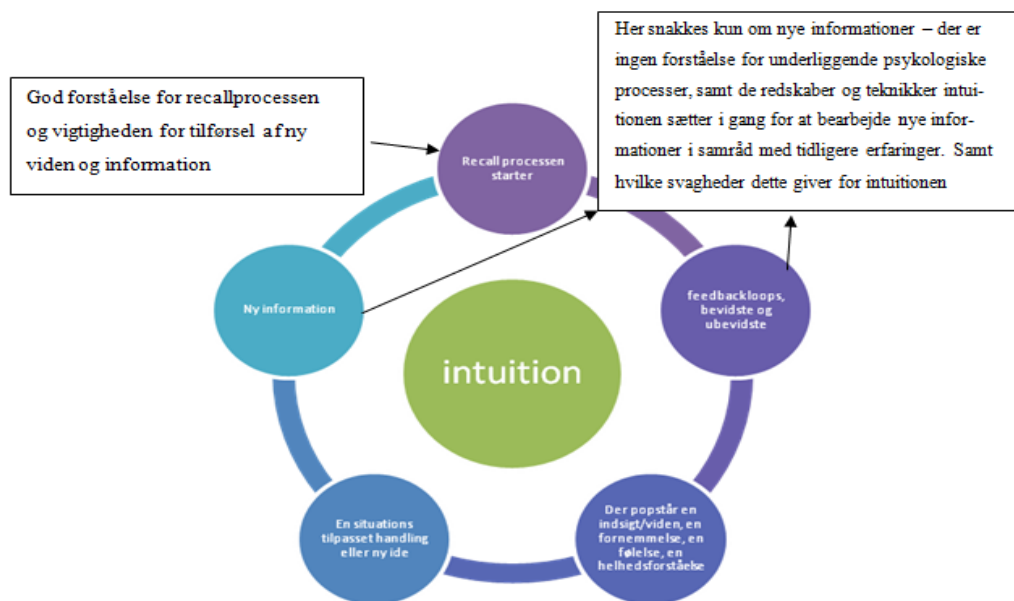
Samlet set spores en del forvirring, usammenhænge og modstridende udtalelser i interviewene, det er tydeligt at intuitionen ikke er noget, deltagerne tidligere har tænkt over og derfor har en manglende viden omkring. De har svært ved at præcisere, der

kan mærkes en forundring og en oplevelse af nye tanker ”nu begynder jeg at jo at tænke over det”, da der i snakken opstår forskellige former for intuition. ”Ja det er sgu rigtigt .. intuition er mange ting”. ”Kan jeg høre nu hvor vi snakker om intuition”- ”jeg tror faktisk ikke du kan træffe en beslutning uden at intuitionen er med – selv om beslutningen har med følelser eller det rationelle at gøre”. I interviewprocessen sker for deltagerne således en helt ny refleksion over intuitionen.

Der bliver nævnt emotionel intuition, ekspertintuition, flash og insight intuition, men rationel/kognitiv intuition uden den motoriske del. Således bekræftes undersøgelsen af UIP på mange måder. De manglende aspekter er global og kulturel heuristik og algoritme eller tillært tavs viden – intuition blev ikke nævnt, hvilket kan tolkes som en manglende viden om denne form for intuitionsteknikker. ”Hvis moralen er for kendt i en historie, lægger du ikke mærke til hvad der egentligt sker” (Dennett, 2013, p. 10). Dette bekræfter hypotesen om at individet mangler viden om intuitionens evner og funktionsområder, hvilket gør det svært ikke at blive misledt af den.

Illustreret ved modellen:

Således viser individet forståelse for processen, men ikke i hvilke former og måder processen kommer til udtryk og hvilke underliggende processer disse bygger på.

I spørgsmålet om intuitionens troværdighed var alle enige om et nej, men svarene var igen af stor variation – men på linje med de argumenter som teoriafsnittet kommer frem med, nemlig videns grundlaget, individets fysiske og psykiske tilstande. Dog nævnte ingen de dybdepsykologiske menneskelige processer som social udelukkelse, konformitetsprincippet m.m. Således spores en manglende viden om intuitionens informationsbearbejdningsmetoder og teknikker. Derfor vil det være relevant at spørge: Hvordan skal individet kunne bruge sin intuition optimalt, hvis man ikke ved hvilke underliggende processeer den bygger på? Ville vi nogen sinde købe en livsvigtig maskine uden at vide hvordan den anvendes bedst mulig? Således kan det konkluderes at UIP teorien måske er et godt redskab for individet til at få en forståelse af og indsigt i IP funktionsmuligheder, arbejdsredskaber og niveauer, da der er behov for mere grundlæggende viden indenfor området.

Desuden ses to lejre i holdningen til intuitionen 1) Vi bør turde stole meget mere på vores intuition 2) En respekt for intuitionens irrationelle side. Kombineret med at der er enighed om at man ikke kan tro på intuitionen, derfor kan det diskuteres om intuitionen virkelig er en legitim viden?

6.0 Diskussion

I diskussionen vil blive diskuteret for og imod de argumenter, der er kommet frem i analysen og den kvalitative interview undersøgelse. Da specialet er baseret på en metaanalyse af litteraturen fra reviewet, kan diskussionen ikke favne alle analysens argumenter, samtidig med at den muligvis benytter sig af nye argumenter, da der nu vil være et andet fokus på litteraturen. Målet er igen at kategorisere de variationer af facetter der indgår i intuitionens spil (Sinclair, 2011,p. 3). Diskussionen begrænses til at have fokus på følgende punkter: 1) om intuitionen er en legitim viden 2) den anvendte forskningsmetode.

6.1 Er intuition en legitim viden?

I både analysen og den kvalitative interviewundersøgelse er der kommet mange argumenter for og imod intuitionens kvalitet af viden. Oftest beskrives intuitionens evner som en stor uudnyttet ressource, og på den anden side bevises en irrationel intuition. Formålet med denne diskussion er at finde en måde, hvorpå individet kan vurdere kvaliteten af sine intuitive oplevelser, og hvad der skal til for individet kan have tiltro til sin intuition.

Intuitionens dobbeltydigheder

Der er i projektet set en stor variation af definitioner, erkendelsesformer og fænomener omkring intuitionsbegrebet. I det transcendentale perspektiv betyder intuitionen den ultimative indsigt/viden. Filosoferne mener, det er en umiddelbar måde at finde sandheden om ting på, hvor videnskaben påviser den som en mental/biologisk proces karakteriseret ved bl.a. selvindsigt og bearbejdning af komplekse informationer. Pragmatisk har interviewundersøgelsen vist, at individet bruger intuition som *"holistic mental concepts about the world. They are based upon experience in many domains and people are certain and confident to understand them completely"* (Ruelas, 2010, p. v). Enighed mellem de forskellige perspektiver findes i at intuitionen har en misledende funktion. Derfor opstår der to sider 1) En undring og beundring af intuitionen 2) En kritisk argumentation for at den er misledende.

Desuden kommer argumenter frem der siger, at vi bør stole mere på vores intuition, hvor den anden side påkræver en forklaring på, hvad intuitionen er. Samtidig med at der antydes to poler: 1) Ser intuitionen som kropsbetonet og følelsesbetonet 2) Ser intuitionen som mere rationel mentalproces, der involvere hele kroppen. Disse argumentationer vil nu blive diskuteret.

Bergson (1914) kom frem med argumentet *"Intuitionen forveksles oftest med fornemmelser som ligner intuition men er personlige åndsvaner eller vanemæssige bevægelser, den rigtige intuition er at nå ind til et dybt besjælet fælles liv"* (p.15). Her kunne lægges fokus på ordene målet er *"et dybt besjælet fælles liv"* og herved menes

at der findes en ren intuition, hvor betingelsen er at miste forbindelsen til den ydre verden og finde et dybt indre selv (Grint, 2007, p. 91). Her mærkes en indforståethed om, at intuitionens evner er stærkt forbundet med intrapsykiske og følelsesmæssige tilstande hos individet, og intuitionen bliver således en individuelt personcentreret proces. Hvor den rationelle side vil mene at en ren intuition er en ”flash of insight” en intelligent bearbejdning af viden uden involvering af det intrapsykiske. Her ses to lejre af uformelle fordomme omkring forståelsen af intuition og dens anvendelse, der kan siges at der florerer i både den fænomenologiske, filosofiske forståelse af intuitionen.

Begge sider ses tydeligt i interviewundersøgelsen, hvor deltager 1 svarer på spørgsmålet om vi kan stole på vores intuition: ” *jamen det tror jeg måske er fordi, at man i virkeligheden slet ikke lader den råde..lytter til sig selv..man tror man lader den råde ..så tænker man og gør i stedet for tingene logisk*”. Deltager 6: mener at det oftest ville være betydelig bedre at lytte til sin intuition og forbinder det med at føle. Hvilket tydeligvis også er budskabet i Tepperwein (2011), Kast (2013) og Hobohm (2013) her rettes den sande intuition mod et intrapsykisk perspektiv og målet bliver ”*identitätsfindung*” det sande jeg eller ”*getting in touch*” med ens intuition får at få et succesfuldt liv (Hogarth, 2010, p. 4).

Descartes er den første der taler om en rationel intuition der er forbundet med fornuften, der tager afstand fra emotioner og forudannelser – og gør intuitionen til en evident viden ”*intuitive indsigter, handler det altså ikke om episoder fra det private indre liv. Meget mere er indsigten resultatet af de egenskaber som tilskrives rationalitet*” (Grint, 2007, p. 92). Den emotionelle forståelse mener at den rationelle forstand bliver overvurderet, da fornuften ikke er til at stole på, da den kan hverken gøre os lykkelige, hjælpe os i etiske spørgsmål eller beskytte os i livsfarlige situationer. Altså – jo mere intuition, desto lykkeligere bliver man (Hobohm, 2013, p. 11).

I forhold til UIP og begrebsanalysen har de ret, det er IP der ligger til grund for etik, moral og instinkt intuition. Og det er rigtigt at intuitionen er utrolig effektiv - ved hjælp af heuristik kan der lynhurtigt gennemskues en situation (Gladwell, 2003, p. 88; Gigerenzer, 2007). Intuitionen skaffer på den måde en slags et tankefrirum ved

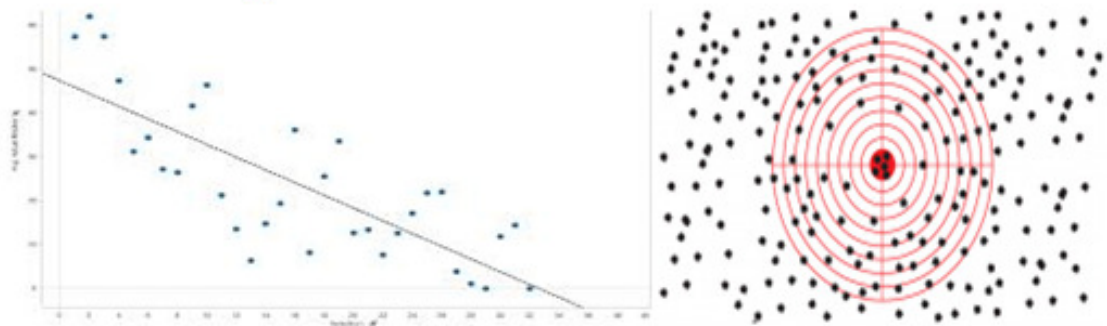

standardløsninger, der gør, at vi ikke må søge nødvendige facts og detaljer på en problemløsning (Kriz, 2013, p. 197; Pretz, 2011, p. 22.).

Roeser (2011) beskriver at tommelfingerregler eller mavefornemmelser altid passer hvor andre teoretiker mener de bør tilpasses situationen(p. 120). Problemet her er, at der ikke tages hensyn til hvilke fejlfortolkninger disse tommelfingerregler kan igangsætte, desuden viser interview undersøgelsen at deltagerne slet ikke var klar over disse funktionsbetingelser.

Her ligger to vigtigt aspekter, da heuristik bygger på ekstrapolation, dvs. *”en metode til bestemmelse af en funktionsværdi i et punkt, der ligger uden for et givet interval. Værdien bestemmes ved hjælp af kendte funktionsværdier i punkter i nærheden af det søgte”*(den store Danske)

Illustreret ved følgende to modeller L-17-18

Styrken ved denne arbejdsmetode er, at ved simple beregningstrin kan ses sammenhænge og mening i nye informationer, ved at relatere dem til allerede eksisterende viden. Problemet, der fører til fejlslutning, er at den ikke tager alle faktorer med men ser sammenhængen ved genkendelseeffekten eller at den eksisterende viden bygger på misinformationer.” *You can only manipulate rationally letters and numbers that intuition pulls off the shelves of your brain through similarity”* (Duggan, 2013, p. 48).

Kahneman & Tversky viser ved undersøgelser, at heuristikker ligger til grund for mange intuitive fejl (Kirkebøen, 2012, p. 60). På den anden side viser Gigerenzer, at der er mange fordele ved heuristikker, da de gør individet handledygtigt. Vi har brug for spontant at kunne forenkle eller tage normative beslutninger, derfor er det vigtigt at individet er bevidst om disse skjulte heuristiske regler og hvad de er grundlagt i for bedre at kunne bruge sin intuition troværdigt.

Således er den individuelle IP kendetegnet ved to misledende faktorer ”*lack of awareness of how outcomes ..have been achieved*” (Hogarth, 2001, p. 7), men også at de informationer, som intuitionen bygger på kan indeholde misinformationer. Misinformationer kan være så kraftfulde at individet kan have svært ved at skelne, hvad der føles rigtigt, og hvad der var den rigtige oplevelse ” *false memories feel real*” (Myers, 2004, p. 74). Personlighedsegenskaber kan bringe så stor mængde associationer med sig – at vi ikke kan identificere bagvedliggende tommelfingerregler (Dennett, 2013, p. 8). Her kommer igen både heuristikken og den individuelle erfaring, men også psykologisk tilstand i spil. Roeser (2011, p. 17) påpeger at nogle individer ikke bruger den moralske intuition til at tage rigtige moralske beslutninger, da de er motiveret af deres egen egoisme, således oplever individet fornemmelser, der opfattes som intuition, men ikke er det. Heuristikken er da påvirket af personlige erfaringer, ønsker, behov, humør og psykisk tilstand.

Således kan antydes, at det ikke bare handler om at være mere intuitive og stole mere på sin intuition, men at være opmærksomme på intuitionens opståen og rigtighed, da spontanitet ikke kommer ud af den blå luft men bygger på informationer, der er opfanget og lageret på forskellige måder, og som oftest bearbejdes gennem globale, kulturelle eller individuel dannet heuristik. Derfor bør vi udøve ”*Misstrauen gegenüber ”selbstverständlichkeiten*” men også overfor, hvor vores informationer kommer fra.

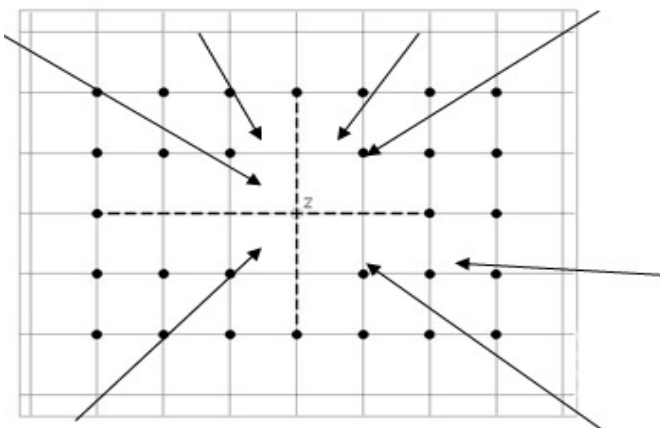
En undersøgelse præsenteret i Gladwell (2005, FACS systemet) er et godt eksempel på, hvordan individet hele tiden bliver påvirket af subliminal perception. Fx ved at andres ansigtsudtryks påvirker det menneskelige system. Et flygtigt ansigtsudtryk (fx et strejf af fortvivlelse) gør, at den anden gennemlever en basal følelse, og denne udtrykkes spontant og automatisk i ansigtsmusklerne. Denne reaktion kan kun opdaget ved måling med elektriske sensorer på ansigtet (ibid., p. 233; Bauer, 2006). Dette understøtter teorien om spejlneuroner - spejlingen af den anden, der påvirker vores egne følelser og tanker. Derfor handler det mere om at have opmærksomhed på de bittesmå og flygtige signaler vi opfanger, samt hvordan ubevidste heuristikker arbejder – end det handler om at finde en personlig individuel indre sand intuition.

Spejling hjælper nemlig ikke, hvis din egen jeg-sansning er for meget med i spillet og derfor ikke er objektiv, da er det der kun sker imagination (Steiner, 2012, p. 19). Deltager 3 giver et eksempel med hendes medarbejdere ”hvis de er for personligt følelsesmæssigt involveret - virker deres intuition ikke – de mister fornemmelsen for situationen – det er svært at bevæge dem til at forestille sig noget hvis de sidder fast i deres egen verden og de fornemmer da heller ikke hvad der sker omkring dem – deres handlingskraft bliver lammet”. Steiner beskriver den samme situation ”da træder man bare ind i sin egen næses verden og din indre følelse .. mystikeren når kun til sit eget indre og ved denne sentimentalitet er der ingen mulighed af en virkelig erkendelse af verden (2012, p. 28).

Altså kan det ikke handle om at finde en individuel indre intuition, eller at finde sig selv intuitivt og se intuitivt på verden. Intuitionen må være hævet over det indre jeg oplevelsesniveau, for at den er troværdig. Her er ”flash of insight” intuitionen et godt eksempel, der har den forskel at den arbejder med interpolation, dvs. at der ”tilnærmes en funktionsværdi mellem givne værdier” der fører til nytænkning, ændringer eller dybere forståelse” (Den store Danske). Descartes kaldte denne form for den rene intuition, der er kendetegnet ved tankeeksperimenter.

L-19. illustrerer interpolations reflekseive arbejds metode indenfor et afgrænset område

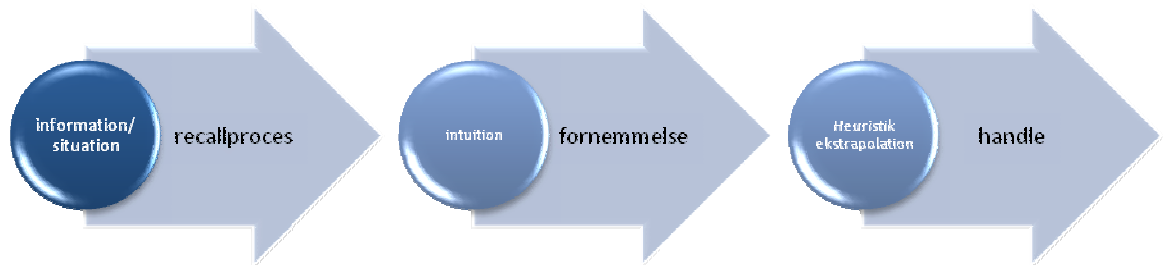

På den anden side ser vi en hverdagsintuition eller operationel intuition, der gør at individet kan handle situationstilpasset, Berne (2005) siger: ”ich handle, also weiss ich”. Her det er vigtigt at få det indre jeg-oplevelses-niveau med, da her opstår jeg-identiteten, den sociale identitet og empatien for andre (Bauer, 2006). Intuitionen kan

således forholde sig til dagligdags erkendelser og aktivere ikke længere præsentere erfaringer samt ubevidste subliminale stimuli (ibid.;Grint, 2007, p. 90).

I gennem denne recallproces opstår fornemmelsen for sig selv og andre, samt for motorisk adfærd og mening i ord og sprog. Dette gør, at vi kan fornemme stemninger og situationer samtidig med at vi kan tilpasse os følelsesmæssigt og motorisk til situationen ved brug af genkendelseeffekten. IP involverer hele kroppen, fx fornemmes: jeg er sulten (Flyvbjerg 1990, p 42). Hvilket betyder at ikke alle vores individuelle intuitive reaktioner er fejlagtige, men specielt når vi oplever noget der ligger uden for vores tidligere erfaring, noget indenfor området af dårlige erfaringer, eller hvis vi er under fysisk eller psykologisk pres, kan intuitionen være misledende (Gladwell, 2005, p. 205; Kirkebøen, 2012, p. 133). "Our inability to see the world minus our current knowledge has been called the "curse of knowledge" (Myers, 2004, p. 91). Illustreret ved følgende model:

Ved personlig ubalance er det således ikke rationalitetens skyld "Rationalität ist von Intuitionen geleitet, die sich auf Macht und Kontrolle richten, und der Unfriede wurzelt in diesen Nicht in der Rationalität" (Myer-Abich, 2007, p. 85). Derfor ville det være forkert at trække rationaliteten tilbage for intuitionen, da intuitionen uden den kan føre os ud i fatal fejl (ibid., p. 87).

”Nyere hjerneforskning har vist, at beslutninger altid har en emotionel komponent og endvidere, at kun en forsvindende lille del af de informationer, som hjernen modtager fra omverden – nemlig ca. 0,004 % - bearbejdes bevidst (LeDoux 1998). Man skønner, at 80 % af beslutninger træffes automatisk, hvilket vil sige uden inddragelse af bevidstheden – altså uden ”tænkning” (Jantzen & Pedersen, 2012, p 75).

Så at vi skal lade os føre mere af vores intuition er en skrøne, da vi egentlig bruger vores intuition og emotioner mere end vi bruger vores rationalitet, da vi beslutter meget mere intuitivt og følelsesmæssigt, end vi går og tror. IP ligger altså bag enhver handling eller rationel tanke, da vores vidensgrundlag ligger her. Undersøgelser viser, at personligheden spiller ind på vores brug af intuitionen (Kahneman, 2014, p. 60) *”Mange mennesker har alt for stor tiltro til deres egne evner og tilbøjelige til at sætte for stor lid til deres intuition”* (ibid., p. 56).

Derfor kan siges, at intuition er en ubevidst kognitiv- affektiv proces, der bør indeholde både indre og ydre opmærksomheder (Hodgkinson & Sadler-Smith, 2011, p. 52) og derfor en vigtig legitim viden, når den bruges rigtigt. Således handler problemstillingen mere om, hvordan vi kan gøre bedre brug af vores ubevidste intuitive viden, da fornuft er værdien af rationalitet, intuition og emotioner, når de er forbundet med hinanden og derved også kontrollere hinanden.

Det første skridt må derfor være at blive bevidste om IP og dens arbejdsmetoder, således at den ikke misleder os ved for eksempel at tage ansvar for de første sekunder hvor vi spontant fornemmer *”vi må have tid til at vænne os til nye indtryk”* og være kritiske overfor vores første spontane indskydelse (Gladwell, 2003, p. 205), samt at vi er opmærksomme på at intuitionen arbejder som en bølgevirkning mellem det rationelle og emotionelle (Coget, 2011, p. 134) der gør brug af heuristik og ekstrapolation og de bias dette indbefatter illustreret ved model:

"We human beings pride ourselves on our intelligence, and one of its hallmarks is that we can remember our previous thinking, and reflect on it – on how it seemed, on why it was tempting in the first place, and then about what went wrong"
(Dennett, 2013, p. 23)

Det vil sige, vi må reflektere over hvorfra og hvorfor det intuitive opstår. Dette må læres, da vi i de vestlige lande ikke opdrages til at være bevidste om hvordan intuitionen bevidst bruges. Undersøgelser viser, at børn i østlige lande får en anden fordeling af det bevidste og ubevidste end individer i vesten (Sinclair, 2011, p. 5), hvilket understøttes af interview undersøgelsen – deltagerne havde meget dårlig forståelse for intuitionens evner.

Nu stilles spørgsmål ved specialets metodiske anvendelser ved kritisk at diskutere metodens svagheder og styrker samt herigennem undersøgelsens videnskabelige værdi.

6.3 Metode diskussion

Metodediskussionens fokus vil være et kritisk perspektiv på 1) litteraturreview metoden 2) begrebsanalysen & den integrative metode 3) kvalitative metode 4) samlet vurdering af specialet.

Diskussion af litteraturreview

Et litteraturreviews kvalitet er betinget af litteraturens kvalitet (Gough et al. 2012, p. 3) og søgningsgrundlaget. Kvalitetssikringen her er, at søgningen har været meget kritisk (søgeprotokol) og bred, da der er søgt på tre sprog og der er kommet ny litteratur til under processen, hvilket er grunden til at review bør updateres (Ridley, 2012). Desuden ligger kvalitetssikringen i søgningen af valid litteratur og vurderingen af litteraturen (ibid.). Et kritikpunkt er, at det kun er forskeren der har været in-

volveret i litteraturudvælgelsen. Således kan forskerens subjektive vurdering præge fortolkningerne på en måde, så at der fremkommer de ønskede resultater (Kvale & Brinkmann, 2008, p. 76), hvilket har stor betydning for projektets reliabilitet, specielt når projektet bygger på en deduktiv slutning, hvilket er forsøgt opvejet ved en kritisk søgeprotokol og udformning af reviews af hver enkelt bog, samt der har været lavet to litteraturreviews med involvering af en kollega og begge resultater peger i samme retning. Samtidig er der tilstræbt transparens i søgningen og bearbejdelsen af litteraturen.

Med udgangspunkt i 45 faglitterære værker har litteraturreviewet et bredt og solidt grundlag. På den anden side kan dette være en svaghed, da projektet har en begrænset tids og plads horisont. Dette har betydet, at ikke alle argumenter er taget med og muligvis ikke er blevet bearbejdet grundigt nok. Således er der ikke blevet testet for uensheder i analysens forskellige argumenter, hvilket kan begrundes i projektets integrative tilgang. Desuden kan kritiseres, at der ikke er taget forskningsartikler med. Dette begrundes med projektets fokus på at integrere forskellige erkendelsesperspektiver på begrebet intuition ved at *"fremtiden kommer fra fortiden"* (Duggan, 2013, p 15-16).

Litteraturreviewets formål har været at *"give a picture of the state of knowledge and of major questions in your topic area"* (Ridley, 2012. p. 3). Dvs. at der arbejdes med at syntetisere og inkludere med det formål at besvare en given problemformulering. Litteraturreviewets metode inkluderede her en kvantitativ metode, der analyserer og kategoriserer litteraturen, således at der kan dannes grundlag for en begrebsanalyse, der analyserer de data, som litteraturreviewet giver til rådighed.

Diskussion af begrebsanalysen og den integrative metode

Tidligere forskning har præciseret tre fundamentale udfordringer i intuitionsforskningen, der var basis for projektet 1) Begrebet er svært definerbart 2) Intuitionens betydning i erkendelsesprocessen 3) Intuitionens ambivalente karakter.

Dette var udgangspunkt i projektets problemstillinger, derfor blev begrebsanalysemetoden valgt. I kombination med et review kan metoden favne den fulde dybde og bredde af et fænomens. Desuden er metoden i fuld overensstemmelse med de forskningsmetoder, der anbefales: “ *Intuition Caucus at the Academy of Managemeny meeting in 2009*” (Sinclair, 2011). Således valgtes en intergrativ inkluderende metode med stor fleksibilitet på metaniveau, hvilket betyder at metoden kan kritiseres for manglende objektivitet og kritisk perspektiv.

Udfordringen og kritikken kan desuden bunde i forskerens rolle, der herved får stor betydning, da vedkommendes subjektive forudbestemthed får mulighed for at påvirke beslutningerne lige fra setting, dataindsamling, analyse af data, samt fortolkning (Harwood & Garry, 2003, p. 484; 494) en bias der må tages med i vurderingen af forskningsprocessen. Dette er der forsøgt taget højde for ved at problemformulering både tager et positiv og skeptisk perspektiv på intuitionsfænomenet. Samtidig med at der er taget et holistisk perspektiv der favner hele det kontinuum af centrale forståelses og forklarings rammer der findes indenfor intuitions forståelsen, hvor der er startet med en basal søgning af en definition på begrebet intuition. En mulig objektiv tilgang kunne havde været at stille spørgsmål ved om intuitionen overhovedet findes, denne vinkel har projektet implicit bearbejdet ved at teste hypotesen at autister ikke har nogen intuition, sammenholdt med demensramte patienter, hvor projektet har påvist en tendens til, at både autister og demensramte har en intuition, da recallprocessen fremkommer den findes på forskellige niveauer.

En begrundet kritik kan i et kritisk realistisk perspektiv være den manglende kritiske tilgang til de forskellige teoretiske argumenter i begrebsanalysen, hvorved projektet bliver for beundrende overfor fænomenet intuition, hvilket begrundes i den intergrative metode. Antagelsen her er at kritik kan demotivere og nedbryde ideer før disse har set dagens lys. Faren på den anden side er at forskningen bliver for overfladisk uden dybde. Igen et kritisk forhold ifl. Den kritiske realisme, der antager, at når overfladen er fundet, bør det undersøges, hvad ligger bag. Derfor er der kritisk set argumenteret for at begrebsanalysen er for overordnet, hvilket er forsøgt rettet op ved at se både diakront og synkront på intuition som begreb, som fænomen og som en psykologisk proces, kombineret med et fænomenologisk perspektiv, der inddrager individets oplevelse af intuitionen for på den måde at se på fænomenet og på de meka-

nismer der skaber fænomenet (her biologisk, kulturelt, evolutionært og fænomenologisk).

Desuden mener de kritiske realister, at virkeligheden ikke kan udforskes blot ved observationer af begivenheder og fænomener, men må indbefatte strukturer, mekanismer, kausale tilbøjeligheder. Dette forsøger projektet at imødekomme ved at anvende en metodetriangulering, der indbefatter alle kriterierne.

Den intragrativ forskningsmetode kan ses som en tendens i den nyeste forskning indenfor bl.a. intuitionsforskningen Sinclair, 2011, Paustian, 2013; Dennett, 2013; Duggan, 2013 der omtaler og anvender denne metode. I Danmark er der stiftet Forskningsenheden for Integrativ Psykologi (FIP) på Århus Universitet, hvor *”Målet for enheden er en integrerende psykologisk vidensudvikling i både praktisk og teoretisk henseende, på tværs af faglige discipliner og paradigmatisk afgrænsning indenfor og mellem disse”*(Tønnesvang et al. 2013). *”It is time to reclaim the big picture that will allow us to examine not only different perspectives but also how they relate to each other – and possibly interact”*(Sinclair, 2011, p. 3)

Den klassiske videnskab ser her en stor fare, da denne form for forskning konkluderer på begrebsmæssigt uoverensstemmende resultater, der er udført af forskellige forskere, hvilket påvirker validiteten af de foreslåede slutninger, samt at resultaterne er præget for lidt empirisk forskning og skal derfor anses for at være ikke-signifikante resultater (ibid. p. xvi). Fordelen og styrken ved disse designs *“are often the findings that move the field forward as they stimulate our thinking and inform the formulation of future research design”* (ibid.).

Specialet har herved levet op til den valgte metodes principper, der er opstået ny vidensdannelse, udviklet nye teoretiske muligheder, der dog mangler empirisk evidens og yderligere bearbejdelse. På den anden side kan validiteten bekræftes ved at undersøgelsen har fundet svar på fokuspørgsmålet. På den måde har forskningsmetoden levet op til sit formål at danne et *”academic map of knowledge”* hvorved der kunne opnås en dybere forståelse og forklaring på intuitionen og dens tilsyneladende intuitive oplevelsers betydning for den menneskelige erkendelse på multidisciplinært niveau i en krydspolaritet af forståelses og forklarings måder (ibid.). Resultatet og ud-

viklingen af UIP teorien må dog kun ses som spekulative tendenser og forslag til at revurdere vores forståelse af intuitionen, hvilket fordrer en forskningskontrol og videreudvikling.

Diskussion af den kvalitative metode

Den kvalitative undersøgelses formål var at give evidens for eller imod begrebsanalysen og UIP teorien. Reliabiliteten kan her diskuteres, da interviewene er meget oplevelsesprægede, hvilket kan have føret til, at interviewerens har påvirket samtalen (Kvale & Brinkmann, 2009, p. 269). Generaliserende argumenter opstår ved, at der i analysen af interviewene fremkommer nogle adfærdsmønstre, der kan trækkes på tværs af deltagerne (ibid.)

På den anden side får man i en kvalitativ tilgang ikke altid undersøgt, hvad der virkelig sker, hvis der er et overlap mellem, hvad der virkelig skete, og hvad der blev oplevet (Gladwell, 2003, p. 64). På den måde kan det være en fordel, at deltagerne ikke havde en forudindtaget holdning til temaet før interviewet, som derved fik fat på personlige overvejelser. Objektiviteten blev tilstræbt ved at interviewerens forsøgte at holde sig til interviewguidens spørgsmål for derfor bedre at kunne sammenligne besvarelsene fra deltagerne. Interviewguiden burde dog have været afprøvet på en fokusgruppe, da forskeren først i interviewene opdagede deltagerens "uvidenhed" om emnet, hvorfor en opstramning og forenkling af spørgsmålene kunne have været fordelagtig.

Kritik af samtalen kunne begrundes i, at det var forskeren selv der foretog både interview og transskribering, hvorved forskerens subjektive forudfattede hypotesedannelse igen kan blænde for væsentlige overvejelser, her kunne kvaliteten være højnet ved at udefrakommende personer havde udført dette arbejde. Validiteten af undersøgelsen kan der advokeres for, da interviewene belyste det ønskede formål samt gav uddybende oplysninger til videre forarbejdning af problemstillingen. Bl.a. stiller undersøgelsen spørgsmål ved tidligere forskning ang. om individer med Asberger eller autisme diagnoser ingen intuition har, da undersøgelsen viser at den kun er begrænset, men findes i andre former. Kritikken hertil vil være, at der bør være et større an-

tal deltager for at kunne bekræfte denne antagelse – derfor bør dette undersøges nærmere.

Undersøgelsen understøttede begrebsanalysens hypotese om at personligheden har påvirkning på individets anvendelse af intuitionen og at individet var uvidende omkring intuitionens heuristiske funktion. Metoden har givet indblik i, at intuitionen sker i dagligdagen, hvor begrebsanalysens kvantitative metode har givet indsigt i, hvorfor og hvordan intuitionen opstår, hvorfor de to forskningsmetoder supplerer hinanden på en uddybende måde. Kvaliteten af den kvalitative undersøgelse højnes ved at den sammenlignes med den aktuelle litteratur indenfor området (Kvale & Brinkmann, 2008), men bør kun ses i sammenhæng med specialets andre undersøgelser

6.4 samlet vurdering af projektet

Et litteraturreview samler og syntetiserer eksisterende viden, hvor en transparent forskningsproces sikrer reliabilitet. Dog kan stilles spørgsmål ved hvorvidt alle variable omkring emnet intuition er blevet inddraget og bearbejdet, da ikke al litteratur er blevet grundigt gennemarbejdet, men kun systematisk gennemgået, grundet tid og omfanget af litteratur. På den anden side er netop styrken i et review at kunne overskue og bearbejde den videnskabelige forskningsverden, således at der kan etableres ny evidens - udledes nye forskningsområder og nye teorier (Gough, et al 2012, p. 3). Resultatet af undersøgelsen og udviklingen af UIP teorien bør derfor ses som ideudvikling og fordrer en forskningskontrol.

Med udgangspunkt i dette og metodediskussionen kan litteraturreviewet kombineret med en integrativ begrebsanalyse anses for at være en velegnet og valid metode til at undersøge projektets problemstilling, når der tages forbehold for at metodens svagheit versus styrke er, at der ikke foretages kritisk argumentation. En anden styrke der kan påpeges er inddragelsen af forskellige forskningsmetoder, der har sikret en grundig og gennemarbejdet analyse, hvilket kan kvalificere den viden og indsigt, der er opstået.

Intuition bliver hermed et paraplybegreb for underliggende processer af fænomenologisk karakter, hvortil der kan stilles spørgsmålet ved om intuitionsbegrebet hermed bliver for rummeligt? er fx hverdagsintuitionen virkelig en form for intuition eller

bare personlige erfaringer eller personlige copingstrategier? Hvilket præsenterer den næste udfordring for en videnskabelig forskning.

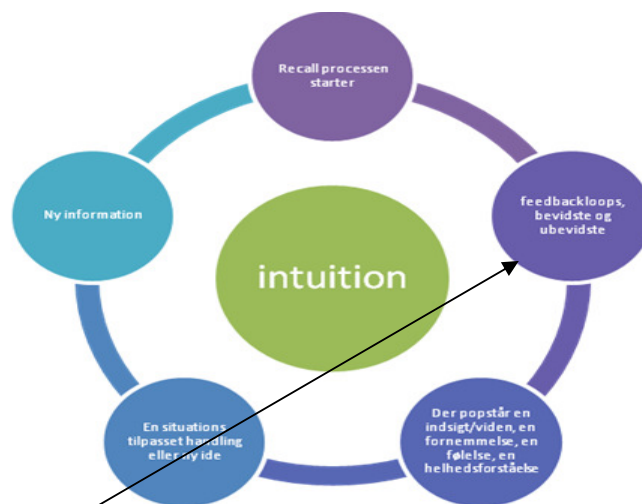
7. Konklusion

Gennem intuitionsbegrebets historiske overflade ses et almenmenneskeligt, dybdepsykologisk lag og et videnskabeligt lag, som altid har fascineret mennesket.

Deraf kan konkluderes at intuition kan defineres fra to vinkler 1) et fænomenologisk loop, 2) en biologisk/mental/psykologisk proces, der er en medfødt og forprogrammeret evne, der ikke bryder den metafysiske virkelighed.

På grundlag af gennemgangen af de forskellige perspektiver kan konkluderes at: *"intuition er en psykologisk betinget recallproces med evnen til få øjeblikkelig indsigt i totaliteten af en objektrelateret eller en mellemmenneskelig situation.*

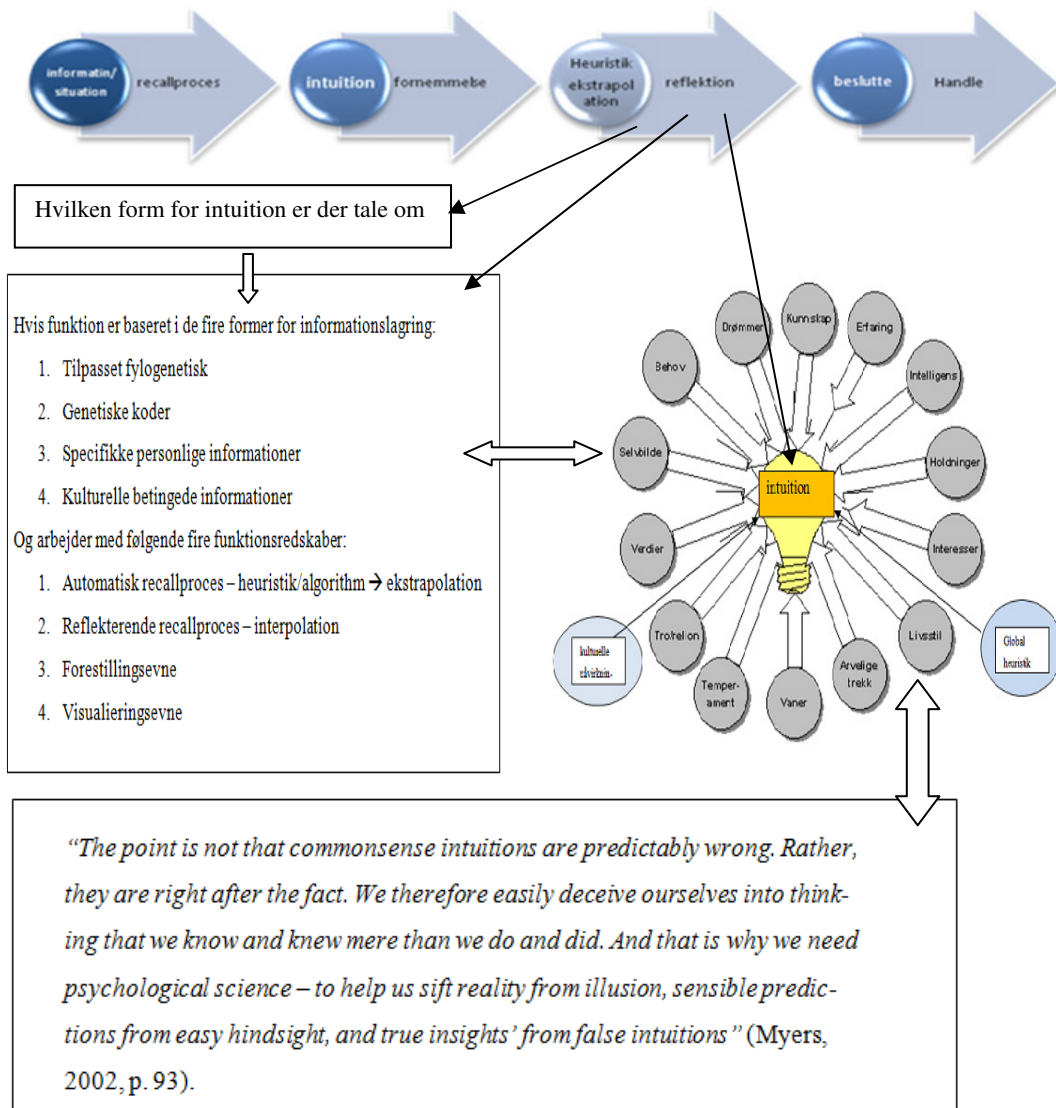
En psykologisk recallproces, der transcenderer alle de informationsprocesser, der er involveret i vores erkendelse af verden, både i forhold til vores intrapsyriske tilstande og til hvordan vi interagerer med vores omgivelser. Således samles alle vore tidligere og nutidige erkendelser igennem en genkendelseeffekt, hvor forestillingsevnen kan omdanne disse til fremtidige erkendelser. Herved får individet en fornemmelse af den fænomenologiske definition af intuitionsbegrebet: *Man føler man ved noget, men man ved ikke hvad man ved og hvorfor man ved det, hvor der bør tilføjes man ved ikke om man kan stole på det.*

Misledende intuitioner opstår på dette niveau, da de oftest et resultat af IP's arbejds-teknikker, dvs. ubevidst heuristik der forsimples bedømmelsesprocessen, hvorved intuitionens styrker også bliver dens svagheder. Et andet vigtigt aspekt her er 1) subliminale erkendelser 2) misinformationer der kan være baseret på personlige ønsker, behov og psykiske tilstand. Når disse effekter er involveret, opstår fornemmelsen af en intuition, uden at være det.

Derfor må individet oplæres til at omgås IP's arbejdsmekanismer og arbejds-kategorier "*identified between-and within-person differences should draw attention to the development of links across categories*" (Sinclair 2011, p. 3).

Således kan konkluderes at UIP teorien, her giver gode værktøjer til at få et indblik og overblik i IP's funktionsverden, således at intuitions fornemmelser kan identificeres og analyseres, til at sikre dens anvendelse mod fejlslutninger. Illustreret ved mo-del

Dog bør UIP teoriens sandhedsværdi undersøges nærmere, hvorfor perspektiveringens mål er at finde en ideal forskningsmetode til en dybdegående undersøgelse.

8.0 Perspektivering - Systemisk review

Her kunne et første et skridt være, et systemisk review der er et effektivt og vigtigt værktøj til at forstå og overskue store informationsstrømninger indenfor de forskellige forskningsområder, men kan også bruges som en form for GAP-analyse (Higgins& Green, 2008, p. 6).Et systemisk review kan således informere og klarlægge eventuelle ikke udforskede områder, samt kortlægge, kvalitetsvurdere og syntetisere-relevant eksisterende forskning for et givent område i forhold til en problemstilling. Fokus ville her være på forskningsmetoder til at udforske den psykologiske intuiti-

onsproces, for evt. at danne basis for nye forskningsmetoder ved at analysere de forskellige metoders svagheder og styrker.

9. Procesbeskrivelse

Dette speciale blev til på grundlag af et ”flash of insight” i arbejdet på 9. semester der betød at jeg snublede over en indsigt i intuitionens komplicerede verden. Således blev det en kreativ proces – jeg havde set noget, men måtte arbejde step by step for at komme i mål. Her kunne ikke bare indsættes en tillært opgavebearbejdning, men der måtte findes nye veje igen og igen under hele processen. Det var en spændende proces, hvor intuitionen og den rationelle tænkning har været udfordret på mange måder, ups and downs – fra at mene jeg ved *alt* til at føle jeg ved *ingenting* – mange gåture og bade, hvor informationerne kunne lagre sig. På den måde har det at arbejde med et review og den integrative metode været en spændende og meget lærerig proces.

Den største udfordring har dog været presset på grund af tid og problemet med at formidle så meget viden på et begrænset sideantal, hvorved mange dobbelte litteratur henvisninger har måttet fjernes, hvilket virkelig både har udfordret arbejdspresset og arbejdsresultatet (vi har jo lært at tidspres udfordrer kreativiteten), og givet en utilfredshed med ikke at have tid at læse alt litteraturen. Ellers har det været en proces med mange små og store ”flashes of insight”, der har gjort arbejdet utroligt spændende, hvilket er blevet kyndigt understøttet af min vejleder Ulla Böwardt. En proces jeg håber at kunne fortsætte et par år endnu hos Prof. Dr. M. Banger fra LVR i Bonn, der har lovet at bistå mig med en phd. som videreudvikling af samme emne, og teorien om den universelle intuitionsproces.

11. Referanceliste

- Andersen, B.N. 1989. *Intuition og etik*. Valby. Borgen.
- Asenjo, F.G. (2011) *The Primacy of Intuition*. In Ruelas, B & Briseno V. (2010). *Psychology of Intuition*. Nova Science Pub Inc, New York.
- Bastick, T. (1982): *Intuition: How we think and act*. Chichester, New York, Brisbane: John Wiley & Sons.
- Bauer, J. (2006) *Warum ich fühle, was du fühlst*. Wilhelm Heyne Verlag, München.
- Bauer, J. (2008) *Prinzip Menschlichkeit – Warum wir von Natur aus kooperieren*. Hamburg Hoffmann und Campe Vorlag.
- Bergson, Henri-Louis (1914): *Intuition og verdensanskuelse*. Gads forlag.
- Berne, Eric (2005): *Transaktionsanalyse der Intuition*. Paderborn: Junfermann Verlag.
- Boghossian, P. (2006) *Angst vor der Wahrheit*. Suhrkamp Taschenbuch wissenschaft, Berlin
- Bukdahl, E.M. (2012) *Kunst og intuition*. In: Raunsmed, E & Zeller, J (2012) (red.) *Intuition*. Aalborg. Aalborg Universitetsforlag
- Christensen, Gerd (2002): *Psykologiens videnskab – en introduktion*. Roskilde Universitetsforlag
- Clark, F. (1973) Exploring Intuition: Prospects and Possibilities, *The Journal of Transpersonal Psychology*,
- Coget, J. F (2011) *the critical decisions vortex – interplay of intuition, reason and emotion: comparison of three dynamic industries*. In Sinclair, M (edited) (2011), *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.
- Davis- Floyd, R; Arvindson, S. (Hrsg.) (1997): *Intuition the inside story*. London, NewYork: Routledge Franquemont.
- Dennett, D. (2013). *Intuition Pumps and Other Tools for Thinking*. New York, W.W. Norton & Company
- Deria, M. & Riecke, L.(unpub) (2013) *intuition som redskab I psykologens arbejde*. Projekt på Ålborg Universitet
- Descartes, R. (1993) *Regulae ad directionem ingenii. Lateinisch – Deutsch*. Hg. V. Springmeyer, Gäge & Zekl. Hamburg: Meiner
-

- Dreyfus, H. (1991). *Intuitiv Ekspertise*. Nysyn Munggaard.
- Duncan, C., Cloutier, J.D., & Bailey, P.H. (2007) Concept analysis: the importance of differentiating the ontological focus. The Authors. Blackwell Publishing Ltd.
- Duggan, W. & Mason, M. (2011) *Strategic intuition*. In Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.
- Duggan, W. (2013) *Strategic Intuition – The Creative Spark in Human Achievement*. New York, Columbia University Press
- Eibl-Eibesfeldt, I (2004) *Die Biologie des Menschlich Verhaltens- Grundriss der Humanthologie*. Vierkirchen-Pasenbach, Blank Media
- Epstein, S. (2010). *Demystifying Intuition: What It Is, What It Does, and How It Does It*. Psychology Press. Taylor & Francis Group.
- Epstein, S. (2011) *The influence of valence and intensity of affect on intuitive processing*. In Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.
- Fischer, H. (2013) *Wie kommt Neues in die Welt? Phantasie, Intuition und der Ursprung von Kreativität*. Velbrück, Wissenschaft Flyvberg, B. (1990). *Rationalitet, intuition og krop I menneskets læreproces*. Aalborg Øst. Institut for samfundsudvikling og planlægning Aalborg universitet.
- Garnitschnig, K. (2007) *Die Bedeutung der Intuition für die Konstruktion von Wissen*. In Schieren, J. (2007) *Rationalität und Intuition in philosophischer und pädagogischer Perspektive*. Peter Lang internationale Verlag Wissenschaften
- Gendler, T.S. (2010) *Intuition, Imagination, and Philosophical Methodology*. Oxford: Oxford University Press.
- Gigerenzer, G. (2007). *Bauchentscheidungen: Die Intelligenz des Unbewussten und die Macht der Intuition*. München: Bertelsmann.
- Gladwell, G. (2005). *Blink – styrken ved at tænke uden at tænke*. Dansk udgave. forlaget Bindslev
- Gonschior, T. (2013) *Auf den Spuren der Intuition*. München, Herbig-verlag
- Grelland, H.H (2012) *Hva er intuitive forståelse?* In: Raunsmed, E & Zeller, J (2012)

- (red.) Intuition. Aalborg. Aalborg Universitetsforlag
- Gough, D., Oliver, S & Thomas, J (2012) *An introduction to Systematic Reviews*. London. Sage..
- Grint, H. (2007) *Rationalität und Intuition*. In Schieren, J. (2007) *Rationalität und Intuition und Professionalität in philosophischer und pädagogischer Perspektive*. Peter Lang, Frankfurt.
- Harwood, T., G. & Garry, T., 2003: *An Overview of Content Analysis*. Leicester Business School, De Montfort University. *The Marketing Review*.
- Higgins, J. & Green, S (red.) (2008). *Cochrane Handbook for Systemic Reviews of Interventions*. West Sussex. John Wiley & Sons Ltd.
- Hilbrecht, H. (2013) *Meditation og hjernen – gammel visdom og moderne videnskab*. Stuttgart, Schattauer GmbH.
- Hobohm, H. (2013) *Vom Verstand zur Intuition – Wie man die sackgasse Egoismus überwindet*. Petersberg, Vianova
- Hodgkinson, G & Sadler-Smith, E. (2011) *Investigating intuition: beyond self-report*. In Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited. Chicago Press.
- Hupcey J & Penrod J. (2005) *Concept Analysis: Examining the State of the Science*. An International Journal, Vol. 19, No. 2.
- Hübler, M. (2009) *Wie Therapeuten ihren Klienten auf die Nerven gehen – über Focusing, Intuition und neurowissenschaftliche Erkenntnisse*. Norderstedt. GRIN
- Jung, C. G. (1993) *Den analytiske psykologis grundlag og praksis*. Århus. Gyldendal
- Kirkebøen, G. (2012) *Hva er intuisjon*. Oslo, Universitetsforlag
- Kahneman, D. (2014) *At tænke – hurtigt og langsomt*. Dansk udgave: Lindhardt & Ringhof
- Kalat, J. (2009) *Biological Psychology*. 10 edition. North Carolina, Wadsworth.
- Kast, B. (2013) *Wie der Bauch dem Kopf beim Denken hilft – die Kraft der Intuition*. Frankfurt am Main. Fischer Taschenbuch Verlag
- Katzenelson, B. (1989) *Psykens verden, i verden*, Århus universitetsforlag.
- Kirkebøen, G. (2012) *Hva er intuisjon*. Oslo, Universitetsforlaget.
- Kriz, J. (2013) *Kreativität und Intuition aus systemischer Sicht*. In Fischer, H. (2013)

Wie kommt Neues in der Welt? – Phantasie, Intuition und der Ursprung von Kreativität. Velbrück, Wissenschaft.

Kuschel, R. (2012) *Fra bondefangeri til manipulation –*

påvirkelighedens socialpsykologi. Frederiksberg, Frydenlund

Kvale, S & Brinkmann, S. (2008): Interview. Introduktion til et håndværk. Kbh.

Hans Reitzels forlag.

Matthias, T. (1907) *Fremdwörterbuch.* Leipzig, Friedrich Brandfetter.

Müri, P & Brandenberger (2011.) *In die intuition eintauchen.* Buchfabrik Halle

Meyer, p. (2012) *Intuition.* München, Wilhelm Fink

Myers, D.G (2004) *Intuition – its powers and perils.* New Haven & London.

Myer-Abich, K. (2007) *Wie sich Rationalität und Intuition verschränken.* In Schie

ren, J. (2007) *Rationalität und Intuition und Professionalität in philosophischer und pädagogischer Perspektive.* Peter Lang, Frankfurt.

Ohlsson, S. (2010) *Questions, Patterns, and Explanations, Not*

Hypothesis Testing, Is the Core of Psychology as of Any Science. In

Toomela, Aaro (2010) *Methodological thinking in psychology: 60 years gone astray?*.USA, Age Publishing Inc.

Paustian, M. (2013) *Videnskabelig intuition.* Aalborg Universitetsforlag

Pretz, J. (2011) *Types of intuition: inferential and holistic.* In Sinclair, M (edited)

(2011) *Handbook of Intuition Research.* Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.

Rasmussen, M. *Om at se det hele for sig.* In: Raunsmmed, E & Zeller, J (2012) (red.)

Intuition. Aalborg. Aalborg Universitetsforlag.

Raunsmmed, E & Zeller, J (2012) (red.) *Intuition:* Aalborg. Aalborg Universitetsfor

lag.

Reinbacher, G. S. *Intuition og Mozerts opera Tryllefløjten* In: Raunsmmed, E & Zeller,

J (2012) (red.) *Intuition.* Aalborg. Aalborg Universitetsforlag.

Reupert, A. (2010) *Therapist Intuition: A Helpful Tool or Unconscious Mistake? In*

Ruelas, B & Briseno V. (2010). *Psychology of Intuition.* Nova Science Pub Inc, New York.

Ridley, D. (2012) *The literature Review- A step-by-step Guide for*

Students. London, Saga

Rizzolatti, G & Sinigaglia, C. (2012). *Empathie und Spiegelneurone. Den biologi*

- sche Basis des Mitgefühls*. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main.
York.
- Roeser, S. (2011), *Moral Emotions and Intuition*. Palgrave Macmillian, UK
- Rogers, P. & Richard, W. (2010) *Testing the Claims of Elf-Perceived High Intuitives: Their Accuracy and Biases When Predicting Relationship Outcomes*. In Ruelas, B & Briseno V. (2010). *Psychology of Intuition*. Nova Science Pub Inc, New York
- Rosetree, R. (2008). *Read People Deeper*. USA, Cataloging – In Publication Data.
- Rubinfeld, I. (2000). *The Listening Hand – how to combine bodywork and intuition to heal emotional pain*. London, Biddles Ltd.
- Ruelas, B & Briseno V. (2010). *Psychology of Intuition*. Nova Science Pub Inc, New York
- Sanders, P. (2013) *Handbuch übersinnlicher Wahrnehmung*. Obersdorf, Windpferd
- Schieren, J. (2007) *Rationalität und Intuition und Professionalität in philosophischer und pädagogischer Perspektive*. Peter Lang, Frankfurt.
- Schmid, Bernd u. Gérard, Christiane (2008) *Intuition und Professionalität – Systemische Transaktionsanalyse in Beratung und Therapie*. Carl-Auer, Heidelberg.
- Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.
- Smythe, T. (2011) *Intuiting the self*. In Ruelas, B & Briseno V. (2010). *Psychology of Intuition*. Nova Science Pub Inc, New York
- Steiner, R (2012) *Die zwölf Sinne des Menschen in ihrer Beziehung zu Imagination, Inspiration, Intuition*. Basel, Futurum
- Stor, M. (2007) *Blink, Die Macht des Moments nach Malcom Gladwell – Eine empirische Untersuchung*. München, Witschaft, GRIN Vorlag
- Strick, M & Dijksterhuis, A (2011) *Intuition and unconscious thought*. In Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.
- Tepperwein, K.(2011) *Die Kraft der Intuition*. München, Goldmann
- Tomasino, D. (2011) *The heart in intuition: Tools for cultivating intuitive intelligence*. In Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.

- Veiga, M. (2007) *Rationalität und Intuition*. I Schieren, J. (2007) *Rationalität und Intuition und Professionalität in philosophischer und pädagogischer Perspektive*. Peter Lang, Frankfurt.
- Vieth, A. (2004). *Intuition, Reflexion, Motivation*. Karl Alber Freiburg, München
- Weber, M. (2011) *Der Mensch im Gleichgewicht – gesundheit neu gedacht mit Hertz, logic und Intuition*. Steyr, Ennsthaler Verlag.
- Westcott, M.R. (1968). *Toward a Contemporary Psychology of Intuition. A historical, theoretical, and empirical inquiry*. New Jersey.
- Weston, W. (1918). *Intuition: Its office, its Laws, its Psychology, its Triumphs and its Divinity*. New York. Goodyear Book Concern.

11.1 Internetsider

Den Store Danske – Gyldendals åbne encyklopædi: Nedhentet d. 05.03.2014

<http://www.denstoredanske.dk/Special:Opslag?opslag=begreb>

<http://www.denstoredanske.dk/Special:Opslag?opslag=interpolation>

http://www.denstoredanske.dk/It_teknik_og_naturvidenskab/Matematik_og_statistik/It_og_numerisk_analyse/ekstrapolation?highlight=ekstrapolation

Einsten og poeten:

[Einstein-Poet-Scarch.Cosmic-](#)

[Man/dp/08/28318735&usg=AlkJrhi_vNrfgMUHIzqIgNK_fkv5pRztA](#)

Online Etymology Dictionary: Nedhentet d. 27.02.2014 fra

<http://www.etymonline.com/>

Russell, D. *Udvikling af åndelig intuition*. Hentet den 15.03.2014

<http://www.psykosyntese.dk/a-145-print/>

<http://www.shamanisme.net/artikler/bevidsthed1.htm> - hentet den 15.03.2014

Tønnesvang et al. (2013). *Integrativ Psykologi: Grundlag og perspektiv*.

Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.

http://psy.au.dk/fileadmin/Psykologi/Forskning/Jan_Toennesvang/FIP-enheden.pdf

11.2 Link til illustrationer i specialet

Billede nr. 1 side 3 – hentet den 15.02.2014

<https://encryptedtbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRWxrMkj2LE0DAqLXHtv>

Billede nr. 2 side 4

http://www.duda.dk/Fritidssektion/Sjov_og_spas/illusioner/illusioner_8/illusioner013.jpg

Billede nr. 3 side 6 – hentet den 16.02.2014

<http://www.quotesworthrepeating.com/wp-content/uploads/2013/05/Slide130.jpg>

Illustration nr. 1 side 16 – hentet den 10.03.2014

<http://historiskmetode.weebly.com/synkroniakron-analyse.html>

Illustration nr. 2 side 18 – hentet den 01.02.2014

Google billede – søgeord litteraturstudie

Billede nr.4 side 28 – hentet den 03.04.2014

<http://www.google.dk/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Fizquotes.com%2Fquotes-pictures%2Fquote-intuition-is-a-spiritual-faculty-and-does-not-explain-but-simply-points-the-way-florence-scovel-shinn->

<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSkjDk48h1R->

[JgnaEaknxqxZfJ_uivNda9mh8ngoezAf7feUbFh](https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSkjDk48h1R-JgnaEaknxqxZfJ_uivNda9mh8ngoezAf7feUbFh)

Illustration nr. 3 side 28 – hentet den 03.04.2014

<http://www.psykosyntese.dk/a-145-print/>

Illustration nr. 4 side 33 – hentet den 02.04.2014

http://www.newcosmicparadigm.org/images/articles/IntegralBevidsthed_img_2.jpg

Illustration nr. 5 side 38 – hentet den 03.04.2014

<https://encryptedtbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcR7o0MojdZz4487KNi8e7jFfAC1BvBsmNXtA9RQmTaH9q3N7Jv7Nw>

Billede nr. 5 side 45 – hentet den 03.04.2014

<http://www.psykologkonsulterna.se/blogg/wp-content/uploads/idrottspsykologi.gif>

Billede nr. 5-7-8 side 50 – hentet den 05.04.2014

<http://www.forlagetcolumbus.dk/typo3temp/GB/cfe4e081b4.png>

<http://www.svet.lu.se/graphics/Politisk%20psykologi.jpg>

http://1.bp.blogspot.com/_H18y01864Tk/TC5JjCXQG8I/AAAAAAAAAQM/o06PeRQi5cs/s1600/The+Knowledge+Funnel.png

Illustration nr. 6 side 50 – hentet 05.04.2014

http://videnskab.dk/sites/all/files/imagecache/440x/article_images/1tavlen.jpg

Billede nr. 10 & 11 side 54 – hentet 05.04.2014

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSKCWcm5PaxpO7-qCH0ib6Fu8m_MtCqoOQyudTyY6A0KNmfXVrWeA

Illustration 8 Side 54 – hentet den 14.04.2014

<http://www.evsc.net/v8/wp/wp-content/uploads/2012/01/twobarriers-01.jpg>

Illustration nr. side 56 - hentet den 13-04-2014

<https://encryptedtbn1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQXy7dEk0VLrQsRyc9Z4ilVHLIsT4CLNK3QNY4xy4Yi4XIW0IKE>

Billede nr.12 side 56 – hentet den 15.04.2014

<http://www.bt.dk/sites/default/files-dk/node-images/679/679591-hjernegymnastik.jpg>

Illustration nr. 10 &11 side 58 – hentet den 15.04.2014

<http://bib2011narko.wikispaces.com/file/view/Unavngivet.png/199292272/377x318/Unavngivet.png>

http://www.frivillighed.dk/Webnodes/cache/w26/image_42572_da-scale_163x184.jpg

Illustration nr. 12 side 60 – hentet den 17.04.2014

http://sundhedsstyrelsen.dk/publ/publ2000/rus_bio/image/fig_5.jpg

Illustration nr. 13 & 14 side 61 – hentet den 17.04.2014

<https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTMfvQ049Rc3htkyEkCXVtMnc81LsSUprd7XS218YTbIXNmRJPpA>

http://o.quizlet.com/i/hvB4Km1uiOPQm9fUjK56pg_m.jpg

Billede nr. 13 – side 62 - hentet den 17.04.2014

Google billeder søgeord – spejlneuroner

Billede nr. 14-15-16-17 – side 62 - hentet den 16.04.2014

Google billeder søgeord – forskellige ansigtsudtryk

Billede 18-19-20, side 63 – hentet den 16.04.2014

Google Billeder søgeord – børn og forældre

<http://www.visdomsnettet.dk/image/11057.jpg>

Illustration nr. 15 &16, side 64 – hentet den

Google billeder søgeord : corpus callosum & schakra

Illustration nr. 17 side 83 – hentet den 02.05.2014

www.mindmapinstiration.com

Billeder nr. 21-22-23 side 84 – hentet den 02.05.2014

google billeder søgeord: jægersoldat – læger og psykologer.

Billeder nr. 24 & 25 side 86 – hentet den 03.05.2014

Google billeder – søgeord børn og angst

Billeder nr. 26-27-28 side 88 – hentet den 03.05.2014

<http://ojesten.net/assets/images/autogen/Terror-child-1.gif>

http://media2.avisen.dk/billeder/2705-miss-toerklaede_81638_26.ashx

http://www.miraarkin.dk/wp-content/uploads/2011/12/P1070665_s.jpg

Billeder nr. 29 -30 side 90 – hentet den 04.05.2014

Google billeder søgeord: gågade

http://multimedia.pol.dk/archive/00493/Biler_i_k_493713a.jpg

Billeder nr. 31 -32 side 91, hentet den 05.05.2014

Google billeder søgeord: smerte og lykke

Billedet nr. 33 side 105 – hentet den 07.05.2014

' [https://fbcdn-sphotos-d-a.akamaihd.net/hphotos-ak-ash4/t1.0-](https://fbcdn-sphotos-d-a.akamaihd.net/hphotos-ak-ash4/t1.0-9/935132_284635538328473_732928159_n.jpg)

[9/935132_284635538328473_732928159_n.jpg](https://fbcdn-sphotos-d-a.akamaihd.net/hphotos-ak-ash4/t1.0-9/935132_284635538328473_732928159_n.jpg)

Illustration nr. 17-18 side 108 – hentet den 16.05.2014

[https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTEhHSsIftrtziE-qmn-](https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTEhHSsIftrtziE-qmn-GgTm4YcW56C4-zue4ui9Z2LssfHA_xH)

[GgTm4YcW56C4-zue4ui9Z2LssfHA_xH](https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTEhHSsIftrtziE-qmn-GgTm4YcW56C4-zue4ui9Z2LssfHA_xH)

<http://www.information.dk/482047>

Illustration nr. 19 side 110– hentet den 16.05.2014

http://wiki.novapoint.com/lib/exe/fetch.php/da:np:base:menu:terrain_model:fig2_inte

[rpolation.jpg?w=&h=&cache=cache](http://wiki.novapoint.com/lib/exe/fetch.php/da:np:base:menu:terrain_model:fig2_inte_rpolation.jpg?w=&h=&cache=cache)

12. Bilag

Bilag 1 Revideret litteratursøgnings protokol 2014:

I litteratursøgningen der søgt på litteratur. Artikler er ikke medtaget i søgningen grundet opgavens omfang, da der viste sig over 5000 artikler, hvis indhold var meget spredt i mange faglige retninger. Men delvist medtaget i opgaven for at kunne uddybe nogle argumenter og perspektiver på intuition. Søgningen er revideret i forhold til søgning på to punkter, 1). der er søgt forstærket på det tyske litteraturmarked, 2).litteratur der indbefatter den **Transcendentale** forståelse af intuition er nu med i søgningen. 3). Ordet intervention er ikke med i søgeord.

Der er søgt på følgende **databaser**: Aalborg Universitetsbibliotek, bibliotek dk samt Bonn Universitetsbibliotek. Da dette ikke var særlig succesfuldt er der yderligere blevet søgt på følgende **Internet hjemmesider**: Amazon.de, Amazon.com, Saxo.dk, Gyldendals.dk og Psykologisk Forlag.dk, Wikipedia samt Google Scholar.

Søgeord der er anvendt på følgende sprog engelsk, tysk og dansk:

- intuition
- psykologisk intuition
- intuitions psykologi
- intuitions evner
- intuitionens funktion
- intuitionens vildledelser
- forståelse af intuitionen
- rationalitet – intuition
- emotioner - intuition

Ydermere er der fundet litteratur på referencelisterne i artikler eller i den funderede litteratur.

Bilag 2: Litteratursøgnings liste 2013 - Intuition

1. Andersen, B.N. 1989. *Intuition og etik*. Valby. Borgen.
2. Bastick, Tony (1982): *Intuition: How we think and act*. Chichester, New York, Brisbane: John Wiley & Sons
3. Bateson, Gregory (1985): *Ökologie des Geistes*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag
4. Bauer, J. (2006). *Warum ich fühle, was du fühlst*. Hamburg Hoffmann und Campe Vorlag.
5. Bauer, J. (2013) *Prinzip Menschlichkeit – Warum wir von Natur aus kooperieren*. Hamburg Hoffmann und Campe Vorlag.
6. Bergson, Henri-Louis (1914): *Intuition og verdensanskuelse* (oversat af Knud Ferlov, 1914). Gads forlag.
7. Bergson, Henri-Louis (1915): *Den skabende udvikling* (oversat af Knud Ferlov, 1915). Gads forlag.
8. Bergson, Henri-Louis (1917): *Den rene bevidsthed: en studie over det umiddelbart givne i de sjælelige virksomheder og tilstande* (oversat af Kort K. Kortsen, 1917) Gads Forlag.
9. Berne, Eric (2005): *Transaktionsanalyse der Intuition*. Paderborn: Junfermann Verlag
10. Davis- Floyd, R; Arvindson, S. (Hrsg.) (1997): *Intuition the inside story*. London, New York: Routledge Franquemont.
11. Day, Laura (1998): *Praktische Intuition*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag
12. DePaul, M. & Ramsey W. (Hrsg.) (1998): *Rethinking Intuition*. Oxford: Rowman Littlefield Publishers
13. Dreyfus, H. & Hall, H. (editor) (1979). *Husserl Intentionality and Cognitive Science*. London, Bradford Book.
14. Dreyfus, H. (1991). *Intuitiv Ekspertise*. Nysyn Munggaard
15. Emery, Marcia (1994): *Intuition*. Workbook Paramus, Prentice Hall

16. Emily C. & Huber R (Editor): *Intuition and the Axiomatic Method* (The Western Ontario Series in Philosophy of Science)
17. Faas, Angelika (2000): *Intuition - zum richtigen Zeitpunkt das Richtige tun*. Freiburg: Herder Verlag
18. Feinberg, Evgenij (1998): *Zwei Kulturen Intuition und Logik in Kunst und Wissenschaft*. Berlin: Springer.
19. Ferguson, Gail (1999): *Cracking the intuition code*. Chicago: Contemporary Publishing
20. Flyvberg, B. 1990. *Rationalitet, intuition og krop I menneskets læreproces*. Ålborg Øst. Institut for samfundsudvikling og planlægning Ålborg universitet.
21. Fischbein, E. (1920). *Intuition in Science and Mathematics*. Reidel, cop 1987.
22. Foucault, M. (2000). *Klinikkens Fødsel*. København. Hans Reitzels Forlag.
23. Gendler, T.S. (2010) *Intuition, Imagination, and Philosophical Methodology*. Oxford: Oxford University Press.
24. Gladwell, M.(2005). *Blink – Den intuitiva intelligensen*. Sverige, Norstedts Förlagsgrupp AB
25. Gladwell, M.(2005). *Blink*. Bindslev. Forlaget Bindslev.
26. Gladwell M.: (2011) *Blink - styrken ved at tænke uden at tænke*.
27. Gigerenzer, G. (2007). *Bauchentscheidungen: Die Intelligenz des Unbewussten und die Macht der Intuition*. München: Bertelsmann.
28. Grinnell F: *Everyday Practice of Science: Where Intuition and Passion Meet Objectivity and Logic*
29. Goldberg, Philip (1995): *Die Kraft der Intuition*. Bindlach: Gondrom Verlag Hauser.
30. Harding, S (2006). *Animate Earth – Science, intuition and Gaia*. Vermont,, Chelsea Green Publishing Company.
31. Heidegger, M. 1993. *Phenomenology of Intuition and Expression*. New York. Book Ens, Royston, Herts
32. Hilbrecht, H. (2013) *Meditation og hjernen – gammel visdom og moderne videnskab*. Stuttgart, Schattauer GmbH.
33. Hogarth, R.M. (2001). *Educating intuition*. Chicago and London. The University of Chicago Press.
34. Huemer, M. (2005). *Ethical Intuitionism*. New York, Palgrave Macmillan.

35. Jung, C.G. (1993) *Den analytiske psykologis grundlag og praksis*. Århus, Gyldendal.
36. Kast, Bas (2007): *Die Macht der Intuition*. S. Fischer Verlag, 2007
37. Kirkebøen, G. (2012) *Hva er intuisjon*. Oslo, Universitetsforlaget
38. Levinas, E; Cohen, R & Orianne A (1995) *The Theory of Intuition in Husserl's Phenomenology*
39. Mack, Bernhard (1999): *Kontakt, Intuition und Kreativität*. Paderborn: Junfermann Verlag
40. Morgenthaler, Hanna (1979): *Zur Psychologie der Intuition*. Dissertation an der Universität Zürich, Zürich: W. Schneider.
41. Myers, D.G (2004) *Intuition – its powers and perils*. New Haven & London.
42. Nalcadzjan, A. (1975): *Intuition im wissenschaftlichen Schöpfungstum*. Berlin: Akademie Verlag Neuweg
43. Ramsey, W. (1998): *Rethinking Intuition- The Psychology of Intuition and Its Role in Philosophical Inquiry*.
44. Raunsmøed, E & Zeller, J. (2012). *Intuition*. Aalborg universitetsforlag
45. Rizzolatti, G & Sinigaglia, C. (2012). *Empathie und Spiegelneurone. Den biologische Basis des Mitgeföhls*. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main.
46. Ruelas, B & Brieno, V (editors) (2010). *Psychology of Intuition*. New York, Nova Science Publishers.
47. Sarvimäki, Anneli (1996): *Intuition - A Problematic Form of Knowledge in Nursing*. Helsinki: Scandinavian University Press
48. Schmid, Bernd u. Gérard, Christiane (2008) *Intuition und Professionalität - Systemische Transaktionsanalyse in Beratung und Therapie*. Carl-Auer, Heidelberg
49. Simon, M. T. (1996). *Your Intuition is Wrong*. Pittsburgh, Pennsylvania.
50. Smith, E.S(2007): *Inside Intuition*
51. Sharon (1999): *You already know what to do*. New York: Penguin Putnam Inc.
52. Sprecht, Silvia: *Mut zu Intuition*
53. Vandenhoeck & Ruprecht (1996): *Intuitive Intelligenz*. Wien: Signum Verlag
54. Westcott, M.R. 1968. *Toward a Contemporary Psychology of Intuition. A historical, theoretical, and empirical inquiry*. New Jersey Psychological Rapport

55. Weston, W. (1918). *Intuition: Its office, its Laws, its Psychology, its Triumphs and its Divinity*. New York. Goodyear Book Concern.
56. Witteman, C. & Gloecker, A. (2009) *Foundations for Tracing Intuition*.
57. Zamulinski, B. (2007). *Evolutionary Intuitionism – A theory of the Origin and Nature of Moral Facts*. London, McGill-Queen's University Press.

Bilag 3: Reduceret litteratursøgnings liste 2013- Intuition

1. Andersen, B.N. 1989. *Intuition og etik*. Valby. Borgen.
2. Bastick, Tony (1982): *Intuition: How we think and act*. Chichester, New York, Brisbane: John Wiley & Sons.
3. Bauer, J. (2013) *Prinzip Menschlichkeit – Warum wir von Natur aus kooperieren*. Hamburg Hoffmann und Campe Verlag.
4. Bergson, Henri-Louis (1914): *Intuition og verdensanskuelse* (oversat af Knud Ferlov, 1914). Gads forlag.
5. Berne, Eric (2005): *Transaktionsanalyse der Intuition*. Paderborn: Junfermann Verlag.
6. Davis- Floyd, R; Arvindson, S. (Hrsg.) (1997): *Intuition the inside story*. London, New York: Routledge Franquemont.
7. Dreyfus, H. (1991). *Intuitiv Ekspertise*. Nysyn Munggaard.
8. Flyvberg, B. 1990. *Rationalitet, intuition og krop I menneskets læreproces*. Aalborg Øst. Institut for samfundsudvikling og planlægning Aalborg universitet.
9. Fischbein, E. (1920). *Intuition in Science and Mathematics*. Reidel, cop 1987.
10. Gendler, T.S. (2010) *Intuition, Imagination, and Philosophical Methodology*. Oxford: Oxford University Press.
11. Gladwell, M.(2005). *Blink*. Bindslev. Forlaget Bindslev.
12. Gigerenzer, G. (2007). *Bauchentscheidungen: Die Intelligenz des Unbewussten und die Macht der Intuition*. München: Bertelsmann.

13. Hilbrecht, H. (2013) *Meditation og hjernen – gammel visdom og moderne videnskab*. Stuttgart, Schattauer GmbH.
14. Hogarth, R.M. (2001). *Educating intuition*. Chicago and London. The University of Chicago Press.
15. Huemer, M. (2005). *Ethical Intuitionism*. New York, Palgrave Macmillan.
16. Jung, C.G. (1993) *Den analytiske psykologis grundlag og praksis*. Århus, Gyldendal.
17. Kirkebøen, G. (2012) *Hva er intuisjon*. Oslo, Universitetsforlaget.
18. Levinas, E.; Cohen, R. & Orianne, A (1995) *The Theory of Intuition in Husserl's Phenomenology*.
19. Myers, D.G (2004) *Intuition – its powers and perils*. New Haven & London.
20. Raunsmøed, E & Zeller, J. (2012). *Intuition*. Aalborg universitetsforlag.
21. Rizzolatti, G & Sinigaglia, C. (2012). *Empathie und Spiegelneurone. Den biologische Basis des Mitgeföhls*. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main.
22. Ruelas, B & Brieno, V (editors) (2010). *Psychology of Intuition*. New York, Nova Science Publishers.
23. Westcott, M.R. 1968. *Toward a Contemporary Psychology of Intuition. A historical, theoretical, and empirical inquiry*. New Jersey Psychological Rapport.
24. Weston, W. (1918). *Intuition: Its office, its Laws, its Psychology, its Triumphs and its Divinity*. New York. Goodyear Book Concern.
25. Zamulinski, B. (2007). *Evolutionary Intuitionism – A theory of the Origin and Nature of Moral Facts*. London, McGill-Queen's University Press.

Bilag 4: Revideret litteratursøgnings liste 2014 - Intuition

1. Andersen, B. (1989) *Intuition og etik*. Valby. Borgen.
2. Audi, R. (2003) *The Good in the Right. A Theory of Intuition and Intrinsic Value*. Princeton, NJ: Princeton University Press
3. Bastick, Tony (1982): *Intuition: How we think and act*. Chichester, New York, Brisbane: John Wiley & Sons.
4. Bauer, J. (2006) *Warum ich fühle, was du fühlst – intuitive Kommunikation und das Geheimnis der Spiegelneurone*. München, Wilhelm Heyne Verlag
5. Bauer, J. (2008) *Prinzip Menschlichkeit – Warum wir von Natur aus kooperieren*. Hamburg Hoffmann und Campe Verlag.
6. Bauer, J. (...) *Begriff der Intuition in Rene....*
7. Bergson, Henri-Louis (1914): *Intuition og verdensanskuelse* (oversat af Knud Ferlov, 1914). Gads forlag.
8. Berne, E (2005): *Transaktionsanalyse der Intuition*. Paderborn: Junfermann Verlag.
9. Davis- Floyd, R; Arvindson, S. (Hrsg.) (1997): *Intuition the inside story*. London, New York: Routledge Franquemont.
10. Dennett, D. (2013) *Intuition Pumps and other Tools for Thinking*. New York, London. W.W. Norton & Company.
11. Duggan, W. (2013) *Strategic Intuition – The Creative Spark in Human Achievement*. New York, Columbia University Press
12. Dreyfus, H. (1991). *Intuitiv Ekspertise*. Nysyn Munggaard.
13. Eigen, P.(2011) *Von Intuition und Überlebensintelligenz*. Systemische Forschung im Carl-Auer Verlag.
14. Flyvberg, B. 1990. *Rationalitet, intuition og krop I menneskets læreproces*. Aalborg Øst. Institut for samfundsudvikling og planlægning Aalborg universitet.

15. Fischbein, E. (1920). *Intuition in Science and Mathematics*. Reidel, cop 1987.
16. Fischer, H. (2013) *Wie kommt Neues in der Welt? – Phantasie, Intuition und der Ursprung von Kreativität*. Velbrück, Wissenschaft.
17. Gendler, T.S. (2010) *Intuition, Imagination, and Philosophical Methodology*. Oxford: Oxford University Press.
18. Gladwell, M.(2005). *Blink*. Bindslev. Forlaget Bindslev.
19. Gigerenzer, G. (2007). *Bauchentscheidungen: Die Intelligenz des Unbewussten und die Macht der Intuition*. München: Bertelsmann.
20. Gonschior, T. (2013) *Auf den Spuren der Intuition*. München. Herbigvorlag.de
21. Grohman, W (2013) *Zwischen Intuition und Gewissheit*. Dresden, Sandstein Verlag
22. Hilbrecht, H. (2013) *Meditation og hjernen – gammel visdom og moderne videnskab*. Stuttgart, Schattauer GmbH.
23. Hobohm, H. (2013) *Vom Verstand zur Intuition – Wie man die Sackgasse Egoismus überwindet*. Petersberg, Appel & Klinger
24. Hogarth, R.M. (2001). *Educating intuition*. Chicago and London. The University of Chicago Press.
25. Hudson, W. (1967) *Ethical Intuitionisme*. London: Macmillan
26. Huemer, M. (2005). *Ethical Intuitionism*. New York, Palgrave Macmillan.
27. Jung, C.G. (1993) *Den analytiske psykologis grundlag og praksis*. Århus, Gyldendal.
28. Kast, B. (2013) *Wie der Bauch dem Kopf beim Denken hilft – die Kraft der Intuition*. Frankfurt am Main. Fischer Taschenbuch Verlag
29. Kirkebøen, G. (2012) *Hva er intuisjon*. Oslo, Universitetsforlaget.
30. Klappacher, C (...) *Implizites Wissen und Intuition.....*
31. Levinas, E.; Cohen, R. & Orianne, A (1995) *The Theory of Intuition in Husserl's Phenomenology*.
32. Meyer, P. (2012) *Intuition*. München, Wilhelm Flink Verlag
33. Myers, D.G (2004) *Intuition – its powers and perils*. New Haven & London.
34. Müri, P. & Brandenberger, T (2011) *In die Intuition eintauchen*. Halle, Buchfabrik Halle
35. Paustian, M. (2013) *Videnskabelig intuition*. Aalborg Universitetsforlag

36. Raunsmied, E & Zeller, J. (2012). *Intuition*. Aalborg universitetsforlag.
37. Rizzolatti, G & Sinigaglia, C. (2012). *Empathie und Spiegelneurone. Den biologische Basis des Mitgeföhls*. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main.
38. Roeser, S. (2011) *Moral, Emotions and Intuitions*. Great Britain, CPI Antony Rowe, Chippenham and Eastbourne.
39. Ruelas, B & Brieno, V (editors) (2010). *Psychology of Intuition*. New York, Nova Science Publishers.
40. Sanders, P.(2013) *Das Handbuch übersinnlicher Wahrnehmung*. Oberstdorf, Windpferd
41. Schadendorf, M. (...) *George Wolf. Von Brünn .....*
42. Schieren, J. (2007) *Rationalität und Intuition in philosophischer und pädagogischer Perspektive*. Peter Lang internationale Verlag der Wissenschaften
43. Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.
44. Steiner, R (2012) *Die zwölf Sinne des Menschen in ihrer Beziehung zu Imagination, Inspiration, Intuition*. Basel, Futurum
45. Stor, M. (2007) *Blink! Die Macht des Moments nach Malcom Gladwell – eine empirische Untersuchung*. GRIN verlag GmgH
46. Tepperwein, K. (2011) *Die Kraft der Intuition*.München, Goldmann
47. Vieth, A. (2004) *Intuition, reflexion, motivation*. München, Alber Symposion
48. Weber, M. (2011) *Der Mensch im Gleichgewicht – gesundheit neu gedacht mit Hertz, logic und Intuition*.Steyr, Ennsthaler Verlag.
49. Westcott, M.R. 1968. *Toward a Contemporary Psychology of Intuition. A historical, theoretical, and empirical inquiry*. New Jersey Psychological Rapport.
50. Weston, W. (1918). *Intuition: Its office, its Laws, its Psychology, its Triumphs and its Divinity*. New York. Goodyear Book Concern.
51. Wild, K. (1938) *Intuition*. London: Cambridge University Press
52. Zamulinski, B. (2007). *Evolutionary Intuitionism – A theory of the Origin and Nature of Moral Facts*. London, McGill-Queen ´s University Press.

Bilag 5: Reduceret litteratursøgnings liste 2014 - Intuition

1. Andersen, B.N. 1989. *Intuition og etik*. Valby. Borgen.
2. Bastick, Tony (1982): *Intuition: How we think and act*. Chichester, New York, Brisbane: John Wiley & Sons.
3. Bauer, J. (2006) *Warum ich fühle, was du fühlst – intuitive Kommunikation und das Geheimnis der Spiegelneurone*. München, Wilhelm Heyne Vorlag
4. Bauer, J. (2008) *Prinzip Menschlichkeit – Warum wir von Natur aus kooperieren*. Hamburg Hoffmann und Campe Vorlag.
5. Bergson, Henri-Louis (1914): *Intuition og verdensanskuelse* (oversat af Knud Ferlov, 1914). Gads forlag.
6. Berne, Eric (2005): *Transaktionsanalyse der Intuition*. Paderborn: Junfermann Verlag.
7. Davis- Floyd, R; Arvindson, S. (Hrsg.) (1997): *Intuition the inside story*. London, New York: Routledge Franquemont.
8. Dennett, D. (2013) *Intuition Pumps and other Tools for Thinking*. New York, London. W.W. Norton & Company.
9. Duggan, W. (2013) *Strategic Intuition – The Creative Spark in Human Achievement*. New York, Columbia University Press
10. Dreyfus, H. (1991). *Intuitiv Ekspertise*. Nysyn Munggaard.
11. Flyvberg, B. 1990. *Rationalitet, intuition og krop I menneskets læreproces*. Aalborg Øst. Institut for samfundsudvikling og planlægning Aalborg universitet.
12. Fischbein, E. (1920). *Intuition in Science and Mathematics*. Reidel, cop 1987.
13. Fischer, H. (2013) *Wie kommt Neues in der Welt? – Phantasie, Intuition und der Ursprung von Kreativität*. Velbrück, Wissenschaft.
14. Gendler, T.S. (2010) *Intuition, Imagination, and Philosophical Methodology*. Oxford: Oxford University Press.
15. Gladwell, M.(2005). *Blink*. Bindslev. Forlaget Bindslev.
16. Gigerenzer, G. (2007). *Bauchentscheidungen: Die Intelligenz des Unbewussten und die Macht der Intuition*. München: Bertelsmann.

17. Gonschior, T. (2013) *Auf den Spuren der Intuition*. München. Herbigvorlag.de
18. Hilbrecht, H. (2013) *Meditation og hjernen – gammel visdom og moderne videnskab*. Stuttgart, Schattauer GmbH.
19. Hobohm, H. (2013) *Vom Verstand zur Intuition – Wie man die Sackgasse Egoismus überwindet*. Petersberg, Appel & Klinger
20. Hogarth, R.M. (2001). *Educating intuition*. Chicago and London. The University of Chicago Press.
21. Huemer, M. (2005). *Ethical Intuitionism*. New York, Palgrave Macmillan.
22. Jung, C.G. (1993) *Den analytiske psykologis grundlag og praksis*. Århus, Gyldendal.
23. Kast, B. (2013) *Wie der Bauch dem Kopf beim Denken hilft – die Kraft der Intuition*. Frankfurt am Main. Fischer Taschenbuch Verlag
24. Kirkebøen, G. (2012) *Hva er intuisjon*. Oslo, Universitetsforlaget.
25. Levinas, E.; Cohen, R. & Orianne, A (1995) *The Theory of Intuition in Husserl's Phenomenology*.
26. Meyer, P. (2012) *Intuition*. München, Wilhelm Flink Verlag
27. Myers, D.G (2004) *Intuition – its powers and perils*. New Haven & London.
28. Müri, P. & Brandenberger, T (2011) *In die Intuition eintauchen*. Halle, Buchfabrik Halle
29. Paustian, M. (2013) *Videnskabelig intuition*. Aalborg Universitetsforlag
30. Raunsmøed, E & Zeller, J. (2012). *Intuition*. Aalborg universitetsforlag.
31. Rizzolatti, G & Sinigaglia, C. (2012). *Empathie und Spiegelneurone. Den biologische Basis des Mitgefühls*. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main.
32. Roeser, S. (2011) *Moral, Emotions and Intuitions*. Great Britain, CPI Antony Rowe, Chippenham and Eastbourne.
33. Ruelas, B & Brieno, V (editors) (2010). *Psychology of Intuition*. New York, Nova Science Publishers.
34. Sanders, P.(2013) *Das Handbuch übersinnlicher Wahrnehmung*. Oberstdorf, Windpferd
35. Schieren, J. (2007) *Rationalität und Intuition in philosophischer und pädagogischer Perspektive*. Peter Lang internationale Verlag der Wissenschaften

36. Sinclair, M (edited) (2011) *Handbook of Intuition Research*. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.
37. Steiner, R (2012) *Die zwölf Sinne des Menschen in ihrer Beziehung zu Imagination, Inspiration, Intuition*. Basel, Futurum
38. Stor, M. (2007) *Blink! Die Macht des Moments nach Malcom Gladwell – eine empirische Untersuchung*. GRIN verlag GmgH
39. Tepperwein, K. (2011) *Die Kraft der Intuition*. München, Goldmann
40. Vieth, A. (2004) *Intuition, reflexion, motivation*. München, Alber Symposium
41. Weber, M. (2011) *Der Mensch im Gleichgewicht – gesundheit neu gedacht mit Hertz, logic und Intuition*. Steyr, Ennsthaler Verlag.
42. Westcott, M.R. 1968. *Toward a Contemporary Psychology of Intuition. A historical, theoretical, and empirical inquiry*. New Jersey Psychological Rapport.
43. Weston, W. (1918). *Intuition: Its office, its Laws, its Psychology, its Triumphs and its Divinity*. New York. Goodyear Book Concern.
44. Zamulinski, B. (2007). *Evolutionary Intuitionism – A theory of the Origin and Nature of Moral Facts*. London, McGill-Queen’s University Press

Bilag 6: Litteratur review 2014

BILAG 4 Forsker/teoretiker	Litteratur review
<p>1. Andersen, B.N. 1989. <i>Intuition og etik</i>. Valby. Borgen</p> <p>M</p>	<p>Perspektiv på Intuition: En erkendelsesform der giver mennesket en helhedsforståelse, der i en vis forstand gennemtrænger al menneskelig</p> <p>Hovedfokus: Viser hvordan intuitionsbegrebet nedbryder skellet mellem tro og viden / religion og videnskab og bygger bro imellem disse.</p> <p>Hovedpointe: Vigtigt at styrke vores intuition, da den knytter sig til en helheds-</p>

	<p>forståelse af virkeligheden og derfor også rummer den etiske dimension.</p> <p>Nytteværdi: Intuition betragtes her som at forbinde naturvidenskaben med åndsvidenskaben.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>2. Bastick, Tony (1982): <i>Intuition: How we think and act</i>. Chichester, New York, Brisbane: John Wiley & Sons</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Ses på forskellige måder: intuition som en indsigt, intuition som kontrast til logisk tænkning. Emotional/kognitiv intuition. Intuition som en underbevidstheds proces. Global natur af intuition. Intuitiv viden. Intuition behøver ikke at være rigtig. Intuition som en instinktivt viden, der er afhængig af omgivelserne.</p> <p>Hovedfokus: Der ses alsidigt på begrebet intuition, ved at beskrive studier af intuition – eksperter brug og mening om intuition.</p> <p>Hovedpointer: Intuition i forskellige perspektiver. Den har de to forskellige forståelser af intuition.</p> <p>Nytteværdi: Anvendelig bog, der skriver om litteratur review i forhold til terapeut arbejde og begrebet intuition.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>
<p>3. Bauer, J. (2006). <i>Warum ich fühle, was du fühlst</i>. Hamburg Hoffmann und Campe</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Den intuitive kommunikation af følelser mellem mennesker.</p>

<p>Vorlag.</p>	<p>Hovedfokus: Spejlneuroner(nerveceller) ses som basis for forståelsen af intuition og empati mellem mennesker.</p> <p>Hovedpointer: Den neurobiologiske opdagelse af spejlneuroner og deres betydning for det sociale samvær mellem mennesker. Stemning, følelser og kropsholdning er her afgørende faktorer, der kan smitte fra en person til en anden. Intuitiv viden opstår herved ved aflæsning af mimik, blikke, gestus og adfærds måde.</p> <p>Nytteværdi: <i>Teori funderet</i> bog der er skrevet på en let læselig måde, der giver en god biologisk forklaring på begrebet/fænomenet intuition.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>4. Bauer, J (2008) <i>Prinzip Menschlichkeit – Warum wir von Natur aus kooperieren.</i> Hamburg. Hoffmann und Campe Vorlag</p>	<p>Perspektiv på Intuition: at intuitionen opstår ved hjælp af spejlneuroner, denne egenskab betyder at vi som mennesker kopier hinanden</p> <p>Hovedfokus: derfor er målet for menneskeheden ikke alles kamp mod alle, men Kooperation og medmenneskelighed</p> <p>Hovedpointer: gør op med Darwins teori om arternes overlevelse. Samt giver et bud på hvilken betydning den har haft for udviklingen af egoisme og det individualiserede samfund vi lever i. Desuden gives en god indføring i et motivationssystem der ligger tæt på Nytteværdi: et læseligt teoretisk funderet</p>

	<p>bog, med et spændende fremtidsperspektiv</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>5. Bergson, Henri-Louis (1914): <i>Intuition og verdensanskuelse</i> (oversat af Knud Ferlov, 1914). Gads forlag.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition betragtes som en filosofisk erkendelsesform, der udgør det absolutte, den virkelige oplevede tid, som den ~~Hovedfokus~~ bogen skelnes der mellem to filosofiske erkendelsesformer – to måder at lære en <i>ting</i> at kende på. I den ene erkendelse, kredser man rundt om <i>tingen</i>. Denne erkendelse afhænger af, hvordan man iagttager <i>tingen</i> og kan anses for at være relativ. Den anden erkendelse, går ind i <i>tingen</i> og trænger sig frem til det absolutte. Intuition skal betragtes ud fra den sidstnævnte erkendelsesform.</p> <p>Hovedpointer: Gøre rede for den intuitive erkendelses natur.</p> <p>Nytteværdi: Filosofisk syn på hvordan intuition som begreb kan forstås.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>6. Berne, Eric (2005): <i>Transaktionsanalyse der Intuition</i>. Paderborn: Junfermann Verlag</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Et fænomen der erkender sandheden i andre.</p> <p>Hovedfokus: I bogen anskueliggøres intuitionens natur, dens funktion og strukturerne i de enkelte jeg-tilstande i et psykodynamisk perspektiv.</p> <p>Hovedpointer: Hermed formidles et reneret jeg-psykologisk perspektiv og der gives henvisninger og forståelser for an-</p>

	<p>vendelsen af intuitionen i det praktiske psykologiske arbejde.</p> <p>Nytteværdi: Indføring i en transaktionsanalyse omkring intuition og hvordan den kan anvendes i praksis.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>
<p>7. Davis- Floyd, R; Arvindson, S. (Hrsg.) (1997): <i>Intuition the inside story</i>. London, NewYork: Routledge Franquemont.</p> <p>M</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition er den direkte erkendelse af ting som de er. Når vi erkender verden direkte, uden at bevidstheden filtrerer oplevelsen, oplever vi verden. Da er vi i verden og verden er i</p> <p>Hovedfokus: Er en samling af akademiske projekter omkring bevidsthedsstudier.</p> <p>Hovedpointer: Bogen er delt op i to hovedgrupper:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intuitionens natur • Intuition i videnskab og praksis <p>Nytteværdi: Spændende videnskabelige artikler der argumenter overbevisende og rationelt for intuitionens naturlige tilstedeværelse og den spontane indsigt alle oplever.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>8. Dennett, D. (2013) <i>Intuition Pumps and other Tools for Thinking</i>. New York, London, W.W. Norton & Company</p>	<p>Perspektiv på Intuition: filosofisk perspektiv og neuro videnskab. Ser intuitionen som en slag´s tænke værktøj - perceptionen mellem natur og virkelighed – en grundlæggende tænkning.</p> <p>Hovedfokus: hvordan menneskelig</p>

	<p>vidsthed samarbejder med evolutions teori</p> <p>-</p> <p>Hovedpointer: evolution er et centralt tema – vi er nød til at lærer intuition pumps som værktøjer og tjekke dem for at se hvordan vi kan bruge dem.</p> <p>Nytteværdi: lidt svær at læse og men har nogle historier.- vær bevidst om at intuitionen har mange sittings og anvendelsesmuligheder og variationer. – et trick til at fx huske</p> <p>Kritik af intuition: ja – når du laver fejl, skal du tænke over hvorfor og lærer af det – det gør ikke noget at du fejler – heuristik natural selektion – automatisk accumulation.p. 26. Selv- bevidstheden den er et vigtigt element i brugen af intuitionen – tænkning på tænkning – metaniveau.måde at lærer at tænke sikkert.</p>
<p>9. Duggan, W. (2013) <i>Strategic Intuition – The Creative Spark in Human Achievement.</i> New York, Columbia University Press</p>	<p>Perspektiv på Intuition: strategisk intuition er når du får en fornemmelse eller ide om hvad du skal gøre og forudser en plan om hvordan du skal gøre det. Et nøgleelement i menneskets aktiviteter. Strategisk intuition er forskellig fra normal intuition” som vage fornemmelser eller god instinkt” - forbundet med emotioner p. 2. Strategisk intuition er det modsatte den er forbundet med tænkning ikke følelser – den fremkommer med en skarp tanke</p>

	<p>indsigt.</p> <p>Hovedfokus: strategisk intuition – et kreativt skub i menneskets aktiviteter.</p> <p>Første del har fokus på forskellige teorier der kan forklarer strategisk intuition: neuro forskning, kognitiv psykologi, Asian filosofi.</p> <p>2 del på hvordan den kan omsættes.</p> <p>Hovedpointer: ser på intuition et flash der kommer som en god ide, når du ikke forventer det.</p> <p>Nytteværdi: spændende bog der favner, neurovidenskab, buddhisme og samfundsperspektiv</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>10. Dreyfus, H. (1991). <i>Intuitiv Ekspertise.</i> Nysyn Munggaard</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuitiv ses som en menneskelig færdighed og intelligens.</p> <p>Hovedfokus: Forklare de processer der ligger bag anvendelsen af intuition.</p> <p>Hovedpointer: Den intuitive intelligens bruges hver dag og sætter os i stand til at forstå, at tale og generelt at klare os i vores daglige miljø. Vi må lære, hvad denne evne er for noget, og hvordan den fungerer, hvordan den passer ind i vores tilværelse, og hvordan den kan bevares og udvikles.</p> <p>Nytteværdi: Kritisk syn på at den ge intelligens(computerintelligens) fører til et alt for enkelt syn på menneskets heder og ekspertise. Den intuitive gens er et eksempel på en menneskelig</p>

	<p>telligens, der er mere kompliceret.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>11. Flyvberg, B. 1990. <i>Rationalitet, intuition og krop I menneskets læreproces.</i> Aalborg Øst. Institut for samfundsudvikling og planlægning Aalborg universitet.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition er en egenskab, ethvert menneske bruger i dagligdagen – og bogen tager stærkt afstand fra kognitivisternes syn på intuition som gætværk eller irrationalitet.</p> <p>Hovedfokus: Bogen fokuserer på forholdet mellem rationalitet, intuition og krop i menneskets lærerproces. Der gives en beskrivelse af Hubert og Stuart Dreyfus model, der udgør fem trin i menneskets læreproces. På de første 3 trin sker der en regeltænkning, der er vigtig basis for handling, men disse anses for at være en begrænset rationalitet. På trin 4 og 5 sættes intuitionen i spil, hvor der trækkes på direkte erfaringer. Intuition anses for at være en internaliseret del af det enkelte menneske.</p> <p>Hovedpointer: Modellen repræsenterer en ny indsigt i den analytiske rationalitets muligheder og især begrænsninger – om hvad færdigheder er, hvordan de læres og om fænomenet intuition.</p> <p>Nytteværdi: Bogen giver et indblik i den analytiske-rationelle fejlslutning, hvor lyse og rationalitet er blevet ophøjet som de vigtigste funktionsmåder for lig aktivitet. Dreyfus-modellen bidrager til, hvordan den analytiske-rationelle</p>

	<p>ningsmåde kan reduceres og inddrage supplerende egenskaber som fornuft, erfaring og intuition.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>
<p>12. Fischbein, E. (1920). <i>Intuition in Science and Mathematics</i>. Reidel, cop 1987.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition overskrider altid de givne omstændigheder - teori om en tilgængelig intuitiv viden – en type af kognition.</p> <p>Hovedfokus: Søger efter de underliggende mekanismer for intuitionen og koncentrerer sig her om matematiske og videnskabelige overvejelser i et kognitivt</p> <p>Hovedpointer: Ved at få en større viden om de underlæggende processer for intuitionen, mener bogen at vi kan få indsigt og kontrol over vores problemløsnings strategier, hvilket er af fundamental vigtighed for vores daglige overvejelser, ekspert intervention og uddannelsesmæssige processer.</p> <p>Nytteværdi: Beskriver intuitionen i perspektiverne: paradigmatic model, Diagrammatic model og fænomenologisk primitives.</p> <p>Bogen klassificere intuitionen og ser på dens mekanismer, dens roller og nødvendighed.</p> <p>Videnskabeligt og praktiske anvendelsesmuligheder.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>

<p>13. Fischer, H. (2013) <i>Wie kommt Neues in der Welt? – Phantasie, Intuition und der Ursprung von Kreativität</i>. Velbrück, Wissenschaft</p>	<p>Perspektiv på Intuition: intuition er kilden til kreativitet p.199, når vi løser vores rationelle tænkning op. Fischer, H. (2013)</p> <p>Hovedfokus: 15 artikler hvoraf 2 artikler omhandler intuition og hvordan nye ting opstår. Erkendelsen af nye muligheder forhøjes kun hvis aktiviteten også forøges og rettes mod unyttede ressourcer eller mod noget helt nyt – således gamle mønstre løsnes.</p> <p>Hovedpointer: selvforstået hed og mistro overfor nye ting opstår, hvis de er imod de mønstre eller systemer der er opbygget.</p> <p>Nytteværdi: en samling artikler om temaet – hvordan der kommer nye ideer. artiklerne spreder sig fra filosofisk til, psykologisk og et systemisk perspektiv</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>14. Gendler, T.S. (2010) <i>Intuition, Imagination, and Philosophical Methodology</i>. Oxford: Oxford University Press.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition som en epistemologisk guide eller som en kognitiv effekt.</p> <p>Hovedfokus: 14 essays kollektioner over de relaterede temaer; intuition, imagination og filosofisk metodologi. Temaerne er forklaret i en variation af cases og inkluderet tanke eksperimenter. Historierne er delt op i to kategorier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forklarer intuitionens rolle og tanke eksperimenter i videnskab og filosofi.

	<p>2. Ser på den mere generelle rolle for imagination i forhold til dominans.</p> <p>Hovedpointer: Essay 5 og 6 beskæftiger sig med intuition som en epistemologisk guide eller som en kognitiv effekt.</p> <p>Nytteværdi: Den er meget filosofisk, idet den anvender tanke eksperimenter omkring emnet.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>
<p>15. Gladwell, M.(2005). <i>Blink</i>. Bindslev. Forlaget Bindslev.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: En erkendelse i forhold til beslutninger.</p> <p>Hovedfokus: Udforskning af hvad der sker, når mennesket foretager intuitive beslutninger.</p> <p>Hovedpointer: Brugsanvisning til, hvordan vi skærper vores evne til at tage rigtige beslutninger og bliver bedre til at erkende – på et øjeblik</p> <p>Nytteværdi: Sammenkobling af ny forskning fra psykologi, sociologi samt økonomi som på en underholdende måde forklare forskellige situationer, hvor der tages intuitive beslutninger.</p> <p>Kritik af intuition: ja, p. 255-282</p>
<p>16. Gigerenzer, G. (2007). <i>Bauchentscheidungen: Die Intelligenz des Unbewussten und die Macht der</i> on. München: Ber-</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition ses som en form for hjertets intelligens eller mavefornemmelser. Ses også i forhold til moralsk adfærd og sociale instinkter</p> <p>Hovedfokus: Spørgsmålet er ikke om vi</p>

<p>telsmann.</p>	<p>har en intuition, men i hvilke situationer vi kan tro på eller bruge vores intuition.</p> <p>Hovedpointer: Intuitionens funktion. Beskæftiger sig meget med beslutningsprocesser og intuitionens rolle</p> <p>Nytteværdi: Skrevet af en tysk psykolog-professor der beskriver hvorfra vores mave fornemmelser kommer og hvilke specifik logik vores ubevidste intelligens benytter sig af set i et evolutionært perspektiv.</p> <p>I psykologens arbejde: Mindre er mere for patienterne.</p> <p>Kritik af intuition: ja – ved fejl beslutninger</p>
<p>17. Gonschior, T. (2013) <i>Auf den Spuren der Intuition.</i> München. Herbig-vorlag.de</p>	<p>Perspektiv på Intuition: intuition er en eksistentiel ubevidst proces, som mennesket ikke kan leve uden. Bogen tager mange forskellige perspektiver på intuition. Neuro forskning, evolution, zenbuddhisme m.m.</p> <p>Hovedfokus : forskellige forståelser af intuition. Intuitionen opdages på ny.</p> <p>Hovedpointer: intuition mellem videnskab og spiritualitet.</p> <p>Nytteværdi: interview række med kendte ang. Deres syn på intuition.</p> <p>Kritik af intuition: ja – den rene intuition, uden egne følelser og visioner</p>
<p>18. Hilbrecht, H. (2013)</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition ses som</p>

<p><i>Meditation og hjernen – gammel visdom og moderne videnskab.</i> Stuttgart, Schattauer GmbH.</p>	<p>et erkendelsesområde i forhold til indsigt (det 6 fordybelsestrin i meditationen). Hovedfokus: Meditation og hjernen - <i>gammel visdom og moderne videnskab.</i> Hovedpointer: Intelligens/forstand er analytisk og deler erkendelsens genstand op i enkelt dele og udforsker årsag og virkning. Intuitionen forarbejder delene som en ”blok”, adskiller ikke delene kunstigt og begriber sammenhænge uden samtidig at anvende følelser og værdier. Nytteværdi: Kombinere den østlige tænkning med den vestlige tænkning. Ser at den gamle østlige visdom i dag kan forklares ved hjælp af neurovidenskaben bl.a. spejlneuroner. Kritik af intuition: nej</p>
<p>19. Hobohm, H. (2013) <i>Vom Verstand zur Intuition – Wie man die Sackgasse Egoismus überwindet.</i> Petersberg, Appel & Klinger</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition hænger sammen med det at være lykkelig. Transcendentalperspektiv. – intuition er en mavefølelse Hovedfokus: opfattelsen at rationalitet er bedre end intuition er en misforståelse. Egoismen er bremsen for brug af vores intuitive evne. Jo mere intuition, desto klarer bliver meningen med livet og jo lykkeligere bliver man. Hovedpointer: rationale versus intuitive psykologi. Videnskabelige undersøgelser viser at vores intuition har meget større tyding end vi tror. Jo mere intuitive kraft,</p>

	<p>jo mindre egoisme.</p> <p>Nytteværdi: beskriver godt den transcendentale forståelse af intuition, sammenfattet med moderne videnskab.</p> <p>Kritik af intuition: den omtaler vores irrationalitet ved beslutninger og valg p. 19-22, men gode eksempler på irrationale beslutninger. For at kunne undgå disse funktioner må vi lære at gøre vores intuitions funktion bevidst. vi må gå udfra en realitet bag ved realiteten.</p>
<p>20. Hogarth, R.M. (2001). <i>Educating intuition</i>. Chicago and London. The University of Chicago Press.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition er en normal og vigtig komponent, der har sine rødder i processen af stiltiende læring (ubevidst læring).</p> <p>Hovedfokus: Første overbevisende bog, der giver et overblik over, hvad den videnskabelige psykologi kan fortælle om intuition; hvor den kommer fra, hvordan den fungerer og om vi kan stole på den.</p> <p>Hovedpointer: Bogen konkluderer, at vi kan uddanne/udvikle vores 6 sans og giver konkrete forslag og opgaver der hjælper læseren til at udvikle intuitive evner.</p> <p>Nytteværdi: Bogen kombinerer kognitiv videnskab, den sidste forskning i psykologien og teoretikerens egne observationer. Bogen er en praktisk guide til at styrke vores intuitive evner.</p> <p>Kritik af intuition: ja – p. 100- 175</p>

<p>21. Huemer, M. (2005). <i>Ethical Intuitionism</i>. New York, Palgrave Macmillan.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition anses for at være en øjeblikkelig, intellektuel opmærksomhed, der er etisk, idet at den anvendes til at vurdere/evaluere hvad der er godt eller dårligt.</p> <p>Hovedfokus: Bogen fokuserer på at undersøge hvad der sker når mennesket foretager værdifulde bedømmelser, hvor en etisk intuition her er et eksempel på ~~Bogen~~ Bogen forsvarer, at der er en etisk intuition og anser at der 1) er objektive moralske sandheder, 2) vi kender disse sandheder gennem en pludselig, intellektuel opmærksomhed/intuition og 3) menneskets viden om moralske sandheder, giver det grunde til at handle uafhængigt af dets ønsker.</p> <p>Hovedpointer: Bogen sætter fokus på spørgsmålet om moral er subjektiv eller objektiv. Bogen argumenterer for at moralens natur og viden er objektiv og rationalistisk → dette betegnes med termen intuition, der populært sagt kaldes etisk intuition: Det at der er nogle overordnet facts, som vi evaluerer ud fra og at disse facts giver os grunde til at ~~handlere~~ handlere forsvarer, at der er en etisk intuition, at der er objektive evaluerings facts, og at mennesket har en form for intuitiv (intelligent indsigt).</p> <p>Nytteværdi: Filosofisk synsvinkel, der giver en beskrivelse af etisk intuition på en</p>

	<p>overbevisende og forsvarende måde.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>22. Jung, C.G. (1993) <i>Den analytiske psykologis grundlag og praksis</i>. Århus, Gyldendal.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition er en slags spådom, en mirakuløs evne. En skellen mellem sansning og følelse. Intuition er den funktion, hvormed man ser rundt om hjørner, hvad man i virkeligheden ikke kan; men denne her fyr (intuitionen) vil gøre det for os, og vi stoler på ham.</p> <p>Hovedfokus: Den analytiske psykologis grundlag.</p> <p>Hovedpointer: Psykologien er først og fremmest en videnskab om bevidsthed. Dernæst er det en videnskab om produkterne af det, vi kalder den ubevidste psyke. Vi kan ikke studere den ubevidste psyke direkte, for det ubevidste er netop ubevidst. Vi kan udelukkende forholde os til de bevidste produkter, som vi antager stammer fra det område, vi kalder det ubevidste.</p> <p>Nytteværdi: Tekster fra Jungs forelæsninger. Her skal hentes yderligere oplysninger i hans teoribøger omkring intuitionen.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>23. Kast, B. (2013) <i>Wie der Bauch dem Kopf beim Denken hilft – die Kraft der Intuition</i>. Frankfurt am Main. Fi-</p>	<p>Perspektiv på Intuition: det indre geni – vores følelsers intelligens. Når ten støder på sine grænser opstår intuitionen – følelserne, intuitionen, det ubevidste</p>

<p>scher Taschenbuch Verlag</p>	<p>og den kreative kraft.</p> <p>Intuitionens magt p. 63</p> <p>Hovedfokus: på de bløde indre værdier, sammensat med ny videnskab.</p> <p>Hovedpointer: intelligens vores følelser</p> <p>Nytteværdi: videnskabelig funderet</p> <p>Kritik af intuition: ja – vi må lærer at kende vores irrationelle sider for at kunne bruge intuitionen.</p>
<p>24. Kirkebøen, G. (2012) <i>Hva er intuisjon</i>. Oslo, Universitetsforlaget.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Ser på forskellige eksempler på intuition for at forstå den og – ikke mindst for bedre at kunne vurdere om og når vi kan og bør stole på vores intuition. Ser også på intuitionen som en paranormal</p> <p>~~Den naturlige og essensielle~~ træk ved intuition: På den ene side har vi en tendens til at føle os sikre på den og på den anden siden har vi egentlig ingen grund til at tro på den.</p> <p>Hovedfokus: Der redegøres for, hvad psykologisk videnskab kan fortælle os om intuition.</p> <p>Hovedpointer: Bogen giver svar på spørgsmålene: hvorfor føler vi os sikre på vores intuition? Kan du stole på din mavefølelse? Kan vi stole på fagfolks intuitioner? Hvordan kan vi forbedre vores intuition?</p> <p>Nytteværdi: Skrevet af en norsk logprofessor indenfor bedømmelses- og beslutningspsykologi. Giver videnskabens foreløbige svar på: Er der nogen grund til</p>

	<p>at tro på at nogen har paranormale (overnaturlige) intuitive evner?</p> <p>Kritik af intuition: ja løbende</p>
<p>25. Levinas, E.; Cohen, R. & Orianne, A (1995) <i>The Theory of Intuition in Husserl's Phenomenology.</i></p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition anses for at være den teoretiske handling af bevidstheden - intuitionen gør det muligt at objekter/genstande kan være til stede for os.</p> <p>Hovedfokus: Der gives en diskussion af Husserl's syn på intuition ift. dens aspekter og funktion samt intuitionens mening i en filosofisk selv-refleksion.</p> <p>Hovedpointer: Hvordan Husserls teori om intuition følger direkte efter hans <i>theory of being</i>. Intuition anses for at være det oprindelige fænomen, der fører til konceptet af sandheden selv.</p> <p>Nytteværdi: Igennem bogen analyseres det hvordan Husserls <i>theory of being</i> er en helt ny filosofisk dimension.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>26. Meyer, P. (2012) <i>Intuition.</i> München, Wilhelm Flink Verlag</p>	<p>Perspektiv på Intuition: for at indfange intuition, spørges efter definitioner og forståelsesrammer.</p> <p>Hovedfokus: overfører intuitionen til kunsten og filosofien</p> <p>Hovedpointer: Hvilken viden har vi over</p>

	<p>intuitionen, hvilke viden har vi over en viden vi oftest ikke ved vi har.</p> <p>Nytteværdi: kvalitets viden – ikke så psykologisk baseret, men med fokus på litteratur, kunst og filosofi.</p> <p>Kritik af intuition: se den kritiske side hos kunstnere – misbrug p. 433 personligheden har indflydelse på intuitionen.</p>
<p>27. Myers, D.G (2004) <i>Intuition – its powers and perils.</i> New Haven & London.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition er et instinkt der kan hjælpe os til brugbare indsigter, men den kan også have en farlig misledende effekt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tænke uden at være opmærksomme. • Social intuition. • Intuitive egenskaber og kreativitet. <p>Hovedfokus: Etablere intuitionen som et legitimt subjekt i videnskaben. Bogen er inddelt i tre hovedpunkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intuitionens magt • Intuitionens farer • Praktisk intuition. <p>Hovedpointer: Den gives videnskabelige begrundelse for subjektive og praktiske trin til hvordan vi kan blive mere intuitive intelligente.</p> <p>Nytteværdi: Prof. i psykologi forsøger at legitimere begrebet intuition ved videnskabelige argumenter.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>

<p>28. Müri, P. & Brandenberger, T (2011) <i>In die Intuition eintauchen</i>. Halle, Buchfabrik Halle</p>	<p>Perspektiv på Intuition: intuition er en psykisk funktion er anlagt i mennesket. intuitionen er quellen til selvforståelige spontane indre erkendelser – der ofts ødelægges i opvæksten</p> <p>Hovedfokus: hvordan man kan træne sin intuition</p> <p>Hovedpointer: praktiske øvelser, og interview af forsøgspersonerne – intuitionen kan vækkes,.</p> <p>Nytteværdi: interviewundersøgelse der afprøver, bogen øvelser til træning af intuitionen, men også med teoretiske og videnskabelige argumenter for en tre dimensional erkendelse</p> <p>Kritik af intuition: p. 143 – 149 kvaliteten af intuitionen har med personlig livserfaring at gøre. Når dette bringes i lyset gør det intuitionen troværdig</p>
<p>29. Raunsmied, E & Zeller, J. (2012). <i>Intuition</i>. Aalborg universitetsforlag.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Hemmeligheden bag intuition er, at vi fra tid til anden reelt kan opdage og erfare, at vi ved mere, end vi er klar over.</p> <p>Hovedfokus: Bogen bidrager med mange perspektiver på intuition og lægger op til, at det i forskningen kunne være ideelt videre at belyse: Hvordan man kan træne og udvikle den intuitive evne og i hvor høj grad intuition kan anvendes som arbejds-metode.</p> <p>Hovedpointer: Intuition bliver bl.a. i bogen undersøgt og belyst som:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Sammenhæng mellem intuitive evner og kreativitet. • Skelnen mellem en kognitiv og emotionel form for intuition. • Intuition der på den ene side betragtes som værende uforklarligt og på den anden side som en af de afgørende faktorer i forretningsmæssige beslutninger. • Fokus på forholdet mellem spontane, intuitive og gennemtænkte, rationelle beslutninger. • Intuition som en specifik erkendelsesform, hvor der er mulighed for et frugtbart samspil intuitiv og rationel tankevirksomhed. • Intuition som et <i>værktøj</i> til at bryde gennem fornuftens og rationalitetens <i>overflade</i>. <p>Nytteværdi: Bogen er et resultatet af et symposium afholdt om intuition i 2011. Bogen udgør en sammenfatning af næsten alle oplægsholdernes bidrag og præsenterer derved mange opfattelser samt forventninger til begrebet intuition. Det er meget spændende og levende læsning med alsidige perspektiver lige fra kunst og til musik.</p> <p>Kritik af intuition: ja i flere artikler</p>
30. Rizzolatti, G &	Perspektiv på Intuition: En gensidig

<p>gaglia, C. (2012). <i>pathie und neurone. Den sche Basis des fühls</i>. Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main.</p>	<p>ståelse af hinanden ved hjælp af spejlneuroner</p> <p>Hovedfokus: Empati og spejlneuroner er den biologiske basis for medfølelse.</p> <p>Hovedpointer: Spejlneuroner spiller en nøglerolle, når vi indlever os i andre mennesker – når vi indlever os i deres følelser og hensigter eller oplever medfølelse.</p> <p>Nytteværdi: God teoretisk indføring i spejlneuronerens betydning og effekt.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>
<p>31. Roeser, S. (2011) <i>Moral, Emotions and Intuitions</i>. Great Britain, CPI Antony Rowe, Chippenham and Eastbourne</p>	<p>Perspektiv på Intuition: mener der er forskellige former for intuition, fx etisk intuition, moralsk intuition. Intuition og emotioner – en ny teori om moralsk intuition – det unikke i denne nye teori er at den forener rationalitet og sentimentalisme</p> <p>Hovedfokus: moralsk og etisk intuition og dens forbindelse til det rationelle p. xii-der argumenteres for at vi er nødt til at gøre brug af vores intuitive emotioner for ayt kunne have en moralsk viden.</p> <p>Hovedpointer: hvordan ved vi hvad der er rigtigt og forkert for os? Argumenter for at kognitiv teori om emotioner og etisk intuition passer sammen. Og at vi behøver rationaliteten til at fange intuitionens irrationalitet.</p> <p>Nytteværdi: god videnskabelige og teoretisk funderet bog</p> <p>Kritik af intuition: ja p. 79 - 107 og 70</p>

<p>32. Ruelas, B & Brieno, V (editors) (2010). <i>Psychology of Intuition</i>. New York, Nova Science Publishers.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition kan i et psykologisk perspektiv ses som en intern kognitiv model, men også som et kulturelt fænomen. Ses også som et kvanta fysik system, moralsk intuition.</p> <p>Hovedfokus: 10 videnskabelig funderede artikler. En samling af videnskabelige artikler og originale forsknings resultater omkring emnet: intuitionens psykologi.</p> <p>Hovedpointer: Undersøgelser af: Er nogen mere intuitive end andre? Er det muligt at have en rationel tilgang til det metafysiske niveau af realiteten?</p> <p>Nytteværdi: God videnskabelig funderet læsning.</p> <p>Kritik af intuition: ja i flere artikler</p>
<p>33. Sanders, P.(2013) <i>Das Handbuch übersinnlicher Wahrnehmung</i>. Oberstdorf, Windpferd</p>	<p>Perspektiv på Intuition: intuitionen er en af fire medialen sanser. Intuition er en overnaturlige færdigheder der kommer som en umiddelbar viden, om fortid, nutid eller fremtid. Forestillingsevne.</p> <p>– den indre visdom er en realitet, kun få forstår at bruge den sensitivitet. – beskrivelse af hvad et intuitivt menneske er. (ikke oversensetiv)p.64</p> <p>Intuition er en medial sansning – der er tæt forbundet med det at kunne forudsige ting. Spontane Vor fornemmelser</p>

	<p>Hovedfokus: mennesket er en sjæl der har en krop.</p> <p>Hovedpointer: intuition er en indre viden der hele tiden giver informationer. Giver ideer til hvordan du kan blive bedre til at bruge din intuition.</p> <p>Nytteværdi: tager et transcendental perspektiv</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>34. Schieren, J. (2007) <i>Rationalität und Intuition in philosophischer und pädagogischer Perspektive.</i> Peter Lang internationale Verlag der Wissenschaften</p>	<p>Perspektiv på Intuition: en ubevidst intuitivt tænkning fordre også en rationel tænkning – et sammenløbende system</p> <p>Hovedfokus: rationalitet og intuition, deskriptivt at betragte fænomenet erkendelse såvel historisk som systemisk.</p> <p>Hovedpointer: den menneskelige erkendelse – rationalitet og intuition</p> <p>Nytteværdi: en spændende videnskabelig artikel række over en filosofisk forståelse af intuitionen, historisk og pædagogisk i forhold til rationalitet – plus forskning p. 95</p> <p>Kritik af intuition:nej</p>
<p>35. Schmid, Bernd u. rard, Christiane (2008) <i>Intuition und Professionalität - temische onsanalyse in tung und Therapie.</i></p>	<p>Perspektiv på Intuition: Intuition i et stemisk teoretisk perspektiv, hvilket der at intuitionen ikke ses som en viden om virkeligheden, men er en konstruktion af mange muligheder fra virkeligheden.</p>

<p>Carl-Auer, Heidelberg.</p>	<p>Det betyder, at når en komme til en kvalificeret bedømmelse af virkeligheder, så er dette afhængigt af personens kompetencer.</p> <p>Hovedfokus: Forbinder den transaktionsanalytiske metode af intuitionen i den professionelle systemiske</p> <p>Hovedpointer: Intuitionen som informant og virkeligheds finder i den systemiske terapi og samtale.</p> <p>Nytteværdi: En metodisk undersøgelse af intuitionens betydning i systemisk terapi. En lidt svær læselig bog, der bygger på Bernes aktionsanalytiske teori.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>
<p>36. Sinclair, M (ed) (2011) <i>Handbook of Intuition Research</i>. Cheltenham, Edward Elgar Publishing Limited.</p>	<p>Perspektiv på Intuition:</p> <p>Bogen præsenterer forskellige perspektiver på intuition. Med den holdning at kryds polariteter af viden kan danne en ny form for multidisciplinær videns niveau.</p> <p>Fx fænomenologisk, socialpsykologisk og quantum fysik</p> <p>Hovedfokus: bogen tager 5 forskellige perspektiver på intuition.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrebsliggøre intuition • Intuitionens funktion • Intuition i professionelt arbejde • Ikke lokaliseret intuition • Kulturel intuition <p>Bogen indeholder 21 artikler af forskellige forfattere og deres bidrag i forhold til forskning eller ny ikke rigtig afprøvede teorier.</p>

	<p>Hovedpointer: præsentere forskning der vil hjælpe til at se anderledes på intuitionen, på tværs af teorier og forskning, fx både fra individets side og samfundet.</p> <p>Nytteværdi: god videnskabelig indgangsvinkel speciel til at forske i intuition på en ny måde</p> <p>Kritik af intuition: to artikler berører dette emne. kap 10, 11 og 14</p>
<p>37. Steiner, R (2012) <i>Die zwölf Sinne des Menschen in ihrer Beziehung zu Imagination, Inspiration, Intuition.</i> Basel, Futurum</p>	<p>Perspektiv på Intuition: filosofisk perspektiv på intuition, en dybere indre forståelse på metaniveau højre kosmos.</p> <p>Hovedfokus: menneskets 12 sanser og hvordan de er forbundet med imagination, inspiration og intuition. Intuitioner viser sig for os gennem jeg-og tankesansningen, men kun i kopiform p. 19</p> <p>Hovedpointer: 7 udadrettede sanser og 5 indadrettede sanser, denne indre og ydre forarbejdning af informationer giver muligheden for at koble ydere oplevelser med indre billeder.</p> <p>Nytteværdi: god teoretisk funderet bog</p> <p>Kritik af intuition: p.19 – fejl intuition opstår når vi ikke har forladt jeg-sanserne og de er med i spillet – de sætter grænser for erkendelsen af virkeligheden og p. 27 lugtesansen og mystiske oplevelser – der forklarer det okkulte.</p>

<p>38. Stor, M. (2007) <i>Blink! Die Macht des Moments nach Malcom Gladwell – eine empirische Untersuchung. GRIN vorlag GmbH</i></p>	<p>Perspektiv på Intuition: at de fleste af vores intuitive beslutninger træffes på et lille informations grundlag</p> <p>Hovedfokus: at beslutninger oftest bliver taget intuitivt.</p> <p>Hovedpointer: vi skal forbedre vores intuitive evner og ikke have så meget fokus på den rationelle tænkning</p> <p>Nytteværdi: en videnskabelig undersøgelse, spørgeskema undersøgelse med to hypoteser 1).beslutninger beror hovedsageligt på spontanbedømmelser 2.) personlighedsegenskaber løser associationer ud, når vi lader den normale tænkeproces komme til stilstand.</p> <p>Kritik af intuition: ja p. 6-8, det tyder på at intuitionen også har brug for tid – det betyder at vi kan lære at bruge vores intuition bedre og rigtigere</p>
<p>39. Tepperwein, K. (2011) <i>Die Kraft der Intuition. München, Goldmann</i></p>	<p>Perspektiv på Intuition: ser intuition som en 6 sans, en princip alle har, men mennesket er blind for den. Intuition er som en drøm, en erkendelse der bliver interpreteret og tydeliggjort med forstanden. En guddommelig indretning. Alles is teins – der findes ingen centrum</p> <p>Hovedfokus: verden vil være så kompleks at vi ikke kommer til ret uden brug af</p>

	<p>res intuition – derfor er vi nød til at udvikle en tiltro til vores intuition – intuition er vores chance for at overleve</p> <p>Hovedpointer: intuitionen kan give os mening med livet – intuitionens kraft.</p> <p>Nytteværdi: på grænsen til en selvhjælpsbog, men tager den transcendentale synsvinkel op på en god</p> <p>Kritik af intuition: nej – det der står i vejen for vores intuition er vores ego</p>
<p>40. Vieth, A. (2004) <i>Intuition, reflexion, motivation.</i> München, Alber Symposion</p>	<p>Perspektiv på Intuition: moralsk intuition – en undersøgelse på grundlag af en etisk, systemisk og historisk filosofisk perspektiv.</p> <p>Hovedfokus: intuition, refleksion og motivation – undersøgelse af intuitionens betydning.</p> <p>Hovedpointer: en undersøgelse af intuitionen i et epistemologisk og ontologisk perspektiv – samtidig med at intuitionen evner bliver belyst – et net af forbundethed . den kollektive og den individuelle erfaring i intuitionen anvendelse og handlings opposition</p> <p>Nytteværdi: videnskabelig funderet bog</p> <p>Kritik af intuition: ja – det fordre kritisk tænkning p. 14</p>
<p>41. Weber, M. (2011) <i>Der Mensch im wicht – gesundheit neu gedacht mit Hertz, logic und Intuition.</i> Steyr,</p>	<p>Perspektiv på Intuition: ser intuitionen som en selvhelbredelseskraft. Intuitionen</p>

<p>Ennsthaler Verlag</p>	<p>er den sande maskine i enhver menneskes virken. Intuitionen skaber forbindelse mellem vores rationale bevidsthed og vores underbevidsthed.</p> <p>Hovedfokus: intuition er en erkendelse der ligger udover vores 5 sanser</p> <p>Hovedpointer: kunsten at leve rigtig</p> <p>Nytteværdi: lidt af en selv hjælpsbog, medtaget på grund at det transcendentale perspektiv ført op til i dag.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>42. Westcott, M.R. 1968. <i>Toward a Contemporary Psychology of Intuition. A historical, theoretical, and empirical inquiry.</i> New Jersey Psychological Rapport.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Tilbyder et moderne psykologisk syn på intuition.</p> <p>Hovedfokus: Der gives en operationaliserbar definition af intuition, der igennem bogen præsenteres ud fra en historisk, teoretisk og empirisk tilgang.</p> <p>Hovedpointer: Intuition er gennem historien belyst ud fra mange forskellige perspektiver og hovedformålet med bogen er at give et samlet billede og en moderne psykologisk forståelse af intuition.</p> <p>Nytteværdi: På tidspunktet hvor bogen blev udgivet, var det den første dedikeret psykologiske bog, der giver et detaljeret studie af intuition baseret på resultater fra mere end 10 års empiriske studier af børn og voksne.</p> <p>Kritik af intuition: ja</p>

<p>43. Weston, W. (1918). <i>Intuition: Its office, its Laws, its Psychology, its Triumphs and its Divinity</i>. New York. Goodyear Book Concern.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Denne bog handler om forstanden i det menneskelige sind, som mennesket kender (eller måske kender) faktiske omstændigheder, som det ellers ikke ville vide. Fakta som måske ikke være tydelig for mennesket gennem processen med fornuft eller såkaldt videnskabelig dokumentation. Denne evne kaldes intuition.</p> <p>Hovedfokus: Intuitionens natur.</p> <p>Hovedpointer: Intuitions lov, dens psykologi, dens fordele og guddommelighed.</p> <p>Nytteværdi: Spændende gammel bog der rummer begrebet intuition på mange måder.</p> <p>Kritik af intuition: nej</p>
<p>44. Zamulinski, B. (2007). <i>Evolutionary Intuitionism – A theory of the Origin and Nature of Moral Facts</i>. London, McGill-Queen’s University Press.</p>	<p>Perspektiv på Intuition: Evolutionær og moralsk syn på intuition.</p> <p>Hovedfokus: Evolutionær intuition er en teori, der giver en ny forklaring om menneskets moral.</p> <p>Hovedpointer: Argumenterer for at evolutionær intuition bør anses for at være en empirisk observerbar videnskabelig teori. Tilbyder sammenhængen mellem evolution og moralitet.</p> <p>Nytteværdi: Filosofisk indgangsvinkel der giver et normativ og meta-etisk syn på evolutionær intuition.</p>

	Kritik af intuition: nej
--	---------------------------------

Bilag 7, Kategorisering på det filosofiske perspektivs intuitionsniveauer

En Individuel (indre og ydre og mental/emotionel) intuition baseret på sansning og på summen af al ens viden og erfaring

1. **En indre** coenesthetic intuition – der giver selvindsigt og bevidsthed om ens egen krop fx jeg er sulten
2. **En ydre sansende intuition** fx ansvarlig for visuel perception
1. **En objektiv intuition** (immediate apprehension of external objects)
  - a) En intelligens intuition – rationel analytisk reflekterende
  - b) hvis opgave er at skabe fasthed og handling – vejviser
  - c) der relaterer til at give mening i sprog/ord
2. **Subjektiv intuition** (immediate apprehension of the self og andre)
  - a) En emotionel intuition baseret på indlevelse og empati
  - b) En livs meningsgivende intuition – ”common sense”
  - c) Egne følelser og humør
3. **Organisk intuition/intellektuel** – når alle intuitionsformer opstår på same tid.
  - a) En kreativ (ultimativ skønhed) skabende intuition
  - b) En ekspertintuition, baseret på viden, indsigt og erfaring

Metafysisk intuition – en uendelig bevidsthed, involverer hele kroppen – al viden

- b) En ultimativ ”ren” erkendelse af viden og indsigt i virkeligheden, der ligger over den fornuftprægede tænkning – der forbinder alt – metafysisk proces – en form for overbevidsthed.
- c) konkret kvalitet af totalitet

Global intuition – der er gældende for alle mennesker

1. En etisk moralsk intuition – en bevidsthed om værdier
2. En evolutionær heuristisk intuition – af instinktmæssig natur og urbilleder

Bilag 8. Interviewguide

Intuition ud fra den interviewedes perspektiv

1. Kan du give en definition på ordet intuition?
2. Hvad ved du om intuition?
3. Er der nogen specielle situationer hvor du gør brug af din intuitive spontane evne?
4. Kan du stole på din intuition? Hvorfor/hvorfor ikke?

Intuition på et metaplan

5. Tror du at alle mennesker har en intuitiv evne? Nogen måske mere end andre?
6. Har du en fornemmelse af hvor denne evne er lokaliseret i mennesket?
7. Er der en forskel på intuitive fornemmelser, følelser eller rationel tænkning?

Bilag 9, 1. Interview

Linje	Interview med deltager 1 - kunstmaler
1	Interviewer: du har sagt at du gerne vil være med i en undersøgelse omkring intuition
2	og dens betydning for os mennesker. Jeg er super glad for at du har sagt ja, da du
3	jo er kunstmaler og arbejder meget med intuitionen som du selv siger.
4	Deltager 1: ja
5	Interviewer: jeg har derfor et par spørgsmål til dig og det første spørgsmål jeg
6	egentligt gerne vil stille dig er, kan du give mig en definition på hvad intuition er?
7	Deltager 1: ja – ja nu har vi jo lige siddet og først tænker jeg lidt på kvindelig
8	intuition og nu ja... så tænker jeg jo nok gammeldags og vil jeg sige det med
9	mavefornemmelsen. Men det kan godt ske at jeg skal have revurderet den og sige det
10	er måske også noget andet
11	Interviewer: ja.

12	Deltager 1: intuition er jo..... Det vil sige jeg har en fornemmelse af et eller andet
13	... det er sådan noget med ... noget med at kroppen fortæller at enten er den gal eller
14	også er den helt korrekt altså fornemmelsen
15	Interviewer: okay
16	Deltager 1: intuition det er for mig en fornemmelse i kroppen om at sådan skal det
17	være ..... eller ikke være.. man kan sige altså vi laver den her handel og så siger intu-
18	itionen, nå ham der.. ham gider ikke, jeg kan se på ham at han er en svindler eller der
19	kommer en hvor jeg kan fornemme at det her er et menneske der virkelig vil noget.
20	Så siger min intuition mig at .... m..m. hvad jeg skal .... Jeg kan fx altid se på folk
21	når de kommer ind for at se på billeder om de vil købe eller ikke vil købe – det må jo
22	egentlig også være en form for intuition – altså man mærker det med det samme. Det
23	kan være en der kommer bare og snakker ... og har ikke købt noget når han går ud –
24	jeg kan mærke det på en der virkelig vil have et billede.
25	Interviewer: ja
26	Deltager 1: jeg kan mærke det på de to forskellige mennesker... i situationen fordi –
27	den ene går bare igen.....eller han hiver sin mobil op og fortæller at han selv maler
28	... det syntes jeg er intuition for mig.
29	Interviewer: ja
30	Deltager 1: fornemmelsen af mennesker og situationen .....
31	Interviewer: mm .. hvis jeg sammenfatter, så mener du intuition er fornemmelsen af
32	mennesker og situationer.... Og det vil være din definition på hvad intuition er.
33	Deltager 1: ja .... Det er underligt jeg er aldrig blevet spurgt om dette før ... m..m
34	og har derfor aldrig tænkt sådan over det før – for det er jo bare noget der er.... Det
35	er noget man har haft altid, uden at have tænkt over hvad det er
36	Interviewer: spændende, sådan er der sikker mange der har det – er tror du ikke
37	Deltager 1: ha ha .. jo – der er mange der har den fornemmelse
38	Interviewer: ja...hvis jeg nu spørger dig anderledes, hvad ved du om intuition? – vi
39	har været lidt inde på det nu. Før spurgte jeg direkte om hvad det var og nu fx om
40	hvad det indeholder eller bare hvad du ved om det?
41	Deltager 1: øm ... ja nå .... Ja egentlig ingenting – jeg har aldrig nogen sinde læst
42	om det eller..... det er lige som jeg nævnte før.. jeg har aldrig tænkt over det før, fx
43	jeg går heller ikke og tænker på at jeg trækker vejret – det gør jeg jo bare.... Det sker
44	bare... det tænker jeg heller ikke over – det er bare. Når man skal sætte ord på siger

45	man bare det er intuition, men det er ikke noget jeg siger til mig selv – det er bare
46	noget min krop og hjerne gør automatisk.
47	Interviewer: mm ja... så du føler ikke at du ved noget om det?
48	Deltager 1: nej --- fordi det er en del af at være menneske at have en intuition ...
49	ligesom man har en hukommelse eller man har noget andet – sådan fornemmer jeg
50	det.
51	Interviewer: det jeg hører du siger er egentligt at intuitionen er eksistentiel for men-
52	nesket er det rigtigt forstået?
53	Deltager 1: ja vi skal have den – det tror jeg på, det er simpelthen en del af det at
54	overleve .... Fordi det har jo også noget at gøre med at tage en beslutning – skal jeg
55	gå til højre eller venstre.. intuitionen siger mig, at derover skal jeg ikke gå for der er
56	simpelthen ingen fx rækkeværk .....det er så her også logikken kommer ind, men så
57	kan jeg jo sige ... jeg tror jeg går over i den anden side --- intuitionen kan sige dig
58	at det er bedre at gå der uden at tænke logisk --- for intuitionen er jo bare noget der
59	kommer spontant – noget man tænker dybere over uden at vide det!!
60	Interviewer: nej ...
61	Deltager 1: det er igen mavefornemmelsen som vi jo har snakket om .... Den kan jo
62	sige mig hvilken vej jeg skal gå
63	Interviewer: ja!!!! ... så du siger at intuitionen kommer spontant
64	Deltager 1: ja, det mener jeg
65	Interviewer: ja – uden du egentligt har tænkt logisk over det?
66	Deltager 1: ja lige præcist – jeg har aldrig tænkt over det før du nu begynder at
67	spørge mig
68	Interviewer: nej ?? okay – spændende!! Hm hm... hvad så i forhold til dit arbejde,
69	erkender du noget intuitivt her for eksempel?
70	Deltager 1: ja det er spændende – når jeg starter op på et maleri ved jeg aldrig –
71	overhovedet ikke - hvad det ender med, ... Jeg har slet ingen ide om hvad det skal
72	ende op i ... og jeg kan fornemme når et billede er færdig, jeg kan fornemme når der
73	lige skal en streg mere på. Det kan godt være det har noget med balancen i øjet at
74	gøre, men det har også noget at gøre med ens fornemmelser hvis du klasker mere på
75	det billede så kæntre det ... så bliver det for meget udtryksfuldt eller for lidt
76	fuldt ..... det er igen det med fornemmelsen ..... man kan mærke hvornår det er
77	dig. – det er lidt svært at forklarer.... Det er jo for fanden jo også en form for intui-

78	tion – men jeg har ingen ide om - so what so ever – når jeg går i gang det kommer
79	bare .....
80	Interviewer: ingen ting ?
81	Deltager 1: nej – jeg laver baggrunden og den er lidt forskellige om den er grå eller
82	hvid....eller man kan se noget af det der kollage der ligger under. .. den kommer
83	måske lidt frem. Dette kan måske godt bestemme lidt udgangen – men så maler jeg
84	bare af sted – frem og tilbage, som du kan se er meget af det jo bare nogle streger og
85	kruseduller..... så kommer der bare en balance i gang...
86	Interviewer: ja, er det så fornemmelsen der igen kommer i spil?
87	Deltager 1: ja....jeg kan også mærke det fysisk hvis der ikke er nogen balance – så
88	får jeg sådan en trykken i hovedet – det er noget jeg kan mærke....
89	Interviewer: ja.... Det kan du mærke !! sådan nonverbalt?
90	Deltager 1: ja – uden det gør ondt --- ja, men det er noget der foregår her oppe i
91	knolden....
92	Interviewer: ja okay ---- spændende , så du siger eller du må jo egentligt hente en
93	viden et eller andet sted?
94	Deltager 1: ja..... jeg er jo for eksempel en anden type maler end en landskabsmaler,
95	men han har vel også en fornemmelse af når han har malet den sidste måge på det
96	billede.... Men som abstrakt maler ekspressionist...så er det jo – det foregår inden-
97	dørs uden nogen form for model ....ingen ting.. det hele springer ud af knolden på
98	mig.
99	Interviewer: ja, kan du tænke dig fra hvad det udspringer fra i knolden?
100	Deltager 1: jeg er selvfølgelig blevet påvirket af ting omkring mig....og af andre
101	kunstnere også, det ... det .. er sku rigtig svært at – jeg kan ikke helt forklarer hvad
102	det er der foregår... betragteren har jo også en fornemmelse fx hvis den er god køber
103	han billedet.
104	Interviewer: ja – det du siger er egentligt at – dine kunder eller dem der køber dine
105	billeder også ser intuitivt på dine billeder – de fornemmer noget i billederne!!
106	Deltager 1: ja det tror jeg .. for jeg har jo haft kunder der kommer ind af døren og
107	med det samme kan sige det billede tager jeg.... Xx han gik lige hen og sagde det vil
108	jeg have... med det samme ved de i maven hvad de vil – billedet appellerede til ham
109	spontant til ham da han kom ind. Det må være en form for intuition.
110	Interviewer: ja, spændende.... Så er der sådan noget med i hvilke specielle situatio-

111	ner du bruger din intuition, men det har vi egentlig være inden omkring. Du brugte
112	den både når kunderne kom ind af døren, når du malede dine billeder, men også dine
113	kunders bedømmelse af dine billeder. Så nu vil jeg gerne spørge om du altid kan
114	stole på din intuition?
115	Deltager 1: ja .... Nej hold nu kæft ... jeg har aldrig så mange gange i mit liv gjort
116	fejl tror jeg .... Jeg tror det er forbi, hvis man går og tror det er intuition. Det her har
117	jeg heller aldrig tænkt over før .... Hvis jeg nu begyndte altså sådan rigtigt .... Jeg
118	har det nogle gange sådan at jeg har en ide med et maleri og at jeg skal gøre sådan og
119	sådan ... og så går jeg i gang og det går aldrig godt ... det bliver aldrig som jeg har
120	lyst til – jeg skal gerne lade tilfældighederne råde – min intuition, men man har jo
121	også kvajet sig med mennesker og man tror kunne stole på nogen og det viser sig
122	bare ikke at være rigtigt... det kunne du bare ikke her. Man kan ikke rigtig regne
123	med den det tror jeg ikke på.
124	Interviewer: nej .. tror du man kunne finde ud af hvorfor man ikke altid kan tro på
125	den?
126	Deltager 1: ja..... jammen det tror jeg måske er fordi, at man i virkeligheden slet
127	ikke lader den råde ..... men man tror man lader den råde og så tænker man og gør i
128	stedet for tingene logisk, omkring – der hvor man nu skulle have sin intuition til at
129	virke og fortælle en... hvis vi nu begynder at vade i og tænker for logisk så går det
130	galt tror jeg. Man skal lade kroppen og hjernen fornemme inden man begynder at
131	spekulere for dybt på det....
132	Interviewer: ja ... man skal ikke begynde at kontrollere den ?
133	Deltager 1: ja – det er jo oftest det der går galt – når man vil styrer tingene for meget
134	... jeg elsker spontanitet....hvis man begynder at tænke over at være spontan, kan du
135	godt glemme det
136	Interviewer: ja, nu nævnte du det med andre mennesker hvor det er gået galt, du
137	havde troet at du kunne stole på en.... Og hvad tror du der er gået galt der?
138	Deltager 1: der har jeg jo ... m.. aflæst mennesket .. fordi fx mennesket var klædt på
139	eller jeg syntes at de var gode eller jeg godt kunne lide noget ....de havde måske en
140	god udstråling – men i virkeligheden var de slet ikke til at stole på. Det var ikke
141	fordi de var psykopater, men sådan nogle mennesker findes jo.... De snakker bare og
142	det kan man godt lade sig besnærer af og så finder man egentlig ud af at ham der
143	sidder helt roligt over i højre hjørne måske i stedet for var ham man kunne stole på...

144	en meget mere reel type .. Altså der er sådan noget man ... hvor man lader sig styre
145	af sine øh .. øh...sine fordomme.
146	Interviewer: okay ....
147	Deltager 1: det var måske lidt bedre hvis man satte sig ned og tog lidt tid til at
148	bedømme de to mennesker.. ham der overe ser måske ud som og lyder som en
149	bondeknold, men han er måske reel nok. .. ved den måde han opfører sig overfor
150	andre mennesker på... og ikke en karl smart --- der fortæller han kan og han vil...
151	dem kan man godt have en tilbøjelighed til at forblænde sig på.
152	Interviewer: ja, er det så intuition der hjælper dig her? Eller er det noget andet?
153	Deltager 1: nej det er fordi jeg lader mine fordomme styre mig.... Den der udstråler
154	at han har styr på tingene ... tiltaler mine bedømmelser.... Og egentligt forholder
155	det sig omvendt ... det her har gjort at jeg gennem et langt liv er blevet, meget mere
156	opmærksom på hvordan jeg bedømmer andre mennesker ... og at være mindre
157	fordomsfuld... når man er ung falder man nemmere i... det er jo et liv med ned og
158	opture man lærer af dem gennem erfaring ... jeg kan meget bedre nu finde ud af om
159	jeg står overfor et kvejhovede
160	Interviewer: ja,
161	Deltager 1: ja. Mm ja som forsøger at snyde mig til et eller andet.....
162	Interviewer: ja... hvordan gør du så det?
163	Deltager 1: det kan jeg sku bare fornemme.... Jeg tror det har noget at gøre med
164	livserfaringen.
165	Interviewer: ja.... Giver du det lidt mere tid nu .. til bedømmelsen eller?
166	Deltager 1: jeg trækker på min erfaring ... jeg kan gennem ganske få sætninger få
167	en fornemmelse af hvem de er ... ham der gider jeg ikke at have noget at gøre med
168	...fordi han/de vil bare have mig med til et eller andet.... Det har vel også noget at
169	gøre med de mennesker man har haft noget at gøre med gennem livet... menneske-
170	kendskab
171	Interviewer: ja, ok.... Vil det sige at hver gang du møder et andet menneske er der
172	også en nonkommunikation mellem jer?
173	Deltager 1: ja hvis jeg skal forholde mig til dem bruger jeg min intuition..... Der
174	skal sku ikke mange ord til at jeg kan fornemme dem.
175	Interviewer: ja , super alle tiders, du sagde tidligere at intuitionen faktisk var ek-
176	sistien .. at den er vi nødt til at ha

177	Deltager 1: ja det tror jeg på..
178	Interviewer: Er der så nogle mennesker der er mere intuitive end andre?
179	Deltager 1: det tror jeg på – fordi, det tror jeg på ...der er jo også naive mennesker,
180	dybt naive mennesker...de er jo nemme at manipulere med, så deres intuition er jo
181	ikke særlig god. I hvert fald ikke deres intuition overfor øø.... overfor andre
182	mennesker , det er måske i det hele taget der man bruger intuitionen mest – i
183	relationen til andre mennesker.. det er i virkeligheden hvordan skal jeg forholde mig
184	til dette menneske. .. de naive bliver jo så røvrendt tit... man er nød til at være lidt
185	afmålede... man skal heller ikke være mistænkelig med det samme bare lige give
186	det lidt tid. 30 år i teaterverden giver en god balast her – der møder man virkelig
187	mange røvhuller m-.m.... der egentlig bare vil bruge dig, ... så det du fornemmer
188	spontant bør måske lige overvejes en lille tid... men der går ikke lang tid.. man lærer
189	at fornemme. ... men den kan stadigvæk godt spille dig et pus.
190	Interviewer: kan du sige hvorfor?
191	Deltager 1: jeg tror ikke at jeg kan ... nogensinde lærer at læse et andet menneske
192	100 % .. der er vi nødt til at tro på vores intuition .. der er altid en karl smart et eller
193	andet sted... fx hvis man sidder og får et par øl på en bar .... Så bliver man lidt mere
194	åbensindet og ens intuition bliver sikkert også lidt svækket, (hvis jeg har drukket
195	kan jeg i hvert fald ikke male eller hvis jeg har prøvet at tage noget).... Næste dag
196	mærker du at det hele ikke havde noget på sig.
197	Interviewer: nu du siger den er en vigtig del af os..
198	Deltager 1: ja.. den er lige så vigtig som at trække vejret.
199	Interviewer: men hvor tror du så den er lokaliseret i mennesket?
200	Deltager 1: ja det er svært at sige.. men .. jeg tror ikke det der med
201	sen... for det foregår jo her oppe i hjernen. .. det foregår i hjernen alt foregår der ..
202	det kan godt være det giver et sus i hele kroppen men funktionen er mest i hjernen.
203	Fx er jeg sikker på at når vi bliver forelsket også har noget at gøre med intuitionen
204	.... Men jeg ved det egentligt ikke...her bliver der jo frigivet nogle forskellige stoffer
205	.. så om intuition også frigiver nogle stoffer ved jeg ikke, men det kunne godt
206	kes. .... så den sidder i hovedet men kan godt give udslag i nogle fornemmelser i
207	ven. .... Når man er hjernedød er man jo død, men hvis man er lammet i fra hovedet
208	og ned ... eller sidder i en kørestol... får sondemad fordi maven ikke virker, de har
209	ø... jo stadigvæk en intuition... tror jeg .. sådan nogle mennesker kommunikere bare

210	ja – de har jo forskellige hjælpemidler og må måske være endnu mere intuitive. Det
211	er hjernen der bestemmer og det er også der den må sidde hvis der er noget der
212	der intuition i hjernen... den har vel også noget at gøre med retfærdigheds fornem-
213	melser og sådan noget... nu begynder jeg jo at filosofere over det...
214	Interviewer: ja, en ny indsigt og rigtigt spændende... for du siger så .. det kunne
215	også være en fornemmelse for det og det osv... kunne du så også forestille dig at
216	den havde nogle forskellige inveauer ? Eller at den arbejder på forskellige områder
217	eller måder? Eller har den flere evner? Du snakker jo både om det er noget om for-
218	nemmelsen af andre mennesker, men også om det er noget med at mærke hvad der
219	rigtigt og forkert.. det er også fornemmelsen af.....
220	Deltager 1: ja det er sku rigtigt --- intuition er jo mange ting... altså men min intui-
221	tion er .. bruger jeg så nok når jeg skal tage nogle beslutninger ... m. tror jeg... hvis
222	jeg ikke har tid til at tænke logisk hver gang ... nu er jeg sådan en type der gerne er
223	spontan...så der har jeg ofte brug for min intuition og jeg tror man bliver bedre jo
224	ældre man bliver, fordi livet giver dig en masse erfaringer og viden ... og det tror jeg
225	du koder ind i den der chip der hedder intuition ..hm.. og så sker det automatisk
226	Interviewer: ja
227	Deltager 1: så skal man ikke tænke over det hver gang .... Så siger jeg bare det
228	snupper jeg .. nogen gange kan jeg fornemme at jeg vinder i lotto... nogen morgner
229	når jeg slår øjenene op ved jeg at jeg i dag for en mail at jeg har vundet 43 kr i lotto,
230	og ganske rigtigt ..... hvad det er ved jeg ikke, men jeg har gjort det rigtig mange
231	gange... så er det som om jeg kan fornemme at jeg har et speciel held i dag. – altså
232	det er lidt syret men det kan jeg....
233	Interviewer: mmm ..... spændende det er vel også en form for intuition eller?
234	Deltager 1: jo – det er da en fornemmelse, måske eller en indre beregning jeg ved
235	det ikke ....helt.
236	Interviewer: ja, mit sidste spørgsmål er hvordan ser du intuitionen i forhold til det
237	med følelser og rationel tænkning? Kunne de have noget med hinanden at gøre?
238	Deltager 1: intuitionen ville være god i forhold til følelserne, fordi..... det er netop
239	det jeg snakkede om med at ... det at man lader sig besnære af en eller anden stod-
240	der .... Følelserne siger det er en fed fyr ham her... ham køber jeg den motorcykel af
241	...her kan intuitionen redde en ved at sige jeg fornemmer der er noget der larmer,
242	her lader jeg mig lede af min intuition. Men det sker også overfor malerierne – to

243	billeder der er næsten ens, men det ene er intuitivt mere rigtigt end det andet.... Men
244	det ene kalder måske også på andre følelser end det andet, eller man bare syntes det
245	ser godt ud.
246	Interviewer: så du mener at intuition og følelser kan samarbejde på forskellige må-
247	der?
248	Deltager 1: ja – helt sikkert
249	Interviewer: ja , kan den da også arbejde sammen med den rationelle tænkning?
250	Deltager 1: det var det jeg sagde før ... det tror jeg ikke ...for intuitionen er en
251	meget spontan ting og .... Når vi tænker rationelt begynder vi at tænke logisk,
252	skematisk og i kurver og hvor mange procent osv..... men måske kan man også have
253	en fornemmelse for statistikker – men måske er det noget andet..på en eller anden
254	Interviewer: ja , super...rigtig rigtig mange tak fordi du ville være med
	Deltager 1: selv tak

Bilag 10, 2. Interview

Linje	Interview med deltager 2 bankdirektør & deltager 3 senior procesmanager.
1	Interviewer: Som I ved undersøger jeg intuitionen og dens betydning for den
2	menneskelige erkendelse. Derfor er jeg glad for at I har sagt ja - vil være med i
3	undersøgelsen. Jeg har derfor et par spørgsmål til jer og det første spørgsmål jeg
4	gerne vil stille jer om er, kan I give mig en definition på hvad intuition er? Hvad det
5	helt præcist er?
6	Deltager 2: ja jeg tror det er en slags mavefornemmelse man får en hel masse
7	indtryk, og så har man en mavefornemmelse øm... der peger i en eller anden retning
8	.. jeg tror det er en blanding af mange ting, det kan være fakts, det kan være nogle
9	erfaringer, det kan være øm.. øm .. som gør at man tror at noget peger i en bestem
10	retning. Så intuition er en mavefornemmelse.
11	Interviewer: ja, hvad du xxx er definition så på intuition?
12	Deltager 3: jamen jeg er jo faktisk enig.. øm.. men jeg tror også der er noget med
13	erfaringer og at det er nogle facts som man kan .... Derudover tror jeg også det har

14	noget at gøre med den situation man står i, de indtryk man får her og mmmm.... Den
15	umiddelbare fornemmelse for den situation man står øm .. krydderet øm.. den for-
16	nemmelse man har for hvad der er rigtigt.
17	Interviewer: så hvis jeg trækker det sammen det du xxx siger, så er det en fornem-
18	melse og det du xx sagde før var at det er en mavefornemmelse eller var det bare en
19	følelse i maven?
20	Deltager 2: nej det er sådan lidt mere i overført betydning... tror jeg.. måske den
21	måde man filtrerer erfaringer på....impulser og informationer
22	Interviewer: siger du herved at intuition er en filtrering af erfaringer og informatio-
23	ner og mange ting sammen?
24	Deltager 2: ja det tror jeg faktisk – en filtrering af viden, erfaringer og informationer
25	øm.... Facts og andre indtryk måske, så bliver det ens holdning et helhedsindtryk.
26	Interviewer: okay .....så nu vil jeg gerne spørge, hvad ved I om intuition?
27	Deltager 2: jeg ved sindssygt meget om intuition og ....øm ..men øm .. det er måske
28	ikke min direkte min egen intuition jeg så tænker på, men det jeg .... Det er øh...
29	den er .. rigtig rigtig forskellige fra person til person, grunden til det er ... at jeg på
30	mit arbejde har nogle mennesker som er ... de er handlere de handler med
31	obligationer og de er <i>fantastisk</i> dygtige til at fornemme – der er ikke nogen af dem
32	der er ekstrem højt uddannede.. de er på sin vis økonomisk autodidakte de får tonsvis
33	af informationer hver dag. ..øm.. og på baggrund af det – kan de danne en eller anden
34	holdning til hvordan de tror marked vil udvikle sig – og det er .. det er .. rigtigt meget
35	intuition og deres intuition gør at de ofte har en helt anden holdning end andre – de
36	ser noget de mennesker der ikke bruger deres intuition ikke ser. Deres filter eller
37	intuition er på en eller anden måde bedre end andres eller den gør at de er bedre til at
38	navigere i informationsmængden.
39	Interviewer: men hvis det nu handler om dig selv?
40	Deltager 2: jamen hvad ved jeg om min intuition? .. øh der er selvfølgelig... er det
41	også noget at gøre med min erfaring og handlingen af hard facts og så omsætter man
42	det til en eller anden form for handling .. øm .. og tro, indtryk eller holdning.
43	Interviewer: ja okay spændende, fint og xxx hvad siger du?
44	Deltager 3: jamen øh... det jeg ved om intuition er sådan ....på et konkret plan er
45	det noget man tror folk har en fornemmelse for og den måde jeg har en opfattelse af
46	intuitionen er... på – den adskiller sig fra xx holdning, kan jeg hører nu hvor vi

47	snakker om intuition .... Jeg ser intuitionen som noget meget mere fremadrettet, det
48	er noget med at man har en fornemmelse for hvad der kommer til at ske i fx fremti-
49	den – når man planlægger eller mærker hvad der sker i det rum man er.
50	Deltager 2: det mener jeg også....
51	Deltager 3: ja men det behøver ikke så meget at være på baggrund af en eller anden
52	form for information der ligger bag ... men fordi man på en eller anden måde
53	forudser.. øh .. hvad der kommer til at ske. Det er måske lidt det xx siger, men jeg
54	tror det oftest også sker lige nu i den situation man står i – der gør at man kan
55	<i>handler nu</i> , mere end den bygger på at se mønstre i en masse informationer der
56	~~Deltager 2:~~ jeg bare sige .. at de informationer .. der mener jeg at vi alle hele tiden
57	samlere informationer på vores vej – deres intuition samler bare alt viden til et må-
58	ske... de har en intuition der er på arbejde hele tiden og gør brug af al information
59	der foregår hele tiden – bruger alle de indtryk de får.
60	Deltager 3: sådan ser jeg det også ... man får nogle indtryk, man ved noget, man ser
61	eller hører noget ...men en stor del er også at man tror på noget – at man er aktiv ..
62	på baggrund af man ser og hører og er opmærksom på hvorfor man har dannet de
63	holdninger man har. Man har jo først en intuition hvis man ligesom --- ved ligesom
64	om noget her er rigtigt – det ved man først hvis man har taget stilling på baggrund af
65	et eller andet... for mig handler det meget om at tage stilling til om det er det
66	rigtige.... Man kan godt have en masse information, men intuitionen handler om at
67	tage stilling.
68	Interviewer: hvis jeg samler lidt sammen – mener du at du fornemmer noget eller en
69	masse ting og så tager du intuitivt stilling til situationen er det rigtigt?= 70 Deltager 3: ja...
71	Interviewer: og du xx, var der en forskel til hvordan du ser det?
72	Deltager 2: ja – nej ... jeg sad lige og tænkte på mine super medarbejdere der har en
73	fantastisk intuition og jeg tror forskellen er at det er i nogle bestemte sager at de gør
74	brug af deres intuition og ikke i alle situationer.... Så der findes måske sådan en ar-
75	bejdsmæssig intuition og sådan en ....øh almindelig intuition?
76	Interviewer: spændende spændende, det næste spørgsmål er: vi har været lidt inde
77	på det, men erkender I noget intuitivt?
78	Deltager 2: øh.... Øh .. nu sidder jeg og tænker på om ... jeg kan umiddelbart ikke
79	finde et eksempel .... Men det er jeg ret sikker på at jeg gør....mmmm

80	Interviewer: vil du tænke lidt over det? Måske over hvilke specielle situationer du
81	gør det i.
82	Deltager 2: ja...
83	Interviewer: xxx hvad mener du?
84	Deltager 3: det er der slet ingen tvivl om ellers kunne jeg slet ikke fungere eller
85	agere i mit job – fordi her skal jeg kunne reagere rigtigt rigtigt hurtigt og nogle gange
86	på det man måske kunne..... udfra det man måske ikke vil kalde et solidt
87	beslutningsgrundlag, men der skal træffes en beslutning .. og de beslutninger træffer
88	jeg uden at blinke fordi jeg ved det er den rigtige beslutning, men den kan jo
89	selvfølgelig altid ændres hvis der opstår noget nyt eller der kommer der noget til ...
90	jeg tvivler slet ikke på at jeg arbejder rigtigt meget med min intuition og opfatter
91	tingene intuitivt ellers kunne jeg ikke fornemme eller bedømme situationen rigtigt...
92	og jeg ville slet ikke kunne agere der hvor jeg er.
93	Interviewer: hvorfor kunne du da ikke agere?
94	Deltager 3: fordi så kunne jeg ikke handle og jeg ville blive lammet hvis jeg ikke
95	havde intuition nok – da jeg er stærk afhængig af at kunne fornemme situationen og
96	beslutningens konsekvens i fremtidens udvikling ... således gør den at jeg er handle-
97	kraftig – selvom mit beslutningsgrundlag måske ikke er i orden, men også at jeg kan
98	fornemme hvis der skal skiftes retning –så det kan ske hurtigt.
99	Interviewer: ja ....er du kommet i tanke om noget xx
100	Deltager 2: jo .. det kan man godt sige... fordi det jeg sidder og tænker på er at jeg
101	ofte intuitivt føler om noget er rigtigt eller ikke ... det kan være på resultater eller
102	handlinger ... så jeg vil tro at vi bruger vores intuition hele tiden.... Fx i samlingen
103	af viden.
104	Interviewer: kan intuitionen også give dig ny viden eller samler den viden?
105	Deltager 2: ja den kan give ny viden, ved at du for eksempel ved hvad du beslutter i
106	en situation.
107	Interviewer: det næste spørgsmål er nu om vi altid kan stole på vores intuition?
108	Deltager 2: næ...
109	Deltager 3: NEJ ... men i langt de fleste tilfælde – så kan man, men det handler om
110	at man ikke skal være lukket øm ... det der sker – fx på mit arbejde – der er jeg jo
111	ikke alt vidende så en gang imellem kan der være nogen som har en viden som jeg
112	ikke har og derfor bør man altid være opsøgende for ny viden .. og min intuition den

113	bruger jeg til at reflektere den nye viden om det er noget jeg kan bruge,. Og så
114	fer jeg måske igen en ny beslutning.... øh m. .. altså hvis man bliver fastlåst i en
115	overbevisning så går det oftest galt – man må hele tiden kunne bevæge sig ud i nye
116	meninger – og det er virkelig en af de helt store fælder folk falder i at de ikke hele
117	tiden udvikler – men bliver fastlåst i deres overbevisning og ikke intuitivt mærker at
118	det er tid til forandring ... for der er heller ingen der har ret 100 % man kan altid få
119	mere viden på et område – man må hele tiden kunne reflektere over den nye tilførte
120	viden og således også hele tiden intuitivt fornemme hvor det går hen ad – ellers kan
121	man ikke stole på den.
122	Interviewer: hvis jeg trækker lidt sammen på det du sagde, mener du at intuitionen
123	gør dig handlekraftig og det vil sige at den måde du agere på er hele tiden at være
124	intuitivt tilstede og reflektivt, ellers virker den ikke.
125	Deltager 3: ja – selvfølgelig er det ikke helt så nemt, for dette er måske kortsigtede
126	beslutninger, hvor flere langsigtede beslutninger er nød til at lægge fast – da det er
127	der målet er, men når jeg ved hvor vi skal hen, må jeg fornemme intuitivt hvordan vi
128	kommer derhen .... Og hvordan jeg bedst kan planlægge ..
129	Interviewer: hvordan ved du det?
130	Deltager 3: det er fordi .. jeg har målet visualiseret inde i mig, jeg ved hvor jeg skal
131	hen.
132	Interviewer: er det også intuition?
133	Deltager 3: nej den ser jeg mere som måden at takle hverdagen på i form af
134	handlekraft og beslutninger og agere ... intuition er ikke et slutmål. Slutmålet er en
135	ide om at man skal ende et eller andet sted, men det er ikke intuition. Intuitionen kan
136	fortælle hvilken retning man skal – hvad der er den gode vej, men den sætter ikke det
137	endelige mål. Intuitionen fortæller hvordan den bedste vej til at nå målet er..... og
138	hvordan er det lige man får alle med på denne rejse – hvordan håndteres
139	medarbejderne bedst i processen osv. .. og i dagligdagens udfordringer opstår mange
140	små eller større skyer der nogen gange kan begynde at se sorte ud – så kan man lige
141	fornemme hvordan udviklingen kan drejes igen til det positive – men du må være
142	opmærksom på signaler og være fleksibel.
143	Interviewer: så du fornemmer, situationen, menneskerne omkring dig og hvad der
144	skal/kan ske i processen.
145	Deltager 3: ja at fornemme hvad der sker omkring mig og hvordan kan jeg bruge og

146	udvikle dette bedst mulig – men målet er ikke det samme som intuition.
147	Interviewer: fint .. godt.... Har du xx noget at sige til dette?
148	Deltager 2: hvordan var spørgsmålet?
149	Interviewer: kan du stole på din intuition?
150	Deltager 2: nej det er jeg helt sikker på at det kan jeg ikke... jo jeg stoler jo på den
151	men den kan godt vise sig at have fejl. jeg tænkte faktisk på da xxx snakkede øh...
152	m.... næsten at der må være en kortsigtet og en langsigtet intuition – hvor jeg tænker
153	den kortsigtede er beslutninger der hurtig lige skal laves her og nu og de imod de
154	langsigtede der kan du godt .... Hvis du skal arbejde langsigtet - med test og
155	analyser på plads - så kan du godt have en langsigtet fornemmelse eller indsigt om
156	der er noget andet end det analysen siger der er rigtig – hvad er det så præcist det du
157	vælger – det må være intuition.
158	Deltager 3: jeg er faktisk ikke helt enig – nå jeg tænker langsigtet tænker jeg kun
159	rationelt – jeg tænker så på facts og opvejer dem – jeg bruger mere intuitionen i
160	handlinger det at agere her og nu.
161	Interviewer: må jeg lige spørge igen? Hvordan kan man da tro på intuitionen? Hvad
162	er det der går galt, når den ikke virker? I snakker igen om hvordan den virker og ikke
163	om hvorfor den ikke virker – hvorfor er den af og til irrationel?
164	Deltager 3: ja jeg tænker ...m m m ... jeg tror der også er følelser
165	indblandet..følelser er ikke rationelle, man kan godt fornemme en masse ting og
166	agere, men hvis man bliver følelsesladet kan man ikke fornemme objektivt også i
167	privat livet. Når der sættes følelser med i spillet og de er ikke rationelle – jeg tror
168	faktisk man kan hælde både til den ene og den anden side. Og hvis man har for
169	meget af den ene aspekt med er ens intuition ikke valid og det gør at den fejler, plus
170	...m. ..øh som jeg ser det ..jo så er intuition lige som en temperaturmåling på
171	hvordan verdensbilledet ser ud og hvordan man bedst kan komme igennem det. Hvis
172	billedet ændre sig igen – det gør det jo hele tiden, det er en bølgevirkning, så skal
173	man igen tage den nye viden med i billedet og fornemme på ny. Hvis du ikke er med
174	hele tiden her, til den nyeste viden duer intuitionen heller ikke. Og hvis du så også er
175	blevet påvirket følelsesmæssigt i en eller anden retning så virker intuitionen heller
176	ikke for så ser du kun hvad du vil se.
177	Interviewer: xx hvornår er det at din intuition ikke virker?
178	Deltager 2: ja – jamen det er vel ... øh... den tager vel bare fejl.. altså med den

179	den der var filtreret troede jeg det var den rigtige vej ...men det viste sig at vi skulle
180	have været lidt mere til højre. Men hvad der præcist gør det – det tror jeg faktisk ikke
181	man kan sige .. fordi hvis man altid kunne sige det – så kunne jeg jo altid tro på min
182	intuition og så ville jeg altid gøre det er er rigtigt.... For det ville eddermanne være
183	dejligt -Så ville jeg ikke sidde her men på en sydlandsk ø i et fedt hus og nyder havet
184	palmerne og resten af livet.
185	Interviewer: det jeg hører I siger er at, xxx siger at det er følelserne der kommer i
186	spil og når du ikke forbliver fleksibel
187	Deltager 3: ja jeg kan se det på mine medarbejdere, når de involvere personlige
188	følelser i sagerne eller deres egne oplevelser kommer i vejen for deres rationelle sans
189	– virker deres intuition ikke – de mister fornemmelsen for situationen
190	Interviewer: og xx du siger...? Du siger det er hvis man ikke har samlet viden nok?
191	Eller at man ikke kan vide alt?
192	Deltager 2: ja.. det kan godt være...
193	Deltager 3: det er lige her vi adskiller os – for jeg syntes at styrken i intuitionen er
194	når jeg ikke altid har tid til at skaffe den fornødne viden. Jeg bruger den også til at
195	mærke hvordan jeg skal få folk med mig i processen – jeg skal hele tiden have folk
196	til at bevæge sig et eller andet sted hen – jeg skal motivere dem, derfor er jeg nød til
197	intuitivt at fornemme dem – jeg skal skabe drivkraft.
198	Deltager 2: men hvad gør du før det – før du bevæger dem`?
199	Deltager 3: i de fleste tilfælde har jeg fået sat et mål fra oven – hvor jeg skal for-
200	nenne hvordan vi bedst kan nå dette og få alle med.
201	Deltager 2: hvordan ved du hvad der er bedst her?
202	Deltager 3: jeg samler en masse mennesker og hører deres meninger – hvorefter jeg
203	danner mig et billede af sagen, så tester jeg det og så justere jeg ..... så fornemmer
204	jeg hvad vi gør – men mest intuitivt i den daglige ageren og i handlingskraften og
205	hvordan kan jeg motivere medarbejderne til forandringen til at forstå at dette er den
206	eneste rette vej. – jeg erkender hvor de er for at kunne skabe en ny virkelighed sam-
207	men med dem.
208	Interviewer: har alle så en intuitiv evne?
209	Deltager 2: jeg tror der er nogen der har mere end andre, men alle mennesker har en
210	intuition.
211	Deltager 3: jeg tror ikke alle mennesker har en ... dem der er meget optaget af deres

212	egne følelser fornemmer jo ofte ikke andre og hvad der sker omkring dem - de
213	der i denne her mig- offer-rolle....eller-verden-hader-mig .. eller et eller andet.. de
214	rummer ingen intuition – dem der har en intuition dem kan man bevæge for de kan
215	forestille sig ting, dem der er svære at bevæge er dem der sidder fast i deres egen
216	verden og ikke fornemmer verden omkring dem og hvad der vil ske – handlingskraf-
217	ten er lammet – de er forankeret i deres egen lille følelsesverden – intuition handler
218	jo for mig om hvordan jeg agere i det rum jeg er – hvordan man håndtere noget.
219	Deltager 2: jeg tror faktisk ikke du kan træffe en beslutning uden at intuitionen er
220	med, selv om beslutningen har med følelser eller det rationelle at gøre.
221	Interviewer: xxx du siger vi ikke alle har en intuition og xx du siger vi alle har en,
222	hvor ville I så sige den er lokaliseret i mennesket?
223	Deltager 2: mmm.. jeg tror på det med mavefornemmelsen, det er .. øh jeg tror det
224	er et godt billede fordi, for det er også de ting der kommer fra hjertet ... m.
225	hm...som samler sig et eller andet sted og jeg tror det er i maven. ..
226	Interviewer: xxx dem der så har en intuition, hvor sidder den så henne?
227	Deltager 3: ja .. jeg tror egentligt at det er forskelligt fra person til
228	person...mennesker er jo mest rationelle og intuitive de vil sikkert sige det er noget
229	der sidder i mit hoved og andre er mere kropsbevidste og de vil sikkert sige at den
230	sidder i deres mave.....og nogle andre er meget visuelle og siger det sidder i
231	visionen....så jeg tror det hænger sammen med den måde man ser verden på.
232	Interviewer: nu vil jeg gerne spørge om der er forskel på intuitive fornemmelser og
233	følelser eller rationel tænkning?
234	Deltager 2: jeg tror at intuitionen er et samsurium af det hele, men der kan måske
235	godt være de forskellige retninger den kan hælde til , men jeg tror den er et samsu-
236	rium – så man får det hele med.
237	Deltager 3: jeg tror også det hele skal med, for hvis du er meget rationel forstår du
238	også at ingen viden er perfekt og at du skal bruge intuitionen for at kan bruge din
239	viden til noget. Nogle gange er man da bare mere rationel end intuitiv eller mere
240	intuitiv end rationel, men de må følges ad. .... Følelserne er også med da du j altid
241	har en personlig præference ... på den måde kan følelser faktisk være en rigtig god
242	måde at ... komme i kontakt med sine omgivelser, men hvis følelserne er for ekstre-
243	me ødelægger de alt – så er det ikke længere noget med intuition at gøre.
244	Interviewer: så kommer det sidste spørgsmål, kunne I forestille jer at man sagde at

245	intuitionen havde forskellige niveauer?
246	Deltager 3: neej ... men jeg tror der er forskel på hvordan og hvor meget man
247	bruger den.... Øm ...eller i hvor høj grad man bruger den, men jeg forstår ikke
248	ideen med at inddele den i niveauer...
249	Deltager 2: jamen ... jeg tror at man ... ø... at der findes forskellige niveauer af
250	intuitionen og det gør jeg egentligt fordi .... Det kunne for eksempel være vigtighed
251	af den beslutning du står overfor...hvis det er en beslutning der ikke betyder så me-
252	get .. så gør du det hurtigt...det tænker jeg er et niveau. Hvor en måske mere vidt
253	rækkende beslutning ... så tror jeg du automatisk søger mere viden eller erfaring før
254	du fornemmer hvad der er rigtigt – dvs det sker på et andet niveau – men det er ikke
255	sikker at det bliver mere rigtige.
256	Deltager 3: hvis det er niveauerne så er jeg helt enig –
257	Interviewer: så vil jeg sige mange tak fordi I ville være med, det har været rigtigt
258	spændende at hører om.

Bilag 11, 3. Interview

Linje	Interview med deltager 4 – sygemeldt sygeplejerske
1	Interviewer: hej xxxx som du ved er jeg i gang med at undersøge intuitionen og
2	dens betydning for os mennesker. .. og jeg er glad for at du har sagt ja til at være
3	med.
4	Deltager 4: jeg syntes det lyder spændende ....
5	Interviewer: ja... det mener jeg også det er ..ha ha... mit første spørgsmål er hvor-
6	dan vil du definere ordet intuition?
7	Deltager 4: jeg ..... mmm.. mener det er noget med at fornemme og forstå andre
8	mennesker, hvordan de har og sådan ... øh ..ja at mærke andre og føle dem – måske
9	lidt en tavs viden....
10	Interviewer: fint ... kan du også fortælle mig hvad du ved om intuition?
11	Deltager 4: ja ... hvad ved jeg ...øh ... jeg kan give et eksempel, når børnene

12	mer hjem fra skole kan jeg hører på hvordan de smider deres tasker i gangen I
13	hvilket humør de er i og jeg fornemmer måske at de har brug for ro eller andet når de
14	kommer ind.... Jeg tror det er meget med at være opmærksom på andre mennesker...
15	hvad de føler og tænker... hvordan de har det --- hvad der er rigtigt at gøre lige i den
16	situation.
17	Interviewer: okay .. spændende...
18	Deltager 4: dvs...øh.. at jeg også fornemmer mig selv ....mmmmmmmm
19	Interviewer: kan du fortælle lidt mere om det?
20	Deltager 4: ja ... når jeg vågner fornemmer jeg jo også hvordan jeg har det ...øø..
21	om jeg føler mig godt tilpas eller om mit humør mm...eller ...ja hvordan jeg har det
22	og om det vil blive en god dag... hvad jeg har lyst til, ja hvad der måske er rigtigt at
23	gøre i dag..
24	Interviewer: Vil du kalde det at erkende noget intuitivt?
25	Deltager 4: mmm... erkende? Hvad mener du ---- jeg er ikke helt sikker!!
26	Interviewer: jeg mener oplever du noget intuitivt .. dvs gennem intuitionen eller
27	opfatter du noget intuitivt? – du sagde jo tidligere at intuitionen var noget med at
28	fornemme ....
29	Deltager 4: jo – helt sikkert det gør jeg jo hele tiden... fornemmer hvad der sker
30	omkring mig.... Hvilke behov der er fx på mit arbejde.... Er der en der har brug for
31	hjælp .... Er der en god stemning her ... jeg fornemmer meget stemninger tror jeg.
32	Interviewer: super ... Er der i nogen specielle situationer hvor du gør brug af denne
33	intuitive evne?
34	Deltager 4: mm.... Øh.. ... ja .. jeg tror jeg bruger den meget i mit arbejde og rigtig
35	meget i mit forhold til mine børn .... Du kan jo tit se på mennesker hvordan de har
36	det øøøøøøø....skal jeg nu gøre noget eller skal jeg lige vente lidt, men nogle gange
37	tænker du først på det når det er for sent..... når du sidder i bilen så tænker du lige
38	pludselig yyy hun så da egentlig dårlig ud og hun sagde også det og det .... Jeg tror
39	du har det lidt skidt der hjemme.... Så ærgrer jeg mig ... hvorfor tænkte jeg ikke på
40	det noget før...
41	Interviewer: tak... spændende kan du så altid stole på din intuition?
42	Deltager 4: nej .... Det tror jeg ikke .... Den må jeg lige tænke lidt
43	over.....mmmmmm. ja... nogle gange ønsker man måske noget og så er det ikke
44	intuition eller når man har nogle fordomme overfor noget eller nogen.....er det heller

45	ikke intuition selvom det føles sådan rigtigt ... for en .. tror jeg. Eller hvis man ikke
46	har det så godt... fx influenza .. så tror jeg intuitionen bliver svækket eller hvis man
47	er stresset eller lign. ... så tror jeg intuitionen ikke virker rigtigt også kan man jo
48	heller ikke være sikker på den fornemmelse der opstår ... tror jeg.
49	Interviewer: okay ... super.. tror du så at alle mennesker er intuitive – måske nogen
50	mere end andre?
51	Deltager 4: ja .. alle bruger deres intuition, men jeg tror der er forskel på den ....
52	Måske udvikler den sig ved ... erfaring... ..eller jeg ved ikke ... fx når vi kører i en
53	tur, så kan min mand altid sige hvor vi er efter vi måske har kørt den samme tur to
54	gange... nu kommer det hus og det kryds, så han fornemmer hvor lang tid vi skal
55	kører endnu før vi er der....det har jeg slet ikke lagt mærke til jeg har måske set nog-
56	le spændende mennesker eller noget...men jeg har ingen fornemmelse for hvor vi er
57	eller sådan noget...så måske er den forskellig.. ja
58	Interviewer: spændende ... jeg hører du siger at alle har en intuition, men der måske
59	er forskel på hvordan de bruger den rigtigt?
60	Deltager 4: ja ... det er rigtigt
61	Interviewer: hvor tror du så at intuitionen sidder i os mennesker?
62	Deltager 4: den sidder i hjernen ... helt sikker ... det med mavefornemmelsen også
63	noget .. det er bare noget man siger, fordi den kan give en følelse af hvad der er rig-
64	tigt ... også tænker jeg man kan bruge den fornemmelse til... mm. .. skal jeg gå lige
65	til det eller skal jeg .....ta´ noget hen ad vejen .... Jeg tror den os hvad vi skal gøre i
66	mange situationer egentligt....
67	Interviewer: okay ... kan du sige lidt mere om det?
68	Deltager 4: mmm.. ja måske er det igen på forskellige måder.... Jeg ved det ikke
69	helt..
70	Interviewer: kunne du forestille dig at intuitionen var på forskellige niveauer ?
71	Deltager 4: mmmmm..... Du har virkelig nogle spændende spørgsmål jeg
72	aldrig har tænkt på før ... men har den forskellige niveauer, ja hvorfor ikke... jeg
73	tror ... den virker jo irrationel nogle gange og andre gange fortæller den mig hvordan
74	en veninde har det uden jeg har snakket med hende i flere dage... og på den anden
75	side ved jeg hvordan jeg selv har det lige nu --- jo det må jo egentligt være på flere
76	niveauer.... Ja rigtigt spændende at tænke over... mmmm.....tror du også det er den
77	der gør at vi kan forestille os hvad der sker i fremtiden? Det er vel også en form for

78	fornemmelse ikke eller er det bare visioner.....?
79	Interviewer: jo det er en interessant tanke – du har ret ...det er jo også en form for
80	fornemmelser mmm.. , men okay ... så vil jeg gerne stille dig det sidste spørgsmål...
81	er der forskel på intuitive fornemmelser og følelser eller rationelle tanker?
82	Deltager 4: jeg tror ...øh.. at intuitionen hænger meget sammen med følelserne....
83	At den giver udtryk for følelser vi oplever eller har fået i situationer... så kommer vi
84	i en lignende situation og følelserne kommer frem igen og intuitivt fornemmer vi at
85	det her skal vi ikke eller..... dette her bliver rigtigt dejligt.
86	Interviewer: ja .. og kan det rationelle også komme ind her?
87	Deltager 4: hm... det er lidt sværer... men når jeg tænker på min mand og hans
88	måde at bruge sin intuition på .... Ja så tror jeg nok at den også kan være med ...men
89	jeg ved ikke helt, jo ... måske på det visuelle eller på det man ser og hører .. og så
90	tænker man nogle gange, kan det være rigtigt hvad jeg tror eller fornemmer ... eller
91	du tænker den er virkelig for langt ude, så er jeg måske logisk ...og slår det hen
92	Jo .... Det må egentligt være et samlet hele ..ikke
93	

Bilag 12, 4. Interview

Linje	Interview med deltager 5 – Neuro psykologi studerende 10 semester – med diagnosen Asberger
1	Interviewer: tusind tak fordi du vel deltagte i dette fortrolige interview omkring
2	temaet intuition. Jeg forsker som sagt i dette fænomen og vil gerne prøve at indfange
3	intuitionens egenskaber...
4	Mit første spørgsmål er: hvordan vil du definere intuition?
5	Deltager 5: mmmmm. Wow... ha ha ... ja jeg ser intuition som... jeg vil sige

6	delbart sige at intuition er de ubevidste processer der foregår i vores hjerne. ... jeg
7	vil definere intuition som.. .. altså jeg vil give den to definitioner ... vil
8	ge...mmm.. en rent menneskeligt så...n følelsesmæssigt der har såvil jeg sige at
9	itionen er mere eller mindre "light Balls" ... hvor man lige pludseligt tænker hvis
10	sådan og sådan , sådan så så selvfølgelig sådan er det ... øh.... Og så den faglige
11	intuition omkring hvordan man får nye ideer. Øh..... så er der også en rent mere
12	logisk definition at det er ubevidste processer der forgår .... M.. der forarbejder
13	vidst information. Hvilket også passer godt til den menneskelige ansigt til ansigt
14	intuition der har man mmm... der har man en intuition omkring hvad andre
15	sker føler ---- måske ser du en som reagere lidt anderledes end de plejer – det
16	ger du ubevidst, hvorefter du analysere på dette og pludselig ved at der måske er
17	noget galt med den person der.. sådan ville jeg definere intuition
18	Interviewer: ja – spændende, det jeg hører du siger er at der faktisk er flere former
19	for intuition?
20	Deltager 5: nej jeg vil sige at den kommer til udtryk på forskellige måder – det er en
21	fornemmelse for en viden der kommer til udtryk på forskellige måder... ja for det
22	der sker når du fx står under bruseren og pludselig får en idee.... M... så der det den
23	samme proces ... intuitionen.. det er fordi du har en masse informationer i hjernen
24	som du ubevidst begynder at bearbejde nu .... Og så kommer det pludseligt til dig
25	sådan her "knips med finger".
26	Men det kan også betragtes fænomenologisk når du oplever et andet menneske ... at
27	denne person har det ikke godt eller har det godt... jeg vil syntes dette er en anden
28	fænomenologisk oplevelse end det at få en ide.... Mmm.. men jeg vil mene at det
29	stadigvæk er de samme processer fordi det er den samme bearbejdning af
30	information .... Men man føler informationerne kommer på en anden måde. Altså en
31	lidt rationel intuition"ligh Ball" ting og den mere følelsesmæssige menneskelige
32	form for intuition.
33	Interviewer: det jeg hører du siger er at der er en light ball intuitin og en der hand-
34	ler om at forstå eller fornemmet et andet menneske?
35	Deltager 5: ja ... øh der vil jeg sige at de kommer fra den samme ubevidste process
36	...bearbejdning af information, det er bare på forskellige måder at det kommer til
37	udtryk
38	Interviewer: super ..... øm det næste spørgsmål jeg egentligt gerne ville spørge dig

39	om var: hvad ved du om intuition, men det har vi jo været inde på.... Har du her no-
40	get at tilføje?
41	Deltager 5: nej... ..
42	Interviewer: er der noget du erkender intuitivt i din hverdag?
43	Deltager 5: ....øh - mener du nu sådan menneskeligt eller rent fagligt? .... Eller
44	hvad?
45	Interviewer: jeg mener om du selv føler at du erkender noget i hverdagen ved intui-
46	tion? --- en form for intuitiv erkendelse`?
47	Deltager 5: mmm... ja .. men jeg ville ikke bruge ordet intuitiv erkendelse ...for
48	mig lyder det lidt for transcendentalt ... mm...lidt for new age agtigt.. fordi jeg
49	syntes det er en ubevidst informationsbearbejdning. ...men ja jeg får en hel masse
50	intuitive informationer hele tiden... fx pludselig får jeg en god ide...mmm...eller i
51	den almindelige omgang med mennesker.... Eller ved at læse litteratur.. osv. Er det
52	hvad du mener?
53	Interviewer: ja ... du siger jo det er ubevidst informations bearbejdning og er du
54	bevidst om at vi eller du bruger det i din hverdag? Så jeg vil bare hører om
55	mennersker erkender noget på den her måde eller erkender vi kun noget bevidst og
56	forarbejder den i en proces der forløber i det ubevidste som du siger.. så den er
57	meget åben... men det er får at få ny ideer om intuitionen.
58	Deltager 5: jeg vil sige det er en normal måde at forarbejde information på en måde
59	vi lager al information ubevidst ... som er grundlag for ens intuition
60	Interviewer: så vil jeg spørge dig om ... om der er nogle situationer hvor du gør
61	mere brug af intuitionen end i andre?
62	Deltager 5: nej det syntes jeg egentligt ikke.... Mange af de ting vi gør er en del af
63	ens intuition.....det er bare en del af ens normale bearbejdning af information
64	Interviewer: ok ... og i forbindelse med dit forskningsarbejde?
65	Deltager 5: det bruger jeg ... der kommer jo de der light balls ..... meget at det vi
66	egentligt forbinder med tænkning er en form for fænomenologisk lup ... der forestil-
67	ler sig.... Hvis jeg nu gør sådan her eller sådan .... Sådan .... SÅ ... bliver det hvis
68	rigtig.. og selvfølgelig bruger man den til at komme frem til ideer....det sker tit når
69	man ligger tingene lidt væk og ikke tænker bevidst om det ... og så kommer der en
70	lys ide...
71	Interviewer: bruger du denne evne af og til bevidst?

72	Deltager 5: nnej ... ikke rigtigt bevidst .... Nej men ofte når jeg går i bruse bad så
73	får jeg denne oplevelse... især de der light ball oplevelser.....
74	Interviewer: er der så nogle specielle emner den kommer indenfor?
75	Interviewer: det er som sagt, ... nej .... Det er nok mest sådan mest bevidste emner
76	.... Så ... fx hvis jeg tænker over litteratur eller et eller andet emne.... Som jeg kan
77	konkretisere .... I forbindelse med noget hvor jeg gennem min fænomrenlogisk lup
78	kan opdage noget nyt ..... men min intuition kommer mere løbende når jeg snakker
79	med andre mennesker... hvordan føler denne her person egentligt.
80	Men også meget af det man siger overvejer man jo ikke før man siger det .... Det
81	kommer også intuitivt til dig...ligesom det jeg sidder og siger lige nu ... det er ikke
82	noger jeg har forberedt og det er ikke et emne jeg er plejer at tale så meget om ....
83	Så tankerne kommer meget intuitivt.....
84	Interviewer: har jeg forstået dig rigtig når jeg siger det er tanker der kommer op til
85	bevidstheden?
86	Deltager 5: ja....
87	Interviewer: kan du så stole på din intruition?
88	Deltager 5: mmmm... det kommer meget an på i hvilken sammenhæng..... fordi der
89	vil jeg igen sige der er forskel på i hvilken ... om det er sammen med andre
90	sker eller det er nye ideer..... fordi det med andre mennesker.. hvordan man taler
91	dem og hvordan de har det .... Der finder jeg ikke rigtigt at jeg kan stole særlig
92	get på den ... eller hvordan man selv har det .... Der syntes jeg ofte at den ikke er
93	god..... så passer det ikke helt..... fx tror jeg også her at nogen har stress så ved
94	de ikke altid selv at de er stressede, fx kan jeg godt syntes at det er ok at tage de
95	tra 7 test personer ned i Århus .... Eller jeg har prøvet --- jeg kan godt tage den ene
96	ekstra forsøgsperson i morgen... det kan jeg sagens..... hvor jeg så en halv time
97	nerer tænker ... nej nej det kan jeg simpelthen ikke..... hvor den oprindelige intuition
98	havde sagt ja .... Men hvis jeg lytter lidt senere siger den at det ikke er særligt
99	smart.. så det er ikke noget med om den tager fejl eller er rigtig ....det alt efter
100	ken viden der er til rådighed for den .... Og hvis der er noget du er god til ... fx neu-
101	ropsykologi så har min intuition ofter ret eller er mere til at stole på end hvis fx det er
102	i forbindelse med et eller andet psykosocialt.... Hm ... da jeg ikke er lige så skarp til
103	at ligge mærke til andre mennesker .... Jeg forstå ikke altid så godt hvad de føler.. så
104	på nogen punkter kan man stole på den og i andre ikke... dret kommer lidt an på

105	hvad man er god til.
106	Interviewer: super... hvis jeg lige må vende tilbage til da du sagde at du godt kunne
107	tage den ene ekstra testperson i århus.... Men så lidt senere ... så sagde den det kan
108	jeg simpel hen ikke .... Hvem er det der siger dette er det stadigvæk intuitionen i
109	begge tilfælde?
110	Deltager 5: min pointe var at intuitionen ændre sig med de informationer der er
111	tilstede ... og det kan den gøre på ganske kort tid. Det passer ikke helt at intuitionen
112	kommer med det endelige svar....
113	Interviewer: hvad tror du der går galt når man ikke kan tro på den?
114	Deltager 5: det der går galt i alt informationsbearbejdning ....du har bare ikke nok
115	informations materiale tilgængelig ... fx ville jeg gerne teste den ekstra
116	forsøgsperson så der var noget der træk i den retning.... Måske var der et personligt
117	ønske der kom ind der og ..... så var jeg egentligt træt og var stresset jeg var ....
118	Kroppen ... ja .. jeg var små syg og så videre... min pointe er bare at der er to
119	modstridende ønsker i spil... der var et ønske men ... et eller en fysisk begrænsning
120	der sagde det her kan du ikke holde til.... Hvis du gør det her så går du sikkert ned
121	med stress eller du bliver mere syg .. to modstridne kræfter. Så i starten var min
122	intuition ikke bevidst om hvordan min fysiske tilstand var....
123	Interviewer: jeg høre lidt du siger at alle har en intuition, men er der så nogle der
124	har en intuition der er bedre end andre?
125	Deltager 5: nej det tror jeg ikke .... Nej fordi det er ubevidst forarbejdning af in-
126	formation. Så hvis der var nogen der skulle have en bedre intuition end andre, så
127	skulle de bare vide mere.
128	Interviewer: Hvor tror du intuitionen er lokaliseret i mennesket?
130	Deltager 5: jeg tror faktisk den sidder i hele kroppen , bearbejdning af informationer
131	sidder i den bevidst og ubevidste del af hjernen .... Men vi bruger hele kroppen når
132	vi er intuitive.....
133	Interviewer: Er der så forskel på at have fornemmelser, intuitive indsigter og følelser
134	eller rationel tænkning?
135	Deltager 5: nn ... hm ..... ja og nej ... jeg tror det er den samme form for proces,
136	men jeg er fx ikke så god til det med følelser .... Men det kan man jo lærer ... når du
137	har set det mange gange .... Eller oplevet det udtryk så lærer du at ligge to og to
138	sammen og sige det er fire – først skulle jeg tælle 1234 og sige det er fire , men du

139	lærer at analysere dig frem til hvad der sker når det er sådan .... Nå .. det hænger
140	sammen på den måde. Det er lidt anderledes med den logiske tænkning der syntes
141	jeg som sagt der kommer de der light balls og der optår nye ideer .... Det er lidt
142	nemmere at arbejde med.

Bilag 13, 5. Interview

Linje	Interview med deltager 6 – medicinsk sygeplejerske med speciale i demens
1	Interviewer: .....ich erforsche das Thema Intuition und versuche den Begriff und
2	das Phänomen einzufangen. Du hast mich sehr inspiriert mit Deiner Arbeit mit
3	Demenz-Kranke, die keine kognitiven Eigenschaften mehr haben. Deswegen möchte
4	ich Dich gern interviewen über Intuition und Demenz. Du kannst auch Deine eigene
5	Meinung zur Intuition hier einbringen. Meine erste Frage für Dich ist: Kannst Du
6	Intuition für mich definieren?
7	Deltager 6: Also bei mir ist es so, ...wenn ich irgendetwas tun will, überlege ich
8	mir das erst einmal rational .....dann überlege ich mir die Situation und habe
9	dann..... kommt so ein Bauchgefühl, dann schaue ich ...ist das alles so
10	stimmig..Kopf und Bauchgefühl, passt das so zusammen. Wenn das zusammenpaßt,
11	hm..dann habe ich auch gute Einfälle und dann würde ich das als Intuition bezeich-
12	nen. Also ich würde sagen, das ist Kopf, Gefühle und ein wenig Rationales, aber
13	auch das Bauchgefühl, das muß alles zusammenpassen. Dann habe ich auch gute
14	Einfälle und gute Ideen...und dann sind die Situationen auch für mich stimmig.
15	Interviewer: So, wenn ich das zusammenfasse, dann sagst Du, daß Intuition ist ein
16	Zusammenspiel vom Rationellen und Gefühlsmäßigen, so daß es stimmig wird?
17	Deltager 6: Ja, genau. Dann ist das eine Intuition für mich.
18	Interviewer: Super...dann würde ich Dich gern fragen....was Du über Intuition und
19	Demenz weißt?

20	Deltager 6: Hm, also dass ich hm... feststelle, daß Demenzkranke sehr intuitiv sind
21	in Situationen und Situationen zu begreifen....daß die oft den Nagel auf den Kopf
22	treffen...also ganz intuitiv erfassen, wie eine Situation ist. Zum Beispiel: Ich komme
23	eines Tages zur Arbeit, mir geht es selber nicht so gut, bin ein bißchen
24	krank,hm...treffe einen Demenzkranken. Der guckt mich an und sagt: Dir geht es
25	aber heute nicht gut. Trifft in diesem Fall intuitiv den Nagel auf den Kopf. Er hat das
26	mit einer Kognition nicht mehr erfaßt. .... Er hat weder erfaßt, daß ich rote Augen
27	habe, noch eine schnupfige Nase, sondern er hat mich gesehen und gefühlt, mit der
28	da stimmt etwas nicht, geht es nicht gut. Und solche Situationen trifft man öfters. Ich
29	habe aber auch das Gegenteil erlebt: Sie strahlen heute aber so, haben Sie heute Ge-
30	burtstag? Dann habe ich vielleicht nicht Geburtstag, aber ich hatte vielleicht wirklich
31	einen guten Tag...und das trifft ganz oft zu. Oder es sitzt eine Gruppe am Tisch, ein
32	Demenzkranker kommt mit seinem Rollstuhl angerollt, guckt sich das Geschehen an
33	und sagt auf einmal: Ich stör hier! Und geht dann wieder. Also er hat nicht mehr
34	kognitiv erfassen können, was da eigentlich los ist, aber er hat intuitiv gesehen, in
35	diese Gruppe passe ich jetzt nicht! Ich störe hier. Und geht dann wieder.
36	Interviewer: OK, die nächste Frage wäre dann, ob die etwas intuitiv wahrnehmen?
37	Die Situation ist sehr intuitiv, speziell mit Menschen, oder ist das in anderen Situa-
38	tionen auch so?
39	Deltager 6: Das habe ich jetzt nicht genau verstanden.....
40	Interviewer: Also wir nehmen wahr, die kommen in diese Situationen, und dann
41	sagst Du, die kommen hier herein und man kann merken, daß man stört, das nehmen
42	sie intuitiv wahr. Hier störe ich.
43	Deltager 6: Ja.
44	Interviewer: Oder wie geht es Dir? Wenn ich so höre, was Du sagst, dann ist es sehr
45	im Verhältnis mit sozialen Situationen....
46	Deltager 6: .....ja mit Sozialkontakten. Es ist schon viel mit Interaktion, mit anderen
47	Menschen im Sozialkontaktes..... aber es kann natürlich auch Situationen geben, wo
48	sie ganz intuitiv positiv oder negativ oder abschreckend auf Tiere reagieren. Also
49	wenn Du das meinst, gibt es natürlich auch ganz andere Situationen. Zum Beispiel:
50	Wenn ein Tier irgendetwas auslöst, ein Tier, auch wenn es gar nicht als Katze,
51	Hund... erkannt wird, sondern das intuitiv solche Gefühle kommen: Ach, das ist aber
52	schön, das ist aber angenehm, das gefällt mir. Das mag ich.

53	Interviewer: Wenn Du das so sagst: stehen dabei kognitive Eigenschaften im Vordergrund die sie nicht intuitiv wahrnehmen können. Jetzt hast Du über Menschen und
54	Tiere gesprochen, das ist für mich jetzt sehr subjektivs intuitive wahrnehmung.
55	
56	Deltager 6: ...ja
57	Interviewer: Gibt es Fälle, in denen nicht so intuitiv gehandelt wird?
58	Deltager 6: Es gibt auch Erkrankungsbilder in der Demenz, in der gerade diese Intuition nicht mehr so da ist....also bei der Front- und temporären Demenz: Da fehlt
59	richtig die Intuition. Die haben gar kein Gefühl für Situationen, ob dies noch schön
60	ist, gefällt mir das. Es geht schon mit dem Gegenüber los, da kann ich aus Erfahrung
61	noch ein Beispiel bringen: Diese Dame kommt einfach, ob Du Zeit hast oder nicht
62	und sagt dann: Ich will dies und das. Oder setzt sich einfach zu einer Gruppe dazu.
63	Da ist überhaupt kein Gefühl oder keine Intuition da, da ist beides komplett weg. Da
64	ist es wirklich so, daß sie sich einfach dazu setzt, nicht merkt, daß sie stört; jeden
65	anspricht, ob er Zeit hat oder nicht. Auch nicht etwas besonders schön empfinden
66	kann; auch nicht mehr merken kann, geht es Dir gut; geht es dem Nachbarn gut, was
67	ist mit dem? Sondern gar nichts mehr merkt... das geht komplett weg. Große Teile
68	von Frontalhirn fehlen.
69	
70	
71	Interviewer: OK, was sagst Du zum Thema Schönheit, was ist wirklich schön? Was
72	meinst Du dazu?
73	Deltager 6: Hm...ja, daß auch Demenzkranke ein Gefühl für etwas Schönes haben.
74	Zum Beispiel: Wenn der Tisch schön gedeckt ist, dann kommen Aussagen wie "Oh,
75	wie schön!" oder "Das ist eine angenehme Atmosphäre!" Man sitzt gemeinsam, man
76	erzählt nett oder man sitzt neben jemandem und hält ihm die Hand, und dann können
77	sie sagen: "Das war schön, weil mir das so gut getan hat!" Dabei haben diese Men-
78	schen intuitiv gefühlt: Da haben sie Anteilnahme gezeigt ... da war einer nett zu
79	mir....da war der Tisch besonders nett gedeckt....da waren wunderschöne Blumen....
80	Allerdings bei dieser Dame mit der Fronttemporal-Demenz, von der ich bereits vor-
81	hin gesprochen habe, da fehlte das! Sie kann einfach nicht mehr sagen, das ist schön,
82	das tut mir gut.
83	Interviewer: ...und mit schön, meinst Du damit ein wenig Harmonie?
84	Deltager 6: Ja, es ist auch einfach schön. Ist der Tisch hübsch gedeckt? Sind schöne
85	Servietten da? Oder war es eine angenehme Atmosphäre? War Dir dort jemand be-

86   sonders zugetan. Das können die meisten Demenzkranken alles empfinden. Sie kön-
87   nen dies auch äußern. Aber diese Dame kann es gar nicht: Diese Blume gefällt mir
88   oder sie gefällt mir nicht! Das kann sie nicht mehr sagen! Das geht gar nicht! Auch
89   wenn man sich intensiv mit ihr beschäftigt hat, kann sie nicht mehr sagen: das hat
90   mir gefallen oder das war aber nett, was Du gerade mit mir gemacht hast. Das ist
91   weg!

92

93   **Interviewer:** Meinst Du, daß sie intuitiv in einer anderen Situation ist?

94   **Deltager 6:** ...ich glaube einfach, daß die intuitive Wahrnehmung bei ihr weg ist. Die
95   ist richtig weg. Wie gesagt, wichtige Teile des Gehirns fehlen. Das kann man im
96   MRT sehen, daß diese Teile vom Frontalhirn weg sind.

97   **Interviewer:** Da waren spezielle Situationen, die man intuitiv wahrnimmt. Oder wie
98   die Stimmung ist.

99   **Deltager 6:** Also im Vordergrund – kann ich nochmals sagen – bei der Demenz steht
100   nicht mehr die Kognition; das Gedächtnis funktioniert gar nicht mehr, also örtlich
101   und zeitlich sind die Menschen nicht mehr zu sich orientiert! Sie sind aber in der
102   Lage, aus dem Langzeitgedächtnis noch Dinge abzurufen. Aber das funktioniert
103   mehr durch Wahrnehmung. Und ich würde dann auch mehr sagen durch Intuition.
104   Also zum Beispiel, wenn ich einen schönen Gegenstand wie eine Spieluhr auf den
105   Tisch lege - diese Spieluhr spielt Schwanensee -, dann kann es durchaus sein, daß ein
106   Demenzkranker Tränen in den Augen hat und sagt: Das war eine wunderschöne Me-
107   lodie! Und über das Langzeitgedächtnis wird dann aktiviert: ich habe schon einmal
108   Schwanensee gehört und auf der Bühne gesehen, dann kommt durch dieses Wahr-
109   nehmen, durch diese Intuition, dann kommt wieder etwas aus dem Gedächtnis zuta-
110   ge....und so kann man auch gut Zugang zu Menschen mit Demenz bekommen, indem
111   man die Sinne, das Tasten, das Sehen, das Riechen, das Schmecken und das Hören
112   aktiviert... weil dies wieder zu spontanen Ideen bei diesen Menschen führt. Weil die
113   dann sagen: das habe ich bereits einmal erlebt, gesehen oder gehört. So würde man
114   dann eben arbeiten.

115   **Interviewer:** OK, dann würdest Du sagen, wenn Du mit diesen Menschen arbeitest,
116   arbeitest Du dann viel mit den Sinnen?

117   **Deltager 6:** Wenn ich Gedächtnistraining mit diesen Menschen mache, dann arbeite
118   ich vor allem über die Sinne: Ich habe dann eine sog. "Therapeutische Mitte", in der

119	Mitte liegen Gegenstände, die die Sinne anregensollen; manchmal arbeite ich auch
120	mit akustischen Mitteln, eben auch eufaktorisch, haptisch! Die Gegenstände sind
121	teamorientiert, werden den Heimbewohnern in die Hand gegeben: sie können sie
122	betrachten, daran rütteln, sie können daran riechen, sie können manchmal eine Spiel-
123	uhr aufdrehen, sie können diese Gegenstände erfahren, - und dann reden wir darüber!
124	Und dann ist ganz erstaunlich, was dann für spontane Äußerungen kommen: Diese
125	Äußerungen würde ich schon als Intuition bezeichnen. Sie kommen aus dem Inneren
126	heraus, manchmal ganz anders als gedacht. Gutes Beispiel ist: Wir wollen eigentlich
127	über Sylvester reden, haben Gegenstände, die zum Thema passen auf dem Tisch lie-
128	gen, und wir erzählen nachher nur noch über "Schweine", weil kleine "Glücks-
130	schweinchen" in der Trischmitte gestanden haben und eine Teilnehmerin als Metz-
131	germeisterin in einem Geschäft tätig war ... und weil viele Teilnehmer früher
132	Schweine Zuhause hatten und dann fallen den Teilnehmern viele Gedanken zum
133	Thema "Schweine" ein.
134	Interviewer: Das ist dann das Arbeiten mit Bildern und Symbolen....., die die Intuiti-
135	on aktivieren können.
136	Deltager 6: Genau. Bilder, aber auch Gerüche . Ich bringe auch schon einmal Gerü-
137	che mit, Blumengerüche oder alte Parfumerüche wie Tosca oder alte Veilchengerü-
138	che, die ganz tolle Erinnerungen ansprechen, wie zum Beispiel als ich zur Tanzschu-
139	le ging .... und dann reden wir über das Tanzen, was braucht man zum Tanzen
140	...schönes Kleid, schöne Schuhe....wie habe ich mich früher angezogen ... welche
141	Musik habe ich früher gern gehört....
142	Interviewer: Ja.
143	Deltager 6: Das Gleiche kann man auch mit Geräuschen machen. Das man einfach
144	einmal Geräusche vorspielt, z.B. Tierstimmen vom Bauernhof, wo dann spontan an
145	Hund und Esel denkt... und wir hatten ja auch einen Esel auf dem Hof.... Und man
146	kann es auch haptisch machen, beispielsweise mit dem sog. "Fühlsäckchen". Die
147	Menschen greifen dann in ein so kleines Säckchen, in dem dann die Oberflächen der
148	Dinge in diesem Säckchen erkundet werden. Dann die Frage: Was haben Sie denn
149	gefühlt? Und über das Fühlen kommen dann wieder andere Ideen zur Sprache: Was
150	hat denn eine ganz glatte Oberfläche? Was kenne ich denn mit glatter Oberfläche?
151	
152	Interviewer: Was denkst Du darüber, was Intuition für Dich persönlich bedeutet?

153	Im Zusammenhang mit dem Rationalen? Können die Menschen auch so voraus-
154	schauen mit ihrer Intuition?
155	Deltager 6: Die Demenzkranken können das nicht. Sie sind im Hier und Jetzt. Sie
156	reagieren spontan. Sie haben ihre aktuellen Eingaben..... jeder Demenzkranke ist
157	auch immer ein Stück in einer "Parallelwelt", wie es ein Experte einmal ausdrückte.
158	D.h. die Welt, wie ich sie jetzt habe, als rational denkender Mensch, der seine Ge-
159	fühle auch manchmal mitspielen läßt, der auch schaut, ob das Ganze stimmig ist, all
160	dies haben die Demenzkranken nicht mehr! Sie haben eine eigene Welt, die mit der
161	Welt der Anderen quasi nichts mehr zu tun hat, ...und in diesem Ablauf sind sie drin.
162	Bei diesen Menschen nützt es überhaupt nichts, jetzt zu sagen, Herr Soundso: Sie
163	sind jetzt aber nicht mehr Lehrer an der Schule xy und Sie müssen sich nicht mehr
164	um Ihre Kinder kümmern. – "Sie sind jetzt hier im Altenheim!" und sitzen jetzt hier
165	am Tisch....Das ist falsch. Er ist in der Schule, er beaufsichtigt gerade seine Schüler
166	und ist gerade mit dieser Situation beschäftigt....und dafür hat er gerade gute
167	Ideen!Aber das ist im Hier und Jetzt.
168	Interviewer: Oder in Vergangenheit.
169	Deltager 6: Ja, die Vergangenheit spielt schon noch eine Rolle, die ist schon da, er
170	ist dann wirklich in der Rolle, die er früher hatte, aber kann nicht mehr erkennen, daß
171	er jetzt gerade irgendwo anders ist. Vorausschauend auch nicht mehr!
172	Interviewer: Wie das bei mir so ankommt, war das "Früher" eine unendliche
173	Wahrnehmung, die Zeit läuft zusammen.
174	
175	Deltager 6: Ja, es ist ... hm....viele Menschen sind hier, aber gleichzeitig auch in
176	ihrem früheren Leben, was sich dann mit der "Jetztzeit" aktuell vermischt und ma-
177	chen sich daraus ihre eigene Welt, eine Parallelwelt, ihr eigenes Universum; darin
178	leben sie jetzt und darin sind sie auch gerade beschäftigt.
179	Interviewer: Was ich so sehe: Sie vermissen die Zukunftsperspektive.
180	Deltager 6: Ja, die ist weg. Die können sie auch für sich nicht mehr entwickeln.
181	Zum Beispiel: "Frau Soundso, morgen haben Sie ja Geburtstag. Geburtstag? Aber
182	ich bin erst 30. Ich werde nicht 90, ich werde erst 30!" So etwas geht gar nicht.
183	Oder: "Bitte denken Sie daran; Morgen kommt Ihre Tochter!" Das ist fünf Minuten
184	später weg! Also diese Möglichkeiten haben demente Menschen nicht mehr!
185	Interviewer: OK, spannend! Ich möchte Dich gern fragen, ob es Menschen gibt, die

186	mehr intuitiv sind als andere?
187	Deltager 6: ....hm also nur auf den demenzkranken Menschen bezogen, sehe ich
188	Menschen, die früher sehr rational waren und viel vom Kopf entschieden haben, als
189	nicht zu sehr intuitiv an als Menschen, die immer schon sehr gefühlsbetont und sozi-
190	al sehr starkt engagiert waren. Diese Menschen haben ein eindeutig stärkeres empati-
191	sches Gefühl...und ein Gefühl, wie es dem Gegenüber geht. Beispiel ist eine Dame,
192	die eines der ersten Fotomodelle Deutschlands war und ein Kosmetikstudio besaß,
193	immer sozial mit vielen Menschen zu tun und ein sehr gutes Gefühl für Ästhetik und
194	Schönheit hatte, diese Dame ist auch heute noch sehr empfänglich für schöne Farben
195	und Ästhetik,...sie sagt sehr oft: ” Du hast heute aber sehr schöne Haut oder das sieht
196	gut aus, mache daran nichts”. Eine andere Dame hatte ein Geschäft für Damenober-
197	bekleidung, war immer sehr rational, minimalistisch und hat alles mit Emotionen
198	nicht so gehabt, stringenter Tagesablauf. Und sie ist auch heute immer noch so struk-
199	turiert. Bis sie spürt, wie sich das Gegenüber fühlt, dauert das ein wenig! Da sind bei
200	beiden Menschentypen die Kernpersönlichkeiten immer noch da und bleiben erhal-
201	ten.
202	Interviewer: Aus Deinen Ausführungen möchte ich gerne eine These aufstellen:
203	Deltager 6: Ich möchte dazu noch etwas ergänzen: Manchmal ist es so, daß gerade
204	bei so rationalen Menschen das Gefühl etwas brach lag! In der Demenzerkrankung,
205	wenn man nicht mehr so den Zugriff auf die Kognition hat, kommen die Gefühle
206	noch mehr nach oben und nehmen auch bei diesen rational denkenden Menschen
207	einen wesentlich größeren Raum ein. Es kann z.B. sein, daß jemand keine Hunde
208	mochte, nie Haustiere haben wollte (das war schmutzig), und dann in der Demenzer-
210	krankung ganz begeistert ist von Hunden und Tieren, weil das Gefühl jetzt heraus-
211	kommt.
212	Interviewer: ... und das war auch die These: Die gefühlsmäßige Ebene wird mehr
213	aktiviert, die emotionale Intuition kommt mehr an die Oberfläche!
214	Deltager 6: Ja, das ist richtig. Da man nicht mehr so sehr auf die - kontrollierende -
215	Kognition zurückgreifen kann, können Gefühle, die man sich aus welchen Gründen
216	auch immer versagt hatte, hoch kommen.
217	Interviewer: Wo würdest Du die Intuition in einem Menschen lokalisieren?
218	Deltager 6: Finde ich halt auch schwierig zu sagen; eine tolle Idee würde ich eher
219	im Kopf entwickeln, aber ob diese Idee dann stimmig ist in der Umsetzung, ob das

220	alles paßt, da hätte ich dann doch so ein "Bauchgefühl": Ein Idee spontan im Kopf
221	entwickeln, ob das Projekt dann gut ist und wirklich zu mir paßt, das würde ich dann
222	vom Bauchgefühl entscheiden. Es ist so eine Kombination aus Beidem! So wäre dies
223	bei mir persönlich!
224	Interviewer: Gut, der Sitz ist im Kopf und im Bauch.
225	Deltager 6: Ja, bevor der Kopf eine Idee umsetzt, erst einmal hören: was sagt der
226	Bauch!
227	Interviewer: OK, letzte Frage: Gibt es Unterschiede in der intuitiven Wahrnehmung
228	und intuitive Gefühle und intuitive rationale Gedanken? Du sagst ja, diese müssen
229	zusammenhängen.
230	Deltager 6: Ich glaube, intuitive Gefühle hängen nicht unbedingt zusammen, die
231	kognitiven Ideen mit der Wahrnehmung würde schon passen. Intuitive Gefühle wer-
232	den aus dem Inneren gesteuert! Sie kommen ganz spontan auf. Ich komme in einen
233	Raum und spüre sofort: hier stimmt etwas nicht! Ich habe nicht darüber nachgedacht,
234	ich habe nicht die Leute gezählt oder mir angeschaut, ich weiß nicht einmal, worum
235	es gerade geht! Ich komme herein, da stimmt etwas nicht! Das ist dann losgelöst von
236	den Gedanken, die ich mir dazu gemacht habe. Im Nachsatz würde ich natürlich an-
237	fangen zu denken...Und gucken, warum fühle ich jetzt so, spinne ich jetzt? Dann
238	würde ich anfangen zu denken.
239	Interviewer: Kann man immer auf seine Intuition vertrauen?
240	Deltager 6: Es ist eine gute Frage!...Hm... ich habe immer Angst, dies zu machen.
241	Wobei ich festgestellt habe, es wäre manchmal deutlich besser gewesen, auf die In-
242	tuition zu hören. Manchmal entscheidet man für einen etwas, was rational gut für
243	einen ist, alle 20 Punkte sprechen dafür, aber das Gefühl sagt: Nein! In Deutschland –
244	ich weiß nicht, wie dies in Dänemark ist - sind wir eine ganz rationale Gesellschaft,
245	die nur noch mit der linken Gehirnhälfte alles entscheidet, und die rechte Gehirnhäl-
246	fte, in der die Phantasie, Emotionalität und Kreativität sitzen, komplett ausblendet.
247	Wir sollten dieses Riesenareal nutzen, tun es aber nicht. Wir sind es auch nicht mehr
248	gewöhnt. Und unsere Kinder eben auch nicht, sie werden nur rational ausgebildet,
249	nur Fakten zählen. Ich halte das für verkehrt! Man kann auch sehr gut auf sein Ge-
250	fühl vertrauen. Nur weil wir es nicht mehr gewohnt sind, fühlen wir uns unsicher.
251	Wir müssen eigentlich das Gefühl wieder anfangen zu trainieren und zu nutzen. Die
253	Intuition wirklich wieder für uns zu nutzen.

254	Interviewer: Ich höre, daß Du viel die Intuition mit den Gefühlen verbindest.
255	Deltager 6: Ja.
256	Interviewer: Und das Rationelle kommt dazu, um die Richtigkeit der emotionalen
257	Entscheidung zu prüfen. Ist das so richtig?
258	Deltager 6: So würde ich das sehen.
259	Interviewer: Das mit dem Nicht-Vertrauen hat Dich nie einmal falsch geleitet? Z.B.
260	Dich in peinliche Situationen geführt?
261	Deltager 6: Also ich habe schon einmal ein Gefühl gehabt, daß eine Dame mir sehr
262	einfach vorkam und ich nichts mit ihr anfangen konnte. Meistens ist das dann auch
263	wirklich so. Dann ist es auch besser, sich gar nicht erst auf die Leute einzulassen.
264	Dann habe ich aus irgendwelchen Gründen dies doch gemacht und mußte feststellen,
265	daß es eine ausgesprochen nette und reizende Person war; aber mit einer ganz selt-
266	samen Fassade, die sie manchmal aufbaut. Dieses voreingenommene Gefühl, diese
267	Intuition, Finger weg, stimmte da eigentlich gar nicht.
268	Interviewer: Warum glaubst Du, hat Dich Dein Gefühl dabei nicht richtig begleitet?
269	Deltager 6: Vielleicht auch ein wenig Voreingenommenheit. Ein bestimmtes Bild
270	im Kopf, direkt. Denjenigen direkt und schnell in ein Raster abgetan, da wurde nicht
271	mehr geschaut, wie ist derjenige wirklich, sondern da kam sofort etwas hoch, Stemp-
272	pel darauf, abgelegt, fertig.
273	Interviewer: Das kann die Intuition dann auch machen.
274	Deltager 6: Das könnte passieren.
275	Interviewer: Super, vielen Dank. Das war sehr interessant.
276	
277	
278	
279	
280	

